

&Az Apostolok cselekedetei

§1 1 Τὸν μὲν πρῶτον λόγον ἐποιησάμην περὶ πάντων, ὧ Θεόφιλε, ὧν ἤρξατο ὁ Ἰησοῦς ποιεῖν τε καὶ διδάσκειν 2 ἄχρι ἧς ἡμέρας ἐντειλάμενος τοῖς ἀποστόλοις διὰ πνεύματος ἁγίου οὓς ἐξελέξατο ἀνελήμφθη· 3 οἷς καὶ παρέστησεν ἑαυτὸν ζῶντα μετὰ τὸ παθεῖν αὐτὸν ἐν πολλοῖς τεκμηρίοις, δι' ἡμερῶν τεσσεράκοντα ὀπτανόμενος αὐτοῖς καὶ λέγων τὰ περὶ τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ.

4 καὶ συναλιζόμενος παρήγγειλεν αὐτοῖς ἀπὸ Ἱεροσολύμων μὴ χωρίζεσθαι, ἀλλὰ περιμένειν τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ πατρὸς ἣν ἠκούσατέ μου· 5 ὅτι Ἰωάννης μὲν ἐβάπτισεν ὕδατι, ὑμεῖς δὲ ἐν πνεύματι βαπτισθήσεσθε ἁγίῳ οὐ μετὰ πολλὰς ταύτας ἡμέρας.

6 Οἱ μὲν οὖν συνελθόντες ἡρώτων αὐτὸν λέγοντες, Κύριε, εἰ ἐν τῷ χρόνῳ τούτῳ ἀποκαθιστάνεις τὴν βασιλείαν τῷ Ἰσραήλ; 7 εἶπεν δὲ πρὸς αὐτούς, Οὐχ ὑμῶν ἐστὶν γινῶναι χρόνους ἢ καιροὺς οὓς ὁ πατὴρ ἔθετο ἐν τῇ ἰδίᾳ ἐξουσίᾳ· 8 ἀλλὰ λήψεσθε δύναμιν ἐπελθόντος τοῦ ἁγίου πνεύματος ἐφ' ὑμᾶς, καὶ ἔσεσθέ μου μάρτυρες ἐν τε Ἱερουσαλὴμ καὶ [ἐν] πάσῃ τῇ Ἰουδαίᾳ καὶ Σαμαρείᾳ καὶ ἕως ἐσχάτου τῆς γῆς.

9 καὶ ταῦτα εἰπὼν βλέπόντων αὐτῶν ἐπήρθη, καὶ νεφέλη ὑπέλαβεν αὐτὸν ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν. 10 καὶ ὡς ἀτειζόντες ἦσαν εἰς τὸν οὐρανὸν πορευομένου αὐτοῦ, καὶ ἰδοὺ ἄνδρες δύο παρειστήκεισαν αὐτοῖς ἐν ἐσθήσεσι λευκαῖς, 11 οἱ καὶ εἶπαν, Ἄνδρες Γαλιλαῖοι, τί ἐστήκατε [ἐμ]βλέποντες εἰς τὸν οὐρανόν; οὗτος ὁ Ἰησοῦς ὁ ἀναλημφθεὶς ἀφ' ὑμῶν εἰς τὸν οὐρανὸν οὕτως ἐλεύσεται ὡς τρόπον ἐθεάσασθε αὐτὸν πορευόμενον εἰς τὸν οὐρανόν.

12 Τότε ὑπέστρεψαν εἰς Ἱερουσαλὴμ ἀπὸ ὄρους τοῦ καλουμένου Ἐλαιῶνος, ὃ ἐστὶν ἐγγὺς Ἱερουσαλὴμ σαββάτου ἔχον ὁδόν. 13 καὶ ὅτε εἰσῆλθον, εἰς τὸ ὑπερῶον ἀνέβησαν οὗ ἦσαν καταμένοντες, ὃ τε Πέτρος καὶ Ἰωάννης καὶ Ἰάκωβος καὶ Ἀνδρέας, Φίλιππος καὶ Θωμᾶς, Βαρθολομαῖος καὶ Μαθθαῖος, Ἰάκωβος Ἀλφαίου καὶ Σίμων ὁ ζηλωτῆς καὶ Ἰούδας Ἰακώβου. 14 οὗτοι πάντες ἦσαν προσκαρτεροῦντες ὁμοθυμαδὸν τῇ προσευχῇ σὺν γυναιξὶν καὶ Μαρίας τῇ μητρὶ τοῦ Ἰησοῦ καὶ τοῖς ἀδελφοῖς αὐτοῦ.

15 Καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις

&Az Apostolok cselekedetei

1 Az első könyvben, Teofil, szoltam mindarról, amit Jézus tett és tanított kezdettől fogva **2** addig a napig, amelyen felvétetett, miután a Szentlélek által parancsot adott apostolainak, akiket kiválasztott. **3** Kínszenvedése után élve megmutatta magát nekik, számos csalhatatlan jellel bizonyította be számukra, hogy él, és negyven napon át megjelenve Isten országáról beszélt nekik.

A JERUZSÁLEMI EGYHÁZ: 1,4-8,3

A Feltámadott utolsó rendelkezései **4** Amikor együtt étkezett velük, meghagyta nekik, hogy ne távozzanak el Jeruzsálemből, hanem várjanak az Atya ígéréteré: »Azt hallottátok tőlem, **5** hogy János csak vízzel keresztelt, ti azonban néhány nap múlva Szentlélekkel fogtok megkeresztelkedni.«

6 Erre az egybegyűltek megkérdezték tőle: »Uram, talán most állítod helyre Izrael országát?« **7** Ő azonban azt mondta nekik: »Nem a ti dolgotok, hogy ismerjétek az időket és a korszakokat, amelyeket az Atya saját tetszése szerint határozott meg. **8** A rátok lejövő Szentlélek azonban erővel tölt majd el benneteket, hogy tanúságot tegyetek rólam Jeruzsálemben és egész Júdeában, Szamariában, egészen a föld határáig.«

Jézus mennybemenetele **9** Miután ezeket mondta, a szemük láttára felemelkedett, és felhő takarta el a szemük elől. **10** S miközben nézték őt, amint az égbe ment, íme, két férfi állt meg mellettük fehér ruhában. **11** Így szoltak: »Galileai férfiak, miért álltok és néztek az égre? Ez a Jézus, aki felvétetett mellőletek, úgy jön el ismét, ahogy az égbe felmenni láttátok.«

Az imádkozó közösség **12** Ekkor visszatértek Jeruzsálembe a hegyről, amelyet Olajfák hegyének hívnak, s amely Jeruzsálem mellett egy szombatnapi járásra van. **13** Amikor beértek, felmentek a felső terembe, ahol időzni szoktak: Péter és János, Jakab és András, Fülöp és Tamás, Bertalan és Máté, Jakab, Alfeus fia, és Simon, a buzgó, végül Júdás, Jakab testvére. **14** Ezek mindnyájan állhatatosan, egy szívvel-lélekkel kitarottak az imádkozásban az asszonyokkal, valamint Máriával, Jézus anyjával és rokonaival együtt.

Mátyás apostollá választása **15** Azokban a na-

ἀναστὰς Πέτρος ἐν μέσῳ τῶν ἀδελφῶν εἶπεν [ἦν τε ὄχλος ὀνομάτων ἐπὶ τὸ αὐτὸ ὡσεὶ ἑκατὸν εἴκοσι], **16** Ἄνδρες ἀδελφοί, ἔδει πληρωθῆναι τὴν γραφὴν ἣν προεῖπεν τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον διὰ στόματος Δαυὶδ περὶ Ἰούδα τοῦ γενομένου ὁδηγοῦ τοῖς συλλαβοῦσιν Ἰησοῦν, **17** ὅτι κατηριθμημένος ἦν ἐν ἡμῖν καὶ ἔλαχεν τὸν κλῆρον τῆς διακονίας ταύτης. **18** Οὗτος μὲν οὖν ἐκτίησθε χωρίον ἐκ μισθοῦ τῆς ἀδικίας, καὶ πρηνῆς γενόμενος ἐλάκησεν μέσος, καὶ ἐξεχύθη πάντα τὰ σπλάγχνα αὐτοῦ. **19** καὶ γνωστὸν ἐγένετο πᾶσι τοῖς κατοικοῦσιν Ἱερουσαλήμ, ὥστε κληθῆναι τὸ χωρίον ἐκεῖνο τῇ ἰδίᾳ διαλέκτῳ αὐτῶν Ἀκελδαμάχ, τοῦτ' ἔστιν, Χωρίον Αἵματος. **20** Γέγραπται γὰρ ἐν βίβλῳ ψαλμῶν,

Γενηθήτω ἡ ἔπαυλις αὐτοῦ ἔρημος καὶ μὴ ἔστω ὁ κατοικῶν ἐν αὐτῇ, καί, Τὴν ἐπισκοπὴν αὐτοῦ λαβέτω ἕτερος.

21 δεῖ οὖν τῶν συνελθόντων ἡμῖν ἀνδρῶν ἐν παντὶ χρόνῳ ᾧ εἰσῆλθεν καὶ ἐξῆλθεν ἐφ' ἡμᾶς ὁ κύριος Ἰησοῦς, **22** ἀρξάμενος ἀπὸ τοῦ βαπτίσματος Ἰωάννου ἕως τῆς ἡμέρας ἧς ἀνελήμφθη ἀφ' ἡμῶν, μάρτυρα τῆς ἀναστάσεως αὐτοῦ σὺν ἡμῖν γενέσθαι ἓνα τούτων.

23 καὶ ἔστησαν δύο, Ἰωσήφ τὸν καλούμενον Βαρσαββᾶν, ὃς ἐπεκλήθη Ἰούστος, καὶ Μαθθίαν. **24** καὶ προσευξάμενοι εἶπαν, Σὺ κύριε, καρδιογνώστα πάντων, ἀνάδειξον ὃν ἐξελέξω ἐκ τούτων τῶν δύο ἓνα **25** λαβεῖν τὸν τόπον τῆς διακονίας ταύτης καὶ ἀποστολῆς, ἀφ' ἧς παρέβη Ἰούδας πορευθῆναι εἰς τὸν τόπον τὸν ἴδιον. **26** καὶ ἔδωκαν κλήρους αὐτοῖς, καὶ ἔπεσεν ὁ κλῆρος ἐπὶ Μαθθίαν, καὶ συγκατεψηφίσθη μετὰ τῶν ἑνδεκα ἀποστόλων.

§2 **1** Καὶ ἐν τῷ συμπληροῦσθαι τὴν ἡμέραν τῆς πεντηκοστῆς ἦσαν πάντες ὁμοῦ ἐπὶ τὸ αὐτό. **2** καὶ ἐγένετο ἄφνω ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἦχος ὡσπερ φερομένης πνοῆς βιαίας καὶ ἐπλήρωσεν ὅλον τὸν οἶκον οὗ ἦσαν καθήμενοι. **3** καὶ ὠφθησαν αὐτοῖς διαμεριζόμεναι γλώσσαι ὡσεὶ πυρός, καὶ ἐκάθισεν ἐφ' ἓνα ἕκαστον αὐτῶν, **4** καὶ ἐπλήσθησαν πάντες πνεύματος ἁγίου, καὶ ἤρξαντο λαλεῖν ἑτέραις γλώσσαις καθὼς τὸ πνεῦμα ἐδίδου ἀποφθέγγεσθαι αὐτοῖς.

5 Ἦσαν δὲ εἰς Ἱερουσαλήμ κατοικοῦντες Ἰουδαῖοι, ἄνδρες εὐλαβεῖς ἀπὸ παντὸς ἔθνους τῶν ὑπὸ τὸν οὐρανόν. **6** γενομένης δὲ τῆς φωνῆς ταύτης συνῆλθεν τὸ πλῆθος καὶ συνεχύθη, ὅτι ἤκουον εἰς ἕκαστος τῇ ἰδίᾳ διαλέκτῳ λαλούντων αὐτῶν. **7** ἐξίσταντο δὲ καὶ ἐθαύμαζον λέγοντες, Οὐχ ἰδοῦ ἅπαντες οὗτοί εἰσιν οἱ λαλοῦντες Γαλιλαῖοι. **8** καὶ πῶς ἡμεῖς ἀκούομεν

pokban felállt Péter a testvérek között – mintegy százhusz emberből álló sokaság volt együtt –, és így szólt: **16** »Férfiak, testvérek! Be kell teljesednie az Írásnak, amelyet a Szentlélek megjövendölt Dávid szájá által Júdásról, azoknak vezetőjéről, akik elfogták Jézust. **17** Ő közénk tartozott és részes volt ebben a szolgálatban. **18** Telket szerzett azonban a gonoszság béréen, azután felakasztotta magát, kettérepedt és minden bele kiomlott. **19** Erről tudomást szerzett Jeruzsálem minden lakója, úgyhogy azt a telket az ő nyelvükön Hakeldamának, azaz Vérmezőnek hívják. **20** Meg van ugyanis írva a Zsoltárok könyvében:

Ἐλκόμενοι ἡμεῖς ἡμεῖς, ὡς ἡμεῖς, ὡς ἡμεῖς,

s ne legyen, aki benne lakik' {Zsolt 69,26},

és: *Ἐλκόμενοι ἡμεῖς ἡμεῖς, ὡς ἡμεῖς, ὡς ἡμεῖς,*

21 Ennélfogva szükséges, hogy azok közül a férfiak közül, akik együtt voltak velünk minden időben, amikor az Úr Jézus közöttünk járt-kelt, **22** kezdve János keresztségétől addig a napig, amelyen felvételtőlünk, ezek közül valaki velünk együtt az ő fel-támadásának tanúja legyen.«

23 Kijelöltek tehát kettőt: Józsefet, akit Barzabásznak, melléknevén Jusztusznak hívtak, és Mátyást. **24** Majd így imádkoztak: »Urunk, aki mindenkinnek a szívét ismered, mutasd meg a kettő közül az egyiket, akit kiválasztottál, **25** hogy átvegye ennek a szolgálatnak és apostoli hivatásnak a helyét, amelyet Júdás hűtlenül elhagyott, és eltávozott az őt illető helyre.« **26** Azután sorsot vetettek rájuk, és a sors Mátyásra esett, akit a tizenegy apostol közé soroltak.

2 Az első pünkösd **1** Mikor elérkezett pünkösd napja, mindannyian együtt voltak, ugyanazon a helyen. **2** Hirtelen zaj támadt az égből, olyan, mint a heves szélvész zúgása. Betöltötte az egész házat, ahol ültek. **3** Majd pedig szétszórt nyelvek jelentek meg nekik, olyanok, mint a tűz, és leereszkedtek mindegyikükre. **4** Ekkor mindnyájan beteltek Szentlélekkel és különféle nyelveken kezdtek beszélni, amint a Szentlélek megadta nekik, hogy szóljanak.

5 Ekkortájt az ég alatt található mindenféle nemzetből való istenfélő zsidók tartózkodtak Jeruzsálem-ben. **6** A zaj hallatára tömeg verődött össze, és teljesen elképedtek, mivel mindenki a tulajdon nyelvén hallotta beszélni őket. **7** Mindnyájan álmélkodtak és csodálkoztak: »Íme, ezek, akik beszélnek, ugye mindnyájan galileaiak? **8** Hogyan halljuk hát mégis

Γαλιλαῖοι; ⁸ καὶ πῶς ἡμεῖς ἀκούομεν ἕκαστος τῆ ἰδίᾳ διαλέκτῳ ἡμῶν ἐν ᾗ ἐγενήθημεν; ⁹ Πάρθοι καὶ Μῆδοι καὶ Ἑλαμίται, καὶ οἱ κατοικοῦντες τὴν Μεσοποταμίαν, Ἰουδαίαν τε καὶ Καππαδοκίαν, Πόντον καὶ τὴν Ἀσίαν, ¹⁰ Φρυγίαν τε καὶ Παμφυλίαν, Αἴγυπτον καὶ τὰ μέρη τῆς Λιβύης τῆς κατὰ Κυρήνην, καὶ οἱ ἐπιδημοῦντες Ῥωμαῖοι, ¹¹ Ἰουδαῖοί τε καὶ προσήλυτοι, Κρήτες καὶ Ἀραβες, ἀκούομεν λαλούντων αὐτῶν ταῖς ἡμετέραις γλώσσαις τὰ μεγαλεῖα τοῦ θεοῦ. ¹² ἔξιستانτο δὲ πάντες καὶ διηπόρουν, ἄλλος πρὸς ἄλλον λέγοντες, Τί θέλει τοῦτο εἶναι; ¹³ ἕτεροι δὲ διαχλευάζοντες ἔλεγον ὅτι Γλεύκους μεμεστωμένοι εἰσίν.

¹⁴ Σταθεῖς δὲ ὁ Πέτρος σὺν τοῖς ἑνδεκα ἐπῆρεν τὴν φωνὴν αὐτοῦ καὶ ἀπεφθέγγετο αὐτοῖς, Ἄνδρες Ἰουδαῖοι καὶ οἱ κατοικοῦντες Ἱερουσαλὴμ πάντες, τοῦτο ὑμῖν γνωστὸν ἔστω καὶ ἐνωτίσασθε τὰ ῥήματά μου. ¹⁵ οὐ γὰρ ὡς ὑμεῖς ὑπολαμβάνετε οὗτοι μεθύουσιν, ἔστιν γὰρ ὥρα τρίτη τῆς ἡμέρας, ¹⁶ ἀλλὰ τοῦτό ἐστιν τὸ εἰρημένον διὰ τοῦ προφήτου Ἰωήλ,

¹⁷ Καὶ ἔσται ἐν ταῖς ἐσχάταις ἡμέραις, λέγει ὁ θεός, ἐκχεῶ ἀπὸ τοῦ πνεύματός μου ἐπὶ πᾶσαν σάρκα, καὶ προφητεύσουσιν οἱ υἱοὶ ὑμῶν καὶ αἱ θυγατέρες ὑμῶν, καὶ οἱ νεανίσκοι ὑμῶν ὁράσεις ὄψονται, καὶ οἱ πρεσβύτεροι ὑμῶν ἐνυπνίους ἐνυπνιασθήσονται.

¹⁸ καὶ γε ἐπὶ τοὺς δούλους μου καὶ ἐπὶ τὰς δούλας μου ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἐκχεῶ ἀπὸ τοῦ πνεύματός μου, καὶ προφητεύσουσιν.

¹⁹ καὶ δώσω τέρατα ἐν τῷ οὐρανῷ ἄνω καὶ σημεῖα ἐπὶ τῆς γῆς κάτω, αἶμα καὶ πῦρ καὶ ἀτμίδα καπνοῦ.

²⁰ ὁ ἥλιος μεταστραφήσεται εἰς σκότος καὶ ἡ σελήνη εἰς αἶμα πρὶν ἐλθεῖν ἡμέραν κυρίου τὴν μεγάλην καὶ ἐπιφανῆ.

²¹ καὶ ἔσται πᾶς ὃς ἂν ἐπικαλέσῃται τὸ ὄνομα κυρίου σωθήσεται.

²² Ἄνδρες Ἰσραηλῖται, ἀκούσατε τοὺς λόγους τούτους· Ἰησοῦν τὸν Ναζωραῖον, ἄνδρα ἀποδεδειγμένον ἀπὸ τοῦ θεοῦ εἰς ὑμᾶς δυνάμεσι καὶ τέρασι καὶ σημείοις οἷς ἐποίησεν δι' αὐτοῦ ὁ θεὸς ἐν μέσῳ ὑμῶν, καθὼς αὐτοὶ οἴδατε, ²³ τοῦτον τῆ ὠρισμένη βουλή καὶ προγνώσει τοῦ θεοῦ ἔκδοτον διὰ χειρὸς ἀνόμων προσπῆξαντες ἀνείλατε, ²⁴ ὃν ὁ θεὸς ἀνέστησεν λύσας τὰς ὠδῖνας τοῦ θανάτου, καθότι οὐκ ἦν δυνατὸν κρατεῖσθαι αὐτὸν ὑπ' αὐτοῦ. ²⁵ Δαυὶδ γὰρ λέγει εἰς αὐτόν,

Προορώμην τὸν κύριον ἐνώπιόν μου διὰ

mindannyian a saját nyelvünket, amelyben születünk? ⁹ Mi, pártusok, médek, elamíták, Mezopotámiának, Júdeának, Kappadóciának, Pontusznak, Ázsiának, ¹⁰ Frígiának, Pamfiliának, Egyiptomnak és a Cirene körüli Líbia részeinek lakói, a Rómából való jövevények, ¹¹ zsidók, prozeliták, krétaiak és arabok: halljuk, hogy a mi nyelvünkön hirdetik Isten nagy tetteit.« ¹² Mindnyájan álmélkodtak, és csodálkozva mondták egymásnak: »Vajon mi ez?« ¹³ Mások azonban gúnyolódva azt mondták: »Tele vannak édes borral!«

Péter pünkösdi beszéde

¹⁴ Akkor Péter, aki a tizeneggyel ott állt, felemelte szavát, és beszédet intézett hozzájuk: »Zsidó férfiak, és Jeruzsálem összes lakója! Tudjátok meg ezt, s halljátok szavamat! ¹⁵ Nem részegek ezek, ahogy ti gondoljátok, hiszen a nappalnak még csak a harmadik órája van, ¹⁶ hanem csak az történt, amit Joel próféta megmondott:

¹⁷ Ἐς ἐξ ἐσχάτων τῶν ἡμερῶν

– mondja az Úr –,

kiárasztom Lelkemet minden emberre;
akkor fiaitok és leányaitok profétálni fognak,
ifjaitok látomásokat látnak,
öregjeiteknek pedig álomlátásaik lesznek.

¹⁸ Szolgáimra és szolgálóimra

kiárasztom Lelkemet azokban a napokban, és profétálni fognak.

¹⁹ Csodákat fogok tenni odafönn az égen és jeleket lenn a földön,
vért, tüzet és füstpárát.

²⁰ A nap sötétséggé fog változni,
a hold pedig vérré,
mielőtt eljön az Úrnak
nagy és nyilvánvaló napja.

²¹ És ez fog történni:

mindaz, aki segítségül hívja az Úr nevét, üdvözül! {Jo 3,1-5}.

²² Izraelita férfiak, halljátok ezeket a szavakat: ti a Názáreti Jézust, azt a férfiút, akit Isten igazolt előtetek erővel, csodákkal és jelekkel, amelyeket, mint ti is tudjátok, Isten általa művelt közöttetek, ²³ ezt az embert istentelenek keze által felszegezve megöltétek, miután Isten elhatározott terve és előretudása szerint átadatott. ²⁴ Isten azonban föltámasztotta őt, amint lehetetlen is volt, hogy azok fogva tartsák, ²⁵ mert Dávid róla mondja:

Magam előtt látom az Urat mindenkor,

παντός, ὅτι ἐκ δεξιῶν μου ἐστὶν ἵνα μὴ σαλευθῶ.

²⁶ διὰ τοῦτο ἠψφράνθη ἡ καρδία μου καὶ ἠγαλλίασατο ἡ γλῶσσά μου, ἔτι δὲ καὶ ἡ σὰρξ μου κατασκηνώσει ἐπ' ἐλπίδι·

²⁷ ὅτι οὐκ ἐγκαταλείψεις τὴν ψυχὴν μου εἰς ἄδην, οὐδὲ δώσεις τὸν ὄσιόν σου εἰς διαφθοράν.

²⁸ ἐγνώρισάς μοι ὁδοὺς ζωῆς, πληρώσεις με εὐφροσύνης μετὰ τοῦ προσώπου σου.

²⁹ Ἄνδρες ἀδελφοί, ἐξὸν εἰπεῖν μετὰ παρρησίας πρὸς ὑμᾶς περὶ τοῦ πατριάρχου Δαυὶδ, ὅτι καὶ ἐτελεύτησεν καὶ ἐτάφη καὶ τὸ μνήμα αὐτοῦ ἐστὶν ἐν ἡμῖν ἄχρι τῆς ἡμέρας ταύτης· ³⁰ προφήτης οὖν ὑπάρχων, καὶ εἰδὼς ὅτι ὄρκω ὤμοσεν αὐτῷ ὁ θεὸς ἐκ καρποῦ τῆς ὀσφύος αὐτοῦ καθίσει ἐπὶ τὸν θρόνον αὐτοῦ, ³¹ προειδὼν ἐλάλησεν περὶ τῆς ἀναστάσεως τοῦ Χριστοῦ ὅτι οὔτε ἐγκατελείφθη εἰς ἄδην οὔτε ἡ σὰρξ αὐτοῦ εἶδεν διαφθοράν. ³² τοῦτον τὸν Ἰησοῦν ἀνέστησεν ὁ θεός, οὗ πάντες ἡμεῖς ἐσμεν μάρτυρες. ³³ τῇ δεξιᾷ οὖν τοῦ θεοῦ ὑψωθείς τὴν τε ἐπαγγελίαν τοῦ πνεύματος τοῦ ἁγίου λαβὼν παρὰ τοῦ πατρὸς ἐξέχεεν τοῦτο ὃ ὑμεῖς [καὶ] βλέπετε καὶ ἀκούετε. ³⁴ οὐ γὰρ Δαυὶδ ἀνέβη εἰς τοὺς οὐρανοὺς, λέγει δὲ αὐτός,

Εἶπεν [ὁ] κύριος τῷ κυρίῳ μου,
Κάθου ἐκ δεξιῶν μου

³⁵ ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου.

³⁶ ἀσφαλῶς οὖν γινωσκέτω πᾶς οἶκος Ἰσραὴλ ὅτι καὶ κύριον αὐτὸν καὶ Χριστὸν ἐποίησεν ὁ θεός, τοῦτον τὸν Ἰησοῦν ὃν ὑμεῖς ἐσταυρώσατε.

³⁷ Ἀκούσαντες δὲ κατενύγησαν τὴν καρδίαν, εἶπόν τε πρὸς τὸν Πέτρον καὶ τοὺς λοιποὺς ἀποστόλους, Τί ποιήσωμεν, ἄνδρες ἀδελφοί; ³⁸ Πέτρος δὲ πρὸς αὐτούς, Μετανοήσατε, [φησίν,] καὶ βαπτισθήτω ἕκαστος ὑμῶν ἐπὶ τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς ἄφεσιν τῶν ἁμαρτιῶν ὑμῶν, καὶ λήμψεσθε τὴν δωρεὰν τοῦ ἁγίου πνεύματος· ³⁹ ὑμῖν γὰρ ἐστὶν ἡ ἐπαγγελία καὶ τοῖς τέκνοις ὑμῶν καὶ πάσιν τοῖς εἰς μακρὰν ὄσους ἂν προσκαλέσῃται κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν. ⁴⁰ ἐτέροις τε λόγοις πλείοσιν διεμαρτύρατο, καὶ παρεκάλει αὐτοὺς λέγων, Σώθητε ἀπὸ τῆς γενεᾶς τῆς σκολιᾶς ταύτης. ⁴¹ οἱ μὲν οὖν ἀποδεξάμενοι τὸν λόγον αὐτοῦ ἐβαπτίσθησαν, καὶ προσετέθησαν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ψυχὰι ὡσεὶ τρισχίλιαι.

⁴² ἦσαν δὲ προσκαρτεροῦντες τῇ διδαχῇ τῶν ἀποστόλων καὶ τῇ κοινωνίᾳ, τῇ κλάσει τοῦ ἄρτου καὶ ταῖς προσευχαῖς.

⁴³ Ἐγίνετο δὲ πάση ψυχῇ φόβος, πολλὰ τε τέρατα καὶ σημεῖα διὰ τῶν

mert jobbomon áll ő, hogy meg ne inogjak.

²⁶ *Ezért örvend a szívem,*

és ujjong a nyelvem,

sőt testem is békében nyugszik el,

²⁷ *mert nem hagyod lelkemet az alvilágban*

s nem engeded, hogy Szented rothadást lásson.

²⁸ *Megmutatod nekem az élet útját,*

és színed előtt örömmel töltesz el engem' {Zsolt 16,8-11}.

²⁹ *Férfiak, testvérek! Hadd szóljak hozzátok bátran Dávid ősatyáról! Ő meghalt, eltemették, és sírja a mai napig itt van nálunk. 30 Mivel azonban ő próféta volt, és tudta, hogy Isten esküvel fogadta meg neki, hogy az ő utódaiból ül majd valaki a trónjára {Zsolt 132,11; 2 Sám 7,12-13}, 31 a jövőbe látva Krisztus feltámadásáról beszélt: hogy sem az alvilágban nem marad, sem a teste nem lát rothadást {Zsolt 16,10}.*

³² *Ezt a Jézust Isten feltámasztotta, s ennek mi mindannyian tanúi vagyunk. 33 Miután tehát Isten jobbja felmagasztalta őt, és akit az Atya neki megígért, a Szentlelket, kiárasztotta – akit ti láttok és hallotok. 34 Mert nem Dávid ment fel az égbe, hiszen ő azt mondja:*

Ἐσὺντὸν Ὑρ ἀζ ἐν Ὑραμνὰκ:

Jobbom felől foglalj helyet,

³⁵ *amíg én ellenségeidet*

lábad zsámolyává teszem' {Zsolt 110,1}.

³⁶ *Tudja meg tehát Izrael egész háza teljes bizonyossággal, hogy Isten Úrrá és Krisztussá tette őt, azt a Jézust, akit ti keresztre feszítettetek!«*

Az első megtérések ³⁷ *Amikor ezeket hallották, szívükben megrendültek. Így szóltak Péterhez és a többi apostolhoz: »Mit tegyünk, férfiak, testvérek?« 38 Péter azt felelte nekik: »Tartsatok bűnbánatot, és mindegyiktek keresztelkedjék meg Jézus Krisztus nevében bűneitek bocsánatára; akkor megkapjátok ajándéku a Szentlelket. 39 Mert az ígéret nektek szól, valamint a ti fiaitoknak, és mindazoknak, akik távol vannak {Iz 57,19}, de akik közül mindenkit meghív magához a mi Urunk Istenünk.« 40 Számos egyéb szóval is bátorította és buzdította őket: »Mentsétek meg magatokat ettől a gonosz nemzedéktől!« 41 Azok tehát megfogadták szavát és megkeresztelkedtek; körülbelül háromezer lélek csatlakozott aznap hozzájuk.*

⁴² *Ők pedig állhatatosan kitartottak az apostolok tanításában, a kenyérszegés közösségében és az imádságokban.*

A fiatal keresztény közösség élete ⁴³ *Félelem fogott el mindenkit: számos csoda és jel történt az*

ἀποστόλων ἐγένετο. ⁴⁴ πάντες δὲ οἱ πιστεύοντες ἦσαν ἐπὶ τὸ αὐτὸ καὶ εἶχον ἅπαντα κοινά, ⁴⁵ καὶ τὰ κτήματα καὶ τὰς ὑπάρξεις ἐπίπρασκον καὶ διεμέριζον αὐτὰ πᾶσιν καθότι ἂν τις χρεῖαν εἶχεν. ⁴⁶ καθ' ἡμέραν τε προσκαρτεροῦντες ὁμοθυμαδὸν ἐν τῷ ἱερῷ, κλῶντές τε κατ' οἶκον ἄρτον, μετελάμβανον τροφῆς ἐν ἀγαλλιάσει καὶ ἀφελότητι καρδίας, ⁴⁷ αἰνοῦντες τὸν θεὸν καὶ ἔχοντες χάριν πρὸς ὅλον τὸν λαόν. ὁ δὲ κύριος προσετίθει τοὺς σωζομένους καθ' ἡμέραν ἐπὶ τὸ αὐτό.

§3 ¹ Πέτρος δὲ καὶ Ἰωάννης ἀνέβαινον εἰς τὸ ἱερὸν ἐπὶ τὴν ὥραν τῆς προσευχῆς τὴν ἐνάτην. ² καὶ τις ἀνὴρ χωλὸς ἐκ κοιλίας μητρὸς αὐτοῦ ὑπάρχων ἐβαστάζετο, ὃν ἐτίθουν καθ' ἡμέραν πρὸς τὴν θύραν τοῦ ἱεροῦ τὴν λεγομένην Ὠραίαν τοῦ αἰτεῖν ἐλεημοσύνην παρὰ τῶν εἰσπορευομένων εἰς τὸ ἱερὸν. ³ ὃς ἰδὼν Πέτρον καὶ Ἰωάννην μέλλοντας εἰσιεῖν εἰς τὸ ἱερὸν ἠρώτα ἐλεημοσύνην λαβεῖν. ⁴ ἀτενίσας δὲ Πέτρος εἰς αὐτὸν σὺν τῷ Ἰωάννῃ εἶπεν, Βλέψον εἰς ἡμᾶς. ⁵ ὁ δὲ ἐπέειχεν αὐτοῖς προσδοκῶν τι παρ' αὐτῶν λαβεῖν. ⁶ εἶπεν δὲ Πέτρος, Ἄργυριον καὶ χρυσίον οὐχ ὑπάρχει μοι, ὃ δὲ ἔχω τοῦτό σοι δίδωμι· ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Ναζωραίου [ἔγειρε καὶ] περιπάτει. ⁷ καὶ πιάσας αὐτὸν τῆς δεξιᾶς χειρὸς ἤγειρεν αὐτόν· παραχρῆμα δὲ ἑστερεώθησαν αἱ βάσεις αὐτοῦ καὶ τὰ σφυδρά, ⁸ καὶ ἐξαλλόμενος ἔστη καὶ περιεπάτει, καὶ εἰσῆλθεν σὺν αὐτοῖς εἰς τὸ ἱερὸν περιπατῶν καὶ ἀλλόμενος καὶ αἰνῶν τὸν θεόν. ⁹ καὶ εἶδεν πᾶς ὁ λαὸς αὐτὸν περιπατοῦντα καὶ αἰνοῦντα τὸν θεόν, ¹⁰ ἐπεγίνωσκον δὲ αὐτὸν ὅτι αὐτὸς ἦν ὁ πρὸς τὴν ἐλεημοσύνην καθήμενος ἐπὶ τῇ Ὠραίᾳ Πύλῃ τοῦ ἱεροῦ, καὶ ἐπλήσθησαν θάμβους καὶ ἐκστάσεως ἐπὶ τῷ συμβεβηκότι αὐτῷ.

¹¹ Κρατοῦντος δὲ αὐτοῦ τὸν Πέτρον καὶ τὸν Ἰωάννην συνέδραμεν πᾶς ὁ λαὸς πρὸς αὐτοὺς ἐπὶ τῇ στοᾷ τῇ καλουμένῃ Σολομῶντος ἔκθαμβοι.

¹² ἰδὼν δὲ ὁ Πέτρος ἀπεκρίνατο πρὸς τὸν λαόν, Ἄνδρες Ἰσραηλῖται, τί θαυμάζετε ἐπὶ τούτῳ, ἢ ἡμῖν τί ἀτενίζετε ὡς ἰδίᾳ δυνάμει ἢ εὐσεβείᾳ πεπονηκόσιν τοῦ περιπατεῖν αὐτόν; ¹³ ὁ θεὸς Ἀβραὰμ καὶ [ὁ θεὸς] Ἰσαὰκ καὶ [ὁ θεὸς] Ἰακώβ, ὁ θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν, ἐδόξασεν τὸν παῖδα αὐτοῦ Ἰησοῦν, ὃν ὑμεῖς μὲν παρεδώκατε καὶ ἠρνήσασθε κατὰ πρόσωπον Πιλάτου, κρίναντος ἐκείνου ἀπολύειν. ¹⁴ ὑμεῖς δὲ τὸν ἅγιον καὶ δίκαιον ἠρνήσασθε, καὶ ἠτήσασθε ἄνδρα φονέα χαρισθῆναι ὑμῖν, ¹⁵ τὸν δὲ ἀρχηγὸν τῆς ζωῆς ἀπεκτείνατε, ὃν ὁ θεὸς ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν, οὗ ἡμεῖς μάρτυρές

apostolok által. ⁴⁴ A hívek mind összetartottak, és mindenük közös volt. ⁴⁵ Birtokaikat és javaikat eladták, s az árát szétosztották, mindenkinek szükségéhez mérten. ⁴⁶ Naponta egy szívvel-lélekkel ott voltak a templomban, házanként végezték a kenyérszégést, örvendezve és a szív tisztaságával vették magukhoz az eledelt. ⁴⁷ Dicsérték Istent, és az egész nép szeretete őket. Az Úr pedig naponta növelte az üdvözülendők számát.

3 A béna meggyógyítása a templomban ¹ Péter és János pedig felmentek a templomba a kilenc órai imádság idején. ² Ekkor egy férfit vittek arra, aki születésétől fogva béna volt. Naponta odatették a templomnak az úgynevezett Ékes-kapujához, hogy a templomba jövőktől alamizsnát kérjen. ³ Amikor Pétert és Jánost meglátta, amint a templomba készültek bemenni, könyörgött, hogy alamizsnát kapjon. ⁴ Péter Jánossal együtt reátekintett, és azt mondta: »Nézz ránk!« ⁵ Erre az rájuk nézett, remélve, hogy kap tőlük valamit. ⁶ Péter azonban így szólt: »Ezüstöm, aranyam nincs, de amim van, azt neked adom: a Názáreti Jézus Krisztus nevében kelj fel és járj!« ⁷ Azzal megfogta jobb kezénél, és fölemelte. Erre annak azonnal erő szállt a lábába és talpába, ⁸ úgyhogy felugrott, állt és járt-kelt. Bement velük a templomba, járkált, ugrándozott, és dicsérte az Istent. ⁹ Az egész nép látta, hogy jár, és Istent magasztalja. ¹⁰ Ráismertek, hogy ő az, aki alamizsnáért üldögélt a templom Ékes-kapujánál. Elteltek csodálkozással, és magukon kívül voltak amiatt, ami vele történt.

Péter beszéde a templomtéren ¹¹ Mivel nem tágitott Péter és János mellől, az egész nép csodálkozva futott hozzájuk az úgynevezett Salamon-csarnokba.

¹² Amikor Péter látta ezt, így szólt a néphez: »Izraelita férfiak! Miért csodálkoztok ezen és miért ámultok rajtunk, mintha a magunk erejéből vagy hatalmából tettük volna, hogy ez jár? ¹³ *Ábrahám Istene, Izsák Istene és Jákob Istene, a mi atyáink Istene* [Kiv 3,6] megdicsőítette Fiát, Jézust, akit ti kiszolgáltattatok ugyan és megtagadtatok Pilátus színe előtt, bár az úgy döntött, hogy szabadon bocsátja őt. ¹⁴ Ti azonban megtagadtatok a Szentet és Igazat, s azt kívántatok, hogy a gyilkost adják nektek ajándékkul ¹⁵ az élet szerzőjét pedig megöltétek, de Isten feltámasztotta őt a halálból. Ennek mi tanúi vagyunk. ¹⁶ Az ő neve adott erőt a nevében való hit által ennek

ἐσμεν. ¹⁶ καὶ ἐπὶ τῇ πίστει τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ τοῦτον ὃν θεωρεῖτε καὶ οἴδατε ἔστερέωσεν τὸ ὄνομα αὐτοῦ, καὶ ἡ πίστις ἡ δι' αὐτοῦ ἔδωκεν αὐτῷ τὴν ὀλοκληρίαν ταύτην ἀπέναντι πάντων ὑμῶν.

¹⁷ καὶ νῦν, ἀδελφοί, οἶδα ὅτι κατὰ ἄγνοιαν ἐπράξατε, ὡσπερ καὶ οἱ ἄρχοντες ὑμῶν. ¹⁸ ὁ δὲ θεὸς ἃ προκατήγγειλεν διὰ στόματος πάντων τῶν προφητῶν παθεῖν τὸν Χριστὸν αὐτοῦ ἐπλήρωσεν οὕτως. ¹⁹ μετανοήσατε οὖν καὶ ἐπιστρέψατε εἰς τὸ ἐξαλειφθῆναι ὑμῶν τὰς ἁμαρτίας, ²⁰ ὅπως ἂν ἔλθωσιν καιροὶ ἀναψύξεως ἀπὸ προσώπου τοῦ κυρίου καὶ ἀποστείλῃ τὸν προκεχειρισμένον ὑμῖν Χριστὸν, Ἰησοῦν, ²¹ ὃν δεῖ οὐρανὸν μὲν δέξασθαι ἄχρι χρόνων ἀποκαταστάσεως πάντων ὧν ἐλάλησεν ὁ θεὸς διὰ στόματος τῶν ἁγίων ἀπ' αἰῶνος αὐτοῦ προφητῶν. ²² Μωϋσῆς μὲν εἶπεν ὅτι Προφήτην ὑμῖν ἀναστήσει κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν ἐκ τῶν ἀδελφῶν ὑμῶν ὡς ἐμέ· αὐτοῦ ἀκούσεσθε κατὰ πάντα ὅσα ἂν λαλήσῃ πρὸς ὑμᾶς. ²³ ἔσται δὲ πᾶσα ψυχὴ ἣτις ἐὰν μὴ ἀκούσῃ τοῦ προφήτου ἐκείνου ἐξολεθρευθήσεται ἐκ τοῦ λαοῦ. ²⁴ καὶ πάντες δὲ οἱ προφῆται ἀπὸ Σαμουὴλ καὶ τῶν καθεξῆς ὅσοι ἐλάλησαν καὶ κατήγγειλαν τὰς ἡμέρας ταύτας.

²⁵ ὑμεῖς ἐστε οἱ υἱοὶ τῶν προφητῶν καὶ τῆς διαθήκης ἧς διέθετο ὁ θεὸς πρὸς τοὺς πατέρας ὑμῶν, λέγων πρὸς Ἀβραάμ, Καὶ ἐν τῷ σπέρματί σου [ἐν]ευλογηθήσονται πᾶσαι αἱ πατρίαὶ τῆς γῆς. ²⁶ ὑμῖν πρῶτον ἀναστήσας ὁ θεὸς τὸν παῖδα αὐτοῦ ἀπέστειλεν αὐτὸν εὐλογοῦντα ὑμᾶς ἐν τῷ ἀποστρέφειν ἕκαστον ἀπὸ τῶν πονηριῶν ὑμῶν.

§4 ¹ Λαλούντων δὲ αὐτῶν πρὸς τὸν λαὸν ἐπέστησαν αὐτοῖς οἱ ἱερεῖς καὶ ὁ στρατηγὸς τοῦ ἱεροῦ καὶ οἱ Σαδδουκαῖοι, ² διαπονούμενοι διὰ τὸ διδάσκειν αὐτοὺς τὸν λαὸν καὶ καταγγέλλειν ἐν τῷ Ἰησοῦ τὴν ἀνάστασιν τὴν ἐκ νεκρῶν, ³ καὶ ἐπέβαλον αὐτοῖς τὰς χεῖρας καὶ ἔθεντο εἰς τήρησιν εἰς τὴν αὐριον· ἦν γὰρ ἔσπερα ἤδη. ⁴ πολλοὶ δὲ τῶν ἀκουσάντων τὸν λόγον ἐπίστευσαν, καὶ ἐγενήθη [ὁ] ἀριθμὸς τῶν ἀνδρῶν [ὡς] χιλιάδες πέντε.

⁵ Ἐγένετο δὲ ἐπὶ τὴν αὐριον συναχθῆναι αὐτῶν τοὺς ἄρχοντας καὶ τοὺς πρεσβυτέρους καὶ τοὺς γραμματεῖς ἐν Ἱερουσαλὴμ ⁶ [καὶ Ἄννας ὁ ἀρχιερεὺς καὶ Καϊάφας καὶ Ἰωάννης καὶ Ἀλέξανδρος καὶ ὅσοι ἦσαν ἐκ γένους ἀρχιερατικοῦ] ⁷ καὶ στήσαντες αὐτοὺς ἐν τῷ μέσῳ ἐπυνθάνοντο, Ἐν ποίᾳ δυνάμει ἢ ἐν ποίῳ ὀνόματι ἐποιήσατε τοῦτο ὑμεῖς; ⁸ τότε Πέτρος πλησθεὶς πνεύματος ἁγίου εἶπεν πρὸς αὐτούς, Ἄρχοντες τοῦ λαοῦ καὶ

az embernek, akit ti láttok és ismertek, s a tőle származó hit adta meg neki ezt az ép egészséget mindnyájatok szeme láttára.

¹⁷ Tudom azonban, testvérek, hogy tudatlanságból cselekedtetek, mint ahogy a ti előjáróitok is. ¹⁸ Isten azonban ily módon teljesítette, amit minden prófétájának ajka által előre hirdetett, hogy az ő Krisztusa szenvedni fog. ¹⁹ Tartsatok tehát bűnbánatot és térjete meg, hogy eltöröljék bűneiteket, ²⁰ s hogy az enyhülés idői eljőjenek az Úr színétől, és elküldje azt, akit hirdettek nektek, Jézus Krisztust. ²¹ Őt ugyan az égnek kell befogadnia minden dolog helyreállításának az idejéig, amelyről Isten szólt századok óta szent prófétáinak ajka által. ²² Mózes ugyanis megmondta, hogy *Uratok, Istenetek hozzám hasonló prófétát támaszt majd nektek testvéreitek közül, őt hallgassátok mindenben, amit mond majd nektek* [MTörv 18,15,18]. ²³ *Az történik ugyanis, hogy mindenkit, aki nem hallgatja ezt a prófétát, kiirtanak a nép közül!* [Lev 23,29; MTörv 18,19]. ²⁴ A próféták, akik szóltak Sámuelről kezdve és azután, mind hirdették ezeket a napokat.

²⁵ Ti vagytok a prófétáknak és a szövetségnek fiai, amelyet Isten atyáinkkal kötött, amikor Ábrahámnak azt mondta: *A te utódodban nyer áldást a föld minden nemzetsége!* [Ter 12,3; 22,18]. ²⁶ Isten elsősorban számotokra támasztotta s küldte el Fiát, hogy megáldjon titeket, és így mindenki megtérjen gonoszágából.«

4 Péter és János a főtanács előtt ¹ Amíg ők a néphez beszéltek, odajöttek a papok, a templomörség parancsnoka és a szaddúceusok. ² Ezek bosszankodtak, hogy tanítják a népet, és hirdetik a halálból való feltámadást Jézusban. ³ Kezet emeltek tehát rájuk, és őrizetbe vették őket másnapig, mert már esteledett. ⁴ De azok közül sokan, akik az ígét hallgatták, hittek, úgyhogy a férfiak száma elérte az ötezret.

⁵ Történt pedig másnap, hogy a vezetőembereik, a vének és az írástudók összegyűltek Jeruzsálemben, ⁶ velük Annás főpap és Kaifás is, valamint János és Alexander, és ahányan csak voltak a főpapi nemzetiségből. ⁷ Miután középre állították őket, megkérdezték: »Milyen hatalommal vagy kinek a nevében tettétek ezt?« ⁸ Ekkor Péter Szentlélekkel eltelve így szólt hozzájuk: »Népünk vezetői és ti vének, halljátok! ⁹ Ti ma felelősségre vontok minket, mert jót tettünk egy beteg emberrel, hogy megtudjátok, hogyan lett

πρεσβύτεροι, ⁹εἰ ἡμεῖς σήμερον ἀνακρινόμεθα ἐπὶ εὐεργεσία ἀνθρώπου ἀσθενούς, ἐν τίνι οὗτος σέσεται, ¹⁰γνωστὸν ἔστω πᾶσιν ὑμῖν καὶ παντὶ τῷ λαῷ Ἰσραὴλ ὅτι ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Ναζωραίου, ὃν ὑμεῖς ἐσταυρώσατε, ὃν ὁ θεὸς ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν, ἐν τούτῳ οὗτος παρέστηκεν ἐνώπιον ὑμῶν ὑγιής.

¹¹οὗτός ἐστιν ὁ λίθος ὁ ἐξουθενηθεὶς ὑφ' ὑμῶν τῶν οἰκοδόμων, ὁ γενόμενος εἰς κεφαλὴν γωνίας.

¹²καὶ οὐκ ἔστιν ἐν ἄλλῳ οὐδενὶ ἡ σωτηρία, οὐδὲ γὰρ ὄνομά ἐστιν ἕτερον ὑπὸ τὸν οὐρανὸν τὸ δεδομένον ἐν ἀνθρώποις ἐν ᾧ δεῖ σωθῆναι ἡμᾶς.

¹³Θεωροῦντες δὲ τὴν τοῦ Πέτρου παρρησίαν καὶ Ἰωάννου, καὶ καταλαβόμενοι ὅτι ἄνθρωποι ἀγράμματοί εἰσιν καὶ ἰδιῶται, ἐθαύμαζον ἐπεγίνωσκόν τε αὐτοὺς ὅτι σὺν τῷ Ἰησοῦ ἦσαν. ¹⁴τόν τε ἄνθρωπον βλέποντες σὺν αὐτοῖς ἐστῶτα τὸν τεθεραπευμένον οὐδὲν εἶχον ἀντειπεῖν. ¹⁵κελεύσαντες δὲ αὐτοὺς ἔξω τοῦ συνεδρίου ἀπελθεῖν συνέβαλλον πρὸς ἀλλήλους ¹⁶λέγοντες, Τί ποιήσωμεν τοῖς ἀνθρώποις τούτοις; ὅτι μὲν γὰρ γνωστὸν σημεῖον γέγονεν δι' αὐτῶν πᾶσιν τοῖς κατοικοῦσιν Ἱερουσαλὴμ φανερόν, καὶ οὐ δυνάμεθα ἀρνεῖσθαι. ¹⁷ἀλλ' ἵνα μὴ ἐπὶ πλεῖον διανεμηθῆ εἰς τὸν λαόν, ἀπειλησώμεθα αὐτοῖς μηκέτι λαλεῖν ἐπὶ τῷ ὀνόματι τούτῳ μηδενὶ ἀνθρώπων. ¹⁸καὶ καλέσαντες αὐτοὺς παρήγγειλαν τὸ καθόλου μὴ φθέγγεσθαι μηδὲ διδάσκειν ἐπὶ τῷ ὀνόματι τοῦ Ἰησοῦ. ¹⁹ὁ δὲ Πέτρος καὶ Ἰωάννης ἀποκριθέντες εἶπον πρὸς αὐτοὺς, Εἰ δίκαιόν ἐστιν ἐνώπιον τοῦ θεοῦ ὑμῶν ἀκούειν μᾶλλον ἢ τοῦ θεοῦ, κρίνατε, ²⁰οὐ δυνάμεθα γὰρ ἡμεῖς ἄ εἶδαμεν καὶ ἠκούσαμεν μὴ λαλεῖν. ²¹οἱ δὲ προσαπειλησάμενοι ἀπέλυσαν αὐτοὺς, μηδὲν εὐρίσκοντες τὸ πῶς κολάσωνται αὐτούς, διὰ τὸν λαόν, ὅτι πάντες ἐδόξαζον τὸν θεὸν ἐπὶ τῷ γεγονότι. ²²ἔτων γὰρ ἦν πλείονων τεσσαεράκοντα ὁ ἄνθρωπος ἐφ' ὃν γέγονει τὸ σημεῖον τοῦτο τῆς ἰάσεως.

²³Ἀπολυθέντες δὲ ἦλθον πρὸς τοὺς ἰδίους καὶ ἀπήγγειλαν ὅσα πρὸς αὐτοὺς οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι εἶπαν. ²⁴οἱ δὲ ἀκούσαντες ὁμοθυμαδὸν ἦσαν φωνὴν πρὸς τὸν θεὸν καὶ εἶπαν, Δέσποτα, σὺ ὁ ποιήσας τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτοῖς, ²⁵ὁ τοῦ πατρὸς ἡμῶν διὰ πνεύματος ἁγίου στόματος Δαυὶδ παιδὸς σου εἰπών,

Ἰνατί ἐφρύαξαν ἔθνη καὶ λαοὶ ἐμελέτησαν κενά;

²⁶παρέστησαν οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς καὶ οἱ

ἄλλα ἐπιβουλεύσαντες. ¹⁰ Vegyéték hát tudomásul mindnyájan, ti és Izrael egész népe, hogy a mi Urunknak, a Názareti Jézus Krisztusnak neve által, akit ti kereszt-re feszítettetek, akit Isten feltámasztott a halálból: őáltala áll ez itt előttetek egészségesen.

¹¹ Ez az a kő, amelyet ti,

az építők, elvetettetek,

s amely szegletkő lett {Zsolt 118,22};

¹² és nincs üdvösség senki másban, mert más név nem is adatott az embereknek az ég alatt, amelyben üdvözlünk kell.»

¹³ Amikor látták Péter és János állhatatosságát, és megtudták, hogy írástudatlan és tanulatlan emberek, elcsodálkoztak, és rájuk ismertek, hogy Jézussal voltak. ¹⁴ Mivel azonban látták, hogy a meggyógyult ember is mellettük áll, semmiben sem mondhattak ellent. ¹⁵ Megparancsolták tehát nekik, hogy menjenek ki a gyűlésből, azután így tanakodtak egymás között: ¹⁶ »Mitévők legyünk ezekkel az emberekkel? Hogy csakugyan Jeruzsálem összes lakója előtt ismeretes csodajelel műveltek, az nyilvánvaló, és nem tagadhatjuk. ¹⁷ Nehogy azonban még tovább terjedjen a híre a nép között, fenyegezzük meg őket, hogy ne beszéljenek többé senkinek se ennek a nevében.« ¹⁸ Azután beszélítették őket, és megparancsolták, hogy egyáltalán ne beszéljenek, és ne tanítsanak Jézus nevében. ¹⁹ Péter és János azonban azt felelték nekik: »Ítéljétek meg ti, vajon helyes volna-e Isten színe előtt, ha inkább hallgatnánk rátok, mint Istenre! ²⁰ Hisz lehetetlen nekünk, hogy el ne beszéljük, amiket láttunk és hallottunk!« ²¹ Azok erre újra megfenygették, majd elbocsátották őket, mivel nem találtak módot arra, hogy megbüntessék őket, a nép miatt, mert mindenki dicsőítette Istent azért, ami az emberrel történt. ²² Hiszen több, mint negyven éves volt az, akivel a gyógyulásnak ez a csodajele történt.

Az ősegyház imája a bátorságért ²³ Elbocsátásuk

után övéikhez mentek, és hírül vitték nekik, hogy mi mindent mondtak nekik a főpapok és a vének. ²⁴ Mikor azok meghallották ezt, egy szívvel-lélekkel így fohászokdtek Istenhez: »Urunk, te vagy az, aki alkottad az eget és a földet, a tengert és mindent, ami bennük van' {Zsolt 146,6; Kiv 20,11}, ²⁵ aki Dávidnak, a mi atyánknak, a te szolgádnak szájával, a Szentlélek által azt mondtad:

Ἐμὴν ἀψαύονται τὰ ἔθνη

s terveznek hiúságokat a népek?

²⁶ A föld királyai felkeltek,

ἄρχοντες συνήχθησαν ἐπὶ τὸ αὐτὸ κατὰ τοῦ κυρίου καὶ κατὰ τοῦ Χριστοῦ αὐτοῦ.

27 συνήχθησαν γὰρ ἐπ’ ἀληθείας ἐν τῇ πόλει ταύτῃ ἐπὶ τὸν ἅγιον παῖδά σου Ἰησοῦν, ὃν ἔχρισας, Ἡρώδης τε καὶ Πόντιος Πιλάτος σὺν ἔθνεσιν καὶ λαοῖς Ἰσραὴλ, 28 ποιῆσαι ὅσα ἡ χεὶρ σου καὶ ἡ βουλή [σου] προώρισεν γενέσθαι. 29 καὶ τὰ νῦν, κύριε, ἔπιδε ἐπὶ τὰς ἀπειλὰς αὐτῶν, καὶ δὸς τοῖς δούλοις σου μετὰ παρρησίας πάσης λαλεῖν τὸν λόγον σου, 30 ἐν τῷ τῆν χεῖρά [σου] ἐκτείνειν σε εἰς ἴασις καὶ σημεῖα καὶ τέρατα γίνεσθαι διὰ τοῦ ὀνόματος τοῦ ἁγίου παιδός σου Ἰησοῦ.

31 καὶ δεηθέντων αὐτῶν ἐσαλεύθη ὁ τόπος ἐν ᾧ ἦσαν συνηγμένοι, καὶ ἐπλήσθησαν ἅπαντες τοῦ ἁγίου πνεύματος, καὶ ἐλάλουν τὸν λόγον τοῦ θεοῦ μετὰ παρρησίας.

32 Τοῦ δὲ πλήθους τῶν πιστευσάντων ἦν καρδία καὶ ψυχὴ μία, καὶ οὐδὲ εἷς τι τῶν ὑπαρχόντων αὐτῷ ἔλεγεν ἴδιον εἶναι, ἀλλ’ ἦν αὐτοῖς ἅπαντα κοινά. 33 καὶ δυνάμει μεγάλη ἀπεδίδουν τὸ μαρτύριον οἱ ἀπόστολοι τῆς ἀναστάσεως τοῦ κυρίου Ἰησοῦ, χάρις τε μεγάλη ἦν ἐπὶ πάντας αὐτούς. 34 οὐδὲ γὰρ ἐνδεής τις ἦν ἐν αὐτοῖς· ὅσοι γὰρ κτήτορες χωρίων ἢ οἰκιῶν ὑπῆρχον, πωλοῦντες ἔφερον τὰς τιμὰς τῶν πιπρασκομένων 35 καὶ ἐτίθουν παρὰ τοὺς πόδας τῶν ἀποστόλων· διεδίδετο δὲ ἑκάστῳ καθότι ἂν τις χρεῖαν εἶχεν. 36 Ἰωσήφ δὲ ὁ ἐπικληθεὶς Βαρναβᾶς ἀπὸ τῶν ἀποστόλων, ὃ ἐστὶν μεθερμηνευόμενον υἱὸς παρακλήσεως, Λευίτης, Κύπριος τῷ γένει, 37 ὑπάρχοντος αὐτῷ ἀγροῦ πωλήσας ἤνεγκεν τὸ χρῆμα καὶ ἔθηκεν πρὸς τοὺς πόδας τῶν ἀποστόλων.

§5 1 Ἄνθρωπος δὲ τις Ἀνανίας ὀνόματι σὺν Σαπφίρῃ τῇ γυναικὶ αὐτοῦ ἐπώλησεν κτῆμα 2 καὶ ἐνοσφίσατο ἀπὸ τῆς τιμῆς, συνειδυῖης καὶ τῆς γυναικός, καὶ ἐνέγκας μέρος τι παρὰ τοὺς πόδας τῶν ἀποστόλων ἔθηκεν. 3 εἶπεν δὲ ὁ Πέτρος, Ἀνανία, διὰ τί ἐπλήρωσεν ὁ Σατανᾶς τὴν καρδίαν σου ψεύσασθαι μετὰ τοῦ ἁγίου καὶ νοσφίσασθαι ἀπὸ τῆς τιμῆς τοῦ χωρίου; 4 οὐχὶ μένον σοὶ ἔμενον καὶ πραθὲν ἐν τῇ σῆ ἐξουσίᾳ ὑπῆρχεν; τί ὅτι ἔθου ἐν τῇ καρδίᾳ σου τὸ πρᾶγμα τοῦτο; οὐκ ἐψεύσω ἀνθρώποις ἀλλὰ τῷ θεῷ. 5 ἀκούων δὲ ὁ Ἀνανίας τοὺς λόγους τούτους πεσὼν ἐξέψυξεν· καὶ ἐγένετο φόβος μέγας ἐπὶ πάντας τοὺς ἀκούοντας. 6 ἀναστάντες δὲ οἱ νεώτεροι συνέστειλαν αὐτὸν καὶ ἐξενέγκαντες ἔθαψαν. 7 Ἐγένετο δὲ ὡς ὥρων τριῶν διάστημα καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ μὴ εἰδυῖα τὸ γεγονός εἰσηλθεν. 8 ἀπεκρίθη δὲ πρὸς αὐτὴν Πέτρος, εἶπέ μοι, εἰ τοσοῦτου τοῦ χωρίου ἀπέδοσθε; ἡ δὲ εἶπεν, Ναί,

egybegyűltek mind a fejedelmek

az Úr ellen s az ő Fölkentje ellen' {Zsolt 2,1-2}.

27 Mert valóban egybegyűltek ebben a városban a te szent Fiad, Jézus ellen, akit fölkentél: Heródes és Poncius Pilátus a pogányokkal és Izrael népeivel, 28 hogy végrehajtsák, amiről kezded és akaratod elhatározta, hogy megtörténjék. 29 Most tehát, Urunk, tekints fenyegetéseikre, s add meg szolgálidnak, hogy teljes bizodalommal hirdessék igédet. 30 Te pedig nyújtsd ki kezedet gyógyításokra, hogy jelek és csodák történjenek szent Fiadnak, Jézusnak neve által.»

31 Miután így imádkoztak, megremegett a hely, ahol egybegyűltek. Mindnyájan beteltek Szentlélekkel, s bátran hirdették Isten igéjét.

A vagyonközösség 32 A hívek sokaságának pedig egy volt a szíve-lelke. Egyikük sem mondott semmit sem a magáénak a birtokából, hanem mindenkinek közös volt. 33 Az apostolok pedig nagy erővel tettek tanúságot Urunknak, Jézus Krisztusnak feltámadásáról; és bőséges volt a kegyelem mindnyájukban. 34 Nem is volt közöttük senki szűkölködő, mert mindazok, akiknek földje vagy háza volt, eladták, s az eladott javak árát elhozták, 35 és az apostolok lábához tették. Mindenkinek annyit osztottak ki, amennyire kinek-kinek szüksége volt. 36 Így József, a ciprusi származású levita, aki az apostoloktól a Barnabás melléknevet kapta – ennek jelentése: Vigasztalás fia –, 37 mivel szántóföldje volt, eladta azt, az árát pedig elhozta, és letette az apostolok lábához.

5 Ananiás és Szafira családja 1 Egy bizonyos Ananiás nevű férfi is a feleségével, Szafirával együtt földet adott el, 2 de a felesége tudtával csalárdul megtartott valamit a föld árából, s csak egy részt hozott el és tett az apostolok lábához. 3 Péter azonban így szólt: »Ananiás, miért ejtette a sátán kísértésbe a szívedet, hogy hazudj a Szentléleknek, és csalárdul visszatarts a föld árából? 4 Ha megmaradt volna, magadnak maradt volna, és magad rendelkeznél azzal, amit eladtál. Miért vetemedett hát szíved erre a dologra? Nem embereknek hazudtál, hanem Istennek!« 5 Amint Ananiás ezeket a szavakat hallotta, összeesett és meghalt. Erre nagy félelem fogta el mindazokat, akik ezt hallották. 6 Az ifjak pedig felkeltek, felemelték, kivitték és eltemették. 7 Körülbelül három óra múlva belépett a felesége, aki nem tudta, hogy mi történt. 8 Péter megkérdezte tőle: »Mondd nekem, asszony, csakugyan annyiért adtátok el a földet?« Az így felelt: »Igen, annyiért.« 9 Erre Péter azt mondta neki: »Mire volt jó megegyeztetek ab-

τοσούτου. ⁹ ὁ δὲ Πέτρος πρὸς αὐτήν, Τί ὅτι συνεφωνήθη ὑμῖν πειράσαι τὸ πνεῦμα κυρίου; ἰδοὺ οἱ πόδες τῶν θαψάντων τὸν ἄνδρα σου ἐπὶ τῇ θύρᾳ καὶ ἐξοίσουσίν σε. ¹⁰ ἔπεσεν δὲ παραχρήμα πρὸς τοὺς πόδας αὐτοῦ καὶ ἐξέψυξεν· εἰσελθόντες δὲ οἱ νεανίσκοι εὗρον αὐτὴν νεκράν, καὶ ἐξενέγκαντες ἔθαψαν πρὸς τὸν ἄνδρα αὐτῆς. ¹¹ καὶ ἐγένετο φόβος μέγας ἐφ' ὅλην τὴν ἐκκλησίαν καὶ ἐπὶ πάντας τοὺς ἀκούοντας ταῦτα.

¹² Διὰ δὲ τῶν χειρῶν τῶν ἀποστόλων ἐγίνετο σημεῖα καὶ τέρατα πολλὰ ἐν τῷ λαῷ· καὶ ἦσαν ὁμοθυμαδὸν ἅπαντες ἐν τῇ Στοᾷ Σολομώντος. ¹³ τῶν δὲ λοιπῶν οὐδεὶς ἐτόλμα κολλᾶσθαι αὐτοῖς, ἀλλ' ἐμεγάλυνεν αὐτοὺς ὁ λαός· ¹⁴ μᾶλλον δὲ προσετίθεντο πιστεύοντες τῷ κυρίῳ πλήθη ἀνδρῶν τε καὶ γυναικῶν, ¹⁵ ὥστε καὶ εἰς τὰς πλατείας ἐκφέρειν τοὺς ἀσθενεῖς καὶ τιθέναι ἐπὶ κλιναρίων καὶ κραβάττων, ἵνα ἐρχομένου Πέτρου κἂν ἡ σκιά ἐπισκιάσῃ τιμὴ αὐτῶν. ¹⁶ συνήρχετο δὲ καὶ τὸ πλῆθος τῶν πέριξ πόλεων Ἱερουσαλήμ, φέροντες ἀσθενεῖς καὶ ὄχλουμένους ὑπὸ πνευμάτων ἀκαθάρτων, οἵτινες ἐθεραπεύοντο ἅπαντες.

¹⁷ Ἀναστὰς δὲ ὁ ἀρχιερεὺς καὶ πάντες οἱ σὺν αὐτῷ, ἡ οὖσα αἵρεσις τῶν Σαδδουκαίων, ἐπλήσθησαν ζήλου ¹⁸ καὶ ἐπέβαλον τὰς χεῖρας ἐπὶ τοὺς ἀποστόλους καὶ ἔθεντο αὐτοὺς ἐν τηρήσει δημοσίᾳ. ¹⁹ ἄγγελος δὲ κυρίου διὰ νυκτὸς ἀνοίξας τὰς θύρας τῆς φυλακῆς ἐξαγαγὼν τε αὐτοὺς εἶπεν, ²⁰ Πορεύεσθε καὶ σταθέντες λαλεῖτε ἐν τῷ ἱερῷ τῷ λαῷ πάντα τὰ ῥήματα τῆς ζωῆς ταύτης. ²¹ ἀκούσαντες δὲ εἰσῆλθον ὑπὸ τὸν ὄρθρον εἰς τὸ ἱερόν καὶ ἐδίδασκον.

Παραγενόμενος δὲ ὁ ἀρχιερεὺς καὶ οἱ σὺν αὐτῷ συνεκάλεσαν τὸ συνέδριον καὶ πάσαν τὴν γερουσίαν τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, καὶ ἀπέστειλαν εἰς τὸ δεσμοτήριον ἀχθῆναι αὐτούς. ²² οἱ δὲ παραγενόμενοι ὑπηρεταὶ οὐχ εὗρον αὐτοὺς ἐν τῇ φυλακῇ, ἀναστρέψαντες δὲ ἀπήγγειλαν ²³ λέγοντες ὅτι Τὸ δεσμοτήριον εὗρομεν κεκλεισμένον ἐν πάσῃ ἀσφαλείᾳ καὶ τοὺς φύλακας ἐστῶτας ἐπὶ τῶν θυρῶν, ἀνοίξαντες δὲ ἔσω, οὐδένα εὗρομεν. ²⁴ ὡς δὲ ἤκουσαν τοὺς λόγους τούτους ὁ τε στρατηγὸς τοῦ ἱεροῦ καὶ οἱ ἀρχιερεῖς, διηπόρουν περὶ αὐτῶν τί ἂν γένοιτο τοῦτο. ²⁵ παραγενόμενος δὲ τις ἀπήγγειλεν αὐτοῖς ὅτι Ἰδοὺ οἱ ἄνδρες οὓς ἔθεσθε ἐν τῇ φυλακῇ εἰσὶν ἐν τῷ ἱερῷ ἐστῶτες καὶ διδάσκοντες τὸν λαόν.

²⁶ τότε ἀπελθὼν ὁ στρατηγὸς σὺν τοῖς ὑπηρεταῖς ἤγειν αὐτούς, οὐ μετὰ βίας, ἐφοβοῦντο γὰρ τὸν λαόν, μὴ λιθασθῶσιν. ²⁷ Ἀγαγόντες δὲ αὐτοὺς ἔστησαν ἐν τῷ συνεδρίῳ, καὶ ἐπηρώτησεν αὐτοὺς ὁ

ban, hogy megkísértitek az Úr Lelkét? Íme, akik eltemették férjedet, az ajtónál állnak, s téged is kivisznek.« ¹⁰ Nyomban összeesett a lábainál és meghalt. Az ifjak pedig beléptek, halva találták, erre kivitték és eltemették a férje mellé. ¹¹ Ekkor nagy félelem fogta el az egész egyházat és mindazokat, akik ezeket hallották.

Jelek és csodák az apostolok által ¹² Az apostolok keze által pedig sok jel és csoda történt a nép között. Mindnyájan egy szívvel voltak együtt Salamon csarnokában. ¹³ Mások közül senki sem mert közéjük elegyedni, de a nép nagyra becsülte őket. ¹⁴ Az Úrban hívó férfiak és nők sokasága egyre növekedett. ¹⁵ A betegeket kivitték az utcákra, hordágyakra és ágyakra rakták őket, hogy amikor Péter arra megy, legalább az árnyéka érje valamelyiküket, s megszabaduljanak betegségeiktől. ¹⁶ Sőt, Jeruzsálem szomszédos városainak néptömege is odaáradt, hozták a betegeket és a tisztátalan lelkektől megszálottakat, s ezek mind meggyógyultak.

Péter letartóztatása és szabadulása ¹⁷ Felállt ekkor a főpap, és mindnyájan, akik vele tartottak – vagyis a szadduceusok pártja –, elteltek irigységgel. ¹⁸ Elfogták az apostolokat, és a nyilvános börtönbe vetették őket. ¹⁹ Az Úr angyala azonban éjjel kinyitotta a börtön ajtaját, kivezette őket, és azt mondta: ²⁰ »Menjetek, álljatok ki és hirdessétek a templomban a népnek a tanítást erről az életéről.« ²¹ Miután ezt hallották, virradatkor bementek a templomba és tanítottak.

Péter a főtanács előtt Mikor megérkezett a főpap és akik vele voltak, összehívták a főtanácsot, vagyis Izrael fiainak összes vénjét, és elküldtek a börtönbe, hogy elővezessék őket. ²² De amikor a szolgák odaértek és kinyitották a tömlöcöt, nem találták ott őket. Visszatértek tehát és jelentették: ²³ »A börtönt egész gondosan bezárva találtuk ugyan, az örök is ott álltak az ajtó előtt, de amikor benyitottunk, senkit sem találtunk ott.« ²⁴ E szavak hallatára a templomórség parancsnoka és a főpapak megdöbbenek azon, ami történt. ²⁵ Ekkor beállított valaki, és hírül hozta nekik: »Íme a férfiak, akiket börtönbe vetettetek, a templomban állnak és tanítják a népet.«

²⁶ Erre a parancsnok elment a szolgálkkal, és erőszak alkalmazása nélkül elhozta őket, mert féltek a néptől, hogy megkövezi őket. ²⁷ Majd odahozták és a főtanács elé állították őket. A főpap a szemükre vetette: ²⁸ »Parancsban hagytuk meg nektek, hogy ne

ἀρχιερεὺς ²⁸λέγων, [Οὐ] παραγγελία παρηγγείλαμεν ὑμῖν μὴ διδάσκειν ἐπὶ τῷ ὀνόματι τούτῳ; καὶ ἰδοὺ πεπληρώκατε τὴν Ἱερουσαλήμ τῆς διδαχῆς ὑμῶν, καὶ βούλεσθε ἐπαγαγεῖν ἐφ' ἡμᾶς τὸ αἷμα τοῦ ἀνθρώπου τούτου. ²⁹ἀποκριθεὶς δὲ Πέτρος καὶ οἱ ἀπόστολοι εἶπαν, Πειθαρχεῖν δεῖ θεῷ μᾶλλον ἢ ἀνθρώποις. ³⁰ὁ θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν ἡγειρεν Ἰησοῦν, ὃν ὑμεῖς διεχειρίσασθε κρεμάσαντες ἐπὶ ξύλου. ³¹τούτον ὁ θεὸς ἀρχηγὸν καὶ σωτῆρα ὑψωσεν τῇ δεξιᾷ αὐτοῦ, [τοῦ] δοῦναι μετάνοιαν τῷ Ἰσραὴλ καὶ ἄφεσιν ἁμαρτιῶν. ³²καὶ ἡμεῖς ἐσμεν μάρτυρες τῶν ῥημάτων τούτων, καὶ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ὃ ἔδωκεν ὁ θεὸς τοῖς πειθαρχοῦσιν αὐτῷ. ³³Οἱ δὲ ἀκούσαντες διεπρίοντο καὶ ἐβούλοντο ἀνελεῖν αὐτούς.

³⁴ἀναστὰς δὲ τις ἐν τῷ συνεδρίῳ Φαρισαῖος ὀνόματι Γαμαλιήλ, νομοδιδάσκαλος τίμιος παντὶ τῷ λαῷ, ἐκέλευσεν ἔξω βραχὺ τοὺς ἀνθρώπους ποιῆσαι, ³⁵εἶπέν τε πρὸς αὐτούς, Ἄνδρες Ἰσραηλίται, προσέχετε ἑαυτοῖς ἐπὶ τοῖς ἀνθρώποις τούτοις τί μέλλετε πράσσειν. ³⁶πρὸ γὰρ τούτων τῶν ἡμερῶν ἀνέστη Θεοδᾶς, λέγων εἶναί τινα ἑαυτόν, ὃν προσεκλίθη ἀνδρῶν ἀριθμὸς ὡς τετρακοσίων· ὃς ἀνηρέθη, καὶ πάντες ὅσοι ἐπέιθοντο αὐτῷ διελύθησαν καὶ ἐγένοντο εἰς οὐδέν. ³⁷μετὰ τούτου ἀνέστη Ἰούδας ὁ Γαλιλαῖος ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς ἀπογραφῆς καὶ ἀπέστησεν λαὸν ὀπίσω αὐτοῦ· κἀκεῖνος ἀπώλετο, καὶ πάντες ὅσοι ἐπέιθοντο αὐτῷ διεσκορπίσθησαν. ³⁸καὶ τὰ νῦν λέγω ὑμῖν, ἀπόστητε ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων τούτων καὶ ἄφετε αὐτούς· ὅτι ἐὰν ἡ ἐξ ἀνθρώπων ἢ βουλή αὕτη ἢ τὸ ἔργον τούτο, καταλυθήσεται. ³⁹εἰ δὲ ἐκ θεοῦ ἐστίν, οὐ δυναθήσεσθε καταλύσαι αὐτούς, μήποτε καὶ θεομάχοι εὐρεθῆτε.

ἐπέισθησαν δὲ αὐτῷ, ⁴⁰καὶ προσκαλεσάμενοι τοὺς ἀποστόλους δείραντες παρηγγείλαν μὴ λαλεῖν ἐπὶ τῷ ὀνόματι τοῦ Ἰησοῦ καὶ ἀπέλυσαν. ⁴¹Οἱ μὲν οὖν ἐπορεύοντο χαίροντες ἀπὸ προσώπου τοῦ συνεδρίου ὅτι κατηξιώθησαν ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος ἀτιμασθῆναι. ⁴²πᾶσάν τε ἡμέραν ἐν τῷ ἱερῷ καὶ κατ' οἶκον οὐκ ἐπαύοντο διδάσκοντες καὶ εὐαγγελιζόμενοι τὸν Χριστόν, Ἰησοῦν.

§6 ¹Ἐν δὲ ταῖς ἡμέραις ταύταις πληθυνόντων τῶν μαθητῶν ἐγένετο γογγυσμὸς τῶν Ἑλληνιστῶν πρὸς τοὺς Ἑβραίους, ὅτι παρεθεωροῦντο ἐν τῇ διακονίᾳ τῇ καθημερινῇ αἱ χῆραι αὐτῶν. ²προσκαλεσάμενοι δὲ οἱ δώδεκα τὸ πλῆθος τῶν μαθητῶν εἶπαν, Οὐκ ἀρεστόν ἐστίν ἡμᾶς καταλείψαντας τὸν λόγον τοῦ θεοῦ

tanítsatok az ő nevében, s lám, ti betöltöttétek Jeruzsálemet tanításotokkal, és ránk akarjátok hárítani annak az embernek a vérét.« ²⁹ Erre Péter és az apostolok azt felelték: »Inkább kell engedelmeskednünk Istennek, mint az embereknek. ³⁰ Atyáink Istene feltámasztotta Jézust, akit ti a fára függesztve megöltetek. ³¹ Isten fejedelemmé és üdvözítővé emelte őt jobbajával, hogy bűnbánatot és bűnbocsánatot adjon Izraelnek. ³² Ezeknek a dolgoknak tanúi vagyunk, mi és a Szentlélek, akit Isten megadott mindazoknak, akik engedelmeskednek neki.« ³³ Mikor ezt hallották, feldühödtek, és arra gondoltak, hogy megölik őket.

³⁴ Ekkor azonban egy bizonyos Gamáliel nevű farizeus, aki az egész nép előtt tiszteletben álló törvénytudó volt, felállt a főtanácsban és rövid időre kiküldte az embereket. ³⁵ Azután beszédet intézett hozzájuk: »Izraelita férfiak, vigyázzatok magatokra, mit tesztek ezekkel az emberekkel! ³⁶ Mert a közelmúltban fellépett Teudás, azt mondta önmagáról, hogy ő nagy valaki, és szám szerint mintegy négyszáz férfi csatlakozott hozzá. Őt megölték, azokat pedig, akik hittek neki, mind szétszórták és semmivé lettek. ³⁷ Őutána az összeírás napjaiban fellépett Galileai Júdás, és magához csábította a népet. Ő is elpusztult, s akik egyetértettek vele, azokat mind szétszórták. ³⁸ Ennélfogva én most is azt mondom nektek: hagyjátok magukra ezeket az embereket és engedjétek el őket, mert ha ez a terv vagy mű emberek-től van, elenyészik. ³⁹ Ha azonban Istentől van, nem ronthatjátok le, nehogy az történjék, hogy Isten ellen hadakoztok.«

Igazat adtak neki. ⁴⁰ Azután előhívták az apostolokat, megverették őket, és meghagyták nekik, hogy semmiképp se beszéljenek Jézus nevében, majd elbocsátották őket. ⁴¹ Azok pedig örvendezve eltávoztak a főtanácsból, mivel méltónak találtattak, hogy Jézus nevéért gyalázatot szenvedjenek. ⁴² Nem is szűntek meg naponta a templomban és házaknál tanítani és hirdetni Krisztus Jézust.

6 A hét diakonus kiválasztása ¹ Azokban a napokban a tanítványok számának megsaporodtával zúgolódás támadt a görögök között a zsidók ellen amiatt, hogy özvegyeiket elhanyagolják a mindennapi kiszolgálásnál. ² A tizenkettő egybehívta tehát a tanítványok sokaságát, és így szóltak: »Nem volna rendjén, hogy az asztaloknál szolgáljunk, s közben elhanyagoljuk az Isten igéjét. ³ Azért testvérek, sze-

διακονεῖν τραπέζαις· ³ ἐπισκέψασθε δέ, ἀδελφοί, ἄνδρας ἐξ ὑμῶν μαρτυρουμένους ἐπὶ πλήρεις πνεύματος καὶ σοφίας, οὓς καταστήσομεν ἐπὶ τῆς χρείας ταύτης· ⁴ ἡμεῖς δὲ τῇ προσευχῇ καὶ τῇ διακονίᾳ τοῦ λόγου προσκαρτερήσομεν. ⁵ καὶ ἦρσεν ὁ λόγος ἐνώπιον παντὸς τοῦ πλήθους, καὶ ἐξελέξαντο Στέφανον, ἄνδρα πλήρης πίστεως καὶ πνεύματος ἁγίου, καὶ Φίλιππον καὶ Πρόχορον καὶ Νικάνορα καὶ Τίμωνα καὶ Παρμενᾶν καὶ Νικόλαον προσήλυτον Ἀντιοχέα, ⁶ οὓς ἔστησαν ἐνώπιον τῶν ἀποστόλων, καὶ προσευξάμενοι ἐπέθηκαν αὐτοῖς τὰς χεῖρας.

⁷ Καὶ ὁ λόγος τοῦ θεοῦ ἤρξανεν, καὶ ἐπληθύνετο ὁ ἀριθμὸς τῶν μαθητῶν ἐν Ἱερουσαλὴμ σφόδρα, πολὺς τε ὄχλος τῶν ἱερέων ὑπήκουον τῇ πίστει.

⁸ Στέφανος δὲ πλήρης χάριτος καὶ δυνάμεως ἐποίει τέρατα καὶ σημεῖα μεγάλα ἐν τῷ λαῷ. ⁹ ἀνέστησαν δὲ τινες τῶν ἐκ τῆς συναγωγῆς τῆς λεγομένης Λιβερτίνων καὶ Κυρηναίων καὶ Ἀλεξανδρέων καὶ τῶν ἀπὸ Κιλικίας καὶ Ἀσίας συζητοῦντες τῷ Στεφάνῳ, ¹⁰ καὶ οὐκ ἴσχυον ἀντιστῆναι τῇ σοφίᾳ καὶ τῷ πνεύματι ᾧ ἐλάλει. ¹¹ τότε ὑπέβαλον ἄνδρας λέγοντας ὅτι Ἀκηκόαμεν αὐτοῦ λαλοῦντος ῥήματα βλάσφημα εἰς Μωϋσῆν καὶ τὸν θεόν· ¹² συνεκίνησάν τε τὸν λαὸν καὶ τοὺς πρεσβυτέρους καὶ τοὺς γραμματεῖς, καὶ ἐπιστάντες συνήρπασαν αὐτὸν καὶ ἤγαγον εἰς τὸ συνέδριον, ¹³ ἔστησάν τε μάρτυρας ψευδεῖς λέγοντας, Ὁ ἄνθρωπος οὗτος οὐ παύεται λαλῶν ῥήματα κατὰ τοῦ τόπου τοῦ ἁγίου [τούτου] καὶ τοῦ νόμου· ¹⁴ ἀκηκόαμεν γὰρ αὐτοῦ λέγοντος ὅτι Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος οὗτος καταλύσει τὸν τόπον τοῦτον καὶ ἀλλάξει τὰ ἔθνη ἃ παρέδωκεν ἡμῖν Μωϋσῆς.

¹⁵ καὶ ἀτενίσαντες εἰς αὐτὸν πάντες οἱ καθεζόμενοι ἐν τῷ συνεδρίῳ εἶδον τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ὡσεὶ πρόσωπον ἀγγέλου.

§7 ¹ Εἶπεν δὲ ὁ ἀρχιερεὺς, Εἰ ταῦτα οὕτως ἔχει; ² ὁ δὲ ἔφη, Ἄνδρες ἀδελφοί καὶ πατέρες, ἀκούσατε. Ὁ θεὸς τῆς δόξης ὤφθη τῷ πατρὶ ἡμῶν Ἀβραάμ ὄντι ἐν τῇ Μεσοποταμίᾳ πρὶν ἢ κατοικῆσαι αὐτὸν ἐν Χαρράν, ³ καὶ εἶπεν πρὸς αὐτόν, Ἐξελθε ἐκ τῆς γῆς σου καὶ [ἐκ] τῆς συγγενείας σου, καὶ δεῦρο εἰς τὴν γῆν ἣν ἄν σοι δείξω. ⁴ τότε ἐξελθὼν ἐκ γῆς Χαλδαίων κατώκησεν ἐν Χαρράν. κάκειθεν μετὰ τὸ ἀποθανεῖν τὸν πατέρα αὐτοῦ μετώκισεν αὐτὸν εἰς τὴν γῆν ταύτην εἰς ἣν ὑμεῖς νῦν κατοικεῖτε, ⁵ καὶ οὐκ ἔδωκεν αὐτῷ κληρονομίαν ἐν αὐτῇ οὐδὲ βῆμα ποδός, καὶ ἐπηγγείλατο δοῦναι αὐτῷ εἰς κατάσχεσιν αὐτὴν καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ μετ' αὐτόν, οὐκ ὄντος αὐτῷ τέκνου. ⁶ ἐλάλησεν δὲ οὕτως ὁ θεὸς ὅτι ἔσται τὸ

meljetek ki magatok közül hét jó hírű, Szentlélekkel és bölcsességgel teljes férfit, s bízzuk rájuk ezt a feladatot. ⁴ Mi meg majd az imádsággal és az ige szolgálatával foglalkozunk.« ⁵ Ez a beszéd tetszett az egész sokaságnak. Kiválasztották tehát Istvánt, akit eltöltött a hit és a Szentlélek, továbbá Fülöpöt, Prohóroszt, Nikánort, Timont, Parmenászt és Miklóst, az antióchiai prozelitát. ⁶ Ezeket az apostolok elé állították, és ők imádság közben rájuk tették kezüket.

⁷ Az Úr igéje pedig terjedt, úgyhogy a tanítványok száma igen megszorodott Jeruzsálemben, sőt a papoknak is nagy tömege hódolt meg a hitnek.

István letartóztatása ⁸ István pedig, telve kegyelemmel és erővel, csodákat és nagy jeleket művelt a nép között. ⁹ Felleptek azonban néhányan abból a zsinagógából, amelyet a libertinusokról, a cireneiekről, az alexandriaiakról neveztek el, és azokról, akik Kilíkiából és Ázsiából valók, s vitakoztak Istvánnal. ¹⁰ Nem tudtak azonban ellenállni a bölcsességnek és a Léleknek, amely által szólt. ¹¹ Erre férfiakat küldtek ki alattomban, akik azt mondták: »Hallottuk őt, amint káromló szavakat mondott Mózesre és Istenre.« ¹² Ily módon felizgatták a népet, a véneket és az írástudókat, akik azután összecsődülve megragadták őt és a főtanács elé viték. ¹³ Sőt, hamis tanúkat is állítottak, hogy mondják azt: »Ez az ember minduntalan a szent hely és a törvény ellen beszél. ¹⁴ Hallottuk ugyanis őt, amikor azt mondta, hogy ez a Názáreti Jézus lerontja majd ezt a helyet, s megmásítja a hagyományokat, amelyeket Mózes hagyott ránk.«

¹⁵ Akik a főtanácsban ültek, mind őt nézték, s olyannak látták az arcát, mint egy angyalét.

7 István beszéde ¹ A főpap erre megkérdezte tőle: »Csakugyan így áll a dolog?« ² Ő pedig azt felelte: »Férfiak, testvérek és atyák, halljátok! A dicsőség Istene megjelent atyánknak, Ábrahámnak, midőn Mezopotámiában tartózkodott, és mielőtt Háránba költözött. ³ Így szólt hozzá: *Menj ki földedről és rokonságodból, s jöjj arra a földre, amelyet mutatok neked!* (Ter 12,1). ⁴ Erre elhagyta a káldeaiak országát, és Háránba költözött. Innen pedig atyja halála után áthozta őt erre a földre, amelyen ti laktok most. ⁵ Nem adott ugyan belőle neki talpalatnyi örökséget sem, de megígérte, *hogy birtokul adja neki és utódainak őutána* (Ter 12,7), bár nem volt még fia. ⁶ Isten ezt mondta neki: *Az ő utóda hontalanként fog lakni idegen földön, szolgaságba hajtják és nyomorgatják*

σπέρμα αὐτοῦ πάροικον ἐν γῆ ἄλλοτρία, καὶ δουλώσουσιν αὐτὸ καὶ κακώσουσιν ἕτη τετρακόσια. ⁷ καὶ τὸ ἔθνος ᾧ ἐὰν δουλεύουσιν κρινῶ ἐγώ, ὁ θεὸς εἶπεν, καὶ μετὰ ταῦτα ἐξελεύσονται καὶ λατρεύουσίν μοι ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ. ⁸ καὶ ἔδωκεν αὐτῷ διαθήκην περιτομῆς· καὶ οὕτως ἐγέννησεν τὸν Ἰσαὰκ καὶ περιέτεμεν αὐτὸν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ὀγδόῃ, καὶ Ἰσαὰκ τὸν Ἰακώβ, καὶ Ἰακώβ τοὺς δώδεκα πατριάρχας. ⁹ Καὶ οἱ πατριάρχαι ζηλώσαντες τὸν Ἰωσήφ ἀπέδοντο εἰς Αἴγυπτον· καὶ ἦν ὁ θεὸς μετ' αὐτοῦ, ¹⁰ καὶ ἐξείλατο αὐτὸν ἐκ πασῶν τῶν θλίψεων αὐτοῦ, καὶ ἔδωκεν αὐτῷ χάριν καὶ σοφίαν ἐναντίον Φαραὼ βασιλέως Αἰγύπτου, καὶ κατέστησεν αὐτὸν ἡγούμενον ἐπ' Αἴγυπτον καὶ [ἐφ'] ὅλον τὸν οἶκον αὐτοῦ. ¹¹ ἦλθεν δὲ λιμὸς ἐφ' ὅλην τὴν Αἴγυπτον καὶ Χανάαν καὶ θλίψις μεγάλη, καὶ οὐχ ἠῦρισκον χορτάσματα οἱ πατέρες ἡμῶν. ¹² ἀκούσας δὲ Ἰακώβ ὄντα σιτία εἰς Αἴγυπτον ἐξαπέστειλεν τοὺς πατέρας ἡμῶν πρῶτον· ¹³ καὶ ἐν τῷ δευτέρῳ ἀνεγνωρίσθη Ἰωσήφ τοῖς ἀδελφοῖς αὐτοῦ, καὶ φανερὸν ἐγένετο τῷ Φαραὼ τὸ γένος [τοῦ] Ἰωσήφ. ¹⁴ ἀποστείλας δὲ Ἰωσήφ μετεκαλέσατο Ἰακώβ τὸν πατέρα αὐτοῦ καὶ πᾶσαν τὴν συγγένειαν ἐν ψυχαῖς ἑβδομήκοντα πέντε, ¹⁵ καὶ κατέβη Ἰακώβ εἰς Αἴγυπτον. καὶ ἐτελεύτησεν αὐτὸς καὶ οἱ πατέρες ἡμῶν, ¹⁶ καὶ μετετέθησαν εἰς Συχέμ καὶ ἐτέθησαν ἐν τῷ μνήματι ᾧ ὠνήσατο Ἀβραὰμ τιμῆς ἀργυρίου παρὰ τῶν υἱῶν Ἐμμὼρ ἐν Συχέμ.

¹⁷ Καθὼς δὲ ἤγγιζεν ὁ χρόνος τῆς ἐπαγγελίας ἧς ὠμολόγησεν ὁ θεὸς τῷ Ἀβραὰμ, ἠῦξεν ὁ λαὸς καὶ ἐπληθύνθη ἐν Αἰγύπτῳ, ¹⁸ ἄχρι οὗ ἀνέστη βασιλεὺς ἕτερος [ἐπ' Αἴγυπτον] ὃς οὐκ ᾔδει τὸν Ἰωσήφ. ¹⁹ οὗτος κατασοφισάμενος τὸ γένος ἡμῶν ἐκάκωσεν τοὺς πατέρας [ἡμῶν] τοῦ ποιεῖν τὰ βρέφη ἕκθετα αὐτῶν εἰς τὸ μὴ ζωογονεῖσθαι. ²⁰ ἐν ᾧ καιρῷ ἐγεννήθη Μωϋσῆς, καὶ ἦν ἀστείος τῷ θεῷ· ὃς ἀνετράφη μῆνας τρεῖς ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ πατρὸς· ²¹ ἐκτεθέντος δὲ αὐτοῦ ἀνείλατο αὐτὸν ἡ θυγάτηρ Φαραὼ καὶ ἀνεθρέψατο αὐτὸν ἑαυτῇ εἰς υἱόν. ²² καὶ ἐπαιδεύθη Μωϋσῆς [ἐν] πάσῃ σοφίᾳ Αἰγυπτίων, ἦν δὲ δυνατὸς ἐν λόγοις καὶ ἔργοις αὐτοῦ. ²³ Ὡς δὲ ἐπληροῦτο αὐτῷ τεσσαρακονταετῆς χρόνος, ἀνέβη ἐπὶ τὴν καρδίαν αὐτοῦ ἐπισκέψασθαι τοὺς ἀδελφούς αὐτοῦ τοὺς υἱούς Ἰσραὴλ. ²⁴ καὶ ἰδὼν τινα ἀδικούμενον ἡμύνατο καὶ ἐποίησεν ἐκδίκησιν τῷ καταπονουμένῳ πατάξας τὸν Αἰγύπτιον. ²⁵ ἐνόμιζεν δὲ συνίεναι τοὺς ἀδελφούς [αὐτοῦ] ὅτι ὁ θεὸς διὰ χειρὸς αὐτοῦ δίδωσιν σωτηρίαν αὐτοῖς, οἱ δὲ οὐ συνῆκαν. ²⁶ τῇ τε ἐπιούσῃ ἡμέρᾳ ὤφθη αὐτοῖς μαχομένοις καὶ συνήλασεν αὐτοὺς εἰς εἰρήνην εἰπὼν, ²⁷ Ὁ λαὸς ἀδελφοί ἐστε· ἵνατί ἀδικεῖτε

ὄκτε *négy*száz *esztendeig*. ⁷ *De én* – mondja az Úr – *megítélem a nemzetet, amelynek szolgálai lesznek, azután majd kivonulnak és szolgálni fognak nekem ezen a helyen'* {Ter 15,13-14; Kiv 3,12}. ⁸ Egyben megkötötte vele a körülmetélés szövetségét. Ábrahámnak így lett a fia Izsák, akit körülmetélt a nyolcadik napon, Izsáké pedig Jákob, Jákobé meg a tizenkét pátriárka. ⁹ A pátriárkák irigységből eladták Józsefet Egyiptomba, de Isten vele volt {Ter 37,11,28; 39,2}, ¹⁰ s kiragadta őt minden viszontagságából. *Kegyelmet s bölcsességet adott neki a fáraónak, Egyiptom királyának a színe előtt, úgyhogy az megtette őt kormányzónak Egyiptom fölé és a tulajdon egész háza fölé* {Ter 39,21; 41,37-44; Zsolt 105,21}. ¹¹ Akkoriban éhínség és nagy nyomorúság sújtotta egész Egyiptomot és Kánaánt, s atyáink nem találtak élelmet. ¹² Mikor azonban Jákob meghallotta, hogy Egyiptomban van gabona, elküldte atyáinkat első ízben; ¹³ a második alkalommal a testvérei megismerték Józsefet, és a fáraó előtt kitudódott a származása. ¹⁴ József erre érte küldött és elhivatta atyját, Jákobot és egész rokonságát, hetvenöt lelket. ¹⁵ Jákob tehát lement Egyiptomba, s aztán ő és atyáink meghaltak. ¹⁶ Átvitték őket Szíchembe, és eltemették a sírba, amelyet Ábrahám vett meg ezüstpénzen a szichemi Hámor fiától {Ter 23,26-27}.

¹⁷ Mikor azonban elközelgett az ígéret ideje, amelyet Isten Ábrahámnak adott, a nép gyarapodott és sokasodott Egyiptomban, ¹⁸ amíg másik király nem támadt Egyiptomban, aki nem ismerte Józsefet. ¹⁹ Ez álnok módon bánt a népünkkel. Azzal sújtotta atyáinkat, hogy ki kellett tenniük csecsemőiket, hogy életben ne maradjanak. ²⁰ Abban az időben született Mózes, akit Isten kedvelt. Három hónapig apja házában táplálták. ²¹ Mikor azután kitették, a fáraó lánya felvette, és felnevelte saját fia gyanánt. ²² Mózes így oktatást kapott az egyiptomiak minden bölcsességében, és hatalmas lett szavaiban és tetteiben. ²³ Mikor pedig betöltötte negyvenedik évét, feltette szívében, hogy meglátogatja a testvéreit, Izrael fiait. ²⁴ Amikor meglátta, hogy egyikük méltatlanságot szenved, a védelmére kelt, és bosszút állt az igazságtalanságot szenvedőért azzal, hogy megölte az egyiptomit. ²⁵ Azt hitte ugyanis, hogy testvérei megértik, hogy Isten az ő keze által ad nekik szabadulást, ám azok nem értették meg. ²⁶ Másnap megjelent köztük, amikor éppen perlekedtek, és békítgette őket: 'Férfiak, ti testvérek vagytok, miért bántjátok egymást?' ²⁷ De az, aki bántalmazta felebarátját, eltaszította őt, és így szólott: 'Ki tett téged följebbvalóvá és bíróvá fölének?' ²⁸ Csak nem akarsz megölni, ahogy megölted tegnap

ἄνδρες, ἀδελφοί ἐστε· ἵνατί ἀδικεῖτε ἀλλήλους; 27 ὁ δὲ ἀδικῶν τὸν πλησίον ἀπώσατο αὐτὸν εἰπὼν, Τίς σε κατέστησεν ἄρχοντα καὶ δικαστὴν ἐφ' ἡμῶν; 28 μὴ ἀνελεῖν με σὺ θέλεις ὃν τρόπον ἀνεῖλες ἐχθὲς τὸν Αἰγύπτιον; 29 ἔφυγεν δὲ Μωϋσῆς ἐν τῷ λόγῳ τούτῳ, καὶ ἐγένετο πάροικος ἐν γῆ Μαδιάμ, οὗ ἐγέννησεν υἱοὺς δύο.

30 Καὶ πληρωθέντων ἐτῶν τεσσεράκοντα ὤφθη αὐτῷ ἐν τῇ ἐρήμῳ τοῦ ὄρους Σινᾶ ἄγγελος ἐν φλογὶ πυρὸς βάρου. 31 ὁ δὲ Μωϋσῆς ἰδὼν ἐθαύμαζεν τὸ ὄραμα· προσερχομένου δὲ αὐτοῦ κατανοῆσαι ἐγένετο φωνὴ κυρίου, 32 Ἐγὼ ὁ θεὸς τῶν πατέρων σου, ὁ θεὸς Ἀβραὰμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ. ἔντρομος δὲ γενόμενος Μωϋσῆς οὐκ ἐτόλμα κατανοῆσαι. 33 εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ κύριος, Λύσον τὸ ὑπόδημα τῶν ποδῶν σου, ὁ γὰρ τόπος ἐφ' ᾧ ἔστηκας γῆ ἁγία ἐστίν. 34 ἰδὼν εἶδον τὴν κάκωσιν τοῦ λαοῦ μου τοῦ ἐν Αἰγύπτῳ, καὶ τοῦ στεναγμοῦ αὐτῶν ἤκουσα, καὶ κατέβην ἐξελέσθαι αὐτούς· καὶ νῦν δεῦρο ἀποστείλω σε εἰς Αἴγυπτον.

35 Τοῦτον τὸν Μωϋσῆν, ὃν ἠρνήσαντο εἰπόντες, Τίς σε κατέστησεν ἄρχοντα καὶ δικαστὴν; τοῦτον ὁ θεὸς [καὶ] ἄρχοντα καὶ λυτρωτὴν ἀπέσταλκεν σὺν χειρὶ ἀγγέλου τοῦ ὀφθέντος αὐτῷ ἐν τῇ βάρῳ. 36 οὗτος ἐξήγαγεν αὐτοὺς ποιήσας τέρατα καὶ σημεῖα ἐν γῆ Αἰγύπτῳ καὶ ἐν Ἐρυθρᾷ Θαλάσσει καὶ ἐν τῇ ἐρήμῳ ἔτη τεσσεράκοντα. 37 οὗτός ἐστιν ὁ Μωϋσῆς ὁ εἶπας τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, Προφήτην ὑμῖν ἀναστήσει ὁ θεὸς ἐκ τῶν ἀδελφῶν ὑμῶν ὡς ἐμέ. 38 οὗτός ἐστιν ὁ γενόμενος ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ἐν τῇ ἐρήμῳ μετὰ τοῦ ἀγγέλου τοῦ λαλοῦντος αὐτῷ ἐν τῷ ὄρει Σινᾶ καὶ τῶν πατέρων ἡμῶν, ὃς ἐδέξατο λόγια ζῶντα δοῦναι ἡμῖν, 39 ᾧ οὐκ ἠθέλησαν ὑπήκοοι γενέσθαι οἱ πατέρες ἡμῶν ἀλλὰ ἀπώσαντο καὶ ἐστράφησαν ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν εἰς Αἴγυπτον, 40 εἰπόντες τῷ Ἀαρών, Ποίησον ἡμῖν θεοὺς οἱ προπορεύονται ἡμῶν· ὁ γὰρ Μωϋσῆς οὗτος, ὃς ἐξήγαγεν ἡμᾶς ἐκ γῆς Αἰγύπτου, οὐκ οἶδαμεν τί ἐγένετο αὐτῷ. 41 καὶ ἐμοσχοποίησαν ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις καὶ ἀνήγαγον θυσίαν τῷ εἰδώλῳ, καὶ εὐφραίνοντο ἐν τοῖς ἔργοις τῶν χειρῶν αὐτῶν. 42 ἔστρεψεν δὲ ὁ θεὸς καὶ παρέδωκεν αὐτοὺς λατρεύειν τῇ στρατιᾷ τοῦ οὐρανοῦ, καθὼς γέγραπται ἐν βίβλῳ τῶν προφητῶν, Μὴ σφάγια καὶ θυσίας προσηνέγκατέ μοι ἔτη τεσσεράκοντα ἐν τῇ ἐρήμῳ, οἶκος Ἰσραὴλ;

43 καὶ ἀνελάβετε τὴν σκητὴν τοῦ Μολὸχ καὶ τὸ ἄστρον τοῦ θεοῦ [ὑμῶν] Ἰραϊφάν, τοὺς τύπους οὓς ἐποιήσατε προσκυνεῖν αὐτοῖς· καὶ μετοικίω ὑμᾶς ἐπέκεινα Βαβυλῶνος.

44 Ἡ σκητὴ τοῦ μαρτυρίου ἦν τοῖς πατράσιν ἡμῶν ἐν τῇ ἐρήμῳ, καθὼς

az egyiptomit?' 29 Mikor Mózes meghallotta ezt a beszédet, elmenekült, és jövevény lett Midián földjén, ahol két fia született {Kiv 2,15}.

30 Negyven esztendő eltelté után Sína hegyének pusztájában *angyal jelent meg neki a csipkebokor lángoló tüzeben* {Kiv 3,2-3}. 31 Mózes látta, és csodálkozott a látványon. Amint azonban odament, hogy megnézzze, az Úr szólt hozzá: 32 *Ἐν vagyok atyáid Istene, Ábrahám Istene, Izsák Istene és Jákob Istene'* {Kiv 3,6}. Mózes erre megrettent, és nem merte megnézni. 33 *Az Úr pedig azt mondta neki: 'Oldd le lábad saruját, mert a hely, amelyen állsz, szent föld.* 34 *Jól láttam Egyiptomban élő népem nyomorúságát, hallottam sóhajtozásukat, azért szálltam le, hogy megszabadítsam őket. Jöjj tehát, elküldek Egyiptomba'* {Kiv 3,5.7-10}.

35 Ezt a Mózeset, akit megtagadtak, amikor azt mondták: *'Ki rendelt téged följobbvalóvá és bírónak?'* {Kiv 2,14}, Isten vezérül és szabadítóul küldte az angyal által, aki megjelent neki a csipkebokorban. 36 Ő hozta ki őket, közben csodákat és jeleket művelt Egyiptom földjén, majd a Vörös-tengernél és a pusztában negyven éven át. 37 Ez az a Mózes, aki megmondta Izrael fiainak: *'Prófétát támaszt nektek Isten testvéreitek közül, hozzám hasonlót'* {Mtörv 18,15}. 38 Ő volt az, aki a pusztai közösségből kapcsolatban állt az angyallal, aki Sína hegyén szólt hozzá és atyáinkhoz; ő vette át az élet igéit, hogy nekünk adja. 39 Ám atyáink nem akartak engedelmeskedni neki, hanem eltaszították, és szívük visszavágyott Egyiptomba. 40 Azért azt mondták Áronnak: *'Készíts nekünk isteneket, vezessenek bennünket ők, mert nem tudjuk, mi történt ezzel a Mózesrel, aki kihozott minket Egyiptom földjéről!'* {Kiv 32,1} 41 És borjúképmást készítettek azokban a napokban, áldozatot mutattak be a bálványnak, és örömük telt önkezüik alkotásaiban. 42 Ezért Isten elfordult tőlük, és hagyta őket, hogy szolgáljanak az ég seregeinek, amint meg van írva a proféták könyvében:

'Vajon mutattatok-e be nekem áldozati állatokat és áldozatokat negyven éven át a pusztában, Izrael háza?

43 *Inkább befogadtátok Molok sátrát és isteneteknek, Refánnak csillagát, a bálványképeket, amelyeket készítettetek, hogy imádjátok őket.*

Ezért Babilonon túlra viszlek majd el titeket' {Am 5,25-27}.

44 A szövetség sátra atyáinkkal volt a pusztában, amint Isten elrendelte nekik, aki Mózeshez szólt

διετάξατο ὁ λαλῶν τῷ Μωϋσῇ ποιῆσαι αὐτὴν κατὰ τὸν τύπον ὃν ἐώρακεῖ, ⁴⁵ ἦν καὶ εἰσηγαγον διαδεξάμενοι οἱ πατέρες ἡμῶν μετὰ Ἰησοῦ ἐν τῇ κατασχέσει τῶν ἔθνῶν ὧν ἐξῴσεν ὁ θεὸς ἀπὸ προσώπου τῶν πατέρων ἡμῶν ἕως τῶν ἡμερῶν Δαυίδ, ⁴⁶ ὃς εὗρεν χάριν ἐνώπιον τοῦ θεοῦ καὶ ἠτήσατο εὐρεῖν σκῆνωμα τῷ οἴκῳ Ἰακώβ. ⁴⁷ Σολομῶν δὲ οἰκοδόμησεν αὐτῷ οἶκον. ⁴⁸ ἀλλ' οὐχ ὁ ὑψιστος ἐν χειροποιήτοις κατοικεῖ· καθὼς ὁ προφήτης λέγει,

⁴⁹ Ὁ οὐρανὸς μοι θρόνος, ἡ δὲ γῆ ὑποπόδιον τῶν ποδῶν μου· ποῖον οἶκον οἰκοδομήσετε μοι, λέγει κύριος, ἢ τίς τόπος τῆς καταπαύσεώς μου; ⁵⁰ οὐχὶ ἡ χεὶρ μου ἐποίησεν ταῦτα πάντα;

⁵¹ Σκληροτράχηλοι καὶ ἀπερίτμητοι καρδίαις καὶ τοῖς ὠσίν, ὑμεῖς ἀεὶ τῷ πνεύματι τῷ ἁγίῳ ἀντιπίπτετε, ὡς οἱ πατέρες ὑμῶν καὶ ὑμεῖς. ⁵² τίνα τῶν προφητῶν οὐκ ἐδίωξαν οἱ πατέρες ὑμῶν; καὶ ἀπέκτειναν τοὺς προκαταγγείλαντας περὶ τῆς ἐλεύσεως τοῦ δικαίου οὗ νῦν ὑμεῖς προδόται καὶ φονεῖς ἐγένεσθε, ⁵³ οἵτινες ἐλάβετε τὸν νόμον εἰς διαταγὰς ἀγγέλων, καὶ οὐκ ἐφυλάξατε.

⁵⁴ Ἀκούοντες δὲ ταῦτα διεπρίοντο ταῖς καρδίαις αὐτῶν καὶ ἔβρυχον τοὺς ὀδόντας ἐπ' αὐτόν. ⁵⁵ ὑπάρχων δὲ πλήρης πνεύματος ἁγίου ἀτεισας εἰς τὸν οὐρανὸν εἶδεν δόξαν θεοῦ καὶ Ἰησοῦν ἐστῶτα ἐκ δεξιῶν τοῦ θεοῦ, ⁵⁶ καὶ εἶπεν, Ἴδου θεωρῶ τοὺς οὐρανοὺς διηνοιγμένους καὶ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐκ δεξιῶν ἐστῶτα τοῦ θεοῦ. ⁵⁷ κράξαντες δὲ φωνῇ μεγάλῃ συνέσχον τὰ ὦτα αὐτῶν, καὶ ὤρμησαν ὁμοθυμαδὸν ἐπ' αὐτόν, ⁵⁸ καὶ ἐκβαλόντες ἔξω τῆς πόλεως ἐλιθοβόλουν. καὶ οἱ μάρτυρες ἀπέθεντο τὰ ἱμάτια αὐτῶν παρὰ τοὺς πόδας νεανίου καλουμένου Σαύλου. ⁵⁹ καὶ ἐλιθοβόλουν τὸν Στέφανον ἐπικαλούμενον καὶ λέγοντα, Κύριε Ἰησοῦ, δέξαι τὸ πνεῦμά μου. ⁶⁰ θεῖς δὲ τὰ γόνατα ἔκραξεν φωνῇ μεγάλῃ, Κύριε, μὴ στήσης αὐτοῖς ταύτην τὴν ἁμαρτίαν. καὶ τοῦτο εἰπὼν ἐκοιμήθη.

§8 ¹ Σαῦλος δὲ ἦν συνευδοκῶν τῇ ἀναιρέσει αὐτοῦ.

Ἐγένετο δὲ ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ διωγμὸς μέγας ἐπὶ τὴν ἐκκλησίαν τὴν ἐν Ἱεροσολύμοις· πάντες δὲ διεσπάρησαν κατὰ τὰς χώρας τῆς Ἰουδαίας καὶ Σαμαρείας πλὴν τῶν ἀποστόλων. ² συνεκόμισαν δὲ τὸν Στέφανον ἄνδρες εὐλαβεῖς καὶ ἐποίησαν κοπετὸν μέγαν ἐπ' αὐτῷ. ³ Σαῦλος δὲ ἐλυμαίνετο τὴν ἐκκλησίαν κατὰ τοὺς οἴκους εἰσπορευόμενος, σύρων τε ἄνδρας καὶ γυναῖκας παρεδίδου εἰς φυλακὴν.

amint Isten elrendelte nekik, aki Mózeshez szólt, hogy készítse el azt a látott minta szerint. ⁴⁵ Ezt atyáink átvették, s be is vitték Józsuével a pogányok birodalmába, akiket Isten kiűzött atyáink elől, Dávid napjaiig. ⁴⁶ Ő kegyelmet talált Istennél, és könyörgött, hogy hajlékot emelhessen Jákob Istenének. ⁴⁷ Végül csak Salamon épített neki házat. ⁴⁸ Ámde a Magasságbeli nem lakik kezek alkotásaiban, amint a próféta mondja:

⁴⁹ *Ἄz ég az én trónusom,
a föld pedig lábaim zsámolya.
Miféle házat építenétek nekem*

– *mondja az Úr* –,

vagy hol lenne az én nyugodalmam helye?

⁵⁰ *Nem az én kezem alkotta-e mindezeket?* {1z 66,1-2}

⁵¹ Ti keménynyakúak, körülmetéletlen szívűek és fülűek! Ti mindenkor ellenálltok a Szentléleknek: amint atyáitok, úgy ti is. ⁵² Melyik prófétát nem üldözték atyáitok? Igen, megölték őket, akik annak az Igaznak eljövételéről jövendöltek, akinek ti most árulói és gyilkosai lettetek, ⁵³ ti, akik angyalok szolgálata által kaptátok a törvényt, de meg nem tartottátok.«

István megkövezése ⁵⁴ Amikor ezeket hallották, megdühödtek szívükben, és fogukat csikorgatták ellene. ⁵⁵ Ő azonban Szentlélekkel telve föltekintett az égre, látta Isten dicsőségét, és Jézust Isten jobbjára felől állni. ⁵⁶ Megszólalt: »Íme, nyitva látom az eget, és az Emberfiát állni Isten jobbjára felől.« ⁵⁷ Erre ők fennhangon kiáltva befogták fülüket, és egy akarral rárohantak. ⁵⁸ Azután kihurcolták őt a városra kívülre, és megkövezték. A tanúk pedig letették ruháikat egy ifjú lábához, akit Saulnak hívtak. ⁵⁹ Amikor megkövezték Istvánt, az így könyörgött: »Úr Jézus, vedd magadhoz lelkemet!« ⁶⁰ Amikor pedig térdre esett, fennhangon azt kiáltotta: »Uram, ne tulajdonítsd ezt nekik bűnül!« Amint ezt kimondta, elszenderült az Úrban.

§8 ¹ Saul pedig egyetértett azzal, hogy megöljék őt.

Üldözés és szétszórattatás Azon a napon nagy üldözés tört ki a jeruzsálemi egyház ellen, s az apostolok kivételével mindnyájan szétszóródtak Júdea és Szamaria tartományában. ² Istvánt pedig istenfélő férfiak eltemették, és nagyon megsiratták. ³ Saul megpusztította az egyházat, sorra járva a házakat, elhurcolta a férfiakat és asszonyokat, s őrizetbe vetette őket.

4 Οἱ μὲν οὖν διασπαρέντες διήλθον εὐαγγελιζόμενοι τὸν λόγον.

5 Φίλιππος δὲ κατελθὼν εἰς [τὴν] πόλιν τῆς Σαμαρείας ἐκήρυσσεν αὐτοῖς τὸν Χριστόν. 6 προσεῖχον δὲ οἱ ὄχλοι τοῖς λεγομένοις ὑπὸ τοῦ Φιλίππου ὁμοθυμαδὸν ἐν τῷ ἀκούειν αὐτοὺς καὶ βλέπειν τὰ σημεῖα ἃ ἐποίει. 7 πολλοὶ γὰρ τῶν ἐχόντων πνεύματα ἀκάθαρτα βοῶντα φωνῇ μεγάλη ἐξήρχοντο, πολλοὶ δὲ παραλελυμένοι καὶ χωλοὶ ἐθεραπεύθησαν. 8 ἐγένετο δὲ πολλὴ χαρὰ ἐν τῇ πόλει ἐκείνῃ.

9 Ἀνὴρ δὲ τις ὀνόματι Σίμων προϋπήρχεν ἐν τῇ πόλει μαγεύων καὶ ἐξιστάνων τὸ ἔθνος τῆς Σαμαρείας, λέγων εἶναί τινα ἑαυτὸν μέγαν, 10 ᾧ προσεῖχον πάντες ἀπὸ μικροῦ ἕως μεγάλου λέγοντες, Οὗτός ἐστιν ἡ δύναμις τοῦ θεοῦ ἡ καλουμένη Μεγάλη. 11 προσεῖχον δὲ αὐτῷ διὰ τὸ ἰκανῶ χρόνῳ ταῖς μαγείαις ἐξεστακέσαι αὐτούς. 12 ὅτε δὲ ἐπίστευσαν τῷ Φιλίππῳ εὐαγγελιζομένῳ περὶ τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ καὶ τοῦ ὀνόματος Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐβαπτίζοντο ἄνδρες τε καὶ γυναῖκες. 13 ὁ δὲ Σίμων καὶ αὐτὸς ἐπίστευσεν, καὶ βαπτισθεὶς ἦν προσκαρτερῶν τῷ Φιλίππῳ, θεωρῶν τε σημεῖα καὶ δυνάμεις μεγάλας γινομένας ἐξίστατο.

14 Ἀκούσαντες δὲ οἱ ἐν Ἱεροσολύμοις ἀπόστολοι ὅτι δέδεκται ἡ Σαμάρεια τὸν λόγον τοῦ θεοῦ ἀπέστειλαν πρὸς αὐτοὺς Πέτρον καὶ Ἰωάννην, 15 οἵτινες καταβάντες προσηύξαντο περὶ αὐτῶν ὅπως λάβωσιν πνεῦμα ἅγιον. 16 οὐδέπω γὰρ ἦν ἐπ' οὐδενὶ αὐτῶν ἐπιπετωκός, μόνον δὲ βεβαπτισμένοι ὑπήρχον εἰς τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου Ἰησοῦ. 17 τότε ἐπέτιθεσαν τὰς χεῖρας ἐπ' αὐτούς, καὶ ἐλάβανον πνεῦμα ἅγιον.

18 ἰδὼν δὲ ὁ Σίμων ὅτι διὰ τῆς ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν τῶν ἀποστόλων δίδοται τὸ πνεῦμα, προσήνεγκεν αὐτοῖς χρήματα 19 λέγων, Δότε κάμοι τὴν ἐξουσίαν ταύτην ἵνα ᾧ ἐὰν ἐπιθῶ τὰς χεῖρας λαμβάνῃ πνεῦμα ἅγιον. 20 Πέτρος δὲ εἶπεν πρὸς αὐτόν, Τὸ ἀργύριόν σου σὺν σοὶ εἶη εἰς ἀπώλειαν, ὅτι τὴν δωρεὰν τοῦ θεοῦ ἐνόμισας διὰ χρημάτων κτᾶσθαι. 21 οὐκ ἔστιν σοι μερὶς οὐδὲ κλῆρος ἐν τῷ λόγῳ τούτῳ, ἡ γὰρ καρδία σου οὐκ ἔστιν εὐθεία ἐναντι τοῦ θεοῦ. 22 μετανόησον οὖν ἀπὸ τῆς κακίας σου ταύτης, καὶ δεήθητι τοῦ κυρίου εἰ ἄρα ἀφεθήσεται σοὶ ἡ ἐπίνοια τῆς καρδίας σου. 23 εἰς γὰρ χολὴν πικρίας καὶ σύνδεσμον ἀδικίας ὀρώ σε ὄντα. 24 ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Σίμων εἶπεν, Δεήθητε ὑμεῖς ὑπὲρ ἐμοῦ πρὸς τὸν κύριον ὅπως μηδὲν ἐπέλθῃ ἐπ' ἐμὲ ὧν εἰρήκατε. 25 Οἱ μὲν

Φύλοπ, Σαμαρία hittérítóje 4 Azok, akik szétszóródtak, közben körüljártak, és hirdették az Isten igéjét.

5 Így jutott el Fülöp Szamaria városába, és hirdette nekik Krisztust. 6 Tömegesen és egyetértően figyeltek mindarra, amit Fülöp mondott, hallva és látva a jeleket, amelyeket cselekedett. 7 Mert a tisztátalan lelkek hangos kiáltással kimentek sokakból, akikben laktak, és sok inaszakadt és sánta meggyógyult. 8 Nagy öröm támadt abban a városban.

9 Volt azonban a városban egy Simon nevű férfi, aki azelőtt varázslással foglalkozott, és elámította Szamaria népét, azt állítva, hogy ő rendkívüli valaki. 10 Nagyok és kicsik, mindenki egyaránt hallgatott rá, s azt mondták: »Az Isten ereje ő, akit Nagynak hívnak.« 11 És követték őt, mert jó ideje ámította őket varázslataival. 12 Amikor azonban hittek Fülöpnek, aki hirdette az örömhírt Isten országáról, a férfiak és az asszonyok megkeresztelkedtek Jézus Krisztus nevében. 13 Sőt, maga Simon is hitt, és megkeresztelkedése után Fülöphöz szegődött. Mikor látta, hogy jelek és igen nagy csodák is történnek, álmélkodva csodálkozott.

Péter és János Szamariában 14 Mikor pedig az apostolok, akik Jeruzsálemben voltak, meghallották, hogy Szamaria befogadta az Isten igéjét, elküldték hozzájuk Pétert és Jánost. 15 Amint odaérkeztek, imádkoztak értük, hogy elnyerjék a Szentlelket, 16 mert az még egyikükre sem szállt le, csak meg voltak keresztelve az Úr Jézus nevében. 17 Ekkor rájuk tették kezüket, és azok elnyerték a Szentlelket.

18 Amikor Simon látta, hogy az apostolok kézzel megadják a Szentlelket, pénzt kínált nekik, 19 és azt mondta: »Adjátok meg nekem is ezt a hatalmat, hogy akire ráteszem a kezemet, megkapja a Szentlelket!« 20 Péter azonban így szólt hozzá: »Vesszen a pénzed veled együtt, mivel azt gondoltad, hogy Isten ajándékát pénzért lehet megszerezni! 21 Sem részed nincs ebben, sem jussod nincs hozzá, mert a szíved nem igaz Isten előtt. 22 Térj meg tehát ebből a gonoszságodból, s kérd Istent, hogy szívednek ez a gondolata bocsánatot nyerjen! 23 Mert azt látom, hogy a keserűség epéjében és a gonoszság kötelékében vagy.« 24 Erre Simon azt felelte: »Könyörögjétek értem az Úrhoz, hogy semmi se érjen engem abból, amit mondatok!« 25 Ők pedig, miután tanúságot tettek és az Úr igéjét hirdették, visszatértek Jeruzsálembé. Közben a samariaiak sok helységé-

οὖν διαμαρτυράμενοι καὶ λαλήσαντες τὸν λόγον τοῦ κυρίου ὑπέστρεφον εἰς Ἱεροσόλυμα, πολλὰς τε κώμας τῶν Σαμαριτῶν εὐηγγελίζοντο.

26 Ἄγγελος δὲ κυρίου ἐλάλησεν πρὸς Φίλιππον λέγων, Ἀνάστηθι καὶ πορεύου κατὰ μεσημβρίαν ἐπὶ τὴν ὁδὸν τὴν καταβαίνουσαν ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ εἰς Γάζαν· αὕτη ἐστὶν ἔρημος. 27 καὶ ἀναστὰς ἐπορεύθη· καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ Αἰθίοψ εὐνοῦχος δυναστείας Κανδάκης βασιλείσης Αἰθίοπων, ὃς ἦν ἐπὶ πάσης τῆς γάζης αὐτῆς, ὃς ἐηλύθει προσκυνήσων εἰς Ἱερουσαλὴμ, 28 ἦν τε ὑποστρέφων καὶ καθημένος ἐπὶ τοῦ ἄρματος αὐτοῦ καὶ ἀνεγίνωσκεν τὸν προφήτην Ἡσαΐαν. 29 εἶπεν δὲ τὸ πνεῦμα τῷ Φιλίππῳ, Πρόσελθε καὶ κολλήθητι τῷ ἄρματι τούτῳ. 30 προσδραμῶν δὲ ὁ Φίλιππος ἤκουσεν αὐτοῦ ἀναγινώσκοντος Ἡσαΐαν τὸν προφήτην, καὶ εἶπεν, Ἄρα γε γινώσκεις ἃ ἀναγινώσκεις; 31 ὁ δὲ εἶπεν, Πῶς γὰρ ἂν δυναίμην εἶναι μὴ τις ὁδηγήσει με; παρεκάλεσέν τε τὸν Φίλιππον ἀναβάνα καθίσει σὺν αὐτῷ. 32 ἡ δὲ περιοχὴ τῆς γραφῆς ἦν ἀνεγίνωσκεν ἦν αὕτη·

Ὡς πρόβατον ἐπὶ σφαγὴν ἤχθη, καὶ ὡς ἀμνὸς ἐναντίον τοῦ κείραντος αὐτὸν ἄφωνος, οὕτως οὐκ ἀνοίγει τὸ στόμα αὐτοῦ.

33 Ἐν τῇ ταπεινώσει [αὐτοῦ] ἡ κρίσις αὐτοῦ ἤρθη· τὴν γενεὰν αὐτοῦ τίς διηγῆσεται; ὅτι αἶρεται ἀπὸ τῆς γῆς ἡ ζωὴ αὐτοῦ.

34 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ εὐνοῦχος τῷ Φιλίππῳ εἶπεν, Δέομαί σου, περὶ τίνος ὁ προφήτης λέγει τοῦτο; περὶ ἑαυτοῦ ἢ περὶ ἑτέρου τινός; 35 ἀνοίξας δὲ ὁ Φίλιππος τὸ στόμα αὐτοῦ καὶ ἀρξάμενος ἀπὸ τῆς γραφῆς ταύτης εὐηγγέλισατο αὐτῷ τὸν Ἰησοῦν. 36 ὡς δὲ ἐπορεύοντο κατὰ τὴν ὁδόν, ἦλθον ἐπὶ τι ὕδωρ, καὶ φησιν ὁ εὐνοῦχος, Ἴδου ὕδωρ· τί κωλύει με βαπτισθῆναι; 37 38 καὶ ἐκέλευσεν στήναι τὸ ἄρμα, καὶ κατέβησαν ἀμφότεροι εἰς τὸ ὕδωρ ὃ τε Φίλιππος καὶ ὁ εὐνοῦχος, καὶ ἐβάπτισεν αὐτόν. 39 ὅτε δὲ ἀνέβησαν ἐκ τοῦ ὕδατος, πνεῦμα κυρίου ἤρπασεν τὸν Φίλιππον, καὶ οὐκ εἶδεν αὐτὸν οὐκέτι ὁ εὐνοῦχος· ἐπορεύετο γὰρ τὴν ὁδὸν αὐτοῦ χαίρων. 40 Φίλιππος δὲ εὐρέθη εἰς Ἀζωτον, καὶ διερχόμενος εὐηγγελίζετο τὰς πόλεις πάσας ἕως τοῦ ἐλθεῖν αὐτὸν εἰς Καισάρειαν.

§9 1 Ὁ δὲ Σαῦλος, ἔτι ἐμπνέων ἀπειλῆς καὶ φόνου εἰς τοὺς μαθητὰς τοῦ κυρίου, προσελθὼν τῷ ἀρχιερεὶ 2 ἠτήσατο παρ' αὐτοῦ ἐπιστολὰς εἰς Δαμασκὸν πρὸς τὰς συναγωγὰς, ὅπως εἰάν τις εὕρη τῆς ὁδοῦ ὄντας, ἀνδρας τε καὶ γυναῖκας, δεδεμένους ἀγάγῃ εἰς Ἱερουσαλὴμ. 3 ἐν δὲ

nek hirdették az evangéliumot.

Az etióp férfi megkeresztelése 26 Ezek után az Úr angyala így szólt Fülöphöz: »Kelj föl és menj délre, arra az elhagyatott útra, amely Jeruzsálemből Gázába visz le!« 27 Az fölkelt tehát, és elment. S íme, egy etióp férfi, Kandakénak, az etiópok királynőjének hatalmas udvari tisztje és minden kincsének kezelője, aki Jeruzsálembé jött imádkozni, 28 visszatértében kocsiján ülve Izajás prófétát olvasta. 29 Ekkor a Lélek így szólt Fülöphöz: »Menj oda, és szegődj ahhoz a kocsiohoz!« 30 Amint Fülöp odasietett és hallotta, hogy Izajás prófétát olvassa, megszólította: »Azt gondolod, hogy érted, amit olvasol?« 31 Az így felelt: »Hogyan érteném, ha nincs, aki megmagyarázza nekem?« Megkérte tehát Fülöpöt, hogy szálljon fel és üljön melléje. 32 Az Írás helye pedig, amelyet olvasott, ez volt:

»Mint a bárány, amelyet leölésre visznek, és mint a juh, mely nyírója előtt elnémul, nem nyitotta ki száját.

33 *Megaláztatásban hoztak fölötte ítéletet. A sorsával ki törődik?*

Hisz életét elvették e földön» {Iz 53,7-8}.

34 Erre az udvari tiszt megkérdezte Fülöpöt: »Kérlek, kiről mondja ezt a próféta, önmagáról vagy valaki másról?« 35 Ekkor Fülöp megnyitotta száját, s ebből az Írásból kiindulva hirdette neki Jézust. 36 Amint haladtak az úton, egy vízhez értek. Erre az udvari tiszt így szólt: »Íme a víz; mi gátol abban, hogy megkeresztelkedjem?« 37 38 Azután megállította a kocsit. Mindketten lementek a vízbe, Fülöp és az udvari tiszt, és megkeresztelte őt. 39 Mikor a vízből feljöttek, az Úr Lelke elragadta Fülöpöt. Az udvari tiszt nem látta őt többé, s örvendezve folytatta útját. 40 Fülöp pedig Aszódban termett, körüljárt, és hirdette az evangéliumot, amíg Cézareába nem érkezett.

9 Saul megtérése 1 Eközben Saul, aki még mindig gyűlölettől lihegett és halállal fenyegette az Úr tanítványait, elment a főpaphoz, 2 és levelet kért tőle a damaszkuszi zsinagógákhoz, hogy megkötözve Jeruzsálembé hozhassa azokat a férfiakat és nőket, akiket ott talál ennek a tannak a követői közül. 3 De

τῷ πορεύεσθαι ἐγένετο αὐτὸν ἐγγίζειν τῇ Δαμασκῷ, ἐξαίφνης τε αὐτὸν περιήστραψεν φῶς ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, ⁴καὶ πεσὼν ἐπὶ τὴν γῆν ἤκουσεν φωνὴν λέγουσαν αὐτῷ, Σαοὺλ Σαοὺλ, τί με διώκεις; ⁵εἶπεν δέ, Τίς εἶ, κύριε; ὁ δέ, Ἐγὼ εἰμι Ἰησοῦς ὃν σὺ διώκεις. ⁶ἀλλὰ ἀνάστηθι καὶ εἰσελθε εἰς τὴν πόλιν, καὶ λαληθήσεται σοι ὃ τί σε δεῖ ποιεῖν. ⁷οἱ δὲ ἄνδρες οἱ συνοδεύοντες αὐτῷ εἰστήκεισαν ἐνεοί, ἀκούοντες μὲν τῆς φωνῆς μηδένα δὲ θεωροῦντες. ⁸ἠγέρθη δὲ Σαῦλος ἀπὸ τῆς γῆς, ἀνεωγμένων δὲ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ οὐδὲν ἑβλεπεν· χειραγωγοῦντες δὲ αὐτὸν εἰσήγαγον εἰς Δαμασκόν. ⁹καὶ ἦν ἡμέρας τρεῖς μὴ βλέπων, καὶ οὐκ ἔφαγεν οὐδὲ ἔπιεν.

¹⁰Ἦν δὲ τις μαθητῆς ἐν Δαμασκῷ ὀνόματι Ἀνανίας, καὶ εἶπεν πρὸς αὐτὸν ἐν ὁράματι ὁ κύριος, Ἀνανία. ὁ δὲ εἶπεν, Ἴδου ἐγώ, κύριε. ¹¹ὁ δὲ κύριος πρὸς αὐτόν, Ἀναστάς πορεύθητι ἐπὶ τὴν ῥύμην τὴν καλουμένην Εὐθείαν καὶ ζήτησον ἐν οἰκίᾳ Ἰούδα Σαῦλον ὀνόματι Ταρσέα· ἰδοὺ γὰρ προσεύχεται, ¹²καὶ εἶδεν ἄνδρα [ἐν ὁράματι] Ἀνανίαν ὀνόματι εἰσελθόντα καὶ ἐπιθέντα αὐτῷ [τὰς] χεῖρας ὅπως ἀναβλέψῃ. ¹³ἀπεκρίθη δὲ Ἀνανίας, Κύριε, ἤκουσα ἀπὸ πολλῶν περὶ τοῦ ἀνδρὸς τούτου, ὅσα κακὰ τοῖς ἀγίοις σου ἐποίησεν ἐν Ἱερουσαλήμ. ¹⁴καὶ ὧδε ἔχει ἔξουσίαν παρὰ τῶν ἀρχιερέων δῆσαι πάντας τοὺς ἐπικαλουμένους τὸ ὄνομά σου. ¹⁵εἶπεν δὲ πρὸς αὐτὸν ὁ κύριος, Πορεύου, ὅτι σκευὸς ἐκλογῆς ἐστίν μοι οὗτος τοῦ βαστάσαι τὸ ὄνομά μου ἐνώπιον ἐθνῶν τε καὶ βασιλέων υἱῶν τε Ἰσραὴλ. ¹⁶ἐγὼ γὰρ ὑποδείξω αὐτῷ ὅσα δεῖ αὐτὸν ὑπὲρ τοῦ ὀνόματός μου παθεῖν. ¹⁷Ἀπήλθεν δὲ Ἀνανίας καὶ εἰσήλθεν εἰς τὴν οἰκίαν, καὶ ἐπιθεὶς ἐπ' αὐτὸν τὰς χεῖρας εἶπεν, Σαοὺλ ἀδελφέ, ὁ κύριος ἀπέσταλκέν με, Ἰησοῦς ὁ ὀφθεις σοι ἐν τῇ ὁδῷ ἣ ἦρχου, ὅπως ἀναβλέψῃς καὶ πλησθῆς πνεύματος ἀγίου. ¹⁸καὶ εὐθέως ἀπέπεσαν αὐτοῦ ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν ὡς λεπίδες, ἀνέβλεψέν τε, καὶ ἀναστάς ἐβαπτίσθη, ¹⁹καὶ λαβὼν τροφὴν ἐνίσχυσεν.

Ἐγένετο δὲ μετὰ τῶν ἐν Δαμασκῷ μαθητῶν ἡμέρας τινάς, ²⁰καὶ εὐθέως ἐν ταῖς συναγωγαῖς ἐκήρυσσεν τὸν Ἰησοῦν ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ. ²¹ἐξίσταντο δὲ πάντες οἱ ἀκούοντες καὶ ἔλεγον, Οὐχ οὗτός ἐστιν ὁ πορθήσας εἰς Ἱερουσαλήμ τοὺς ἐπικαλουμένους τὸ ὄνομα τοῦτο, καὶ ὧδε εἰς τοῦτο ἐληλύθει ἵνα δεδεμένους αὐτοὺς ἀγάγῃ ἐπὶ τοὺς ἀρχιερεῖς; ²²Σαῦλος δὲ μᾶλλον ἐνεδυναμοῦτο καὶ συνέχυνεν [τοὺς] Ἰουδαίους τοὺς κατοικοῦντας ἐν Δαμασκῷ, συμβιβάζων ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ Χριστός.

²³Ὡς δὲ ἐπληροῦντο ἡμέραι ἱκαναί,

amint haladt az úton és Damaszkuszhoz közeledett, történt, hogy hirtelen fényesség ragyogta körül az égből. ⁴Leesett a földre, és szózatot hallott, amely azt mondta neki: »Saul, Saul, miért üldözöl engem?« ⁵Erre ő megkérdezte: »Ki vagy te, Uram?« Az így felelt: »Én vagyok Jézus, akit te üldözöl! ⁶De kelj föl és menj be a városba, ott majd megmondják neked, mit kell tenned.« ⁷A férfiak, akik kísérték, csodálkozva álltak. Hallották ugyan a hangot, de nem láttak senkit sem. ⁸Saul pedig fölkelt a földről, de amikor kinyitotta a szemét, semmit sem látott. Úgy vezették be kezénél fogva Damaszkuszba. ⁹Ott volt három napig, nem látott, nem evett, nem ivott semmit.

¹⁰Volt Damaszkuszban egy Ananiás nevű tanítvány, akihez az Úr látomásban így szólt: »Ananiás!« Ő pedig így felelt: »Itt vagyok, Uram!« ¹¹Az Úr így folytatta: »Kelj föl, menj el az úgynevezett Egyenes utcába, keress fel Júdás házában egy Saul nevű tarzusi embert. Íme, épp imádkozik, ¹²és lát egy Ananiás nevű férfit, amint belép hozzá, és ráteszi a kezét, hogy látását visszanyerje.« ¹³Ananiás azonban azt felelte: »Uram, sokaktól hallottam erről a férfiről, hogy mennyi gonoszat tett szentjeiddel Jeruzsálemben. ¹⁴Itt meg felhatalmazása van a főpapoktól, hogy megkötözze mindazokat, akik segítségül hívják nevedet.« ¹⁵De az Úr azt mondta neki: »Csak menj, mert kiválasztott edényem ő nekem, hogy hordozza nevedet a pogányok, a királyok és Izrael fiai előtt. ¹⁶Én ugyanis megmutatom neki, mennyit kell szenvednie az én nevemért.« ¹⁷Erre Ananiás elindult, bement a házba, rátette a kezét, és azt mondta: »Saul testvér, az Úr Jézus küldött engem, aki megjelent neked az úton, amelyen jöttél, hogy láss és eltelj Szentlélekkel.« ¹⁸Erre azonnal halpikkely-szerű valami hullott le a szemeiről, és visszanyerte a szeme világát. Fölkelt és megkeresztelkedett, ¹⁹azután ételt vett magához és megerősödött.

Néhány napig még együtt maradt a tanítványokkal, akik Damaszkuszban voltak. ²⁰Azonnal hirdette a zsinagógákban Jézust, hogy ő az Isten Fia. ²¹Mindazok pedig, akik hallgatták, csodálkoztak és megjegyezték: »Nem ez az, aki Jeruzsálemben vesztére tört azoknak, akik ezt a nevet segítségül hívták, és ide is azért jött, hogy megkötözve elhurcolja őket a főpapokhoz?« ²²Saul azonban mind nagyobb erővel lépett fel, zavarba hozta a damaszkuszi zsidókat, és bizonyította előttük, hogy Jézus a Krisztus.

Saul menekülése Damaszkuszból ²³Jó néhány nap múlva a zsidók megállapodtak, hogy megölik őt.

συνεβουλεύσαντο οἱ Ἰουδαῖοι ἀνελεῖν αὐτόν·
24 ἐγνώσθη δὲ τῷ Σαύλῳ ἡ ἐπιβουλὴ αὐτῶν·
παρητηροῦντο δὲ καὶ τὰς πύλας ἡμέρας τε
καὶ νυκτὸς ὅπως αὐτὸν ἀνέλωσιν·
25 λαβόντες δὲ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ νυκτὸς διὰ
τοῦ τείχους καθήκαν αὐτὸν χαλάσαντες ἐν
σπυρίδι.

26 Παραγενόμενος δὲ εἰς Ἱερουσαλὴμ
ἐπέιραζεν κολλᾶσθαι τοῖς μαθηταῖς· καὶ
πάντες ἐφοβοῦντο αὐτόν, μὴ πιστεύοντες
ὅτι ἐστὶν μαθητῆς. 27 Βαρναβᾶς δὲ
ἐπιλαβόμενος αὐτὸν ἤγαγεν πρὸς τοὺς
ἀποστόλους, καὶ διηγήσατο αὐτοῖς πῶς ἐν
τῇ ὁδῷ εἶδεν τὸν κύριον καὶ ὅτι ἐλάλησεν
αὐτῷ, καὶ πῶς ἐν Δαμασκῷ ἐπαρρησιάσατο
ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ Ἰησοῦ. 28 καὶ ἦν μετ'
αὐτῶν εἰσπορευόμενος καὶ ἐκπορευόμενος
εἰς Ἱερουσαλὴμ, παρρησιαζόμενος ἐν τῷ
ὀνόματι τοῦ κυρίου, 29 ἐλάλει τε καὶ
συνεζήτει πρὸς τοὺς Ἑλλημιστάς· οἱ δὲ
ἐπεχείρουν ἀνελεῖν αὐτόν. 30 ἐπιγνόντες δὲ
οἱ ἀδελφοὶ κατήγαγον αὐτὸν εἰς Καισάρειαν
καὶ ἐξαπέστειλαν αὐτὸν εἰς Ταρσόν.

31 Ἡ μὲν οὖν ἐκκλησία καθ' ὅλης τῆς
Ἰουδαίας καὶ Γαλιλαίας καὶ Σαμαρείας
εἶχεν εἰρήνην, οἰκοδομουμένη καὶ
πορευομένη τῷ φόβῳ τοῦ κυρίου, καὶ τῇ
παρακλήσει τοῦ ἁγίου πνεύματος
ἐπληθύνετο.

32 Ἐγένετο δὲ Πέτρον διερχόμενον διὰ
πάντων κατελθεῖν καὶ πρὸς τοὺς ἁγίους
τοὺς κατοικοῦντας Λύδδα. 33 εὗρεν δὲ ἐκεῖ
ἄνθρωπον τινα ὀνόματι Αἰνέαν ἐξ ἑτῶν
ὀκτῶ κατακείμενον ἐπὶ κραβάττου, ὃς ἦν
παραλελυμένος. 34 καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ Πέτρος,
Αἰνέα, ἰάταί σε Ἰησοῦς Χριστός· ἀνάστηθι
καὶ στρώσον σεαυτῷ, καὶ εὐθέως ἀνέστη.
35 καὶ εἶδαν αὐτὸν πάντες οἱ κατοικοῦντες
Λύδδα καὶ τὸν Σαρῶνα, οἵτινες ἐπέστρεψαν
ἐπὶ τὸν κύριον.

36 Ἐν Ἰόππῃ δὲ τις ἦν μαθήτρια
ὀνόματι Ταβιθά, ἣ διερμηνευομένη λέγεται
Δορκάς· αὕτη ἦν πλήρης ἔργων ἀγαθῶν καὶ
ἐλεημοσυνῶν ὧν ἐποίει. 37 ἐγένετο δὲ ἐν
ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἀσθενήσασαν αὐτὴν
ἀποθανεῖν· λούσαντες δὲ ἔθηκαν [αὐτὴν] ἐν
ὑπερώῳ. 38 ἐγγὺς δὲ οὔσης Λύδδας τῇ
Ἰόππῃ οἱ μαθηταὶ ἀκούσαντες ὅτι Πέτρος
ἐστὶν ἐν αὐτῇ ἀπέστειλαν δύο ἄνδρας πρὸς
αὐτὸν παρακαλοῦντες, Μὴ ὀκνήσης διελθεῖν
ἕως ἡμῶν. 39 ἀναστὰς δὲ Πέτρος συνῆλθεν
αὐτοῖς· ὃν παραγενόμενον ἀνήγαγον εἰς τὸ
ὑπερώον, καὶ παρέστησαν αὐτῷ πᾶσαι αἱ
χῆραι κλαίουσαι καὶ ἐπιδεικνύμεναι
χιτῶνας καὶ ἱμάτια ὅσα ἐποίει μετ' αὐτῶν
οὔσα ἡ Δορκάς. 40 ἐκβαλὼν δὲ ἔξω πάντας ὁ
Πέτρος καὶ θεὶς τὰ γόνατα προσηύξατο, καὶ
ἐπιστρέψας πρὸς τὸ σῶμα εἶπεν, Ταβιθά,
ἀνάστηθι. ἡ δὲ ἤνοιξεν τοὺς ὀφθαλμοὺς

24 De Saul tudomást szerzett ármánykodásukról.
Azok még a kapukat is őrizték éjjel-nappal, hogy
megöljék őt. 25 A tanítványok azonban éjjel fogták
őt, és kimenekítették a falon át, leeresztve őt egy
kosárban.

26 Mikor így Jeruzsálembe érkezett, a tanítvá-
nyokhoz akart csatlakozni, de mindnyájan félték tőle,
mert nem hitték, hogy tanítvány. 27 Barnabás azon-
ban maga mellé vette, elvezette az apostolokhoz, és
elbeszélte nekik, hogyan látta meg az Urat útközben,
hogyan beszélt vele, és hogy milyen bátran tevé-
kenykedett Damaszkuszban Jézus nevében. 28 Velük
volt, járt-kelt Jeruzsálemben, és bátran tevékenyke-
dett az Úr nevében. 29 Beszélt a pogányokhoz is, és
vitatkozott a görögökkel, de azok az életére törtek.
30 Mikor a testvérek értesültek erről, lekísérték őt
Cézáreába, és elküldték Tarzusba.

31 Az egyház ekkor egész Júdeában, Galileában
és Szamariában békében élt és gyarapodott, az Úr
félelmében járt, s telve volt a Szentlélek vigasztalá-
sával.

A pogányok felvétele az egyházba: 9,32-12,5

Péter Liddában és Joppében 32 Történt egyszer,
hogyan Péter, amikor mindenkit fölkeresett, eljutott
azokhoz a szentekhez is, akik Liddában laktak.
33 Talált ott egy Éneász nevű embert, aki nyolc év óta
ágyban feküdt, mert béna volt. 34 Péter így szólt hoz-
zá: »Éneász, Jézus Krisztus meggyógyít téged! Kelj
föl, vedd be ágyadat!« Erre ő azonnal fölkelt.
35 Lidda és Száron lakói mind látták őt, és megtértek
az Úrhoz.

36 Joppében a tanítványok közt volt egy asszony,
a neve Tabíta volt, ami azt jelenti: Dorkász. Teljesen
a jócselekedeteknek és az alamizsnálkodásnak szen-
telte életét. 37 Történt pedig azokban a napokban,
hogyan megbetegedett és meghalt. Miután megmosták,
lefektették a felső teremben. 38 Mivel Lidda közel
van Joppéhoz, s a tanítványok meghallották, hogy
Péter ott van, elküldtek hozzá két férfit, és kérték:
»Ne késlekedj hozzánk jönni!« 39 Péter erre útra kelt,
és elment velük. Amikor megérkeztek, felvezették őt
a felső terembe. Az özvegyek mind körülvették őt
sírva, és a köntösöket és ruhákat mutogatták, ame-
lyeket Dorkász készített nekik, amíg velük volt.
40 Péter azonban mindnyájukat kiharancsolta, azután
térdre borulva imádkozott, majd a holttesthez fordul-
va így szólt: »Tabíta, kelj föl!« Erre az kinyitotta a
szemét, meglátta Pétert, és felült. 41 Ő pedig odanyúj-

αὐτῆς, καὶ ἰδοῦσα τὸν Πέτρον ἀνεκάθισεν. 41 δούς δὲ αὐτῇ χεῖρα ἀνέστησεν αὐτήν, φωνήσας δὲ τοὺς ἀγίους καὶ τὰς χήρας παρέστησεν αὐτὴν ζῶσαν. 42 γνωστὸν δὲ ἐγένετο καθ' ὅλης τῆς Ἰόππης, καὶ ἐπίστευσαν πολλοὶ ἐπὶ τὸν κύριον.

43 Ἐγένετο δὲ ἡμέρας ἱκανὰς μείναι ἐν Ἰόππῃ παρά τινι Σίμωνι βυρσεῖ.

§10 1 Ἄνθρωπος δὲ τις ἐν Καισαρείᾳ ὀνόματι Κορνήλιος, ἑκατοντάρχης ἐκ σπείρης τῆς καλουμένης Ἰταλικῆς, 2 εὐσεβῆς καὶ φοβούμενος τὸν θεὸν σὺν παντὶ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ, ποιῶν ἐλεημοσύνας πολλὰς τῷ λαῷ καὶ δεόμενος τοῦ θεοῦ διὰ παντός, 3 εἶδεν ἐν ὁράματι φανερώς ὡσεὶ περὶ ὥραν ἐνάτην τῆς ἡμέρας ἄγγελον τοῦ θεοῦ εἰσελθόντα πρὸς αὐτὸν καὶ εἰπόντα αὐτῷ, Κορνήλιε. 4 ὁ δὲ ἀτεισας αὐτῷ καὶ ἔμφοβος γενόμενος εἶπεν, Τί ἐστίν, κύριε; εἶπεν δὲ αὐτῷ, Αἰ προσευχαί σου καὶ αἱ ἐλεημοσύναι σου ἀνέβησαν εἰς μνημόσυνον ἔμπροσθεν τοῦ θεοῦ. 5 καὶ νῦν πέμψον ἄνδρας εἰς Ἰόππην καὶ μετάπεμψαι Σίμωνά τινα ὃς ἐπικαλεῖται Πέτρος· 6 οὗτος ξενίζεται παρά τινι Σίμωνι βυρσεῖ, ᾧ ἐστὶν οἰκία παρά θάλασσαν. 7 ὡς δὲ ἀπήλθεν ὁ ἄγγελος ὁ λαλῶν αὐτῷ, φωνήσας δύο τῶν οἰκετῶν καὶ στρατιώτην εὐσεβῆ τῶν προσκαρτερούντων αὐτῷ, 8 καὶ ἐξηγησάμενος ἅπαντα αὐτοῖς ἀπέστειλεν αὐτοὺς εἰς τὴν Ἰόππην.

9 Τῇ δὲ ἐπαύριον ὁδοιπορούντων ἐκείνων καὶ τῇ πόλει ἐγγιζόντων ἀνέβη Πέτρος ἐπὶ τὸ δῶμα προσεύξασθαι περὶ ὥραν ἕκτην. 10 ἐγένετο δὲ πρόσπεινος καὶ ἤθελεν γεύσασθαι· παρασκευαζόντων δὲ αὐτῶν ἐγένετο ἐπ' αὐτὸν ἔκστασις, 11 καὶ θεωρεῖ τὸν οὐρανὸν ἀνεωγμένον καὶ καταβαῖνον σκευὸς τι ὡς ὀθόνην μεγάλην τέσσαρσιν ἀρχαῖς καθιέμενον ἐπὶ τῆς γῆς, 12 ἐν ᾧ ὑπῆρχεν πάντα τὰ τετράποδα καὶ ἔρπετὰ τῆς γῆς καὶ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ. 13 καὶ ἐγένετο φωνὴ πρὸς αὐτόν, Ἀναστάς, Πέτρε, θύσον καὶ φάγε. 14 ὁ δὲ Πέτρος εἶπεν, Μηδαμῶς, κύριε, ὅτι οὐδέποτε ἔφαγον πᾶν κοινὸν καὶ ἀκάθαρτον. 15 καὶ φωνὴ πάλιν ἐκ δευτέρου πρὸς αὐτόν, Ἄ ὁ θεὸς ἐκαθάρισεν σὺ μὴ κοῖνου. 16 τοῦτο δὲ ἐγένετο ἐπὶ τρίς, καὶ εὐθὺς ἀνελήμφθη τὸ σκευὸς εἰς τὸν οὐρανόν. 17 Ὡς δὲ ἐν ἑαυτῷ διηπόρει ὁ Πέτρος τί ἂν εἴη τὸ ὄραμα ὃ εἶδεν, ἰδοὺ οἱ ἄνδρες οἱ ἀπεσταλμένοι ὑπὸ τοῦ Κορνηλίου διερωτήσαντες τὴν οἰκίαν τοῦ Σίμωνος ἐπέστησαν ἐπὶ τὸν πυλῶνα, 18 καὶ φωνήσαντες ἐπυνθάνοντο εἰ Σίμων ὁ ἐπικαλούμενος Πέτρος ἐνθάδε ξενίζεται. 19 τοῦ δὲ Πέτρου διενθυμουμένου περὶ τοῦ ὁράματος εἶπεν [αὐτῷ] τὸ πνεῦμα, Ἴδου ἄνδρες τρεῖς ζητοῦντές σε· 20 ἀλλὰ

totta neki a kezét és felsegítette. Azután odahívta a szenteket és az özvegyeket, és megmutatta nekik őt, hogy él. 42 Híre ment ennek egész Joppében, és sokan hittek az Úrban.

43 Történt ezután, hogy sok napon át ott maradt Joppében egy bizonyos Simon tímárnál.

10 Kornéliusz százados látomása Cézareában

1 Volt Cézareában egy Kornéliusz nevű férfi, az Itáliának nevezett zászlóalj századosa. 2 Egész háza népével együtt vallásos és istenfélő ember volt, sok alamizsnát osztott ki a nép között, és szüntelenül imádkozott az Istenhez. 3 Egyszer, a nap kilencedik órája körül látomásban tisztán látta, hogy az Isten angyala bejött hozzá, és azt mondta neki: »Kornéliusz!« 4 Ő rátekintett, és megrémülve azt mondta: »Mi az, Uram?« Erre az így szólt: »Imádságaid és alamizsnáid felszálltak Isten színe elé, és ő megemlékezett rólad. 5 Azért küldj most férfiakat Joppéba, és hívass ide egy bizonyos Simont, akit Péternek is hívnak. 6 Ez egy bizonyos Simon tímárnál szállt meg, akinek a háza a tenger mellett van. Ő majd megmondja neked, mit kell tenned.« 7 Amikor eltávozott az angyal, aki szólt hozzá, odahívta két szolgáját és beosztottjai közül egy istenfélő katonát. 8 Mindent elmondott nekik, és elküldte őket Joppéba.

Péter látomása Joppében

9 Másnap pedig, miközben ők úton voltak és a városhoz közeledtek, hat óra tájban Péter felment a ház tetejére imádkozni. 10 Közben megéhezett, és enni akart. Amíg készítettek neki, elragadtatásba esett. 11 Nyitva látta az eget, és egy edény ereszkedett alá, olyan mint egy nagy lepedő, amelyet négy sarkánál fogva eresztenek le a földre. 12 Mindenféle négylábú, földi csúszómászó és égi madár volt benne. 13 Egy hang így szólt hozzá: »Kelj fel Péter, öld meg és edd!« 14 De Péter azt mondta: »Távol legyen tőlem, Uram, hiszen sohasem ettem semmi közönségeset és tisztátalant!« 15 De a hang újból, másodszor is szólt hozzá: »Amit Isten tisztává tett, azt te ne mondd tisztátalannak!« 16 Ez háromszor megismétlődött, aztán az edény hirtelen felemelkedett az égbe. 17 Amíg Péter azon tűnődött magában, hogy mit jelent a látomás, amit látott, a férfiak, akiket Kornéliusz küldött, megkeresték Simon házát. Megálltak az ajtónál, 18 bekialtottak és tudakolták, vajon Simon, akit Péternek is hívnak, ott szállt-e meg? 19 Péternek pedig, amíg a látomásról tűnődött, azt mondta a Lélek: »Három férfi keres téged. 20 Kelj fel tehát, eredj le, és menj el velük habozás nélkül, mert én küldtem őket.« 21 Péter tehát lement a férfiakhoz, és így szólt: »Íme, én vagyok,

ἀναστὰς κατὰβηθι καὶ πορεύου σὺν αὐτοῖς μηδὲν διακρινόμενος, ὅτι ἐγὼ ἀπέσταλκα αὐτούς. ²¹καταβὰς δὲ Πέτρος πρὸς τοὺς ἀνδρας εἶπεν, Ἴδου ἐγὼ εἰμι ὃν ζητεῖτε· τίς ἡ αἰτία δι' ἣν πάρεστε; ²²οἱ δὲ εἶπαν, Κορνήλιος ἑκατοντάρχης, ἀνὴρ δίκαιος καὶ φοβούμενος τὸν θεὸν μαρτυρούμενός τε ὑπὸ ὄλου τοῦ ἔθνους τῶν Ἰουδαίων, ἐχρηματίσθη ὑπὸ ἀγγέλου ἀγίου μεταπέμψασθαί σε εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ καὶ ἀκοῦσαι ῥήματα παρὰ σοῦ. ²³εἰσκαλεσάμενος οὖν αὐτοὺς ἐξένισεν.

Τῇ δὲ ἐπαύριον ἀναστὰς ἐξῆλθεν σὺν αὐτοῖς, καὶ τινες τῶν ἀδελφῶν τῶν ἀπὸ Ἰόππης συνῆλθον αὐτῷ. ²⁴τῇ δὲ ἐπαύριον εἰσῆλθεν εἰς τὴν Καισάρειαν· ὁ δὲ Κορνήλιος ἦν προσδοκῶν αὐτούς, συγκαλεσάμενος τοὺς συγγενεῖς αὐτοῦ καὶ τοὺς ἀναγκαίους φίλους. ²⁵ὡς δὲ ἐγένετο τοῦ εἰσελθεῖν τὸν Πέτρον, συναντήσας αὐτῷ ὁ Κορνήλιος πεσὼν ἐπὶ τοὺς πόδας προσεκύνησεν. ²⁶ὁ δὲ Πέτρος ἤγειρεν αὐτὸν λέγων, Ἀνάστηθι· καὶ ἐγὼ αὐτὸς ἄνθρωπός εἰμι. ²⁷καὶ συνομιλῶν αὐτῷ εἰσῆλθεν, καὶ εὕρισκει συνελθούσας πολλούς, ²⁸ἔφη τε πρὸς αὐτούς, Ὑμεῖς ἐπίστασθε ὡς ἀθέμιτόν ἐστιν ἀνδρὶ Ἰουδαίῳ κολλᾶσθαι ἢ προσέρχεσθαι ἄλλοφύλῳ· κάμοι ὁ θεὸς ἔδειξεν μηδένα κοινὸν ἢ ἀκάθαρτον λέγειν ἄνθρωπον. ²⁹διὸ καὶ ἀναντιρρήτως ἦλθον μεταπεμφθεῖς. πυνθάνομαι οὖν τίνι λόγῳ μετεπέμψασθέ με; ³⁰καὶ ὁ Κορνήλιος ἔφη, Ἀπὸ τετάρτης ἡμέρας μέχρι ταύτης τῆς ὥρας ἤμην τὴν ἐνάτην προσευχόμενος ἐν τῷ οἴκῳ μου, καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ ἕστη ἐνώπιόν μου ἐν ἔσθητι λαμπρᾷ ³¹καὶ φησίν, Κορνήλιε, εἰσηκούσθη σου ἡ προσευχὴ καὶ αἱ ἐλεημοσύναι σου ἐμνήσθησαν ἐνώπιον τοῦ θεοῦ. ³²πέμψον οὖν εἰς Ἰόππην καὶ μετακάλεσαι Σίμωνα ὃς ἐπικαλεῖται Πέτρος· οὗτος ξενίζεται ἐν οἰκίᾳ Σίμωνος βυρσέως παρὰ θάλασσαν. ³³ἔξαυτῆς οὖν ἔπεμψα πρὸς σέ, σύ τε καλῶς ἐποίησας παραγενόμενος. νῦν οὖν πάντες ἡμεῖς ἐνώπιον τοῦ θεοῦ πάρεσμεν ἀκοῦσαι πάντα τὰ προστεταγμένα σοι ὑπὸ τοῦ κυρίου.

³⁴Ἀνοίξας δὲ Πέτρος τὸ στόμα εἶπεν, Ἐπ' ἀληθείας καταλαμβάνομαι ὅτι οὐκ ἔστιν προσωπολήπτης ὁ θεός, ³⁵ἀλλ' ἐν παντὶ ἔθνει ὁ φοβούμενος αὐτὸν καὶ ἐργαζόμενος δικαιοσύνην δεκτὸς αὐτῷ ἐστιν. ³⁶τὸν λόγον [ὃν] ἀπέστειλεν τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ εὐαγγελιζόμενος εἰρήνην διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ, οὗτός ἐστιν πάντων κύριος, ³⁷ὑμεῖς οἴδατε, τὸ γενόμενον ῥῆμα καθ' ὅλης τῆς Ἰουδαίας, ἀρξάμενος ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας μετὰ τὸ βάπτισμα ὃ ἐκήρυξεν Ἰωάννης, ³⁸Ἰησοῦν τὸν ἀπὸ Ναζαρέθ, ὡς ἔχρισεν αὐτὸν ὁ θεὸς πνεύματι ἀγίῳ καὶ δυνάμει, ὃς διῆλθεν ἐνεργετῶν καὶ ἰώμενος

akit kerestek. Mi járatban vagytok?» ²²Ezek azt felelték: »Kornéliusz százados, az igaz és istenfélő férfi, aki mellett az egész zsidó nép tanúságot tesz, egy szent angyaltól parancsot kapott, hogy hívasson téged a házába, és hallgassa tőled az igéket.« ²³Erre bevezette és vendégül látta őket.

Kornéliusz megkeresztelése Másnap pedig fölkelte és elindult velük. Néhányan a joppéi testvérek közül elkísérték. ²⁴A következő napon megérkezett Cézareába. Kornéliusz már várta őket. Összehívta rokonait és bizalmas barátait. ²⁵És történt, hogy amikor Péter belépett, Kornéliusz elébe jött, és a lábaihoz borulva hódolt neki. ²⁶Péter azonban fölémelte őt és így szólt: »Kelj föl, én magam is ember vagyok!« ²⁷Azután beszédbe elegyedett vele, betért hozzá, és sokakat talált összegyűlve. ²⁸Ezeknek azt mondta: »Tudjátok ti is, hogy a zsidó ember mennyire visszariad attól, hogy idegennel barátkozzon, vagy hogy belépjen a házába. De Isten értésemre adta, hogy senkit se mondjak közönségesnek vagy tisztátalannak. ²⁹Azért ellenkezés nélkül eljöttem a meghívásra. Kérdezem tehát: Mi okból hívtatok engem?« ³⁰Kornéliusz erre azt mondta: »Ebben az órában éppen négy napja, hogy kilenc órakor imádkoztam a házamban, és íme, egy férfi állt elem fehér ruhában. ³¹Azt mondta: 'Kornéliusz, imádságod meghallgatásra talált, és alamizsnáidról megemlékeztek az Isten színe előtt. ³²Küldj azért Joppéba, és hívasd el Simont, akit Péternek is hívnak. Simon tímár házában szállt meg a tenger mellett.' ³³Mindjárt hozzád küldtem tehát, és te jól tetted, hogy eljöttél. Íme, most mindnyájan itt vagyunk előtted, hogy meghallgassuk mindazt, amit az Úr parancsolt neked.«

³⁴Akkor Péter beszélni kezdett: »Valóban azt tapasztalom, hogy Isten nem személyválogató, ³⁵ellenkezőleg, kedves előtte bármelyik nép fia, aki féli őt és igazságot cselekszik. ³⁶Isten elküldte igéjét Izrael fiainak, amikor békeséget hirdetett Jézus Krisztus által, aki mindennek az Ura. ³⁷Ti is tudjátok, hogy mi történt Galileától kezdve egész Júdeában, a János által hirdetett keresztség után; ³⁸hogy miképpen kente föl Isten Szentlélekkel és erővel a Názáretből való Jézust, aki körüljárt, jót tett, és meggyógyította mindazokat, akiket az ördög a hatalmába kerített, mert Isten vele volt. ³⁹Mi pedig tanúi vagyunk mindannak, amit ő a zsidók országában és

πάντας τοὺς καταδυναστευομένους ὑπὸ τοῦ διαβόλου, ὅτι ὁ θεὸς ἦν μετ' αὐτοῦ. ³⁹ καὶ ἡμεῖς μάρτυρες πάντων ὧν ἐποίησεν ἐν τῇ χώρᾳ τῶν Ἰουδαίων καὶ [ἐν] Ἱερουσαλήμ· ὄν καὶ ἀνεΐλαν κρεμάσαντες ἐπὶ ξύλου. ⁴⁰ τοῦτον ὁ θεὸς ἤγειρεν [ἐν] τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ καὶ ἔδωκεν αὐτὸν ἐμφανῆ γενέσθαι, ⁴¹ οὐ παντὶ τῷ λαῷ ἀλλὰ μάρτυσιν τοῖς προκεχειροτονημένοις ὑπὸ τοῦ θεοῦ, ἡμῖν, οἵτινες συνεφάγομεν καὶ συνεπίομεν αὐτῷ μετὰ τὸ ἀναστῆναι αὐτὸν ἐκ νεκρῶν· ⁴² καὶ παρήγγειλεν ἡμῖν κηρύξαι τῷ λαῷ καὶ διαμαρτύρασθαι ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ ὠρισμένος ὑπὸ τοῦ θεοῦ κριτῆς ζώντων καὶ νεκρῶν. ⁴³ τούτῳ πάντες οἱ προφήται μαρτυροῦσιν, ἄφεσιν ἁμαρτιῶν λαβεῖν διὰ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ πάντα τὸν πιστεύοντα εἰς αὐτόν.

⁴⁴ Ἐτι λαλοῦντος τοῦ Πέτρου τὰ ῥήματα ταῦτα ἐπέπεσε τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐπὶ πάντας τοὺς ἀκούοντας τὸν λόγον. ⁴⁵ καὶ ἐξέστησαν οἱ ἐκ περιτομῆς πιστοὶ ὅσοι συνῆλθαν τῷ Πέτρῳ, ὅτι καὶ ἐπὶ τὰ ἔθνη ἡ δωρεὰ τοῦ ἁγίου πνεύματος ἐκκέχυται· ⁴⁶ ἤκουον γὰρ αὐτῶν λαλούντων γλώσσαις καὶ μεγαλυνόντων τὸν θεόν. τότε ἀπεκρίθη Πέτρος, ⁴⁷ Μῆτι τὸ ὕδωρ δύναται κωλύσαι τις τοῦ μὴ βαπτισθῆναι τούτους οἵτινες τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἔλαβον ὡς καὶ ἡμεῖς; ⁴⁸ προσέταξεν δὲ αὐτοὺς ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ βαπτισθῆναι. τότε ἠρώτησαν αὐτὸν ἐπιμεῖναι ἡμέρας τινάς.

§11 ¹ Ἦκουσαν δὲ οἱ ἀπόστολοι καὶ οἱ ἀδελφοὶ οἱ ὄντες κατὰ τὴν Ἰουδαίαν ὅτι καὶ τὰ ἔθνη ἐδέξαντο τὸν λόγον τοῦ θεοῦ. ² ὅτε δὲ ἀνέβη Πέτρος εἰς Ἱερουσαλήμ, διεκρίνοντο πρὸς αὐτὸν οἱ ἐκ περιτομῆς ³ λέγοντες ὅτι Εἰσῆλθες πρὸς ἄνδρας ἀκροβυστίαν ἔχοντας καὶ συνέφαγες αὐτοῖς.

⁴ ἀρξάμενος δὲ Πέτρος ἐξετίθετο αὐτοῖς καθεξῆς λέγων, ⁵ Ἐγὼ ἤμην ἐν πόλει Ἰόππῃ προσευχόμενος καὶ εἶδον ἐν ἐκστάσει ὄραμα, καταβαῖνον σκευὸς τι ὡς ὀθόνην μεγάλην τέσσαρσιν ἀρχαῖς καθιεμένην ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἦλθεν ἄχρι ἐμοῦ· ⁶ εἰς ἣν ἀτεισίας κατενόουν καὶ εἶδον τὰ τετράποδα τῆς γῆς καὶ τὰ θηρία καὶ τὰ ἔρπετα καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ. ⁷ ἤκουσα δὲ καὶ φωνῆς λεγούσης μοι, Ἄναστας, Πέτρε, θύσον καὶ φάγε. ⁸ εἶπον δέ, Μηδαμῶς, κύριε, ὅτι κοινὸν ἢ ἀκάθαρτον οὐδέποτε εἰσῆλθεν εἰς τὸ στόμα μου. ⁹ ἀπεκρίθη δὲ φωνὴ ἐκ δευτέρου ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, Ἄ ὁ θεὸς ἐκαθάρισεν σὺ μὴ κοίνου. ¹⁰ τοῦτο δὲ ἐγένετο ἐπὶ τρίς, καὶ ἀνεσπάσθη πάλιν ἅπαντα εἰς τὸν οὐρανόν. ¹¹ καὶ ἰδοὺ ἐξαυτῆς τρεῖς ἄνδρες ἐπέστησαν ἐπὶ τὴν οἰκίαν ἐν ἣ ἤμεν, ἀπεσταλμένοι ἀπὸ

Jeruzsálemben tett. Fára függesztve megölték őt. ⁴⁰ De Isten harmadnapon feltámasztotta, s megadta neki, hogy megjelenjen, ⁴¹ nem az egész népnek, hanem Isten által előre kijelölt tanúknak, minékünk, akik ettünk és ittunk vele, miután a halálból feltámadt. ⁴² Meg is parancsolta nekünk, hogy hirdessük a népnek, és bizonyítsuk, hogy ő az, akit Isten az élők és a holtak bírójává rendelt. ⁴³ Róla tesz tanúságot az összes próféta, hogy az ő neve által mindenki elnyeri a bűnök bocsánatát, aki csak hisz benne.«

⁴⁴ Miközben Péter ezeket a szavakat mondta, a Szentlélek leszállt mindazokra, akik az igét hallgatták. ⁴⁵ A körülméltéségből származó hívek, akik Péterrel jöttek oda, elcsodálkoztak, hogy a Szentlélek kegyelme a pogányokra is kiáradt. ⁴⁶ Hallották ugyanis őket nyelveken beszélni és magasztalni Istent. ⁴⁷ Ekkor Péter azt mondta: »Vajon megtagadhatjuk-e a keresztség vizét azoktól, akik a Szentlelket éppúgy elnyerték, mint mi?« ⁴⁸ Elrendelte tehát, hogy keresztesse meg őket Jézus Krisztus nevében. Ekkor megkérték őt, hogy maradjon náluk néhány napig.

11 Péter beszámol a jeruzsálemi közösségnek

¹ Az apostolok és a júdeai testvérek meghallották, hogy a pogányok is befogadták Isten igéjét. ² Mikor tehát Péter feljött Jeruzsálembe, a körülméltéségből valók nekitámadtak, ³ és azt mondták: »Bementél a körülméltetlen férfiakhoz, és ettél velük!«

⁴ Erre Péter hozzáfogott, hogy sorjában elmondja a történeteket: ⁵ »Joppe városában voltam és imádkoztam, amikor lelkem elragadtatásában látomást láttam. Valami edény ereszkedett le, mint egy nagy lepedő, a négy sarkánál fogva az égből, úgyhogy egészen elérem ért. ⁶ Mikor szemügyre vettem és beletekintettem, négylábú földi állatokat és vadakat, csúszómászókat és égi szárnyasokat láttam. ⁷ Szózatot is hallottam, amely felszólított: 'Kelj föl Péter, öld meg és edd!' ⁸ Én azonban azt mondtam: 'Távol legyen tőlem, Uram, mert közönséges vagy tisztátalan sohasem jutott a számba!' ⁹ Erre másodszor is megszólalt a szózat az égből: 'Amit Isten tisztává tett, azt te ne mondd közönségesnek.' ¹⁰ Ez pedig három ízben történt, mire az egész újból visszaemelkedett az égbe. ¹¹ Akkor nyomban három férfi állt ott a házban, amelyben voltam. Cézareából küldték őket hozzám. ¹² Ekkor a Lélek azt mondta nekem, hogy menjek velük minden habozás nélkül. Velem jött ez a hat

Καισαρείας πρὸς με. ¹² εἶπεν δὲ τὸ πνεῦμα μοι συνελθεῖν αὐτοῖς μηδὲν διακρίναντα. ἦλθον δὲ σὺν ἐμοὶ καὶ οἱ ἕξ ἀδελφοὶ οὗτοι, καὶ εἰσήλθομεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ ἀνδρός. ¹³ ἀπήγγειλεν δὲ ἡμῖν πῶς εἶδεν [τὸν] ἄγγελον ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ σταθέντα καὶ εἰπόντα, Ἐπεμψατέ με εἰς Ἰόππην καὶ μεταπέμψαι Σίμωνα τὸν ἐπικαλούμενον Πέτρον, ¹⁴ ὃς λαλήσει ῥήματα πρὸς σὲ ἐν οἷς σωθήσῃ σὺ καὶ πᾶς ὁ οἶκός σου. ¹⁵ ἐν δὲ τῷ ἄρξασθαί με λαλεῖν ἐπέπεσεν τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐπ’ αὐτοὺς ὡς περὶ καὶ ἐφ’ ἡμᾶς ἐν ἀρχῇ. ¹⁶ ἐμνήσθην δὲ τοῦ ῥήματος τοῦ κυρίου ὡς ἔλεγεν, Ἰωάννης μὲν ἐβάπτισεν ὕδατι, ὑμεῖς δὲ βαπτισθήσεσθε ἐν πνεύματι ἁγίῳ. ¹⁷ εἰ οὖν τὴν ἰσὴν δωρεὰν ἔδωκεν αὐτοῖς ὁ θεὸς ὡς καὶ ἡμῖν πιστεύσασι ἐπὶ τὸν κύριον Ἰησοῦν Χριστόν, ἐγὼ τίς ἤμην δυνατὸς κωλύσαι τὸν θεόν;

¹⁸ ἀκούσαντες δὲ ταῦτα ἠσύχασαν καὶ ἐδόξασαν τὸν θεὸν λέγοντες, Ἄρα καὶ τοῖς ἔθνεσιν ὁ θεὸς τὴν μετάνοιαν εἰς ζωὴν ἔδωκεν.

¹⁹ Οἱ μὲν οὖν διασπαρέντες ἀπὸ τῆς θλίψεως τῆς γενομένης ἐπὶ Στεφάνῳ διήλθον ἕως Φοινίκης καὶ Κύπρου καὶ Ἀντιοχείας, μηδεὶν λαλοῦντες τὸν λόγον εἰ μὴ μόνον Ἰουδαίοις. ²⁰ ἦσαν δὲ τινες ἐξ αὐτῶν ἄνδρες Κύπριοι καὶ Κυρηναῖοι, οἵτινες ἐλθόντες εἰς Ἀντιόχειαν ἐλάουν καὶ πρὸς τοὺς Ἑλληνιστάς, εὐαγγελιζόμενοι τὸν κύριον Ἰησοῦν. ²¹ καὶ ἦν χεὶρ κυρίου μετ’ αὐτῶν, πολὺς τε ἀριθμὸς ὁ πιστεύσας ἐπέστρεψεν ἐπὶ τὸν κύριον.

²² ἠκούσθη δὲ ὁ λόγος εἰς τὰ ὄψα τῆς ἐκκλησίας τῆς οὖσης ἐν Ἱερουσαλὴμ περὶ αὐτῶν, καὶ ἐξαπέστειλαν Βαρναβάν [διελθεῖν] ἕως Ἀντιοχείας. ²³ ὃς παραγενόμενος καὶ ἰδὼν τὴν χάριν [τὴν] τοῦ θεοῦ ἐχάρη καὶ παρεκάλει πάντας τῆ προθέσει τῆς καρδίας προσμένειν τῷ κυρίῳ, ²⁴ ὅτι ἦν ἀνὴρ ἀγαθὸς καὶ πλήρης πνεύματος ἁγίου καὶ πίστεως. καὶ προσετέθη ὄχλος ἰκανὸς τῷ κυρίῳ. ²⁵ ἐξῆλθεν δὲ εἰς Ταρσὸν ἀναζητῆσαι Σαῦλον, ²⁶ καὶ εὗρων ἤγαγεν εἰς Ἀντιόχειαν. ἐγένετο δὲ αὐτοῖς καὶ ἐνιαυτὸν ὅλον συναχθῆναι ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ καὶ διδάξαι ὄχλον ἰκανόν, χρηματίσαι τε πρῶτως ἐν Ἀντιοχείᾳ τοὺς μαθητὰς Χριστιανούς.

²⁷ Ἐν ταύταις δὲ ταῖς ἡμέραις κατήλθον ἀπὸ Ἱεροσολύμων προφήται εἰς Ἀντιόχειαν. ²⁸ ἀναστὰς δὲ εἰς ἕξ αὐτῶν ὀνόματι Ἀγαβὸς ἐσήμανεν διὰ τοῦ πνεύματος λιμὸν μεγάλην μέλλειν ἔσσεσθαι ἐφ’ ὅλην τὴν οἰκουμένην. ἦτις ἐγένετο ἐπὶ Κλαυδίου. ²⁹ τῶν δὲ μαθητῶν καθὼς εὐπορεῖτό τις ὤρισαν ἕκαστος αὐτῶν εἰς

testvér is, és beléptünk Kornéliusz házába. ¹³ Ő elbeszélte nekünk, hogyan látta az angyalt, aki megállt házában, és így szólt hozzám: 'Küldj Joppéba, és hívd el Simont, akit Péternek is hívnak; ¹⁴ ő olyan ígéret hirdet majd neked, amelyek által üdvözülsz, te és egész házad.' ¹⁵ Amikor aztán beszélni kezdtem, a Szentlélek leszállt rájuk, ahogyan miránk is kezdetben. ¹⁶ Ekkor megemlékeztem az Úr szaváról, amely megmondta: 'János csak vízzel keresztelt, titeket azonban Szentlélekkel fognak megkeresztelni' {1,5; Lk 3,16}. ¹⁷ Ha tehát Isten ugyanazt a kegyelmet adta nekik, mint nekünk, akik hittünk az Úr Jézus Krisztusban, ki vagyok én, hogy útjába állhassam volna Istennek?«

¹⁸ Mikor ezeket meghallották, megnyugodtak, és így magasztalták Istent: »Tehát a pogányoknak is megadta Isten az életadó bűnbánatot!«

Az antióchiái egyház létrejötte ¹⁹ Azok pedig, akik az István miatt kitört üldözés elől szétszóródtak, elmentek Föníciáig, Ciprusig és Antióchiáig, de nem hirdették az ígét senki másnak, csak a zsidóknak. ²⁰ Volt azonban közöttük néhány ciprusi és cirenei férfi, akik, mikor eljutottak Antióchiába, a görögökhöz is beszéltek, hirdetve az Úr Jézust. ²¹ Az Úr keze velük volt, úgyhogy a hívek nagy számban tértek meg az Úrhoz.

²² Hírük eljutott a jeruzsálemi egyház fülébe, ezért elküldték Barnabást Antióchiába. ²³ Amikor odaérkezett és látta Isten kegyelmét, megörült, és mindnyájukat arra buzdította, hogy állhatatos szívvel maradjanak meg az Úrban, ²⁴ mert derék férfi volt, telve Szentlélekkel és hittel. Nagy tömeg csatlakozott az Úrhoz. ²⁵ Barnabás azután elutazott Tarzusba, hogy felkeresse Sault, és mikor megtalálta, elhozta Antióchiába. ²⁶ Egy álló esztendőn át jelen voltak az összejöveteleken, s nagy tömeget tanítottak. Antióchiában nevezték először a tanítványokat keresztényeknek.

Az Antióchiái egyház adománya ²⁷ Azokban a napokban próféták jöttek le Jeruzsálemből Antióchiába, ²⁸ és az egyikük, név szerint Agabusz, felállt, és a Lélek által kijelentette, hogy nagy éhínség lesz az egész földkerekségen. Ez be is következett Klaudiusz idejében. ²⁹ A tanítványok erre elhatározták, hogy mindegyikük küldeni fog valamit a Júdeában lakó testvérek megsegítésére, mindenki tehetsége szerint. ³⁰ Ezt meg is tették, és elküldték a

διακονίαν πέμψαι τοῖς κατοικοῦσιν ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ ἀδελφοῖς· 30 ὁ καὶ ἐποίησαν ἀποστείλαντες πρὸς τοὺς πρεσβυτέρους διὰ χειρὸς Βαρναβᾶ καὶ Σαύλου.

§12 1 Κατ' ἐκεῖνον δὲ τὸν καιρὸν ἐπέβαλεν Ἡρώδης ὁ βασιλεὺς τὰς χεῖρας κακῶσαι τινὰς τῶν ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας. 2 ἀνείλεν δὲ Ἰάκωβον τὸν ἀδελφὸν Ἰωάννου μαχαίρη. 3 ἰδὼν δὲ ὅτι ἀρεστόν ἐστιν τοῖς Ἰουδαίοις προσέθετο συλλαβεῖν καὶ Πέτρον [ἦσαν δὲ [αἱ] ἡμέραι τῶν ἀζύμων], 4 ὃν καὶ πιάσας ἔθετο εἰς φυλακὴν, παραδοὺς τέσσαρσιν τετραδίοις στρατιωτῶν φυλάσσειν αὐτόν, βουλόμενος μετὰ τὸ πάσχα ἀναγαγεῖν αὐτὸν τῷ λαῷ. 5 ὁ μὲν οὖν Πέτρος ἐτηρεῖτο ἐν τῇ φυλακῇ· προσευχὴ δὲ ἦν ἐκτενωσ γινομένη ὑπὸ τῆς ἐκκλησίας πρὸς τὸν θεὸν περὶ αὐτοῦ.

6 Ὅτε δὲ ἤμελλεν προαγαγεῖν αὐτὸν ὁ Ἡρώδης, τῇ νυκτὶ ἐκείνῃ ἦν ὁ Πέτρος κοιμώμενος μετὰ δύο στρατιωτῶν δεδεμένος ἀλύσειν δυσίαν, φύλακές τε πρὸ τῆς θύρας ἐτήρουν τὴν φυλακὴν. 7 καὶ ἰδοὺ ἄγγελος κυρίου ἐπέστη, καὶ φῶς ἔλαμψεν ἐν τῷ οἰκίματι· πατάξας δὲ τὴν πλευρὰν τοῦ Πέτρου ἤγειρεν αὐτὸν λέγων, Ἀνάστα ἐν τάχει. καὶ ἐξέπεσαν αὐτοῦ αἱ ἀλύσεις ἐκ τῶν χειρῶν. 8 εἶπεν δὲ ὁ ἄγγελος πρὸς αὐτόν, Ζῶσαι καὶ ὑπόδησαι τὰ σανδάλιά σου. ἐποίησεν δὲ οὕτως. καὶ λέγει αὐτῷ, Περιβαλοῦ τὸ ἱμάτιόν σου καὶ ἀκολούθει μοι. 9 καὶ ἐξελθὼν ἠκολούθει, καὶ οὐκ ᾔδει ὅτι ἀληθὲς ἐστὶν τὸ γινόμενον διὰ τοῦ ἀγγέλου, ἐδόκει δὲ ὄραμα βλέπειν.

10 διελθόντες δὲ πρώτην φυλακὴν καὶ δευτέραν ἦλθαν ἐπὶ τὴν πύλην τὴν σιδηρὰν τὴν φέρουσαν εἰς τὴν πόλιν, ἣτις αὐτομάτῃ ἠνοιγῆ αὐτοῖς, καὶ ἐξελθόντες προῆλθον ῥύμην μίαν, καὶ εὐθέως ἀπέστη ὁ ἄγγελος ἀπ' αὐτοῦ. 11 καὶ ὁ Πέτρος ἐν ἑαυτῷ γενόμενος εἶπεν, Νῦν οἶδα ἀληθῶς ὅτι ἐξαπέστειλεν [ὁ] κύριος τὸν ἄγγελον αὐτοῦ καὶ ἐξείλατό με ἐκ χειρὸς Ἡρώδου καὶ πάσης τῆς προσδοκίας τοῦ λαοῦ τῶν Ἰουδαίων. 12 συνιδὼν τε ἦλθεν ἐπὶ τὴν οἰκίαν τῆς Μαρίας τῆς μητρὸς Ἰωάννου τοῦ ἐπικαλουμένου Μάρκου, οὗ ἦσαν ἱκανοὶ συνηθροισμένοι καὶ προσευχόμενοι. 13 κρούσαντος δὲ αὐτοῦ τὴν θύραν τοῦ πυλῶνος προσῆλθεν παιδίσκη ὑπακοῦσαι ὀνόματι Ῥόδη· 14 καὶ ἐπιγνοῦσα τὴν φωνὴν τοῦ Πέτρου ἀπὸ τῆς χαρᾶς οὐκ ᾔνοιξεν τὸν πυλῶνα, εἰσδραμοῦσα δὲ ἀπήγγειλεν ἐστάναι τὸν Πέτρον πρὸ τοῦ πυλῶνος. 15 οἱ δὲ πρὸς αὐτὴν εἶπαν, Μῆτιν; ἡ δὲ διίσχυρίζετο οὕτως ἔχειν. οἱ δὲ ἔλεγον, Ὁ ἄγγελός ἐστιν αὐτοῦ. 16 ὁ δὲ Πέτρος ἐπέμενε κρούων· ἀνοίξαντες δὲ εἶδαν αὐτὸν καὶ ἐξέστησαν. 17 κατασείσας δὲ

vénekhez Barnabás és Saul keze által.

12 Jakab kivégzése és Péter letartóztatása

1 Ugyanebben az időben Heródes király felemelte kezét, hogy az egyházból néhány emberre lesújtson. 2 Így karddal kivégeztette Jakabot, János testvérét. 3 Mivel pedig látta, hogy a zsidóknak tetszik ez, még tovább ment, és elfogatta Pétert. Éppen a kovásztalan kenyerek napjai voltak. 4 Miután elfogatta őt, börtönbe vetette, és őrizetbe adta négy, egyenként négy-személyes katonai őrségnek. Az volt a szándéka, hogy Húsvét után a nép elé vezettetni. 5 Pétert tehát a börtönben őrizték, az egyház pedig szüntelenül könyörgött érte Istenhez.

Péter csodálatos szabadulása

6 Amikor Heródes éppen arra készült, hogy elővezetetti, azon az éjszakan Péter két katona között aludt kettős láncsal megbilincselve, az őrk pedig az ajtó előtt őrizték a börtönt. 7 De íme, megjelent mellette az Úr angyala, és fény ragyogott fel a cellában. Az angyal meglökte Péter oldalát, fölkelte, és így szólt: »Kelj fel gyorsan!« Erre a láncok lehullottak a kezéről. 8 Az angyal pedig azt mondta neki: »Övedd fel magad és vedd fel saruidat!« Ő megtette, az angyal pedig azt mondta neki: »Vedd magadra a ruhádat, és kövess engem!« 9 Péter az angyal nyomában kiment, és nem tudta, hogy valóság-e az, ami az angyal által történik. Azt hitte, látomása van.

10 Miután átmentek az első és a második őrségen, a vaskapuhoz jutottak, amely a városba vezetett. Ez magától kinyílt előttük. Kimentek, végimentek egy utcán, s ekkor az angyal hirtelen eltűnt mellőle. 11 Péter pedig magához térve azt mondta: »Most már igazán tudom, hogy az Úr elküldte angyalát, és kimentett engem Heródes kezéből és mindabból, amire a zsidó nép számított.« 12 Ezt elgondolva, Máriának, a Márknak is nevezett János anyjának a házához ment, ahol sokan voltak egybegyűlve, és imádkoztak. 13 Mikor zörgetett a tornác ajtaján, egy Rodé nevű szolgáló jött ki, hogy megtudja, ki az. 14 Amint felismerte Péter hangját, örömeiben nem nyitotta ki az ajtót, hanem befutott és jelentette, hogy Péter áll az ajtó előtt. 15 Azok azonban rászóltak: »Elment az eszed!« De ő erősítgette, hogy bizony úgy van. Mire azok azt mondták: »Az angyala az.« 16 Péter pedig egyre csak zörgetett. Mikor aztán végre ajtót nyitottak, meglátták őt, és elcsodálkoztak. 17 Miután intett a kezével, hogy hallgassanak, elbeszélte, hogyan hozta ki őt az Úr a börtönből. Végül azt mondta: »Vigyétek hírül ezeket Jakabnak és a testvéreknek!« Azután útra kelt, és eltávozott más helyre.

αὐτοῖς τῇ χειρὶ σιγᾶν διηγήσατο [αὐτοῖς] πῶς ὁ κύριος αὐτὸν ἐξήγαγεν ἐκ τῆς φυλακῆς, εἶπέν τε, Ἄπαγγεῖλατε Ἰακώβῳ καὶ τοῖς ἀδελφοῖς ταῦτα. καὶ ἐξεληθὼν ἐπορεύθη εἰς ἕτερον τόπον.

18 Γενομένης δὲ ἡμέρας ἦν τάραχος οὐκ ὀλίγος ἐν τοῖς στρατιώταις, τί ἄρα ὁ Πέτρος ἐγένετο.

19 Ἡρώδης δὲ ἐπιζητήσας αὐτὸν καὶ μὴ εὕρων ἀνακρίνας τοὺς φύλακας ἐκέλευσεν ἀπαχθῆναι, καὶ κατελθὼν ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας εἰς Καισάρειαν διέτριβεν.

20 Ἦν δὲ θυμομαχῶν Τυρίοις καὶ Σιδωνίοις· ὁμοθυμαδὸν δὲ παρήσαν πρὸς αὐτόν, καὶ πείσαντες Βλάστον τὸν ἐπὶ τοῦ κοιτῶνος τοῦ βασιλέως ἠτοῦντο εἰρήνην, διὰ τὸ τρέφεσθαι αὐτῶν τὴν χώραν ἀπὸ τῆς βασιλικῆς. **21** τακτῇ δὲ ἡμέρᾳ ὁ Ἡρώδης ἐνδυσάμενος ἐσθῆτα βασιλικὴν [καὶ] καθίσας ἐπὶ τοῦ βήματος ἐδημηγόρει πρὸς αὐτοῦς· **22** ὁ δὲ δῆμος ἐπεφώνει, Θεοῦ φωνὴ καὶ οὐκ ἀνθρώπου. **23** παραχρήμα δὲ ἐπάταξεν αὐτὸν ἄγγελος κυρίου ἀνθ' ὧν οὐκ ἔδωκεν τὴν δόξαν τῷ θεῷ, καὶ γενόμενος σκωληκόβρωτος ἐξέψυξεν.

24 Ὁ δὲ λόγος τοῦ θεοῦ ἠὔξανεν καὶ ἐπληθύνετο. **25** Βαρναβᾶς δὲ καὶ Σαῦλος ὑπέστρεψαν εἰς Ἱερουσαλὴμ πληρώσαντες τὴν διακονίαν, συμπαραλαβόντες Ἰωάννην τὸν ἐπικληθέντα Μάρκον.

§13 **1** Ἦσαν δὲ ἐν Ἀντιοχείᾳ κατὰ τὴν οὖσαν ἐκκλησίαν προφῆται καὶ διδάσκαλοι ὃ τε Βαρναβᾶς καὶ Συμεὼν ὁ καλούμενος Νίγερ, καὶ Λούκιος ὁ Κυρηναῖος, Μαναὴν τε Ἡρώδου τοῦ τετραάρχου σύντροφος καὶ Σαῦλος. **2** λειτουργούντων δὲ αὐτῶν τῷ κυρίῳ καὶ νηστευόντων εἶπεν τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, Ἄφορίσατε δὴ μοι τὸν Βαρναβᾶν καὶ Σαῦλον εἰς τὸ ἔργον ὃ προσκέκλημαι αὐτοῦς. **3** τότε νηστεύσαντες καὶ προσευξάμενοι καὶ ἐπιθέντες τὰς χεῖρας αὐτοῖς ἀπέλυσαν.

4 Αὐτοὶ μὲν οὖν ἐκπεμφθέντες ὑπὸ τοῦ ἁγίου πνεύματος κατήλθον εἰς Σελεύκειαν, ἐκεῖθεν τε ἀπέπλευσαν εἰς Κύπρον, **5** καὶ γενόμενοι ἐν Σαλαμίῳ κατήγγελλον τὸν λόγον τοῦ θεοῦ ἐν ταῖς συναγωγαῖς τῶν Ἰουδαίων· εἶχον δὲ καὶ Ἰωάννην ὑπηρέτην. **6** διελθόντες δὲ ὄλην τὴν νῆσον ἄχρι Πάφου εὗρον ἄνδρα τινὰ μάγον ψευδοπροφήτην Ἰουδαῖον ὃ ὄνομα Βαριησοῦ, **7** ὃς ἦν σὺν τῷ ἀνθυπάτῳ Σεργίῳ Παύλῳ, ἀνδρὶ συνετῷ. οὗτος προσκαλεσάμενος Βαρναβᾶν καὶ Σαῦλον ἐπεζήτησεν ἀκοῦσαι τὸν λόγον τοῦ θεοῦ· **8** ἀνθίστατο δὲ αὐτοῖς Ἐλύμας ὁ μάγος, οὕτως γὰρ μεθερμηνεύεται τὸ ὄνομα

18 Mikor pedig megvirradt, nem csekély zavarodás támadt a katonák között, hogy mi lett Péterrel.

Heródes Agrippa halála **19** Heródes pedig, miután kereste őt és nem találta, vallatta az öröket, azután elvitette őket, majd lement Júdeából Cézareába, és ott tartózkodott.

20 Akkoriban neheztelt a tírusziakra és a szidoniakra. Ezek azonban közös akarattal eljöttek hozzá, s miután Blasztuszt, a király kamarását megnyerték maguknak, békét kértek, mert a vidékük tőle szerezte élelmét. **21** A kitűzött napon azután Heródes királyi ruhába öltözve ítélőszékébe ült, és beszédet intézett hozzájuk. **22** A nép pedig felkiáltott: »Isten szavai ezek és nem emberé!« **23** De azonnal lesújtott rá az Isten angyala, mert nem háritotta Istenre a tiszteletet. Férgék emésztették el, úgy halt meg.

Barnabás és Saul visszatér Antióchiába **24** Az Úr igéje pedig növekedett és terjedt. Barnabás és Saul visszatértek Jeruzsálemből, miután elvégezték a szeretetszolgálatot. Jánost, akit Márknak is neveznek, magukhoz vették.

A NÉPEK ÉS NEMZETEK EGYHÁZA: 13,1-28,31

13 Barnabás és Saul küldetése **1** Az antióchiai egyházban több próféta és tanító is volt, köztük Barnabás és Simon, akit Nígernek neveztek, a cirenei Lúcius, továbbá Manaén, Heródes negyedes fejedelmének testvére és Saul. **2** Miközben ezek az Úr szolgálatát végezték és böjtöltek, a Szentlélek azt mondta nekik: »Különítsétek el nekem Sault és Barnabást a munkára, amelyre meghívtam őket!« **3** Erre böjtöt tartottak, imádkoztak, rájuk tették kezüket, azután útnak indították őket.

Pál első missziós útja: 13,4-14,28

Antióchiából Cipruson át Pergébe **4** Ők tehát a Szentlélektől küldve lementek Szeleukiába, onnan pedig Ciprusba hajóztak. **5** Eljutottak Szalamiszba, és hirdették Isten igéjét a zsidók zsinagógaiban. János is a szolgálatukban volt. **6** Amikor bejárták Páfoszra az egész szigetet, találtak egy Barjézus nevű zsidó férfit, aki varázsló és hamis próféta volt. **7** Szergiusz Paulusz prokonzullal, egy bölcs férfival volt, aki magához hívatta Barnabást és Sault, mert hallani kívánta Isten igéjét. **8** Elimász azonban, a varázsló – a neve ugyanis ezt jelenti –, akadékoskodott, s igyekezett eltéríteni a helytartót a hittől. **9** De Saul, akit Pálnak is neveznek, Szentlélekkel eltelve ránézett, **10** és így szólt: »Te minden csalárdsággal és álnok-

αὐτοῦ, ζητῶν διαστρέφαι τὸν ἀνθύπατον ἀπὸ τῆς πίστεως. ⁹ Σαῦλος δέ, ὁ καὶ Παῦλος, πλησθεὶς πνεύματος ἁγίου ἀτεινίσας εἰς αὐτὸν ¹⁰ εἶπεν, Ὡ πλήρης παντὸς δόλου καὶ πάσης ῥαδιουργίας, υἱὲ διαβόλου, ἐχθρὲ πάσης δικαιοσύνης, οὐ παύση διαστρέφω τὰς ὁδοὺς [τοῦ] κυρίου τὰς εὐθείας; ¹¹ καὶ νῦν ἰδοὺ χεὶρ κυρίου ἐπὶ σέ, καὶ ἔση τυφλὸς μὴ βλέπων τὸν ἥλιον ἄχρι καιροῦ. παραχρῆμά τε ἔπεσεν ἐπ' αὐτὸν ἀχλὺς καὶ σκότος, καὶ περιάγων ἐζήτει χειραγωγούς. ¹² τότε ἰδὼν ὁ ἀνθύπατος τὸ γεγονός ἐπίστευσεν ἐκπλησσομένης ἐπὶ τῇ διδαχῇ τοῦ κυρίου.

¹³ Ἀναχθέντες δὲ ἀπὸ τῆς Πάφου οἱ περὶ Παῦλον ἦλθον εἰς Πέργην τῆς Παμφυλίας· Ἰωάννης δὲ ἀποχωρήσας ἀπ' αὐτῶν ὑπέστρεψεν εἰς Ἱεροσόλυμα.

¹⁴ αὐτοὶ δὲ διελθόντες ἀπὸ τῆς Πέργης παρεγένοντο εἰς Ἀντιόχειαν τὴν Πισιδίαν, καὶ [εἰς]ελθόντες εἰς τὴν συναγωγὴν τῇ ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων ἐκάθισαν. ¹⁵ μετὰ δὲ τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ νόμου καὶ τῶν προφητῶν ἀπέστειλαν οἱ ἀρχισυναγωγοὶ πρὸς αὐτοὺς λέγοντες, ἄνδρες ἀδελφοί, εἴ τίς ἐστὶν ἐν ὑμῖν λόγος παρακλήσεως πρὸς τὸν λαόν, λέγετε.

¹⁶ ἀναστὰς δὲ Παῦλος καὶ κατασείσας τῇ χειρὶ εἶπεν· ἄνδρες Ἰσραηλίται καὶ οἱ φοβούμενοι τὸν θεόν, ἀκούσατε. ¹⁷ ὁ θεὸς τοῦ λαοῦ τούτου Ἰσραὴλ ἐξελέξατο τοὺς πατέρας ἡμῶν, καὶ τὸν λαὸν ὑψωσεν ἐν τῇ παροικίᾳ ἐν γῆ Αἰγύπτου, καὶ μετὰ βραχίονος ὑψηλοῦ ἐξήγαγεν αὐτοὺς ἐξ αὐτῆς, ¹⁸ καὶ ὡς τεσσαρακονταετὴ χρόνον ἐτροποφόρησεν αὐτοὺς ἐν τῇ ἐρήμῳ, ¹⁹ καὶ καθελὼν ἔθνη ἑπτὰ ἐν γῆ Χαναάν κατεκληρονόμησεν τὴν γῆν αὐτῶν ²⁰ ὡς ἔτεσιν τετρακοσίοις καὶ πεντήκοντα. καὶ μετὰ ταῦτα ἔδωκεν κριτὰς ἕως Σαμουὴλ [τοῦ] προφήτου. ²¹ κἀκεῖθεν ἠτήσαντο βασιλέα, καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς ὁ θεὸς τὸν Σαοὺλ υἱὸν Κίς, ἀνδρα ἐκ φυλῆς Βενιαμίν, ἔτη τεσσαράκοντα. ²² καὶ μεταστήσας αὐτὸν ἠγειρεν τὸν Δαυὶδ αὐτοῖς εἰς βασιλέα, ᾧ καὶ εἶπεν μαρτυρήσας, Εὐρον Δαυὶδ τὸν τοῦ Ἰεσσαί, ἀνδρα κατὰ τὴν καρδίαν μου, ὃς ποιήσει πάντα τὰ θελήματά μου.

²³ τούτου ὁ θεὸς ἀπὸ τοῦ σπέρματος κατ' ἐπαγγελίαν ἠγάγεν τῷ Ἰσραὴλ σωτῆρα Ἰησοῦν, ²⁴ προκηρύξαντος Ἰωάννου πρὸ προσώπου τῆς εἰσόδου αὐτοῦ βάπτισμα μετανοίας παντὶ τῷ λαῷ Ἰσραὴλ. ²⁵ ὡς δὲ ἐπλήρου Ἰωάννης τὸν δρόμον, ἔλεγεν, Τί ἐμὲ ὑπονοεῖτε εἶναι; οὐκ εἰμὶ ἐγώ· ἀλλ' ἰδοὺ ἔρχεται μετ' ἐμὲ οὗ οὐκ εἰμὶ ἄξιος τὸ ὑπόδημα τῶν ποδῶν λῦσαι.

²⁶ ἄνδρες ἀδελφοί, υἱοὶ γένους

σάγγαλ teljes ördögfia, minden igazságosságnak el-lensége, nem szűnsz meg az Úr egyenes útjait meg-rontani? ¹¹ Íme, ezért az Úr keze most rajtad van, megvakulsz, s egy ideig nem látod a napvilágot.« Rögton homály és sötétség szakadt rá, és körbe járva kereste, hogy valaki kezét nyújtsa neki. ¹² Erre a pro-konzul hitt, mivel látta, hogy mi történt, és csodálko-zott az Úr tanításán.

¹³ Azután Pál, és akik vele voltak, elhajóztak Páfoszról, és a pamfíliai Pergébe jutottak. János azonban elvált tőlük és visszatért Jeruzsálembe.

Barnabás és Pál működése a pizídiái Antióchiában ¹⁴ Ők pedig átmentek Pergén, s a pizídiái Antióchiába érkeztek. Szombaton bementek a zsinagógába és leültek. ¹⁵ A törvényből és a prófé-tákból való felolvasás után a zsinagóga előljárói hoz-zájuk küldtek ezzel az üzenettel: »Férfiak, testvérek, ha van valami intelmek a nép számára, mondjátok el!«

¹⁶ Pál felemelkedett tehát, s a kezével csendet intve megszólalt: »Izraelita férfiak, és ti istenfélők, halljátok! ¹⁷ Izrael népének Istene kiválasztotta atyá-inkat és nagyá tette a népet, amikor Egyiptom föld-jén jövevények voltak. Azután hatalmas karral kive-zette őket onnan, ¹⁸ és negyven esztendeig tűrte vi-selkedésüket a pusztában, ¹⁹ majd Kánaán földjén hét népet elpusztított, és sorsolással felosztotta nekik azoknak a földjét {Kiv 6,1,6; 16,35; Szám 14,34; MTörv 7,1}, ²⁰ mintegy négyszázötven évre. Azután bírakat adott nekik Sámuel prófétái. ²¹ Ettől fogva királyt kíván-tak, és Isten negyven esztendőre Sault adta nekik, Kís fiát, a Benjamin törzséből való férfit. ²² Ennek elvetése után Dávid királyt támasztotta nekik, aki mellett tanúságot is tett, mondván: *'Szívem szerint való férfit találtam, Jessze fiát, Dávidot, aki megteszi majd minden akaratomat'* {Zsolt 89,21; 1 Sám 13,14; Iz 44,28}.

²³ Az ő ivadékából támasztotta Isten az ígéret szerint Izrael üdvözítőjét, Jézust, ²⁴ akinek eljövele előtt János a bűnbánat keresztségét hirdette Izrael egész népének {Lk 3,3}. ²⁵ Mikor pedig János bevégez-te pályafutását, azt mondta: 'Nem az vagyok, akinek tartotok engem; íme, utánam jön, akinek a lábáról a saruit sem vagyok méltó megoldani.'

²⁶ Férfiak, testvérek! Ábrahám nemzetének fiai és a köztetek lévő istenfélők! Ennek az üdvösségnek az ígéje hozzánk küldetett. ²⁷ Mert Jeruzsálem lakói

Ἄβρααμ καὶ οἱ ἐν ὑμῖν φοβούμενοι τὸν θεόν, ἡμῖν ὁ λόγος τῆς σωτηρίας ταύτης ἔξαπεστάλη. 27 οἱ γὰρ κατοικοῦντες ἐν Ἱερουσαλήμ καὶ οἱ ἄρχοντες αὐτῶν τοῦτον ἀγνοήσαντες καὶ τὰς φωνὰς τῶν προφητῶν τὰς κατὰ πᾶν σάββατον ἀναγινωσκομένας κρίναντες ἐπλήρωσαν, 28 καὶ μηδεμίαν αἰτίαν θανάτου εὐρόντες ἠτήσαντο Πιλάτον ἀναιρεθῆναι αὐτόν· 29 ὡς δὲ ἐτέλεσαν πάντα τὰ περὶ αὐτοῦ γεγραμμένα, καθελόντες ἀπὸ τοῦ ξύλου ἔθηκαν εἰς μνημεῖον. 30 ὁ δὲ θεὸς ἤγειρεν αὐτὸν ἐκ νεκρῶν· 31 ὃς ὤφθη ἐπὶ ἡμέρας πλείους τοῖς συναναβάσιν αὐτῷ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας εἰς Ἱερουσαλήμ, οἵτινες [νῦν] εἰσιν μάρτυρες αὐτοῦ πρὸς τὸν λαόν.

32 καὶ ἡμεῖς ὑμᾶς εὐαγγελιζόμεθα τὴν πρὸς τοὺς πατέρας ἐπαγγελίαν γενομένην, 33 ὅτι ταύτην ὁ θεὸς ἐκπεπλήρωκεν τοῖς τέκνοις [αὐτῶν] ἡμῖν ἀναστήσας Ἰησοῦν, ὡς καὶ ἐν τῷ ψαλμῷ γέγραπται τῷ δευτέρῳ, Υἱὸς μου εἶ σύ, ἐγὼ σήμερον γεγέννηκά σε.

34 ὅτι δὲ ἀνέστησεν αὐτὸν ἐκ νεκρῶν μηκέτι μέλλοντα ὑποστρέφειν εἰς διαφθοράν, οὕτως εἶρηκεν ὅτι Δώσω ὑμῖν τὰ ὅσια Δαυὶδ τὰ πιστά.

35 διότι καὶ ἐν ἑτέρῳ λέγει, Οὐ δώσεις τὸν ὄσιόν σου ἰδεῖν διαφθοράν.

36 Δαυὶδ μὲν γὰρ ἰδίᾳ γενεᾷ ὑπηρετήσας τῇ τοῦ θεοῦ βουλῇ ἐκοιμήθη καὶ προσετέθη πρὸς τοὺς πατέρας αὐτοῦ καὶ εἶδεν διαφθοράν, 37 ὃν δὲ ὁ θεὸς ἤγειρεν οὐκ εἶδεν διαφθοράν. 38 γνωστὸν οὖν ἔστω ὑμῖν, ἄνδρες ἀδελφοί, ὅτι διὰ τούτου ὑμῖν ἄφεςις ἁμαρτιῶν καταγγέλλεται [, καὶ] ἀπὸ πάντων ὧν οὐκ ἠδυνήθητε ἐν νόμῳ Μωϋσέως δικαιοθῆναι 39 ἐν τούτῳ πᾶς ὁ πιστεῦων δικαιοῦται. 40 βλέπετε οὖν μὴ ἐπέλθῃ τὸ εἰρημένον ἐν τοῖς προφήταις,

41 Ἴδετε, οἱ καταφρονηταί, καὶ θαυμάσατε καὶ ἀφανίσθητε, ὅτι ἔργον ἐργάζομαι ἐγὼ ἐν ταῖς ἡμέραις ὑμῶν, ἔργον ὃ οὐ μὴ πιστεύσητε εἰάν τις ἐκδιηγῆται ὑμῖν.

42 Ἐξιόντων δὲ αὐτῶν παρεκάλουν εἰς τὸ μεταξὺ σάββατον λαληθῆναι αὐτοῖς τὰ ῥήματα ταῦτα. 43 λυθείσης δὲ τῆς συναγωγῆς ἠκολούθησαν πολλοὶ τῶν Ἰουδαίων καὶ τῶν σεβομένων προσηλύτων τῷ Παύλῳ καὶ τῷ Βαρναβᾷ, οἵτινες προσλαλοῦντες αὐτοῖς ἔπειθον αὐτοὺς προσμένειν τῇ χάριτι τοῦ θεοῦ.

44 Τῷ δὲ ἐρχομένῳ σαββάτῳ σχεδὸν πᾶσα ἡ πόλις συνήχθη ἀκοῦσαι τὸν λόγον τοῦ κυρίου. 45 ἰδόντες δὲ οἱ Ἰουδαῖοι τοὺς ὄχλους ἐπλήσθησαν ζήλου καὶ ἀντέλεγον τοῖς ὑπὸ Παύλου λαλουμένοις

ἔς αὐτοὺς καὶ οἱ ἐκείνοι οὐκ ἠδύνησαν ἀντιλέγειν αὐτῷ, ἀλλὰ ἐβόησαν καὶ ἐκείνη τὴν ἡμέραν ἐκείνην, ὅτι οὐκ ἔμελλεν αὐτὸν ἀποκτενεῖν. 27 ὁ δὲ θεὸς ἤγειρεν αὐτὸν ἐκ νεκρῶν· 28 ὃς ὤφθη ἐπὶ ἡμέρας πλείους τοῖς συναναβάσιν αὐτῷ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας εἰς Ἱερουσαλήμ, οἵτινες [νῦν] εἰσιν μάρτυρες αὐτοῦ πρὸς τὸν λαόν. 29 ὡς δὲ ἐτέλεσαν πάντα τὰ περὶ αὐτοῦ γεγραμμένα, καθελόντες ἀπὸ τοῦ ξύλου ἔθηκαν εἰς μνημεῖον. 30 ὁ δὲ θεὸς ἤγειρεν αὐτὸν ἐκ νεκρῶν· 31 ὃς ὤφθη ἐπὶ ἡμέρας πλείους τοῖς συναναβάσιν αὐτῷ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας εἰς Ἱερουσαλήμ, οἵτινες [νῦν] εἰσιν μάρτυρες αὐτοῦ πρὸς τὸν λαόν.

32 Μὴ ἐπιτρέψετε τοῖς ἰσχυροῦσι τῆς πόλεως ἀποκτενεῖν ὑμᾶς, ἀλλὰ ἀποδοτε τὸν ῥαββίον αὐτοῦ. 33 ὁ δὲ θεὸς ἤγειρεν αὐτὸν ἐκ νεκρῶν· 34 ὃς ὤφθη ἐπὶ ἡμέρας πλείους τοῖς συναναβάσιν αὐτῷ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας εἰς Ἱερουσαλήμ, οἵτινες [νῦν] εἰσιν μάρτυρες αὐτοῦ πρὸς τὸν λαόν.

Ἔγινον οὖν οἱ ἄρχοντες καὶ οἱ Ἰουδαῖοι ὅτι οὐκ ἔμελλεν αὐτὸν ἀποκτενεῖν, ἀλλὰ ἐβόησαν καὶ ἐκείνη τὴν ἡμέραν ἐκείνην, ὅτι οὐκ ἔμελλεν αὐτὸν ἀποκτενεῖν. 27 ὁ δὲ θεὸς ἤγειρεν αὐτὸν ἐκ νεκρῶν· 28 ὃς ὤφθη ἐπὶ ἡμέρας πλείους τοῖς συναναβάσιν αὐτῷ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας εἰς Ἱερουσαλήμ, οἵτινες [νῦν] εἰσιν μάρτυρες αὐτοῦ πρὸς τὸν λαόν.

34 ὅτι δὲ ἀνέστησεν αὐτὸν ἐκ νεκρῶν μηκέτι μέλλοντα ὑποστρέφειν εἰς διαφθοράν, οὕτως εἶρηκεν ὅτι Δώσω ὑμῖν τὰ ὅσια Δαυὶδ τὰ πιστά.

Ἔγινον οὖν οἱ ἄρχοντες καὶ οἱ Ἰουδαῖοι ὅτι οὐκ ἔμελλεν αὐτὸν ἀποκτενεῖν, ἀλλὰ ἐβόησαν καὶ ἐκείνη τὴν ἡμέραν ἐκείνην, ὅτι οὐκ ἔμελλεν αὐτὸν ἀποκτενεῖν. 27 ὁ δὲ θεὸς ἤγειρεν αὐτὸν ἐκ νεκρῶν· 28 ὃς ὤφθη ἐπὶ ἡμέρας πλείους τοῖς συναναβάσιν αὐτῷ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας εἰς Ἱερουσαλήμ, οἵτινες [νῦν] εἰσιν μάρτυρες αὐτοῦ πρὸς τὸν λαόν.

35 διότι καὶ ἐν ἑτέρῳ λέγει, Οὐ δώσεις τὸν ὄσιόν σου ἰδεῖν διαφθοράν.

Ἔγινον οὖν οἱ ἄρχοντες καὶ οἱ Ἰουδαῖοι ὅτι οὐκ ἔμελλεν αὐτὸν ἀποκτενεῖν, ἀλλὰ ἐβόησαν καὶ ἐκείνη τὴν ἡμέραν ἐκείνην, ὅτι οὐκ ἔμελλεν αὐτὸν ἀποκτενεῖν. 27 ὁ δὲ θεὸς ἤγειρεν αὐτὸν ἐκ νεκρῶν· 28 ὃς ὤφθη ἐπὶ ἡμέρας πλείους τοῖς συναναβάσιν αὐτῷ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας εἰς Ἱερουσαλήμ, οἵτινες [νῦν] εἰσιν μάρτυρες αὐτοῦ πρὸς τὸν λαόν.

36 Δαυὶδ μὲν γὰρ ἰδίᾳ γενεᾷ ὑπηρετήσας τῇ τοῦ θεοῦ βουλῇ ἐκοιμήθη καὶ προσετέθη πρὸς τοὺς πατέρας αὐτοῦ καὶ εἶδεν διαφθοράν, 37 ὃν δὲ ὁ θεὸς ἤγειρεν οὐκ εἶδεν διαφθοράν. 38 γνωστὸν οὖν ἔστω ὑμῖν, ἄνδρες ἀδελφοί, ὅτι διὰ τούτου ὑμῖν ἄφεςις ἁμαρτιῶν καταγγέλλεται [, καὶ] ἀπὸ πάντων ὧν οὐκ ἠδυνήθητε ἐν νόμῳ Μωϋσέως δικαιοθῆναι 39 ἐν τούτῳ πᾶς ὁ πιστεῦων δικαιοῦται. 40 βλέπετε οὖν μὴ ἐπέλθῃ τὸ εἰρημένον ἐν τοῖς προφήταις,

41 Ἴδετε, οἱ καταφρονηταί, καὶ θαυμάσατε καὶ ἀφανίσθητε, ὅτι ἔργον ἐργάζομαι ἐγὼ ἐν ταῖς ἡμέραις ὑμῶν, ἔργον ὃ οὐ μὴ πιστεύσητε εἰάν τις ἐκδιηγῆται ὑμῖν.

42 Ἐξιόντων δὲ αὐτῶν παρεκάλουν εἰς τὸ μεταξὺ σάββατον λαληθῆναι αὐτοῖς τὰ ῥήματα ταῦτα. 43 λυθείσης δὲ τῆς συναγωγῆς ἠκολούθησαν πολλοὶ τῶν Ἰουδαίων καὶ τῶν σεβομένων προσηλύτων τῷ Παύλῳ καὶ τῷ Βαρναβᾷ, οἵτινες προσλαλοῦντες αὐτοῖς ἔπειθον αὐτοὺς προσμένειν τῇ χάριτι τοῦ θεοῦ.

44 Τῷ δὲ ἐρχομένῳ σαββάτῳ σχεδὸν πᾶσα ἡ πόλις συνήχθη ἀκοῦσαι τὸν λόγον τοῦ κυρίου. 45 ἰδόντες δὲ οἱ Ἰουδαῖοι τοὺς ὄχλους ἐπλήσθησαν ζήλου καὶ ἀντέλεγον τοῖς ὑπὸ Παύλου λαλουμένοις

βλασφημοῦντες. ⁴⁶ παρρησιασάμενοί τε ὁ Παῦλος καὶ ὁ Βαρναβᾶς εἶπαν, Ὑμῖν ἦν ἀναγκαῖον πρῶτον λαληθῆναι τὸν λόγον τοῦ θεοῦ· ἐπειδὴ ἀπωθέισθε αὐτὸν καὶ οὐκ ἀξίους κρίνετε ἑαυτοὺς τῆς αἰωνίου ζωῆς, ἰδοὺ στρεφόμεθα εἰς τὰ ἔθνη. ⁴⁷ οὕτως γὰρ ἐντέταλται ἡμῖν ὁ κύριος,

Τέθεικά σε εἰς φῶς ἐθνῶν τοῦ εἶναί σε εἰς σωτηρίαν ἕως ἑσχάτου τῆς γῆς.

⁴⁸ ἀκούοντα δὲ τὰ ἔθνη ἔχαιρον καὶ ἐδόξαζον τὸν λόγον τοῦ κυρίου, καὶ ἐπίστευσαν ὅσοι ἦσαν τεταγμένοι εἰς ζωὴν αἰώνιον· ⁴⁹ διεφέρετο δὲ ὁ λόγος τοῦ κυρίου δι' ὅλης τῆς χώρας. ⁵⁰ οἱ δὲ Ἰουδαῖοι παρώτρυναν τὰς σεβομένας γυναῖκας τὰς εὐσχήμονας καὶ τοὺς πρῶτους τῆς πόλεως καὶ ἐπήγειραν διωγμὸν ἐπὶ τὸν Παῦλον καὶ Βαρναβᾶν, καὶ ἐξέβαλον αὐτοὺς ἀπὸ τῶν ὀρίων αὐτῶν. ⁵¹ οἱ δὲ ἐκτιναξάμενοι τὸν κοινορτὸν τῶν ποδῶν ἐπ' αὐτοὺς ἦλθον εἰς Ἰκόνιον, ⁵² οἱ τε μαθηταὶ ἐπληροῦντο χαρᾶς καὶ πνεύματος ἁγίου.

§14 ¹ Ἐγένετο δὲ ἐν Ἰκονίῳ κατὰ τὸ αὐτὸ εἰσελθεῖν αὐτοὺς εἰς τὴν συναγωγὴν τῶν Ἰουδαίων καὶ λαλῆσαι οὕτως ὥστε πιστεῦσαι Ἰουδαίων τε καὶ Ἑλλήνων πολὺ πλῆθος. ² οἱ δὲ ἀπειθήσαντες Ἰουδαῖοι ἐπήγειραν καὶ ἐκάκωσαν τὰς ψυχὰς τῶν ἐθνῶν κατὰ τῶν ἀδελφῶν. ³ ἰκανὸν μὲν οὖν χρόνον διέτριψαν παρρησιαζόμενοι ἐπὶ τῷ κυρίῳ τῷ μαρτυροῦντι [ἐπὶ] τῷ λόγῳ τῆς χάριτος αὐτοῦ, διδόντι σημεῖα καὶ τέρατα γίνεσθαι διὰ τῶν χειρῶν αὐτῶν. ⁴ ἐσχίσθη δὲ τὸ πλῆθος τῆς πόλεως, καὶ οἱ μὲν ἦσαν σὺν τοῖς Ἰουδαίοις οἱ δὲ σὺν τοῖς ἀποστόλοις. ⁵ ὡς δὲ ἐγένετο ὁρμὴ τῶν ἐθνῶν τε καὶ Ἰουδαίων σὺν τοῖς ἄρχουσιν αὐτῶν ὑβρίσαι καὶ λιθοβολῆσαι αὐτοὺς, ⁶ συιδόντες κατέφυγον εἰς τὰς πόλεις τῆς Λυκαονίας Λύστραν καὶ Δέρβην καὶ τὴν περίχωρον, ⁷ κάκεϊ εὐαγγελιζόμενοι ἦσαν.

⁸ Καὶ τις ἀνὴρ ἀδύνατος ἐν Λύστροις τοῖς ποσὶν ἐκάθητο, χωλὸς ἐκ κοιλίας μητρὸς αὐτοῦ, ὃς οὐδέποτε περιεπάτησεν. ⁹ οὗτος ἤκουσεν τοῦ Παύλου λαλοῦντος· ὃς ἀτεισας αὐτῷ καὶ ἰδὼν ὅτι ἔχει πίστιν τοῦ σωθῆναι ¹⁰ εἶπεν μεγάλη φωνῇ, Ἀνάστηθι ἐπὶ τοὺς πόδας σου ὀρθός. καὶ ἤλατο καὶ περιεπάτει. ¹¹ οἱ τε ὄχλοι ἰδόντες ὃ ἐποίησεν Παῦλος ἐπήραν τὴν φωνὴν αὐτῶν Λυκαοιστὶ λέγοντες, Οἱ θεοὶ ὁμοιωθέντες ἀνθρώποις κατέβησαν πρὸς ἡμᾶς· ¹² ἐκάλουν τε τὸν Βαρναβᾶν Δία, τὸν δὲ Παῦλον Ἑρμῆν, ἐπειδὴ αὐτὸς ἦν ὁ ἡγούμενος τοῦ λόγου.

¹³ ὃ τε ἱερεὺς τοῦ Διὸς τοῦ ὄντος πρὸ τῆς πόλεως ταύρους καὶ στέμματα ἐπὶ τοὺς πυλῶνας ἐνέγκας σὺν τοῖς ὄχλοις ἤθελεν θύειν. ¹⁴ ἀκούσαντες δὲ οἱ ἀπόστολοι Βαρναβᾶς καὶ Παῦλος, διαρρήξαντες τὰ

hirdetnünk Isten igéjét, mivel azonban ti visszaautasítjátok azt, s nem tartjátok magatokat méltóknak az örök életre, íme, a pogányokhoz fordulunk, ⁴⁷ mert így parancsolta nekünk az Úr:

Ἀ pogányok világosságává tettelek téged, hogy szolgálj az üdvösséget a föld végső határáig'« (Iz 49,6).

⁴⁸ Mikor a pogányok meghallották ezt, megörültek, és magasztalták az Úr igéjét. Hittek is mindnyájan, akik az örök életre voltak rendelve. ⁴⁹ Az Úr igéje pedig elterjedt az egész tartományban. ⁵⁰ A zsidók azonban felizgatták a vallásos és előkelő aszszonyokat, s a város első embereit. Üldözést szítottak Pál és Barnabás ellen, és kiűzték őket határukból. ⁵¹ Ezek lerázták ellenük lábuk porát, és elmentek Ikóniumba. ⁵² A tanítványok pedig elteltek örömmel és a Szentlélekkel.

14 Ikóniumban, Lisztrában és Derbében

¹ Ikóniumban pedig az történt, hogy mindnyájan be mentek a zsidók zsinagógájába és beszéltek, úgy-hogy a zsidók és görögök nagy sokasága hívő lett. ² Akik azonban a zsidók közül nem hittek, felizgatták és felbőszítették a pogányok lelkét a testvérek ellen. ³ Mégis ott maradtak azért jó ideig, és bizakodva fáradoztak az Úrban, aki tanúságot tett kegyelmének igéje mellett; megengedte ugyanis, hogy jelek és csodák történjenek a kezük által. ⁴ A város lakossága azonban megoszlott. Egyesek ugyanis a zsidókkal, mások viszont az apostolokkal tartottak. ⁵ Mikor pedig a pogányok és a zsidók a főembereikkel együtt támadásra készültek, hogy bántalmazásokkal illes-sék, sőt megkövezzék őket, ⁶ és ők értesültek erről, elmenekültek Likaónia városaiba, Lisztrába, Derbébe, és körös-körül az egész tartományba. ⁷ Mindenütt hirdették az evangéliumot.

⁸ Volt Lisztrában egy béna lábú ember, aki születésétől fogva sánta volt, és sohasem tudott járni. ⁹ Hallgatta Pált, amikor beszélt. Pál rátekintett, s mivel látta, hogy hisz a gyógyulásában, ¹⁰ fennhangon azt mondta: »Állj fel egyenesen, a lábaidra!« Az felugrott és járkált. ¹¹ Amikor a néptömeg látta, hogy mit tett Pál, likaóniai nyelven felkiáltott: »Az istenek emberi alakot öltöttek, s leszálltak hozzánk!« ¹² Barnabást elnevezték Jupiternek, Pált meg Merkurnak, mert ő vitte a szót.

¹³ A város előtt lévő Jupiter-templom papja bikákat és koszorúkat hozott a kapuk elé, és a tömeggel együtt áldozatot akart bemutatni. ¹⁴ Amikor az apostolok, Barnabás és Pál meghallották ezt, megszagatták ruhájukat, kiáltozva kisiettek a tömeg közé. ¹⁵ és ezt mondták: »Férfiak, miért teszitek ezt?

ἰμάτια αὐτῶν ἐξεπήδησαν εἰς τὸν ὄχλον, κράζοντες ¹⁵ καὶ λέγοντες, Ἄνδρες, τί ταῦτα ποιεῖτε; καὶ ἡμεῖς ὁμοιοπαθεῖς ἐσμεν ὑμῖν ἄνθρωποι, εὐαγγελιζόμενοι ὑμᾶς ἀπὸ τούτων τῶν ματαίων ἐπιστρέφειν ἐπὶ θεὸν ζῶντα ὃς ἐποίησεν τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτοῖς· ¹⁶ ὃς ἐν ταῖς παρωχημέναις γενεαῖς εἶασεν πάντα τὰ ἔθνη πορεύεσθαι ταῖς ὁδοῖς αὐτῶν· ¹⁷ καίτοι οὐκ ἀμάρτυρον αὐτὸν ἀφήκεν ἀγαθουργῶν, οὐρανόθεν ὑμῖν ὑετοὺς διδοὺς καὶ καιροὺς καρποφόρους, ἐμπιπλῶν τροφῆς καὶ εὐφροσύνης τὰς καρδίας ὑμῶν. ¹⁸ καὶ ταῦτα λέγοντες μόλις κατέπαυσαν τοὺς ὄχλους τοῦ μὴ θύειν αὐτοῖς. ¹⁹ Ἐπήλθαν δὲ ἀπὸ Ἀντιοχείας καὶ Ἰκονίου Ἰουδαῖοι, καὶ πείσαντες τοὺς ὄχλους καὶ λιθάσαντες τὸν Παῦλον ἔσυρον ἔξω τῆς πόλεως, νομίζοντες αὐτὸν τεθνηκέναι. ²⁰ κυκλωσάντων δὲ τῶν μαθητῶν αὐτὸν ἀναστὰς εἰσῆλθεν εἰς τὴν πόλιν. καὶ τῆ ἐπαύριον ἐξῆλθεν σὺν τῷ Βαρναβᾶ εἰς Δέρβην.

²¹ Εὐαγγελισάμενοί τε τὴν πόλιν ἐκείνην καὶ μαθητεύσαντες ἱκανοὺς ὑπέστρεψαν εἰς τὴν Λύστραν καὶ εἰς Ἰκόνιον καὶ εἰς Ἀντιόχειαν, ²² ἐπιστηρίζοντες τὰς ψυχὰς τῶν μαθητῶν, παρακαλοῦντες ἐμμένειν τῇ πίστει, καὶ ὅτι διὰ πολλῶν θλίψεων δεῖ ἡμᾶς εἰσελθεῖν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ. ²³ χειροτονήσαντες δὲ αὐτοῖς κατ' ἐκκλησίαν πρεσβυτέρους προσευξάμενοι μετὰ νηστειῶν παρέθεντο αὐτοὺς τῷ κυρίῳ εἰς ὃν πεπιστεύκεισαν. ²⁴ καὶ διελθόντες τὴν Πισιδίαν ἦλθον εἰς τὴν Παμφυλίαν, ²⁵ καὶ λαλήσαντες ἐν Πέργῃ τὸν λόγον κατέβησαν εἰς Ἀττάλειαν. ²⁶ κάκειθεν ἀπέπλευσαν εἰς Ἀντιόχειαν, ὅθεν ἦσαν παραδεδομένοι τῇ χάριτι τοῦ θεοῦ εἰς τὸ ἔργον ὃ ἐπλήρωσαν. ²⁷ παραγενόμενοι δὲ καὶ συναγαγόντες τὴν ἐκκλησίαν ἀνήγγελλον ὅσα ἐποίησεν ὁ θεὸς μετ' αὐτῶν καὶ ὅτι ἦνοιξεν τοῖς ἔθνεσιν θύραν πίστεως. ²⁸ διέτριβον δὲ χρόνον οὐκ ὀλίγον σὺν τοῖς μαθηταῖς.

§15 ¹ Καὶ τινες κατελθόντες ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας ἐδίδασκον τοὺς ἀδελφοὺς ὅτι Ἐὰν μὴ περιτμηθῆτε τῷ ἔθει τῷ Μωϋσέως, οὐ δύνασθε σωθῆναι. ² γενομένης δὲ στάσεως καὶ ζητήσεως οὐκ ὀλίγης τῷ Παύλῳ καὶ τῷ Βαρναβᾶ πρὸς αὐτοὺς ἔταξαν ἀναβαίνειν Παῦλον καὶ Βαρναβᾶν καὶ τινας ἄλλους ἐξ αὐτῶν πρὸς τοὺς ἀποστόλους καὶ πρεσβυτέρους εἰς Ἱερουσαλὴμ περὶ τοῦ ζητήματος τούτου. ³ Οἱ μὲν οὖν προπεμφθέντες ὑπὸ τῆς ἐκκλησίας διήρχοντο τὴν τε Φοινίκην καὶ Σαμάρειαν ἐκδιηγούμενοι τὴν ἐπιστροφὴν τῶν ἐθνῶν, καὶ ἐποίουν χαρὰν μεγάλην πᾶσιν τοῖς

κῶν, ¹⁵ és ezt mondták: »Férfiak, miért teszitek ezt? Mi is hozzátok hasonló halandó emberek vagyunk, s éppen azt hirdetjük nektek, hogy ezektől a hiábavaló dolgoktól térjete meg az élő Istenhez, *aki az eget és a földet teremtette, a tengert és mindazt, ami bennük van* {Kiv 20,11}. ¹⁶ A letűnt időkben megengedte minden pogánynak, hogy a saját útján járjon, ¹⁷ de önmagát sem hagyta tanúságtétel nélkül, mert jót cselekedett az égből: esőt, termékeny időket adott, betöltötte szívünket eledellel és örömmel.« ¹⁸ Bár ezeket mondták, alig tudták lecsillapítani a tömeget, hogy ne mutasson be nekik áldozatot. ¹⁹ Antióchiából és Ikóniumból azonban utánuk jött néhány zsidó. Felbujtották a tömeget, és megkövezték Pált. Azután kivonszolták a városon kívülre, abban a hitben, hogy meghalt. ²⁰ De amikor a tanítványok körülvették, felkelt, és bement a városba. Másnap pedig Barnabással útra kelt Derbébe.

Visszatérés Szíriába ²¹ Miután ennek a városnak is hirdették az evangéliumot és sokakat tanítottak, visszafordultak Lisztrába, Ikóniumba és Antióchiába. ²² Útközben megerősítették a tanítványok lelkét, és intették őket, hogy maradjanak meg a hitben. Elmondták, hogy sok viszontagságon át kell bemenünk az Isten országába. ²³ S miután az egyes egyházakban böjtölve és imádkozva presbitereket rendeltek számukra, az Úrnak ajánlották őket, akiben hittek. ²⁴ Azután átmentek Pizídián, és Pamfíliába jutottak. ²⁵ Miután Pergében is hirdették az Úr igéjét, lementek Attáliába, ²⁶ onnan pedig elhajóztak Antióchiába, ahonnan Isten kegyelmébe ajánlva elindították őket a most elvégzett munkára.

²⁷ Amikor megérkeztek és egybegyűjtötték az egyházat, elbeszélték, milyen nagy dolgokat művelt általuk az Isten, és hogy a hit ajtaját megnyitotta a pogányoknak. ²⁸ Ezután jó ideig ott maradtak a tanítványokkal.

Az apostoli zsinat Jeruzsálemben: 15,1-35

15 Az antióchiai vita ¹ Eközben néhányan azok közül, akik lejöttek Júdeából, így tanították a testvéreket: »Ha nem metélkedtek körül Mózes törvénye szerint, nem üdvözülhettek.«

² Mivel pedig Pál és Barnabás nagyon felháborodtak ezen, elhatározták, hogy Pál, Barnabás és még néhányan a többiek közül menjenek fel Jeruzsálembé az apostolokhoz és a presbiterekhez ennek a kérdésnek az ügyében. ³ Az egyház elkísérte őket, ők pedig átmentek Fönicián és Szamarián. Elbeszélték a pogányok megtérését, nagy örömet szerezve az összes testvérnek. ⁴ Amikor megérkeztek Jeruzsálembé, az egyház, az apostolok és a presbiterek fogadták őket,

ἀδελφοίς. ⁴ παραγενόμενοι δὲ εἰς Ἱερουσαλήμ παρεδέχθησαν ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας καὶ τῶν ἀποστόλων καὶ τῶν πρεσβυτέρων, ἀνήγγειλάν τε ὅσα ὁ θεὸς ἐποίησεν μετ' αὐτῶν. ⁵ ἔξανέστησαν δὲ τινες τῶν ἀπὸ τῆς αἰρέσεως τῶν Φαρισαίων πεπιστευκότες, λέγοντες ὅτι δεῖ περιτέμνειν αὐτοὺς παραγγέλλειν τε τηρεῖν τὸν νόμον Μωϋσέως.

⁶ Συνήχθησάν τε οἱ ἀπόστολοι καὶ οἱ πρεσβύτεροι ἰδεῖν περὶ τοῦ λόγου τούτου. ⁷ πολλῆς δὲ ζητήσεως γενομένης ἀναστὰς Πέτρος εἶπεν πρὸς αὐτούς, Ἄνδρες ἀδελφοί, ὑμεῖς ἐπίστασθε ὅτι ἀφ' ἡμερῶν ἀρχαίων ἐν ὑμῖν ἐξελέξατο ὁ θεὸς διὰ τοῦ στόματός μου ἀκοῦσαι τὰ ἔθνη τὸν λόγον τοῦ εὐαγγελίου καὶ πιστεῦσαι. ⁸ καὶ ὁ καρδιογνώστης θεὸς ἐμαρτύρησεν αὐτοῖς δοῦς τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον καθὼς καὶ ἡμῖν, ⁹ καὶ οὐθὲν διέκρινεν μεταξὺ ἡμῶν τε καὶ αὐτῶν, τῇ πίστει καθάρσας τὰς καρδίας αὐτῶν. ¹⁰ νῦν οὖν τί πειράζετε τὸν θεόν, ἐπιθεῖναι ζυγὸν ἐπὶ τὸν τράχηλον τῶν μαθητῶν ὃν οὔτε οἱ πατέρες ἡμῶν οὔτε ἡμεῖς ἰσχύσαμεν βαστάσαι; ¹¹ ἀλλὰ διὰ τῆς χάριτος τοῦ κυρίου Ἰησοῦ πιστεύομεν σωθῆναι καθ' ὃν τρόπον κἀκεῖνοι.

¹² Ἐσίγησεν δὲ πᾶν τὸ πλῆθος, καὶ ἤκουον Βαρναβᾶ καὶ Παύλου ἐξηγουμένων ὅσα ἐποίησεν ὁ θεὸς σημεῖα καὶ τέρατα ἐν τοῖς ἔθνεσιν δι' αὐτῶν.

¹³ Μετὰ δὲ τὸ σιγῆσαι αὐτοὺς ἀπεκρίθη Ἰάκωβος λέγων, Ἄνδρες ἀδελφοί, ἀκούσατέ μου. ¹⁴ Συμεῶν ἐξηγήσατο καθὼς πρῶτον ὁ θεὸς ἐπεσκέψατο λαβεῖν ἐξ ἔθνῶν λαὸν τῷ ὀνόματι αὐτοῦ. ¹⁵ καὶ τούτῳ συμφωνοῦσιν οἱ λόγοι τῶν προφητῶν, καθὼς γέγραπται,

¹⁶ Μετὰ ταῦτα ἀναστρέψω καὶ ἀνοικοδομήσω τὴν σκηνὴν Δαυὶδ τὴν πεπτωκυῖαν, καὶ τὰ κατεσκαμμένα αὐτῆς ἀνοικοδομήσω καὶ ἀνορθώσω αὐτήν, ¹⁷ ὅπως ἂν ἐκζητήσωσιν οἱ κατάλοιποι τῶν ἀνθρώπων τὸν κύριον, καὶ πάντα τὰ ἔθνη ἐφ' οὓς ἐπικέκληται τὸ ὄνομά μου ἐπ' αὐτοῦς, λέγει κύριος ποιῶν ταῦτα ¹⁸ γνωστὰ ἀπ' αἰῶνος.

¹⁹ διὸ ἐγὼ κρίνω μὴ παρενοχλεῖν τοῖς ἀπὸ τῶν ἔθνῶν ἐπιστρέφουσιν ἐπὶ τὸν θεόν, ²⁰ ἀλλὰ ἐπιστεῖλαι αὐτοῖς τοῦ ἀπέχεσθαι τῶν ἀλισγημάτων τῶν εἰδώλων καὶ τῆς πορνείας καὶ τοῦ πνικτοῦ καὶ τοῦ αἵματος. ²¹ Μωϋσῆς γὰρ ἐκ γενεῶν ἀρχαίων κατὰ πόλιν τοὺς κηρύσσοντας αὐτὸν ἔχει ἐν ταῖς συναγωγαῖς κατὰ πᾶν σάββατον ἀναγινωσκόμενος.

²² Τότε ἔδοξε τοῖς ἀποστόλοις καὶ τοῖς πρεσβυτέροις σὺν ὅλῃ τῇ ἐκκλησίᾳ ἐκλεξαμένους ἄνδρας ἐξ αὐτῶν πέμψαι εἰς

ὅκ pedig elbeszéltek, hogy milyen nagy dolgokat művelt velük az Isten. ⁵ De egyesek, akik a farizeusok felekezetéből lettek hívők, előálltak, és azt mondták, hogy azoknak is körül kell metélkedniük, és nekik is meg kell parancsolni, hogy tartsák meg Mózes törvényét.

Az apostolok és presbiterek tanácskozása

⁶ Emiatt az apostolok és a presbiterek összegyűltek, hogy megvizsgálják ezt a kérdést. ⁷ Mivel azonban nagy vitatkozás támadt, Péter felállt, és így szólt hozzájuk: »Férfiak, testvérek! Tudjátok, hogy Isten a régmúlt napoktól fogva kiválasztott engem közülnk, hogy a pogányok az én számból hallják az evangélium igéjét és hívők legyenek. ⁸ És Isten, aki ismeri a szíveket, tanúságot tett, mert nekik éppúgy megadta a Szentleket, mint nekünk. ⁹ Nem tett semmi különbséget köztünk és közöttük, amikor a hit által megtisztította szívüket. ¹⁰ Most tehát miért kísértitek Istent azzal, hogy azt az igát rakjátok a tanítványok nyakára, amelyet sem atyáink, sem mi nem tudunk elviselni? ¹¹ Ellenkezőleg, mi hisszük, hogy Jézus Krisztus kegyelme által üdvözülünk, amint ők is.«

¹² Erre az egész sokaság elhallgatott, aztán meghallgatta Barnabást és Pált, akik elbeszéltek, milyen nagy jeleket és csodatetteket művelt Isten a pogányok között általuk.

¹³ Miután ők elhallgattak, Jakab szólalt meg: »Férfiak, testvérek, hallgassatok meg engem! ¹⁴ Simon elbeszélte, hogyan és mi módon történt Isten látogatása első ízben azért, hogy a pogányok közül támasszon népet az ő nevének. ¹⁵ Ezzel egyeznek a próféták mondásai is, amint meg van írva:

*¹⁶ Ἐzutάν majd visszatérek,
és felállítom Dávidnak leomlott hajlékát,
kijavítom falainak repedéseit,
és ami romba dőlt, megújítom,
¹⁷ hogy keresse az Urat
a többi ember és minden nép,
amely segítségül hívta nevemet
– így szól az Úr, és meg is teszi azt', {Am 9,11-12}*

¹⁸ ami ismert volt öröktől fogva. –

¹⁹ Ennélfogva úgy gondolom, hogy nem kell háborgatni azokat, akik a pogányok közül megtérnek Istenhez, ²⁰ hanem meg kell írni nekik, hogy tartózkodjanak a bálványoktól, nehogy tisztátalanná váljanak, a paráznaságtól, a fojtott állatoktól és a vértől. ²¹ Mert akik Mózeszt hirdetik, a régi időktől fogva ott vannak minden városban a zsinagógákban, és minden szombaton felolvassák azt.«

A zsinat határozatai ²² Erre az apostolok és a presbiterek az egész egyházzal együtt jónak látták, hogy férfiakat válasszanak ki maguk közül, és elküldiék Antióchiába Pállal és Barnabással Iúdást

Ἐπιόχειαν σὺν τῷ Παύλῳ καὶ Βαρναβᾶ, Ἰούδαν τὸν καλούμενον Βαρσαββᾶν καὶ Σιλᾶν, ἄνδρας ἡγουμένους ἐν τοῖς ἀδελφοῖς, 23 γράψαντες διὰ χειρὸς αὐτῶν, Οἱ ἀπόστολοι καὶ οἱ πρεσβύτεροι ἀδελφοὶ τοῖς κατὰ τὴν Ἐπιόχειαν καὶ Συρίαν καὶ Κιλικίαν ἀδελφοῖς τοῖς ἐξ ἔθνων χαίρειν. 24 Ἐπειδὴ ἠκούσαμεν ὅτι τινὲς ἐξ ἡμῶν [ἐξεληθόντες] ἐτάραξαν ὑμᾶς λόγοις ἀνασκευάζοντες τὰς ψυχὰς ὑμῶν, οἷς οὐ διεστείλαμεθα, 25 ἔδοξεν ἡμῖν γενομένοις ὁμοθυμαδὸν ἐκλεξαμένοις ἄνδρας πέμψαι πρὸς ὑμᾶς σὺν τοῖς ἀγαπητοῖς ἡμῶν Βαρναβᾶ καὶ Παύλῳ, 26 ἀνθρώποις παραδεδωκόσι τὰς ψυχὰς αὐτῶν ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. 27 ἀπεστάλκαμεν οὖν Ἰούδαν καὶ Σιλᾶν, καὶ αὐτοὺς διὰ λόγου ἀπαγγέλλοντας τὰ αὐτά. 28 ἔδοξεν γὰρ τῷ πνεύματι τῷ ἁγίῳ καὶ ἡμῖν μηδὲν πλέον ἐπιτίθεσθαι ὑμῖν βᾶρος πλὴν τούτων τῶν ἐπιτάγες, 29 ἀπέχεσθαι εἰδωλοθύτων καὶ αἵματος καὶ πνικτῶν καὶ πορνείας· ἐξ ὧν διατηροῦντες ἑαυτοὺς εὖ πράξετε. Ἐρρωσθε.

30 Οἱ μὲν οὖν ἀπολυθέντες κατήλθον εἰς Ἐπιόχειαν, καὶ συναγαγόντες τὸ πλῆθος ἐπέδωκαν τὴν ἐπιστολήν· 31 ἀναγνόντες δὲ ἐχάρησαν ἐπὶ τῇ παρακλήσει. 32 Ἰούδας τε καὶ Σιλᾶς, καὶ αὐτοὶ προφήται ὄντες, διὰ λόγου πολλοῦ παρεκάλεσαν τοὺς ἀδελφοὺς καὶ ἐπεστήριξαν· 33 ποιήσαντες δὲ χρόνον ἀπελύθησαν μετ' εἰρήνης ἀπὸ τῶν ἀδελφῶν πρὸς τοὺς ἀποστείλαντας αὐτοὺς. 34 35 Παῦλος δὲ καὶ Βαρναβᾶς διέτριβον ἐν Ἐπιόχειᾳ διδάσκοντες καὶ εὐαγγελιζόμενοι μετὰ καὶ ἐτέρων πολλῶν τὸν λόγον τοῦ κυρίου.

36 Μετὰ δὲ τινὰς ἡμέρας εἶπεν πρὸς Βαρναβᾶν Παῦλος, Ἐπιστρέψαντες δὴ ἐπισκεψώμεθα τοὺς ἀδελφοὺς κατὰ πόλιν πάσαν ἐν αἷς κατηγγείλαμεν τὸν λόγον τοῦ κυρίου, πῶς ἔχουσιν. 37 Βαρναβᾶς δὲ ἐβούλετο συμπαραλαβεῖν καὶ τὸν Ἰωάννην τὸν καλούμενον Μάρκον· 38 Παῦλος δὲ ἤξιον τὸν ἀποστάντα ἀπ' αὐτῶν ἀπὸ Παμφυλίας καὶ μὴ συνελθόντα αὐτοῖς εἰς τὸ ἔργον μὴ συμπαραλαμβάνειν τοῦτον. 39 ἐγένετο δὲ παροξυσμὸς ὥστε ἀποχωρισθῆναι αὐτοὺς ἀπ' ἀλλήλων, τὸν τε Βαρναβᾶν παραλαβόντα τὸν Μάρκον ἐκπεῦσαι εἰς Κύπρον. 40 Παῦλος δὲ ἐπιλεξάμενος Σιλᾶν ἐξῆλθεν παραδοθεὶς τῇ χάριτι τοῦ κυρίου ὑπὸ τῶν ἀδελφῶν, 41 διήρχετο δὲ τὴν Συρίαν καὶ [τὴν] Κιλικίαν ἐπιστηρίζων τὰς ἐκκλησίας.

§16 1 Κατήγησεν δὲ [καὶ] εἰς Δέρβην καὶ εἰς Λύστραν. καὶ ἰδοὺ μαθητῆς τις ἦν ἐκεῖ ὀνόματι Τιμόθεος, υἱὸς γυναικὸς Ἰουδαίας πιστῆς πατρὸς δὲ Ἑλλήνος, 2 ὃς

küldjék Antióchiába Pállal és Barnabással Júdást, akit melléknévén Barszabásnak hívnak, és Szilást – ők a testvérek között vezetők voltak –, 23 és kezük által ezt az írást küldték: »Üdvözet az apostoloktól és a presbiter testvérektől a pogányokból lett testvéreknek, akik Antióchiában, Szíriában és Kilíkiában vannak! 24 Mivel hallottuk, hogy némelyek, akik közölünk kerültek ki, megzavartak titeket szavaikkal, és feldúlták lelketeket, bár tőlünk megbízást nem kaptak, 25 jónak láttuk, miután megállapodásra jutotunk, hogy férfiakat válasszunk ki és küldjünk el hozzátok a mi igen kedves Barnabásunkkal és Pálunkkal, 26 ezekkel az emberekkel, akik életüket adták a mi Urunk, Jézus Krisztus nevéért. 27 Elküldtük tehát Júdást és Szilást, akik mindezt személyesen, élőszóval is tudtokra adják. 28 Úgy tetszett ugyanis a Szentléleknek és nekünk, hogy semmi további terhet ne rakjunk rátok, csak azt, ami szükséges: 29 hogy tartózkodjatok a bálványoknak áldozott dolgoktól, a vértől, a fojtott állatoktól és a parázناسágtól. Ha ezekről őrizkedtek, jól teszitek. Jó egészséget!«

A határozatok kihirdetése Antióchiában 30 Azok tehát, miután elbocsátották őket, lementek Antióchiába. Itt egybegyűjtötték a sokaságot, és átadták a levelet. 31 Amikor elolvasták, örültek a vigasztalásnak. 32 Júdás és Szilás pedig, akik maguk is próféták voltak, sok beszéddel vigasztalták a testvéreket és megerősítették őket. 33 Miután pedig egy ideig itt időztek, a testvérek visszabocsátották őket békében azokhoz, akik küldték őket. [34] 35 Pál és Barnabás is Antióchiában időztek. Tanítottak a többiekkel együtt, és hirdették az Úr igéjét.

Pál második missziós útja: 15,36-18,22

Pál és Barnabás útjai elválnak 36 Néhány nap múlva azonban Pál így szólt Barnabáshoz: »Menjünk vissza, és városról városra mindenütt, ahol hirdettük az Úr igéjét, látogassuk meg a testvéreket, hogy vannak.« 37 Barnabás magával akarta vinni Jánost, akit Márknak is hívnak. 38 Pál azonban kérte őt, hogy ne kelljen visszafogadni azt, aki elvált tőlük Pamfiliától kezdve, s nem ment velük a munkába. 39 Így nézeteltérés támadt köztük, és különváltak egymástól. Barnabás Ciprusba hajózott, miután maga mellé vette Márkot. 40 Pál viszont Szilást választotta, és útra kelt, miközben a testvérek őt Isten kegyelmébe ajánlották. 41 Bejárta Szíriát és Cilíciát, megerősítette az egyházakat, és megparancsolta, hogy tartsák meg az apostolok és a presbiterek rendelkezéseit.

16 Pál Likaóniában 1 Eljutott Derbébe és Lisztrába is. Volt ott egy Timóteus nevű tanítvány, egy hívővé lett zsidó anyának és pogány apának volt a fia. 2 A testvérek, akik Lisztrában és Ikóniumban voltak, jó véleménnyel voltak róla. 3 Pál azt akarta,

ἐμαρτυρεῖτο ὑπὸ τῶν ἐν Λύστροις καὶ Ἰκονίῳ ἀδελφῶν. ³ τοῦτον ἠθέλησεν ὁ Παῦλος σὺν αὐτῷ ἐξελθεῖν, καὶ λαβὼν περιέτεμεν αὐτὸν διὰ τοὺς Ἰουδαίους τοὺς ὄντας ἐν τοῖς τόποις ἐκείνοις, ἥδεισαν γὰρ ἅπαντες ὅτι Ἕλλην ὁ πατὴρ αὐτοῦ ὑπῆρχεν. ⁴ ὡς δὲ διεπορεύοντο τὰς πόλεις, παρεδίδοσαν αὐτοῖς φυλάσσειν τὰ δόγματα τὰ κεκριμένα ὑπὸ τῶν ἀποστόλων καὶ πρεσβυτέρων τῶν ἐν Ἱεροσολύμοις. ⁵ αἱ μὲν οὖν ἐκκλησίαι ἐστερεοῦντο τῇ πίστει καὶ ἐπερίσσευον τῷ ἀριθμῷ καθ' ἡμέραν.

⁶ Διήλθον δὲ τὴν Φρυγίαν καὶ Γαλατικὴν χώραν, κωλυθέντες ὑπὸ τοῦ ἀγίου πνεύματος λαλῆσαι τὸν λόγον ἐν τῇ Ἀσίᾳ. ⁷ ἐλθόντες δὲ κατὰ τὴν Μυσίαν ἐπέειραζον εἰς τὴν Βιθυνίαν πορευθῆναι, καὶ οὐκ εἴασεν αὐτοὺς τὸ πνεῦμα Ἰησοῦ. ⁸ παρελθόντες δὲ τὴν Μυσίαν κατέβησαν εἰς Τρωάδα. ⁹ καὶ ὄραμα διὰ [τῆς] νυκτὸς τῷ Παύλῳ ὤφθη, ἀνὴρ Μακεδῶν τις ἦν ἐστὼς καὶ παρακαλῶν αὐτὸν καὶ λέγων, Διαβὰς εἰς Μακεδονίαν βοήθησον ἡμῖν. ¹⁰ ὡς δὲ τὸ ὄραμα εἶδεν, εὐθέως ἐζητήσαμεν ἐξελθεῖν εἰς Μακεδονίαν, συμβιβάζοντες ὅτι προσκέκληται ἡμᾶς ὁ θεὸς εὐαγγελισασθαι αὐτούς.

¹¹ Ἀναχθέντες δὲ ἀπὸ Τρωάδος εὐθυδρομήσαμεν εἰς Σαμοθράκην, τῇ δὲ ἐπιούσῃ εἰς Νέαν Πόλιν, ¹² κἀκεῖθεν εἰς Φιλίππους, ἣτις ἐστὶν πρώτη[ς] μερίδος τῆς Μακεδονίας πόλις, κολωνία. ἡμεῖς δὲ ἐν ταύτῃ τῇ πόλει διατρίβοντες ἡμέρας τινάς. ¹³ τῇ τε ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων ἐξήλθομεν ἔξω τῆς πύλης παρὰ ποταμὸν οὗ ἐνομιζομεν προσευχὴν εἶναι, καὶ καθίσαντες ἐλαλοῦμεν ταῖς συνελθούσαις γυναιξίν. ¹⁴ καὶ τις γυνὴ ὀνόματι Λυδία, πορφυρόπωλις πόλεως Θυατείρων σεβομένη τὸν θεόν, ἤκουεν, ἥς ὁ κύριος διήνοιξεν τὴν καρδίαν προσέχειν τοῖς λαλουμένοις ὑπὸ τοῦ Παύλου. ¹⁵ ὡς δὲ ἐβαπτίσθη καὶ ὁ οἶκος αὐτῆς, παρεκάλεσεν λέγουσα, Εἰ κεκρίκατέ με πιστὴν τῷ κυρίῳ εἶναι, εἰσελθόντες εἰς τὸν οἶκόν μου μένετε· καὶ παρεβιάσατο ἡμᾶς.

¹⁶ Ἐγένετο δὲ πορευομένων ἡμῶν εἰς τὴν προσευχὴν παιδίσκην τινὰ ἔχουσαν πνεῦμα πύθωνα ὑπαντῆσαι ἡμῖν, ἣτις ἐργασίαν πολλὴν παρείχεν τοῖς κυρίοις αὐτῆς μαντευομένη. ¹⁷ αὕτη κατακολουθοῦσα τῷ Παύλῳ καὶ ἡμῖν ἔκραζεν λέγουσα, Οὗτοι οἱ ἄνθρωποι δοῦλοι τοῦ θεοῦ τοῦ ὑψίστου εἰσίν, οἵτινες καταγγέλλουσιν ὑμῖν ὁδὸν σωτηρίας. ¹⁸ τοῦτο δὲ ἐποίει ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας. διαπονηθεὶς δὲ Παῦλος καὶ ἐπιστρέψας τῷ πνεύματι εἶπεν, Παραγγέλλω σοι ἐν ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐξελθεῖν ἀπ' αὐτῆς· καὶ ἐξῆλθεν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ. ¹⁹ ἰδόντες δὲ οἱ κύριοι αὐτῆς ὅτι ἐξῆλθεν ἢ ἐλπίς τῆς ἐργασίας αὐτῶν

hogy vele menjen az útra, azért magához vette és körülmetéltette, tekintettel a zsidókra, akik ezekben a helységekben voltak; mindenki tudta ugyanis, hogy az apja pogány volt. ⁴ Amikor sorra járták a városokat, s tudatták, mihez kell tartaniuk magukat, közölték velük a határozatokat, amelyeket az apostolok és a presbiterek hoztak, akik Jeruzsálemben voltak. ⁵ Így az egyházak megerősödtek a hitben és gyarapodtak számban napról-napra.

Kis-Ázsián át Troászba ⁶ Amikor keresztülmentek Frigián és Galácia tartományán, a Szentlélek megtiltotta nekik, hogy Ázsiában hirdessék Isten igéjét. ⁷ Míziába érve megkísérelték ugyan, hogy Bitíniába menjenek, de Jézus Lelke nem engedte őket. ⁸ Ezért átmentek Mízián, és lementek Troászba. ⁹ Itt látomás jelent meg Pálnak éjnek idején: egy makedón férfi eléje állt és könyörgött neki: »Jöjj át Makedóniába, és segíts rajtunk!« ¹⁰ Miután ezt a jelenést látta, késedelem nélkül igyekeztünk elindulni Makedóniába. Biztosan tudtuk, hogy Isten hívott minket, hogy hirdessük nekik az evangéliumot.

Pál működése Filippiben ¹¹ Elhajóztunk tehát Troászból. Egyenesen Szamotrakiába jutottunk, másnap Neápoliszba, ¹² innen pedig Filippibe, amely Makedóniának ebben a részében az első telepes város. Ebben a városban töltöttünk néhány napot, és beszélgetéseket folytattunk. ¹³ Szombaton kimentünk a kapun kívül a folyóvízhez; úgy gondoltuk, hogy ott az imahely. Leültünk ott, és szóltunk az asszonyokhoz, akik összegyűltek. ¹⁴ A hallgatóságban volt egy Lídia nevű istenfélő bíboráros asszony Tiatíra városából, akinek az Úr megnyitotta a szívét, hogy hallgasson mindarra, amit Pál mondott. ¹⁵ Miután ő és háza népe megkeresztelkedett, így könyörgött: »Ha úgy ítélték meg, hogy hűséges vagyok az Úrhoz, térjetek be házamba és maradjatok nálam.« És erővel rá is vett minket.

¹⁶ Történt pedig, hogy amikor az imádságra mentünk, egy jósoló szellemtől megszállott lánnyal találkoztunk, aki jövendöléseivel nagy hasznot hajtott gazdáinak. ¹⁷ Ez nyomon követte Pált és minket, és így kiáltozott: »Ezek az emberek a magasságbeli Isten szolgálói, akik az üdvösség útját hirdetik nektek.« ¹⁸ Több napon át így tett. Pált bántotta ez, azért hátrafordult, és azt mondta a léleknek: »Jézus Krisztus nevében parancsolom, menj ki belőle.« Ki is ment belőle abban az órában. ¹⁹ Mikor azonban a gazdái látták, hogy oda van a reményük a bevételre, megragadták Pált és Szilást, és elvitték a piacra az előljárókhoz. ²⁰ A bírák elé állították őket, és így szóltak: »Ezek a zsidó emberek zavart keltenek városunkban, ²¹ és olyan életmódot hirdetnek, amelyet nekünk nem

ἐπιλαβόμενοι τὸν Παῦλον καὶ τὸν Σιλᾶν εἴλκυσαν εἰς τὴν ἀγορὰν ἐπὶ τοὺς ἄρχοντας, 20 καὶ προσαγαγόντες αὐτοὺς τοῖς στρατηγοῖς εἶπαν, Οὗτοι οἱ ἄνθρωποι ἐκταράσσουσιν ἡμῶν τὴν πόλιν Ἰουδαῖοι ὑπάρχοντες, 21 καὶ καταγγέλλουσιν ἔθνη ἃ οὐκ ἔξεστιν ἡμῖν παραδέχεσθαι οὐδὲ ποιεῖν Ῥωμαίοις οὖσιν. 22 καὶ συνεπέστη ὁ ὄχλος κατ' αὐτῶν, καὶ οἱ στρατηγοὶ περιρήξαντες αὐτῶν τὰ ἱμάτια ἐκέλευον ῥαβδίσειν, 23 πολλὰς τε ἐπιθέντες αὐτοῖς πληγὰς ἔβαλον εἰς φυλακὴν, παραγγείλαντες τῷ δεσμοφύλακι ἀσφαλῶς τηρεῖν αὐτούς. 24 ὃς παραγγέλιαν τοιαύτην λαβὼν ἔβαλεν αὐτοὺς εἰς τὴν ἐσωτέραν φυλακὴν καὶ τοὺς πόδας ἡσφαλίσατο αὐτῶν εἰς τὸ ξύλον.

25 Κατὰ δὲ τὸ μεσονύκτιον Παῦλος καὶ Σιλᾶς προσευχόμενοι ὕμνουσιν τὸν θεόν, ἐπηκροῶντο δὲ αὐτῶν οἱ δέσμιοι. 26 ἄφνω δὲ σεισμός ἐγένετο μέγας ὥστε σαλευθῆναι τὰ θεμέλια τοῦ δεσμοτηρίου, ἠνεώχθησαν δὲ παραχρῆμα αἱ θύραι πᾶσαι, καὶ πάντων τὰ δεσμὰ ἀνέθη. 27 ἔξυπνος δὲ γενόμενος ὁ δεσμοφύλαξ καὶ ἰδὼν ἀνεωγμένας τὰς θύρας τῆς φυλακῆς, σπασάμενος [τὴν] μάχαιραν ἤμελλεν ἐαυτὸν ἀναιρεῖν, νομίζων ἐκπεφευγέναι τοὺς δεσμίους. 28 ἐφώνησεν δὲ μεγάλη φωνὴ [ὁ] Παῦλος λέγων, Μηδὲν πράξης σεαυτῷ κακόν, ἅπαντες γὰρ ἐσμεν ἐνθάδε. 29 αἰτήσας δὲ φῶτα εἰσεπήδησεν, καὶ ἔντρομος γενόμενος προσέπεσεν τῷ Παύλῳ καὶ [τῷ] Σιλᾶ, 30 καὶ προαγαγὼν αὐτοὺς ἔξω ἔφη, Κύριοι, τί με δεῖ ποιεῖν ἵνα σωθῶ; 31 οἱ δὲ εἶπαν, Πίστευσον ἐπὶ τὸν κύριον Ἰησοῦν, καὶ σωθήσῃ σὺ καὶ ὁ οἶκός σου. 32 καὶ ἐλάλησαν αὐτῷ τὸν λόγον τοῦ κυρίου σὺν πᾶσιν τοῖς ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ. 33 καὶ παραλαβὼν αὐτοὺς ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ τῆς νυκτὸς ἔλουσεν ἀπὸ τῶν πληγῶν, καὶ ἐβαπτίσθη αὐτὸς καὶ οἱ αὐτοῦ πάντες παραχρῆμα, 34 ἀναγαγὼν τε αὐτοὺς εἰς τὸν οἶκον παρέθηκεν τράπεζαν, καὶ ἠγαλλιάσατο πανοικεῖ πεπιστευκῶς τῷ θεῷ.

35 Ἡμέρας δὲ γενομένης ἀπέστειλαν οἱ στρατηγοὶ τοὺς ῥαβδούχους λέγοντες, Ἀπόλυσον τοὺς ἀνθρώπους ἐκείνους. 36 ἀπήγγειλεν δὲ ὁ δεσμοφύλαξ τοὺς λόγους [τούτους] πρὸς τὸν Παῦλον, ὅτι Ἀπέσταλκαν οἱ στρατηγοὶ ἵνα ἀπολυθῆτε· νῦν οὖν ἐξεληθόντες πορεύεσθε ἐν εἰρήνῃ. 37 ὁ δὲ Παῦλος ἔφη πρὸς αὐτούς, Δείραντες ἡμᾶς δημοσίᾳ ἀκατακρίτους, ἀνθρώπους Ῥωμαίους ὑπάρχοντας, ἔβαλαν εἰς φυλακὴν· καὶ νῦν λάθρα ἡμᾶς ἐκβάλλουσιν; οὐ γάρ, ἀλλὰ ἐλθόντες αὐτοὶ ἡμᾶς ἐξαγαγέτωσαν. 38 ἀπήγγειλαν δὲ τοῖς στρατηγοῖς οἱ ῥαβδούχοι τὰ ῥήματα ταῦτα. ἐφοβήθησαν δὲ ἀκούσαντες ὅτι Ῥωμαῖοί εἰσιν, 39 καὶ ἐλθόντες παρεκάλεσαν αὐτούς, καὶ ἐξαγαγόντες ἠρώτων ἀπελθεῖν ἀπὸ τῆς

szabad elfogadnunk, sem cselekedetben követnünk, mivel rómaiak vagyunk.« 22 A nép is összecsendült ellenük, a bírák pedig letépték a ruháikat, és megvesszőztették őket. 23 Sok ütést mértek rájuk, aztán börtönbe vetették őket. Az őrnek pedig megparancsolták, hogy szigorúan őrizze őket. 24 Miután ilyen parancsot kapott, a belső tömlöcbe vitte őket, a lábukat pedig kalodába zárta.

25 Éjfél tájban Pál és Szilás imádkozva dicsérték Istent, a foglyok pedig hallgatták őket. 26 Ekkor hirtelen nagy földrengés támadt, s a börtön alapjai meginogtak. Egyszerre minden ajtó kinyílt, és mindnyájuk bilincsei leoldódtak. 27 Amikor a börtönőr felriadt és azt látta, hogy a börtön ajtajai nyitva vannak, kirántotta a kardját, és meg akarta magát ölni abban a hitben, hogy a foglyok megszöktek. 28 Pál azonban fennhangon így kiáltott: »Ne tégy magadban semmi kárt, mert mindannyian itt vagyunk!« 29 Az erre világosságot kért, beljebb ment, és remegve borult Pál és Szilás lábához. 30 Azután kivezette őket és így szólt: »Uraim, mit kell tennem, hogy üdvösséget nyerjek?« 31 Azok azt felelték: »Higgy az Úr Jézusban és üdvözülni fogsz, te és házad népe.« 32 Aztán hirdették neki az Úr igéjét, és mindazoknak, akik a házában voltak. 33 Ő pedig még abban az éjjeli órában elvitte őket, megmosta sebeiket, s mindjárt megkeresztelkedett, és vele övéi is mindnyájan. 34 Aztán bevezette őket otthonába, asztalt terített nekik, és örvendezett háza népével együtt, hogy híve lett Istennek.

35 Miután megvirradt, a bírák elküldték a törvényszolgákat ezzel az üzenettel: »Bocsásd el azokat az embereket!« 36 A börtönőr pedig elvitte Pálnak az üzenetet: »A bírák ideküldtek, hogy bocsássalak el titeket. Most tehát menjetek ki, és távozzatok békével!« 37 Pál azonban azt mondta neki: »Mielőtt elítéltek volna minket, nyilvánosan megvesszőztek és börtönbe vetettek, noha római polgárok vagyunk, s most titokban kiutasítanak? Azt már nem! Jöjjenek ide, és ők maguk vezessenek ki minket!« 38 A törvényszolgák pedig hírül vitték ezeket a szavakat a bíráknak. Azok megijedtek, amikor meghallották, hogy római polgárok. 39 Eljöttek tehát és megkövetették, majd kivezették őket, és kérték, hogy távozzanak a városból. 40 Amikor kijöttek a börtönből, betértek Lídiához. Miután látták a testvéreket, és megvigasztalták őket, útra keltek.

πόλεως. ⁴⁰ ἐξεληθόντες δὲ ἀπὸ τῆς φυλακῆς εἰσήλθον πρὸς τὴν Λυδίαν, καὶ ἰδόντες παρεκάλεσαν τοὺς ἀδελφοὺς καὶ ἐξήλθαν.

§17 ¹ Διοδεύσαντες δὲ τὴν Ἀμφίπολιν καὶ τὴν Ἀπολλωνίαν ἦλθον εἰς Θεσσαλονίκην, ὅπου ἦν συναγωγή τῶν Ἰουδαίων. ² κατὰ δὲ τὸ εἰωθὸς τῷ Παύλῳ εἰσήλθεν πρὸς αὐτοὺς καὶ ἐπὶ σάββατα τρία διελέξατο αὐτοῖς ἀπὸ τῶν γραφῶν, ³ διανοίγων καὶ παρατιθέμενος ὅτι τὸν Χριστὸν ἔδει παθεῖν καὶ ἀναστῆναι ἐκ νεκρῶν, καὶ ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ Χριστός, [ὁ] Ἰησοῦς, ὃν ἐγὼ καταγγέλλω ὑμῖν. ⁴ καί τινες ἐξ αὐτῶν ἐπίσθησαν καὶ προσεκληρώθησαν τῷ Παύλῳ καὶ τῷ Σιλᾷ, τῶν τε σεβομένων Ἑλλήνων πλῆθος πολὺ γυναικῶν τε τῶν πρώτων οὐκ ὀλίγαι. ⁵ Ζηλώσαντες δὲ οἱ Ἰουδαῖοι καὶ προσλαβόμενοι τῶν ἀγοραίων ἄνδρας τινὰς πονηροὺς καὶ ὄχλοποιήσαντες ἔθορύβουν τὴν πόλιν, καὶ ἐπιστάντες τῇ οἰκίᾳ Ἰάσονος ἐζήτουν αὐτοὺς προαγαγεῖν εἰς τὸν δῆμον. ⁶ μὴ εὐρόντες δὲ αὐτοὺς ἔσυρον Ἰάσονα καὶ τινὰς ἀδελφοὺς ἐπὶ τοὺς πολιτάρχας, βοῶντες ὅτι οἱ τὴν οἰκουμένην ἀναστατώσαντες οὗτοι καὶ ἐνθάδε πάρισιν, ⁷ οὓς ὑποδέδεκται Ἰάσων· καὶ οὗτοι πάντες ἀπέναντι τῶν δογμάτων Καίσαρος πράσσοι, βασιλέα ἕτερον λέγοντες εἶναι Ἰησοῦν. ⁸ ἐτάραξαν δὲ τὸν ὄχλον καὶ τοὺς πολιτάρχας ἀκούοντας ταῦτα, ⁹ καὶ λαβόντες τὸ ἱκανὸν παρὰ τοῦ Ἰάσονος καὶ τῶν λοιπῶν ἀπέλυσαν αὐτούς.

¹⁰ Οἱ δὲ ἀδελφοὶ εὐθέως διὰ νυκτὸς ἐξέπεμψαν τὸν τε Παῦλον καὶ τὸν Σιλᾶν εἰς Βέροιαν, οἵτινες παραγενόμενοι εἰς τὴν συναγωγὴν τῶν Ἰουδαίων ἀπήεσαν. ¹¹ οὗτοι δὲ ἦσαν εὐγενέστεροι τῶν ἐν Θεσσαλονίκῃ, οἵτινες ἐδέξαντο τὸν λόγον μετὰ πάσης προθυμίας, καθ' ἡμέραν ἀνακρίνοντες τὰς γραφὰς εἰ ἔχει ταῦτα οὕτως. ¹² πολλοὶ μὲν οὖν ἐξ αὐτῶν ἐπίστευσαν, καὶ τῶν Ἑλληνίδων γυναικῶν τῶν εὐσημῶν καὶ ἀνδρῶν οὐκ ὀλίγοι. ¹³ Ὡς δὲ ἔγνωσαν οἱ ἀπὸ τῆς Θεσσαλονίκης Ἰουδαῖοι ὅτι καὶ ἐν τῇ Βεροίᾳ κατηγγέλη ὑπὸ τοῦ Παύλου ὁ λόγος τοῦ θεοῦ, ἦλθον κάκει σαλεύοντες καὶ ταρασσόντες τοὺς ὄχλους. ¹⁴ εὐθέως δὲ τότε τὸν Παῦλον ἐξαπέστειλαν οἱ ἀδελφοὶ πορεύεσθαι ἕως ἐπὶ τὴν θάλασσαν· ὑπέμεινάν τε ὁ τε Σιλᾶς καὶ ὁ Τιμόθεος ἐκεῖ. ¹⁵ οἱ δὲ καθιστάνοντες τὸν Παῦλον ἤγαγον ἕως Ἀθηνῶν, καὶ λαβόντες ἐντολὴν πρὸς τὸν Σιλᾶν καὶ τὸν Τιμόθεον ἵνα ὡς τάχιστα ἔλθωσιν πρὸς αὐτὸν ἐξήεσαν.

¹⁶ Ἐν δὲ ταῖς Ἀθήναις ἐκδεχομένου αὐτοὺς τοῦ Παύλου, παρωξύνετο τὸ πνεῦμα αὐτοῦ ἐν αὐτῷ θεωροῦντος κατείδωλον οὔσαν τὴν πόλιν. ¹⁷ διελέγετο μὲν οὖν ἐν τῇ

17 Πάλ Τεσσαλονικίῃ καὶ Βερέῃ ¹ Ezután

áthaladtak Amfipoliszon és Apollónián, majd Tesszalonikibe érkeztek, ahol a zsidóknak zsinagógájuk volt. ² Pál szokás szerint bement hozzájuk, és három szombaton át magyarázta nekik az Írást. ³ Kifejtette és kimutatta, hogy Krisztusnak szenvednie kellett, a halálból fel kellett támadnia, és hogy »ez a Jézus az a Krisztus, akit én hirdetek nektek.« ⁴ Némelyikük hitt, és csatlakozott Pálhoz és Sziláshoz, az istenfélő pogányokból szintén nagy sokaság, és nem kevesen az előkelő asszonyok közül. ⁵ A zsidók azonban féltékenykedtek. Maguk mellé vettek a csőcselékből néhány gonosz embert. Csődületet támasztottak, és izgalomba hozták a várost, majd Jázon házában csoportosulva megkísérelték, hogy kihozzák őket a nép közé. ⁶ Mivel azonban nem találták meg őket, Jázont és néhány testvért vonszolták a város előjárói elé, s közben így kiáltottak: »Ide is eljöttek ezek, akik felkavarják a világot. ⁷ Jázon meg befogadta őket, pedig ezek mindnyájan a császár rendeletei ellen cselekszenek. Azt mondják ugyanis, hogy másvalaki, hogy Jézus a király!« ⁸ Fel is bősztették a népet és a város előjáróit, akik ezt végighallgatták. ⁹ Mégis szabadon bocsátották őket, miután Jázon és a többiek kezelték őket. ¹⁰ Pedig mindjárt éjjel elküldték Pált és Szilást Béréába, ahol megérkezésük után bementek a zsidók zsinagógájába. ¹¹ Ezek már nemesebb lelkek voltak, mint a tesszalonikiek. Be is fogadták az igét lelkesen, és nap-nap után kutatták az Írásban, vajon ezek a dolgok valóban így vannak-e. ¹² Közülük sokan hívők lettek, sőt még az előkelő pogány asszonyok és férfiak közül is számosan. ¹³ Amikor azonban Tesszalonikiben a zsidók megtudták, hogy Pál Béréában is hirdette az Isten igéjét, ide is eljöttek, felizgatták és fellázították a tömeget. ¹⁴ Erre a testvérek azonnal útra bocsátották Pált, hogy eljusson a tengerig: Szilás és Timóteus azonban ott maradtak. ¹⁵ Akik elkísérték Pált, elvezették őt Athénig, aztán elutaztak, miután parancsot kaptak tőle Szilás és Timóteus számára, hogy mihamarabb menjenek hozzá.

Πάλ Ἀθῆναις ¹⁶ Amíg Pál Athénben várt rájuk, a lelke megrendült a bálványimádásba merült város láttán. ¹⁷ Vitatkozott a zsidókkal és az istenfélőkkel a zsinagógában, s a köztéren is nap-nap után azokkal, akik ott voltak. ¹⁸ Némelyik epikureus és sztoikus bölcselő vitába ereszkedett vele. Egyesek azt kérdez-

συναγωγῇ τοῖς Ἰουδαίοις καὶ τοῖς σεβομένοις καὶ ἐν τῇ ἀγορᾷ κατὰ πᾶσαν ἡμέραν πρὸς τοὺς παρατυγχάνοντας. 18 τινὲς δὲ καὶ τῶν Ἐπικουρείων καὶ Στοϊκῶν φιλοσόφων συνέβαλλον αὐτῷ, καὶ τινες ἔλεγον, Τί ἂν θέλοι ὁ σπερμολόγος οὗτος λέγειν; οἱ δέ, Ξένων δαιμονίων δοκεῖ καταγγελεὺς εἶναι· ὅτι τὸν Ἰησοῦν καὶ τὴν ἀνάστασιν εὐηγγελίζετο. 19 ἐπιλαβόμενοί τε αὐτοῦ ἐπὶ τὸν Ἄρειον Πάγον ἤγαγον, λέγοντες, Δυνάμεθα γινῶναι τίς ἡ καινὴ αὕτη ἢ ὑπὸ σοῦ λαλουμένη διδαχὴ; 20 ξενίζοντα γὰρ τινα εἰσφέρεις εἰς τὰς ἀκοὰς ἡμῶν· βουλόμεθα οὖν γινῶναι τίνα θέλει ταῦτα εἶναι. 21 Ἀθηναῖοι δὲ πάντες καὶ οἱ ἐπιδημοῦντες ξένοι εἰς οὐδὲν ἕτερον ἠυκαίρουν ἢ λέγειν τι ἢ ἀκούειν τι καινότερον.

22 Σταθεῖς δὲ [ὁ] Παῦλος ἐν μέσῳ τοῦ Ἄρειου Πάγου ἔφη, Ἄνδρες Ἀθηναῖοι, κατὰ πάντα ὡς δεισιδαιμονεστέρους ὑμᾶς θεωρῶ· 23 διερχόμενος γὰρ καὶ ἀναθεωρῶν τὰ σεβάσματα ὑμῶν εὔρον καὶ βωμὸν ἐν ᾧ ἐπεγέγραπτο, Ἄγνωστω θεῷ. ὃ οὖν ἀγνοοῦντες εὐσεβεῖτε, τοῦτο ἐγὼ καταγγέλλω ὑμῖν. 24 ὁ θεὸς ὁ ποιήσας τὸν κόσμον καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτῷ, οὗτος οὐρανοῦ καὶ γῆς ὑπάρχων κύριος οὐκ ἐν χειροποιήτοις ναοῖς κατοικεῖ 25 οὐδὲ ὑπὸ χειρῶν ἀνθρωπίνων θεραπεύεται προσδεόμενός τινος, αὐτὸς διδοὺς πᾶσι ζωὴν καὶ πνοὴν καὶ τὰ πάντα· 26 ἐποίησέν τε ἐξ ἑνὸς πᾶν ἔθνος ἀνθρώπων κατοικεῖν ἐπὶ παντὸς προσώπου τῆς γῆς, ὀρίσας προστεταγμένους καιροὺς καὶ τὰς ὁροθεσίας τῆς κατοικίας αὐτῶν, 27 ζητεῖν τὸν θεὸν εἰ ἄρα γε ψηλαφήσειαν αὐτὸν καὶ εὔροιεν, καί γε οὐ μακρὰν ἀπὸ ἑνὸς ἐκάστου ἡμῶν ὑπάρχοντα. 28 Ἐν αὐτῷ γὰρ ζῶμεν καὶ κινούμεθα καὶ ἐσμέν, ὡς καὶ τινες τῶν καθ' ὑμᾶς ποιητῶν εἰρήκασιν, Τοῦ γὰρ καὶ γένος ἐσμέν.

29 γένος οὖν ὑπάρχοντες τοῦ θεοῦ οὐκ ὀφείλομεν νομίζειν χρυσῷ ἢ ἀργύρῳ ἢ λίθῳ, χαράγματι τέχνης καὶ ἐνθυμήσεως ἀνθρώπου, τὸ θεῖον εἶναι ὁμοιον. 30 τοὺς μὲν οὖν χρόνους τῆς ἀγνοίας ὑπεριδὼν ὁ θεὸς τὰ νῦν παραγγέλλει τοῖς ἀνθρώποις πάντας πανταχοῦ μετανοεῖν, 31 καθότι ἔστησεν ἡμέραν ἐν ἣ ἔμελλει κρίνειν τὴν οἰκουμένην ἐν δικαιοσύνῃ ἐν ἀνδρὶ ᾧ ὤρισεν, πίστιν παρασχῶν πᾶσιν ἀναστήσας αὐτὸν ἐκ νεκρῶν.

32 Ἀκούσαντες δὲ ἀνάστασιν νεκρῶν οἱ μὲν ἐχλεύαζον, οἱ δὲ εἶπαν, Ἀκουσομεθά σου περὶ τούτου καὶ πάλιν. 33 οὕτως ὁ Παῦλος ἐξῆλθεν ἐκ μέσου αὐτῶν. 34 τινὲς δὲ ἄνδρες κολληθέντες αὐτῷ ἐπίστευσαν, ἐν οἷς καὶ Διονύσιος ὁ Ἀρεοπαγίτης καὶ γυνὴ ὀνόματι Δάμαρις καὶ ἕτεροι σὺν αὐτοῖς.

ték: »Mít akar mondani ez a szószaporító?« Mások viszont: »Új istenek hirdetőjének látszik« – mert Jézust és a feltámadást hirdette nekik. 19 Aztán megragadták, és az Areopáguszra vitték ezekkel a szavakkal: »Megtudhatjuk-e, mi az az új tanítás, amelyet hirdetsz? 20 Mert valami újszerűt mondogatsz a fülünkbe, tudni akarjuk tehát, vajon mik ezek.« 21 Ugyanis az összes athéni és az ott lévő jövevények semmi egyébbel nem foglalkoztak, mint azzal, hogy valami újat mondjanak vagy halljanak.

22 Pál pedig felállt az Areopágusz közepére és így szólt: »Athéni férfiak! Minden tekintetben nagyon vallásosnak látlak titeket. 23 Amikor ugyanis körüljártam és megszemléltem a bálványképeiteket, egy olyan oltárra akadtam, amelyen ez a felirat volt: 'Az ismeretlen istennek.' Nos, akit ti nem ismertek és mégis tiszteltek, azt hirdetem én nektek. 24 Isten, aki a világot alkotta, és benne mindent – mivel ő a mennynek és a földnek ura –, nem lakik kézzel épített templomokban. 25 Ő nem szorul emberi kéz szolgálatára, mintha valamire szüksége volna, hiszen ő ad mindennek életet, leheletet és mindent. 26 Az ő műve, hogy az egytől származó egész emberi nem lakja a teljes földkerekséget. Ő szabta meg tartózkodásuk meghatározott idejét és határait, 27 hogy keressék Istent, hátha megérik őt és megtalálják – bár nincs messze egyiküktől sem. 28 Hiszen őbenne élünk, mozgunk és vagyunk, amint az egyik költőtök meg is mondta:

'Az ő gyermekei vagyunk.'

29 Mivel tehát Isten gyermekei vagyunk, nem kell azt gondolnunk, hogy az istenség hasonló aranyhoz, ezüsthöz, kőhöz, a művészet és az emberi gondolat alkotásához. 30 Isten elviselte ennek a tudatlanságnak az idejét, most azonban hirdeti, hogy mindnyájunknak bűnbánatot kell tartani mindenütt, 31 mert meghatározott egy napot, amelyen ítékezni fog a világ felett igazságban {Zsolt 96,13} egy férfi által, akit arra rendelt, és igazolt is mindenki előtt, mikor feltámasztotta a halálból.«

32 Mikor a holtak feltámadásáról hallottak, egyesek gúnyolódtak, mások meg azt mondták: »Erről majd még egyszer meghallgatunk téged.« 33 Ezzel Pál eltávozott körükből. 34 De néhány férfi csatlakozott hozzá és hívő lett, köztük Areopagita Dénes, valamint egy Damarisz nevű asszony, és velük együtt mások is.

ὀνόματι Δάμαρις καὶ ἕτεροι σὺν αὐτοῖς.

§18 ¹ Μετὰ ταῦτα χωρισθεὶς ἐκ τῶν Ἀθηνῶν ἦλθεν εἰς Κόρινθον. ² καὶ εὐρών τινα Ἰουδαίου ὀνόματι Ἀκύλαν, Ποντικὸν τῷ γένει, προσφάτως ἐληλυθότα ἀπὸ τῆς Ἰταλίας καὶ Πρίσκιλλαν γυναῖκα αὐτοῦ διὰ τὸ διατεταχέναι Κλαύδιον χωρίζεσθαι πάντας τοὺς Ἰουδαίους ἀπὸ τῆς Ῥώμης, προσῆλθεν αὐτοῖς, ³ καὶ διὰ τὸ ὁμοτέχνην εἶναι ἔμενεν παρ' αὐτοῖς καὶ ἠργάζετο· ἦσαν γὰρ σκηνοποιοὶ τῇ τέχνῃ. ⁴ διελέγετο δὲ ἐν τῇ συναγωγῇ κατὰ πᾶν σάββατον, ἔπειθὲν τε Ἰουδαίους καὶ Ἑλληνας.

⁵ Ὡς δὲ κατήλθον ἀπὸ τῆς Μακεδονίας ὁ τε Σιλᾶς καὶ ὁ Τιμόθεος, συνείχετο τῷ λόγῳ ὁ Παῦλος, διαμαρτυρούμενος τοῖς Ἰουδαίοις εἶναι τὸν Χριστόν, Ἰησοῦν. ⁶ ἀντιπασσομένων δὲ αὐτῶν καὶ βλασφημούντων ἐκτιναξάμενος τὰ ἱμάτια εἶπεν πρὸς αὐτούς, Τὸ αἷμα ὑμῶν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν ὑμῶν· καθαρὸς ἐγώ· ἀπὸ τοῦ νῦν εἰς τὰ ἔθνη πορεύσομαι. ⁷ καὶ μεταβὰς ἐκεῖθεν εἰσῆλθεν εἰς οἰκίαν τινὸς ὀνόματι Τιτίου Ἰούστου σεβομένου τὸν θεόν, οὗ ἡ οἰκία ἦν συνομοροῦσα τῇ συναγωγῇ. ⁸ Κρίσπος δὲ ὁ ἀρχισυνάγωγος ἐπίστευσεν τῷ κυρίῳ σὺν ὅλῳ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ, καὶ πολλοὶ τῶν Κορινθίων ἀκούοντες ἐπίστευον καὶ ἐβαπτίζοντο.

⁹ εἶπεν δὲ ὁ κύριος ἐν νυκτὶ δι' ὄραματος τῷ Παύλῳ, Μὴ φοβοῦ, ἀλλὰ λάλει καὶ μὴ σιωπήσης, ¹⁰ διότι ἐγώ εἰμι μετὰ σοῦ καὶ οὐδεὶς ἐπιθήσεται σοι τοῦ κακῶσαι σε, διότι λαὸς ἐστὶ μοι πολὺς ἐν τῇ πόλει ταύτῃ. ¹¹ Ἐκάθισεν δὲ ἐν αὐτῷ καὶ μῆνας ἕξ διδάσκων ἐν αὐτοῖς τὸν λόγον τοῦ θεοῦ.

¹² Γαλλίωνος δὲ ἀνθυπάτου ὄντος τῆς Ἀχαΐας κατεπέστησαν ὁμοθυμαδὸν οἱ Ἰουδαῖοι τῷ Παύλῳ καὶ ἤγαγον αὐτὸν ἐπὶ τὸ βῆμα, ¹³ λέγοντες ὅτι Παρὰ τὸν νόμον ἀναπείθει οὗτος τοὺς ἀνθρώπους σέβεσθαι τὸν θεόν. ¹⁴ μέλλοντος δὲ τοῦ Παύλου ἀνοίγειν τὸ στόμα εἶπεν ὁ Γαλλίων πρὸς τοὺς Ἰουδαίους, Εἰ μὲν ἦν ἀδίκημά τι ἢ ῥαδιούργημα πονηρόν, ὦ Ἰουδαῖοι, κατὰ λόγον ἂν ἀνεσχόμην ὑμῶν· ¹⁵ εἰ δὲ ζητήματά ἐστιν περὶ λόγου καὶ ὀνομάτων καὶ νόμου τοῦ καθ' ὑμᾶς, ὄψεσθε αὐτοῖ· κριτὴς ἐγώ τούτων οὐ βούλομαι εἶναι. ¹⁶ καὶ ἀπήλασεν αὐτοὺς ἀπὸ τοῦ βήματος. ¹⁷ ἐπιλαβόμενοι δὲ πάντες Σωσθένην τὸν ἀρχισυνάγωγον ἔτυπτον ἔμπροσθεν τοῦ βήματος· καὶ οὐδὲν τούτων τῷ Γαλλίῳ ἔμελεν.

¹⁸ Ὁ δὲ Παῦλος ἔτι προσμείνας ἡμέρας ἱκανὰς τοῖς ἀδελφοῖς ἀποταξάμενος ἐξέπλει εἰς τὴν Συρίαν, καὶ σὺν αὐτῷ Πρίσκιλλα καὶ Ἀκύλας, κειράμενος ἐν

18 Πάλ Κορινthusban

¹ Ezek után eltávozott Athenéből, és elment Korintusba. ² Itt találkozott egy Akvila nevű, Pontuszból származó zsidóval, aki nemrégén jött Itáliából – mivel Klaudiusz elrendelte, hogy az összes zsidó távozzon Rómából –, meg a feleségével, Priszcellával, és elment hozzájuk. ³ Mivel ugyanaz volt a mesterségük – sátoresztők voltak –, náluk maradt és dolgozott. ⁴ Minden szombat vitatkozott a zsinagógában, hirdette az Úr Jézus nevét, és igyekezett meggyőzni a zsidókat és a görögöket.

⁵ Amikor pedig Szilás és Timóteus megjöttek Makedóniából, Pál még többet fáradozott az igehirdetésben, és bizonyította a zsidóknak, hogy Jézus a Krisztus. ⁶ Mivel azok káromlások között ellentmondtak neki, lerázta ruháit, és azt mondta nekik: »A fejeteken a véretek! Én tiszta vagyok, és mostantól fogva a pogányokhoz megyek.« ⁷ Elköltözött tehát onnan, és betért egy bizonyos Tícius Juszusz nevű istenfélő férfinak a házába. Az illető háza a zsinagóga mellé épült. ⁸ Kriszpusz pedig, a zsinagóga előjárója hitt az Úrban egész házával együtt, sőt, a korintusiak közül sokan, akik hallgatták, hittek és megkeresztelkedtek.

⁹ Az Úr pedig azt mondta éjjel látomásban Pálnak: »Ne félj, csak beszélj és ne hallgass, ¹⁰ mert én veled vagyok. Senki sem fog hozzád nyúlni, hogy ártson neked, mert sok népem van nekem ebben a városban.« ¹¹ Ott maradt tehát egy évig és hat hónapig, s közben tanította nekik az Isten igéjét.

¹² Egyszer azonban, amikor Gallió volt Akhája prokonzulja, a zsidók egy akarattal rátámadtak Pálra. Odavitték az ítélszékhöz, ¹³ és azt mondták: »Ez törvényellenes istentiszteletre beszéli rá az embereket!« ¹⁴ Mielőtt azonban Pál szóra nyitotta volna száját, Gallió így szólt a zsidókhöz: »Zsidó férfiak! Türelemmel lennétek hozzátok annak rendje s módja szerint, ha csakugyan valami törvényteleneségről vagy nagyon gonosz büntettről volna szó. ¹⁵ De ha tanításról, nevekről és a ti törvényetekről folyik a vita, intézzétek el magatok. Ezekben én nem akarok bíró lenni.« ¹⁶ S elűzte őket az ítélszéktől. ¹⁷ Erre mindnyájan megragadták Szoszténest, a zsinagóga előjáróját, és megverték az ítélszék előtt, de Gallió ezzel sem törődött semmit.

Pál Efezuson át visszatér Antióchiába ¹⁸ Pál pedig még jó ideig ott maradt, aztán búcsút vett a testvérektől. Miután Kenkreában megnyíratta a fejét – fogadalma volt ugyanis –, elhajózott Szíriába, és vele ment Priszilla és Akvila is. ¹⁹ Efezusba érkezve el-

Κεγχρεαῖς τὴν κεφαλὴν, εἶχεν γὰρ εὐχὴν. 19 κατήντησαν δὲ εἰς Ἔφεσον, κάκεινους κατέλιπεν αὐτοῦ, αὐτὸς δὲ εἰσελθὼν εἰς τὴν συναγωγὴν διελέξατο τοῖς Ἰουδαίοις. 20 ἐρωτῶντων δὲ αὐτῶν ἐπὶ πλείονα χρόνον μείναι οὐκ ἐπένευσεν, 21 ἀλλὰ ἀποταξάμενος καὶ εἰπὼν, Πάλιν ἀνακάμψω πρὸς ὑμᾶς τοῦ θεοῦ θέλοντος, ἀνήχθη ἀπὸ τῆς Ἐφέσου. 22 καὶ κατελθὼν εἰς Καισάρειαν, ἀναβάς καὶ ἀσπασάμενος τὴν ἐκκλησίαν, κατέβη εἰς Ἀντιόχειαν,

23 καὶ ποιήσας χρόνον τινα ἐξῆλθεν, διερχόμενος καθεξῆς τὴν Γαλατικὴν χώραν καὶ Φρυγίαν, ἐπιστηρίζων πάντας τοὺς μαθητάς.

24 Ἰουδαῖος δὲ τις Ἀπολλῶς ὀνόματι, Ἀλεξανδρεὺς τῷ γένει, ἀνὴρ λόγιος, κατήντησεν εἰς Ἔφεσον, δυνατὸς ὢν ἐν ταῖς γραφαῖς. 25 οὗτος ἦν κατηχημένος τὴν ὁδὸν τοῦ κυρίου, καὶ ζέων τῷ πνεύματι ἐλάλει καὶ ἐδίδασκεν ἀκριβῶς τὰ περὶ τοῦ Ἰησοῦ, ἐπιστάμενος μόνον τὸ βάπτισμα Ἰωάννου. 26 οὗτος τε ἤρξατο παρρησιάζεσθαι ἐν τῇ συναγωγῇ· ἀκούσαντες δὲ αὐτοῦ Πρίσκιλλα καὶ Ἀκύλας προσελάβοντο αὐτὸν καὶ ἀκριβέστερον αὐτῷ ἐξέθεντο τὴν ὁδὸν [τοῦ θεοῦ]. 27 βουλομένου δὲ αὐτοῦ διελθεῖν εἰς τὴν Ἀχαΐαν προτρεψάμενοι οἱ ἀδελφοὶ ἔγραψαν τοῖς μαθηταῖς ἀποδέξασθαι αὐτόν· ὃς παραγενόμενος συνεβάλετο πολὺ τοῖς πεπιστευκόσιν διὰ τῆς χάριτος. 28 εὐτόνως γὰρ τοῖς Ἰουδαίοις διακατηλέγχετο δημοσίᾳ ἐπιδεικνὺς διὰ τῶν γραφῶν εἶναι τὸν Χριστὸν, Ἰησοῦν.

§19 1 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ τὸν Ἀπολλῶ εἶναι ἐν Κορίνθῳ Παῦλον διελθόντα τὰ ἀνωτερικὰ μέρη [κατ]ελθεῖν εἰς Ἔφεσον καὶ εὐρεῖν τινὰ μαθητάς, 2 εἶπέν τε πρὸς αὐτούς, Εἰ πνεῦμα ἅγιον ἐλάβετε πιστεύσαντες; οἱ δὲ πρὸς αὐτόν, Ἄλλ' οὐδ' εἰ πνεῦμα ἅγιον ἔστιν ἠκούσαμεν. 3 εἶπέν τε, Εἰς τί οὖν ἐβαπτίσθητε; οἱ δὲ εἶπαν, Εἰς τὸ Ἰωάννου βάπτισμα. 4 εἶπεν δὲ Παῦλος, Ἰωάννης ἐβάπτισεν βάπτισμα μετανοίας, τῷ λαῷ λέγων εἰς τὸν ἐρχόμενον μετ' αὐτὸν ἵνα πιστεύσωσιν, τοῦτ' ἔστιν εἰς τὸν Ἰησοῦν. 5 ἀκούσαντες δὲ ἐβαπτίσθησαν εἰς τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου Ἰησοῦ. 6 καὶ ἐπιθέντος αὐτοῖς τοῦ Παύλου [τὰς] χεῖρας ἦλθε τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐπ' αὐτούς, ἐλάλουν τε γλώσσαις καὶ ἐπροφήτευον. 7 ἦσαν δὲ οἱ πάντες ἄνδρες ὡσεὶ δώδεκα.

8 Εἰσελθὼν δὲ εἰς τὴν συναγωγὴν ἐπαρρησιάζετο ἐπὶ μῆνας τρεῖς διαλεγόμενος καὶ πείθων [τὰ] περὶ τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ. 9 ὥς δὲ τινες ἐσκληρύνοντο καὶ ἠπειθουν κακολογοῦντες τὴν ὁδὸν ἐνώπιον τοῦ πλήθους, ἀποστὰς ἀπ'

ἔλθον. Βεμεντ α zsinagógába, és vitatkozott a zsidókkal. 20 Bár az ottaniak kérték, hogy huzamosabb ideig maradjon, nem állt rá, 21 hanem búcsút vett tőlük ezekkel a szavakkal: »Újra visszatérek hozzátok, ha Isten akarja.« Ezzel útra kelt Efezusból. 22 Lement Cézareába, onnan felment, köszöntötte az egyházat, aztán lement Antióchiába.

Pál harmadik missziós útja: 18,23-21,17

23 Miután itt töltött egy bizonyos időt, útra kelt, és sorjában bejárta Galácia tartományát és Frígiát, s minden tanítványt megerősített.

Apolló missziós tevékenysége Efezusban

24 Eközben egy Apolló nevű, alexandriai származású zsidó jött Efezusba, aki ékesszóló és az Írásokban igen jártas volt. 25 Mivel már oktatást kapott az Úr útjáról, buzgó lélekkel beszélte el és szorgosan tanította az Úrra vonatkozó dolgokat, de csak János keresztségéről tudott. 26 Bátran kezdett tehát működni a zsinagógában. Amikor Priscilla és Akvila hallották őt, maguk mellé vették, és alaposabban megmagyarázták neki Isten útját. 27 Mikor aztán Akhájába készült menni, a testvérek buzdították, s írtak a tanítványoknak, hogy fogadják be őt. Amikor odaérkezett, sok mindenben hasznukra volt a híveknek, 28 mert ellenállhatatlanul megcáfolta a zsidókat a nyilvánosság előtt, s kimutatta az Írások alapján, hogy Jézus a Krisztus.

19 Pál János-tanítványokkal találkozik ¹ Amíg

Apolló Korintusban volt, Pál bejárta a felső tartományokat, aztán Efezusba jött, s néhány tanítványra talált. 2 Ezeknek azt mondta: »Vajon megkaptátok-e a Szentlelket, amikor hívők lettetek?« Azok azonban azt felelték neki: »Még csak azt sem hallottuk, hogy van Szentlélek.« 3 Ő erre megkérdezte: »Hogyan vagytok hát megkeresztelve?« Azok így feleltek: »János keresztségével.« 4 Erre Pál azt mondta: »János a bűnbánat keresztségével keresztelte a népet, s azt mondta, hogy abban higgyenek, aki utána jön, azaz Jézusban.« 5 Amikor ezt meghallották, megkeresztelkedtek az Úr Jézus nevében. 6 Pál rájuk tette kezeit, és a Szentlélek leszállt rájuk, ők pedig nyelveken kezdtek beszélni és prófétáltak. 7 Ezek a férfiak összesen mintegy tizenketten voltak.

Pál efezusi működése ⁸ Azután bejárt a zsinagó-

gába, bátran tanított három hónapon át, és meggyőzően vitatkozott Isten országáról. 9 Mivel azonban egyesek megátalkodtak és nem hittek, sőt gyalázták az Úr útját a sokaság előtt, eltávozott tőlük. Különhívta a tanítványokat és nap mint nap egy bizonyos

αὐτῶν ἀφώρισεν τοὺς μαθητάς, καθ' ἡμέραν διαλεγόμενος ἐν τῇ σχολῇ Τυράννου. ¹⁰ τοῦτο δὲ ἐγένετο ἐπὶ ἔτη δύο, ὥστε πάντας τοὺς κατοικοῦντας τὴν Ἀσίαν ἀκοῦσαι τὸν λόγον τοῦ κυρίου, Ἰουδαίους τε καὶ Ἕλληνας.

¹¹ Δυνάμεις τε οὐ τὰς τυχούσας ὁ θεὸς ἐποίει διὰ τῶν χειρῶν Παύλου, ¹² ὥστε καὶ ἐπὶ τοὺς ἀσθενούντας ἀποφέρεισθαι ἀπὸ τοῦ χρωτὸς αὐτοῦ σουδάρια ἢ σιμικίνθια καὶ ἀπαλλάσσεσθαι ἀπ' αὐτῶν τὰς νόσους, τὰ τε πνεύματα τὰ πονηρὰ ἐκπορεύεσθαι.

¹³ ἐπεχείρησαν δὲ τινες καὶ τῶν περιερχομένων Ἰουδαίων ἐξορκιστῶν ὀνομάζειν ἐπὶ τοὺς ἔχοντας τὰ πνεύματα τὰ πονηρὰ τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου Ἰησοῦ λέγοντες, Ὁρκίζω ὑμᾶς τὸν Ἰησοῦν ὃν Παῦλος κηρύσσει. ¹⁴ ἦσαν δὲ τινος Σκευᾶ Ἰουδαίου ἀρχιερέως ἑπτὰ υἱοὶ τοῦτο ποιοῦντες. ¹⁵ ἀποκριθὲν δὲ τὸ πνεῦμα τὸ πονηρὸν εἶπεν αὐτοῖς, Τὸν [μὲν] Ἰησοῦν γινώσκω καὶ τὸν Παῦλον ἐπίσταμαι, ὑμεῖς δὲ τίνες ἐστέ; ¹⁶ καὶ ἐφαλόμενος ὁ ἄνθρωπος ἐπ' αὐτοὺς ἐν ᾧ ἦν τὸ πνεῦμα τὸ πονηρὸν κατακυριεύσας ἀμφοτέρων ἴσχυεν κατ' αὐτῶν, ὥστε γυμνοὺς καὶ τετραυματισμένους ἐκφυγεῖν ἐκ τοῦ οἴκου ἐκείνου. ¹⁷ τοῦτο δὲ ἐγένετο γνωστὸν πᾶσιν Ἰουδαίοις τε καὶ Ἕλλησιν τοῖς κατοικοῦσιν τὴν Ἐφεσον, καὶ ἐπέπεσεν φόβος ἐπὶ πάντας αὐτούς, καὶ ἐμεγαλύνετο τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου Ἰησοῦ. ¹⁸ πολλοὶ τε τῶν πεπιστευκότων ἤρχοντο ἐξομολογούμενοι καὶ ἀναγγέλλοντες τὰς πράξεις αὐτῶν. ¹⁹ ἱκανοὶ δὲ τῶν τὰ περίεργα πραξάντων συνενέγκαντες τὰς βίβλους κατέκαιον ἐνώπιον πάντων· καὶ συνεψήφισαν τὰς τιμὰς αὐτῶν καὶ εὖρον ἀργυρίου μυριάδας πέντε. ²⁰ Οὕτως κατὰ κράτος τοῦ κυρίου ὁ λόγος ἠῤῥαυε καὶ ἴσχυεν.

²¹ Ὡς δὲ ἐπληρώθη ταῦτα, ἔθετο ὁ Παῦλος ἐν τῷ πνεύματι διελθὼν τὴν Μακεδονίαν καὶ Ἀχαΐαν πορεύεσθαι εἰς Ἱεροσόλυμα, εἰπὼν ὅτι Μετὰ τὸ γενέσθαι με ἐκεῖ δεῖ με καὶ Ῥώμην ἰδεῖν. ²² ἀποστείλας δὲ εἰς τὴν Μακεδονίαν δύο τῶν διακονούντων αὐτῷ, Τιμόθεον καὶ Ἐραστον, αὐτὸς ἐπέσχευεν χρόνον εἰς τὴν Ἀσίαν.

²³ Ἐγένετο δὲ κατὰ τὸν καιρὸν ἐκεῖνον τάραχος οὐκ ὀλίγος περὶ τῆς ὁδοῦ. ²⁴ Δημήτριος γάρ τις ὀνόματι, ἀργυροκόπος, ποιῶν ναοὺς ἀργυροῦς Ἀρτέμιδος παρείχετο τοῖς τεχνίταις οὐκ ὀλίγην ἐργασίαν, ²⁵ οὓς συναθροίσας καὶ τοὺς περὶ τὰ τοιαῦτα ἐργάτας εἶπεν, Ἄνδρες, ἐπίστασθε ὅτι ἐκ ταύτης τῆς ἐργασίας ἡ εὐπορία ἡμῖν ἐστίν, ²⁶ καὶ θεωρεῖτε καὶ ἀκούετε ὅτι οὐ μόνον Ἐφέσου

Τιραννοσζνακ az iskolájában mondott beszédet. ¹⁰ Ez két esztendeig tartott, így mindazok, akik Ázsiában laktak, zsidók és pogányok, hallották az Úr igéjét.

Pál csodatette Efezusban ¹¹ Isten rendkívüli csodákat is művelt Pál keze által. ¹² Elvitték kendőit és kötényeit, amelyeket viselt, és a betegekre tették, mire azok meggyógyultak, és a gonosz lelkek kimentek belőlük.

¹³ Egyes kóbor zsidó ördögűzők is megkísérelték, hogy az Úr Jézusnak a nevét hívják segítségül azokra, akikben gonosz lelkek voltak. Azt mondogatták: »Parancsolok nektek Jézus által, akit Pál hirdet!« ¹⁴ Egy zsidó főpapnak, Szkévának hét fia tette ezt. ¹⁵ A gonosz lélek azonban így felelt nekik: »Jézust ismerem, Pálról is tudok, de ti kik vagytok?« ¹⁶ Aztán az ember, akiben a gonosz lélek volt, rájuk vetette magát, a hatalmába kerítette őket, s úgy megmutatta nekik az erejét, hogy ruhátlanul és sebesülten menekültek ki abból a házból. ¹⁷ Ezt aztán megtudta Efezus valamennyi zsidó és pogány lakója, mire félelem fogta el mindnyájukat, és magasztalták az Úr Jézus nevét. ¹⁸ A hívek közül is sokan eljöttek, bevallották és elmondták tetteiket. ¹⁹ Azok közül pedig, akik a rendkívüli dolgokat hajhászták, sokan összehordták a könyveket, és mindenki szeme láttára elégették. Megbecsülték azok értékét is, és úgy találták, hogy az értékük ötvenezer ezüst. ²⁰ Így tehát az Úr igéje rendkívüli módon gyarapodott és megerősödött.

Az ezüstműves lázadása ²¹ Amikor mindezek megtörténtek, Pál a Lélek által elhatározta, hogy átmeny Makedónián és Akháján, s elmegy Jeruzsálembe. Azt gondolta ugyanis: »Ha ott már voltam, Rómát is meg kell látogatnom.« ²² Előreküldött tehát Makedóniába kettőt azok közül, akik szolgáltak neki, Timóteust és Erasztoszt, maga pedig egy ideig még Ázsiában maradt.

²³ Abban az időben azonban nem kis háborúság támadt az Úr útja miatt. ²⁴ Egy Demetriosz nevű ezüstműves ugyanis Diana-templomcskákat készített ezüsből, és jókora keresethez juttatta a kézműveseket. ²⁵ Ezeket és a hasonló foglalkozású iparosokat összehívta, s azt mondta nekik: »Emberek! Jól tudjátok, hogy ebből a mesterségből származik a keresetünk. ²⁶ De látjátok és halljátok azt is, hogy ez a Pál nemcsak Efezusban, hanem szinte egész Ázsiában nagy tömegeket térít el rábeszéléssel. Azt mond-

ἀλλὰ σχεδὸν πάσης τῆς Ἀσίας ὁ Παῦλος οὗτος πείσας μετέστησεν ἱκανὸν ὄχλον, λέγων ὅτι οὐκ εἰσὶν θεοὶ οἱ διὰ χειρῶν γινόμενοι. 27 οὐ μόνον δὲ τοῦτο κινδυνεύει ἡμῖν τὸ μέρος εἰς ἀπελεγμὸν ἐλθεῖν, ἀλλὰ καὶ τὸ τῆς μεγάλης θεᾶς Ἀρτέμιδος ἱερὸν εἰς οὐθὲν λογισθῆναι, μέλλειν τε καὶ καθαιρεῖσθαι τῆς μεγαλειότητος αὐτῆς, ἣν ὄλη ἡ Ἀσία καὶ ἡ οἰκουμένη σέβεται.

28 Ἀκούσαντες δὲ καὶ γενόμενοι πλήρεις θυμοῦ ἔκραζον λέγοντες, Μεγάλη ἡ Ἀρτεμις Ἐφεσίων. 29 καὶ ἐπλήσθη ἡ πόλις τῆς συγχύσεως, ὥρμησάν τε ὁμοθυμαδὸν εἰς τὸ θέατρον συναρπάσαντες Γαίου καὶ Ἀρίσταρχον Μακεδόνας, συνεκδήμους Παύλου. 30 Παύλου δὲ βουλομένου εἰσελθεῖν εἰς τὸν δῆμον οὐκ εἶων αὐτὸν οἱ μαθηταί· 31 τινὲς δὲ καὶ τῶν Ἀσιαρχῶν, ὄντες αὐτῷ φίλοι, πέμψαντες πρὸς αὐτὸν παρεκάλουν μὴ δοῦναι ἑαυτὸν εἰς τὸ θέατρον. 32 ἄλλοι μὲν οὖν ἄλλο τι ἔκραζον, ἦν γὰρ ἡ ἐκκλησία συγκεχυμένη, καὶ οἱ πλείους οὐκ ᾔδεισαν τίνας ἕνεκα συνεληλύθεισαν.

33 ἐκ δὲ τοῦ ὄχλου συνεβίβασαν Ἀλέξανδρον, προβαλόντων αὐτὸν τῶν Ἰουδαίων· ὁ δὲ Ἀλέξανδρος κατασεΐσας τὴν χεῖρα ἠθέλει ἀπολογεῖσθαι τῷ δήμῳ. 34 ἐπιγνόντες δὲ ὅτι Ἰουδαῖός ἐστιν φωνὴ ἐγένετο μία ἐκ πάντων ὡς ἐπὶ ὥρας δύο κραζόντων, Μεγάλη ἡ Ἀρτεμις Ἐφεσίων. 35 καταστεΐλας δὲ ὁ γραμματεὺς τὸν ὄχλον φησίν, Ἄνδρες Ἐφέσιοι, τίς γὰρ ἐστὶν ἀνθρώπων ὃς οὐ γινώσκει τὴν Ἐφεσίων πόλιν νεωκόρον οὔσαν τῆς μεγάλης Ἀρτέμιδος καὶ τοῦ διοπετοῦς; 36 ἀναντιρρήτων οὖν ὄντων τούτων δέον ἐστὶν ὑμᾶς κατεσταλμένους ὑπάρχειν καὶ μηδὲν προπετὲς πράσσειν. 37 ἡγάγετε γὰρ τοὺς ἄνδρας τούτους οὔτε ἱεροσόλους οὔτε βλασφημοῦντας τὴν θεὸν ἡμῶν. 38 εἰ μὲν οὖν Δημήτριος καὶ οἱ σὺν αὐτῷ τεχνῖται ἔχουσι πρὸς τινα λόγον, ἀγοραῖοι ἄγονται καὶ ἀνθύπατοί εἰσιν· ἐγκαλείτωσαν ἀλλήλοις. 39 εἰ δὲ τι περαιτέρω ἐπιζητεῖτε, ἐν τῇ ἐννόμῳ ἐκκλησίᾳ ἐπιλυθήσεται. 40 καὶ γὰρ κινδυνεύομεν ἐγκαλεῖσθαι στάσεως περὶ τῆς σήμερον, μηδενὸς αἰτίου ὑπάρχοντος, περὶ οὗ [οὐ] δυνησόμεθα ἀποδοῦναι λόγον περὶ τῆς συστροφῆς ταύτης. καὶ ταῦτα εἰπὼν ἀπέλυσεν τὴν ἐκκλησίαν.

§20 1 Μετὰ δὲ τὸ παύσασθαι τὸν θόρυβον μεταπεμψάμενος ὁ Παῦλος τοὺς μαθητὰς καὶ παρακαλέσας, ἀσπασάμενος ἐξῆλθεν πορεύεσθαι εἰς Μακεδονίαν. 2 διελθὼν δὲ τὰ μέρη ἐκεῖνα καὶ παρακαλέσας αὐτοὺς λόγῳ πολλῷ ἦλθεν εἰς τὴν Ἑλλάδα, 3 ποιήσας τε μῆνας τρεῖς γενομένης ἐπιβουλῆς αὐτῷ ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων μέλλοντι ἀνάγεσθαι εἰς τὴν

ja, hogy nem istenek azok, amiket kézzel csinálnak. 27 Így azonban nem csak a mi foglalkozásunk sodródik veszélybe és válik érdektelenné, hanem a nagy Dianának a templomát is semmibe fogják venni, s annak fölsége is meg fog inogni, akit egész Ázsia és a föld kerekéje tisztel.»

28 Mikor ezeket a szavakat meghallották, harag töltötte el őket, és felkiáltottak: »Nagy az efezusiak Dianája!« 29 Kavarodás töltötte be a várost, és egy akarattal a körszínházba rohantak. Odahurcolták a makedóniai Gájuszt és Arisztarchuszt, Pál társait. 30 Ekkor Pál be akart menni a nép közé, de a tanítványok nem engedték. 31 Néhányan az ázsiai főtisztviselők közül is, akik barátai voltak, elküldtek hozzá és kérték, hogy ne menjen a színházba. 32 Ott mindenki mást kiabált, mert a népgyűlés meg volt zavarodva, s többen azt sem tudták, hogy mi okból gyűltek össze.

33 Végül előhozták a tömegből Alexandert, akit a zsidók előretuszkoltak. Alexander pedig csendet intett a kezével, mert fel akarta világosítani a népet. 34 Amikor azonban felismerték, hogy zsidó, egyszerre mindnyájan lármázni kezdtek, és vagy két órán át így kiáltoztak: »Nagy az efezusiak Dianája!« 35 Végre a jegyző lecsendesítette a tömeget, és így szólt: »Efezusi férfiak! Van-e ember, aki ne tudná, hogy Efezus városa tiszteli a nagy Dianát, Jupiter magzatát? 36 Mivel ez nem kétséges, meg kell nyugodnotok, és semmit sem kell meggondolatlanul cselekednetek. 37 Idehoztátok ugyanis ezeket az emberek, akik sem nem szentségtörők, sem a ti istennőtöket nem káromolták. 38 Ha tehát Demetriosznak és a többi kézművesnek panaszkodni van valaki ellen – miután tartanak törvényt napokat és vannak prokonzulok –, emeljének panaszt egymás ellen. 39 Ha pedig másféle vitás ügyetek van, a törvényes népgyűlésen el lehet intézni. 40 Mert még abba a veszélybe kerülünk, hogy bevádolnak a mai zendülés miatt – hiszen semmi okunk sincs erre a csődületre –, hogy számot adjunk róla.« Ezt mondta, azután feloszlatta a gyűlést.

20 Pál Makedóniában és Akhájiában 1 A zavaros megszüntével Pál magához hívta a tanítványokat, buzdította őket, azután elbúcsúzott, és útra kelt, hogy Makedóniába menjen. 2 Miután bejárta azokat a területeket, többször is beszélt és intette őket, elment Görögországba, 3 és ott töltött három hónapot. Amikor Szíriába készült hajózni, a zsidók cselet szöttek ellene. Ezért úgy határozott, hogy Makedónián át tér vissza. 4 A béreai Szopatér, Pirrosz fia volt a kísé-
rő.

Συρίαν ἐγένετο γνώμης τοῦ ὑποστρέφειν διὰ Μακεδονίας. ⁴ συνείπετο δὲ αὐτῷ Σώπατρος Πύρρου Βεροιαῖος, Θεσσαλονικέων δὲ Ἀρίσταρχος καὶ Σεκοῦνδος, καὶ Γάιος Δερβαῖος καὶ Τιμόθεος, Ἀσιανοὶ δὲ Τυχικὸς καὶ Τρόφιμος. ⁵ οὗτοι δὲ προελθόντες ἔμενον ἡμᾶς ἐν Τρωάδι. ⁶ ἡμεῖς δὲ ἐξεπλεύσαμεν μετὰ τὰς ἡμέρας τῶν ἄζυμων ἀπὸ Φιλίππων, καὶ ἦλθομεν πρὸς αὐτοὺς εἰς τὴν Τρωάδα ἄχρι ἡμερῶν πέντε, ὅπου διετρίψαμεν ἡμέρας ἑπτὰ.

⁷ Ἐν δὲ τῇ μιᾷ τῶν σαββάτων συνηγμένων ἡμῶν κλάσαι ἄρτον ὁ Παῦλος διελέγετο αὐτοῖς, μέλλων ἐξίεναι τῇ ἐπαύριον, παρέτεινεν τε τὸν λόγον μέχρι μεσονυκτίου. ⁸ ἦσαν δὲ λαμπάδες ἱκαναὶ ἐν τῷ ὑπερώῳ οὗ ἡμεν συνηγμένοι. ⁹ καθεζόμενος δὲ τις νεανίας ὀνόματι Εὐτυχὸς ἐπὶ τῆς θυρίδος, καταφερόμενος ὑπὸ βαθεῖ διαλεγόμενου τοῦ Παύλου ἐπὶ πλείον, κατενεχθεὶς ἀπὸ τοῦ ὕπνου ἔπεσεν ἀπὸ τοῦ τριστεγίου κάτω καὶ ἦρθη νεκρός. ¹⁰ καταβὰς δὲ ὁ Παῦλος ἐπέπεσεν αὐτῷ καὶ συμπεριλαβὼν εἶπεν, Μὴ θορυβεῖσθε, ἡ γὰρ ψυχὴ αὐτοῦ ἐν αὐτῷ ἐστίν. ¹¹ ἀναβὰς δὲ καὶ κλάσας τὸν ἄρτον καὶ γευσάμενος ἐφ' ἱκανόν τε ὁμιλήσας ἄχρι αὐγῆς οὕτως ἐξῆλθεν. ¹² ἦγαγον δὲ τὸν παῖδα ζῶντα, καὶ παρεκλήθησαν οὐ μετρίως.

¹³ Ἡμεῖς δὲ προελθόντες ἐπὶ τὸ πλοῖον ἀνήχθημεν ἐπὶ τὴν Ἀσσον, ἐκεῖθεν μέλλοντες ἀναλαμβάνειν τὸν Παῦλον, οὕτως γὰρ διατεταγμένος ἦν μέλλων αὐτὸς περσεύειν. ¹⁴ ὡς δὲ συνέβαλλεν ἡμῖν εἰς τὴν Ἀσσον, ἀναλαβόντες αὐτὸν ἦλθομεν εἰς Μιτυλήνην, ¹⁵ ἀκεῖθεν ἀποπλεύσαντες τῇ ἐπιούσῃ κατηντήσαμεν ἀντικρυσ Χίου, τῇ δὲ ἑτέρα παρεβάλομεν εἰς Σάμον, τῇ δὲ ἐχομένη ἦλθομεν εἰς Μίλητον. ¹⁶ κεκρίκει γὰρ ὁ Παῦλος παραπλεύσαι τὴν Ἐφεσον, ὅπως μὴ γένηται αὐτῷ χρονοτριβῆσαι ἐν τῇ Ἀσίᾳ, ἔσπευδεν γὰρ εἰ δυνατὸν εἶη αὐτῷ τὴν ἡμέραν τῆς πεντηκοστῆς γενέσθαι εἰς Ἱεροσόλυμα.

¹⁷ Ἀπὸ δὲ τῆς Μιλήτου πέμψας εἰς Ἐφεσον μετεκαλέσατο τοὺς πρεσβυτέρους τῆς ἐκκλησίας. ¹⁸ ὡς δὲ παρεγένοντο πρὸς αὐτὸν εἶπεν αὐτοῖς, Ὑμεῖς ἐπίστασθε ἀπὸ πρώτης ἡμέρας ἀφ' ἧς ἐπέβην εἰς τὴν Ἀσίαν πῶς μεθ' ὑμῶν τὸν πάντα χρόνον ἐγενόμην, ¹⁹ δουλεύων τῷ κυρίῳ μετὰ πάσης ταπεινοφροσύνης καὶ δακρύων καὶ πειρασμῶν τῶν συμβάντων μοι ἐν ταῖς ἐπιβουλαῖς τῶν Ἰουδαίων. ²⁰ ὡς οὐδὲν ὑπεστειλάμην τῶν συμφερόντων τοῦ μὴ ἀναγγεῖλαι ὑμῖν καὶ διδάξαι ὑμᾶς δημοσίᾳ καὶ κατ' οἴκους, ²¹ διαμαρτυρόμενος Ἰουδαίοις τε καὶ Ἑλλήσιν τὴν εἰς θεὸν μετάνοιαν καὶ πίστιν εἰς τὸν κύριον ἡμῶν

je, a tesszaloníkiek közül pedig Arisztarchosz és Szekundusz, továbbá a derbéi Gájusz és Timóteus, végül Ázsiából Tichikusz és Trofimusz. ⁵ Ők elmentek előre, és megvártak minket Troászban. ⁶ Mi pedig a kovásztalan kenyerek napjai után elhajóztunk Filippiből, és öt nap múlva értük utol őket Troászban, ahol hét napot töltöttünk.

Pál elbúcsúzik a troázi hívektől ⁷ A hét első napján azután, amikor egybegyűltünk a kenyérszegésre, Pál beszélni kezdett nekik. Mivel másnap útra akart kelni, a beszédet egészen éjfélig nyújtotta. ⁸ A felső teremben, ahol egybegyűltünk, volt lámpa bőven. ⁹ Közben egy Eutichosz nevű fiút, aki az ablakban ült és mély álomba merült, mert Pál hosszan beszélt, az álom elnyomta, leesett a harmadik emeletről, és holtan szedték fel. ¹⁰ Pál lement hozzá, ráborult, átkarolta, és így szólt: »Ne nyugtalankodjatok, mert a lelke benne van!« ¹¹ Aztán felment, megszegte a kenyeret és evett, s beszélt még jó sokáig, egészen virradatig, akkor kelt útra. ¹² A fiút pedig élve hozták oda, és teljesen megvizsgáztalódtak.

Troászból Milétoszba ¹³ Mi pedig hajóra szálltunk, és Asszoszba hajóztunk, hogy ott felvegyük Pált. Így rendelkezett ugyanis, mert ő maga szárazon akarta megtenni az utat. ¹⁴ Amikor aztán összetalálkoztunk velünk Asszoszban, felvettük őt, és Mitilénebe mentünk. ¹⁵ Innen elhajóztunk, s másnap Khiosz elé értünk. A következő nap Szamoszon kötöttünk ki, majd a rákövetkező napon megérkeztünk Milétoszba. ¹⁶ Pál ugyanis úgy határozott, hogy Efezus mellett elhajózik, hogy ne kelljen időznie Ázsiában. Sietett, hogy ha lehetséges, pünkösd napján már Jeruzsálemben legyen.

Pál búcsúbeszéde Milétoszban ¹⁷ Milétoszból beüzent tehát Efezusba, és hívatta az egyház presbitereit. ¹⁸ Amikor azok odaértek és együtt voltak, így szólt hozzájuk: »Tudjátok, hogy Ázsiába jövetelem első napjától fogva hogyan voltam veletek az egész idő alatt. ¹⁹ Szolgáltam az Úrnak teljes alázatossággal, könnyhullatás és megpróbáltatások között, amelyek a zsidók cselszövései miatt értek. ²⁰ Semmi hasznosat el nem hagytam, mindent hirdettem nektek, tanítottalak titeket nyilvánosan és házanként. ²¹ Tanúságot tettem mind a zsidók, mind a pogányok előtt az Istenhez való megtérésről és a Jézus Krisztusba, a mi Urunkba vetett hitről. ²² És most íme, lélekben megkötözve elmegyek Jeruzsálembé, és

Ἰησοῦν. ²² καὶ νῦν ἰδοὺ δεδεμένος ἐγὼ τῷ πνεύματι πορεύομαι εἰς Ἱερουσαλήμ, τὰ ἐν αὐτῇ συναντήσουσάν μοι μὴ εἰδώς, ²³ πλὴν ὅτι τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον κατὰ πόλιν διαμαρτύρεται μοι λέγον ὅτι δεσμὰ καὶ θλίψεις με μένουσιν. ²⁴ ἀλλ' οὐδενὸς λόγου ποιῶμαι τὴν ψυχὴν τιμίαν ἐμαυτῷ ὡς τελειῶσαι τὸν δρόμον μου καὶ τὴν διακονίαν ἣν ἔλαβον παρὰ τοῦ κυρίου Ἰησοῦ, διαμαρτύρασθαι τὸ εὐαγγέλιον τῆς χάριτος τοῦ θεοῦ.

²⁵ Καὶ νῦν ἰδοὺ ἐγὼ οἶδα ὅτι οὐκέτι ὄψεσθε τὸ πρόσωπόν μου ὑμεῖς πάντες ἐν οἷς διήλθον κηρύσσων τὴν βασιλείαν. ²⁶ διότι μαρτύρομαι ὑμῖν ἐν τῇ σήμερον ἡμέρᾳ ὅτι καθαρὸς εἰμι ἀπὸ τοῦ αἵματος πάντων, ²⁷ οὐ γὰρ ὑπεστειλάμην τοῦ μὴ ἀναγγεῖλαι πᾶσαν τὴν βουλήν τοῦ θεοῦ ὑμῖν. ²⁸ προσέχετε ἑαυτοῖς καὶ παντὶ τῷ ποιμνίῳ, ἐν ᾧ ὑμᾶς τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἔθετο ἐπισκόπους, ποιμαίνειν τὴν ἐκκλησίαν τοῦ θεοῦ, ἣν περιεποίησατο διὰ τοῦ αἵματος τοῦ ἰδίου. ²⁹ ἐγὼ οἶδα ὅτι εἰσελεύσονται μετὰ τὴν ἄφιξίν μου λύκοι βαρεῖς εἰς ὑμᾶς μὴ φειδόμενοι τοῦ ποιμνίου, ³⁰ καὶ ἐξ ὑμῶν αὐτῶν ἀναστήσουσιν ἄνδρες λαλοῦντες διεστραμμένα τοῦ ἀποσπᾶν τοὺς μαθητὰς ὀπίσω αὐτῶν. ³¹ διὸ γρηγορεῖτε, μνημονεύοντες ὅτι τριετίαν νύκτα καὶ ἡμέραν οὐκ ἔπαυσάμην μετὰ δακρῶν νοουθετῶν ἕνα ἕκαστον.

³² καὶ τὰ νῦν παρατίθεμαι ὑμᾶς τῷ θεῷ καὶ τῷ λόγῳ τῆς χάριτος αὐτοῦ τῷ δυναμένῳ οἰκοδομῆσαι καὶ δοῦναι τὴν κληρονομίαν ἐν τοῖς ἡγιασμένοις πᾶσιν. ³³ ἀργυρίου ἢ χρυσοῦ ἢ ἱματισμοῦ οὐδενὸς ἐπεθύμησα. ³⁴ αὐτοὶ γινώσκετε ὅτι ταῖς χρείαις μου καὶ τοῖς οὖσιν μετ' ἐμοῦ ὑπηρετήσαν αἱ χεῖρες αὐταί. ³⁵ πάντα ὑπέδειξα ὑμῖν ὅτι οὕτως κοπιῶντας δεῖ ἀντιλαμβάνεσθαι τῶν ἀσθενούντων, μνημονεύειν τε τῶν λόγων τοῦ κυρίου Ἰησοῦ ὅτι αὐτὸς εἶπεν, Μακάριόν ἐστιν μᾶλλον διδόναι ἢ λαμβάνειν.

³⁶ Καὶ ταῦτα εἰπὼν θεῖς τὰ γόνατα αὐτοῦ σὺν πᾶσιν αὐτοῖς προσηύξατο. ³⁷ ἱκανὸς δὲ κλαυθμὸς ἐγένετο πάντων, καὶ ἐπιπεσόντες ἐπὶ τὸν τράχηλον τοῦ Παύλου κατεφίλουν αὐτόν, ³⁸ ὀδυνώμενοι μάλιστα ἐπὶ τῷ λόγῳ ᾧ εἰρήκει ὅτι οὐκέτι μέλλουσιν τὸ πρόσωπον αὐτοῦ θεωρεῖν. προέπεμπον δὲ αὐτόν εἰς τὸ πλοῖον.

§21 ¹ Ὡς δὲ ἐγένετο ἀναχθῆναι ἡμᾶς ἀποσπασθέντας ἀπ' αὐτῶν, εὐθυδρομήσαντες ἤλθομεν εἰς τὴν Κῶ, τῇ δὲ ἑξῆς εἰς τὴν Ῥόδον, κἀκεῖθεν εἰς Πάταρα. ² καὶ εὐρόντες πλοῖον διαπερῶν εἰς Φοινίκην ἐπιβάντες ἀνήχθημεν. ³ ἀναφάναντες δὲ τὴν Κύπρον καὶ

nem tudom, mi minden vár ott rám. ²³ Csak azt tudom, amit a Szentlélek minden városban értésemre ad, hogy bilincsek és szorongatások várnak rám Jeruzsálemben. ²⁴ De nem félek ezektől. Az életemet sem tartom értékesebbnek, mint magamat, csak elvégezhessem pályafutásomat, az ige szolgálatát, amelyet az Úr Jézustól kaptam, hogy tanúságot tegyek Isten kegyelmének evangéliumáról.

²⁵ Azt is tudom már, hogy közületek, akik között jártam, s akiknek hirdettem Isten országát, többé senki sem fogja látni arcomat. ²⁶ Azért szentül állítom ma nektek, hogy nem szárad rajtam senkinek a vére sem. ²⁷ Mert nem vonakodtam attól, hogy hirdessem nektek Isten maradéktalan akaratát. ²⁸ Vigyázzatok magatokra és az egész nyájra, amely fölé a Szentlélek előljáróul helyezett titeket, hogy kormányozzátok Isten egyházát, amelyet tulajdon vérén szerzett. ²⁹ Tudom, hogy miután elmegyek, ragadozó farkasok jönnek közétek, és nem fogják kímélni a nyáját. ³⁰ Sőt köztetek is támadnak férfiak, akik fonák dolgokat beszélnek, hogy magukkal ragadják a tanítványokat. ³¹ Őrködjétek azért és tartsátok emlékezetben, hogy három éven át éjjel-nappal könnyek között szüntelenül intettem mindegyiketeket.

³² Most pedig Istennek ajánllak titeket, és az ő kegyelme igéjének. Neki van hatalma, hogy gyarapodást és örökséget adjon az összes megszentelt számára. ³³ Nem kívántam el senki ezüstjét, aranyát vagy ruháját. ³⁴ Magatok tudjátok, hogy ezek a kezek dolgoztak meg azért, amire szükségem volt nekem és azoknak, akik velem vannak. ³⁵ Mindenben megmutattam nektek, hogy így kell fáradozni, segíteni a gyöngéken, és megemlékezni az Úr Jézus szavairól, mert ő mondta: 'Nagyobb boldogság adni, mint kapni.'

³⁶ Miután ezeket elmondta, letérdelt, és együtt imádkozott mindnyájukkal. ³⁷ Azok pedig mindannyian nagy sírásra fakadtak, és Pál nyakába borulva csókoltgatták őt. ³⁸ Az a mondása fájt nekik leginkább, hogy nem fogják többé viszontlátni az arcát. Végül pedig elkísérték őt a hajóra.

21 Pál útja Jeruzsálembe ¹ Amikor azután elváltunk tőlük, kihajóztunk, és egyenes irányban haladva Kószba értünk, másnap Rodoszba, onnan pedig Patarába. ² Amikor találtunk egy Föníciába menő hajót, szálltunk és továbbhajóztunk. ³ Mikor feltűnt előttünk Ciprus, azt bal felől haladva elhagytuk, aztán Szíriába hajóztunk, és eljutottunk Tíruszba,

καταλιπόντες αὐτὴν εὐώνυμον ἐπλέομεν εἰς Συρίαν, καὶ κατήλθομεν εἰς Τύρον, ἐκεῖσε γὰρ τὸ πλοῖον ἦν ἀποφορτιζόμενον τὸν γόμον. ⁴ ἀνευρόντες δὲ τοὺς μαθητὰς ἐπεμείναμεν αὐτοῦ ἡμέρας ἑπτὰ, οἵτινες τῷ Παύλῳ ἔλεγον διὰ τοῦ πνεύματος μὴ ἐπιβαίνειν εἰς Ἱεροσόλυμα. ⁵ ὅτε δὲ ἐγένετο ἡμᾶς ἐξαρτίσαι τὰς ἡμέρας, ἐξελθόντες ἐπορευόμεθα προπεμπόντων ἡμᾶς πάντων σὺν γυναιξὶ καὶ τέκνοις ἕως ἔξω τῆς πόλεως, καὶ θέντες τὰ γόνατα ἐπὶ τὸν αἰγιαλὸν προσευξάμενοι ⁶ ἀψησασάμεθα ἀλλήλους, καὶ ἀνέβημεν εἰς τὸ πλοῖον, ἐκεῖνοι δὲ ὑπέστρεψαν εἰς τὰ ἴδια. ⁷ Ἡμεῖς δὲ τὸν πλοῦν διανύσαντες ἀπὸ Τύρου κατηντήσαμεν εἰς Πτολεμαίδα, καὶ ἀσπασάμενοι τοὺς ἀδελφοὺς ἐμείναμεν ἡμέραν μίαν παρ' αὐτοῖς.

⁸ τῇ δὲ ἐπαύριον ἐξελθόντες ἦλθομεν εἰς Καισάρειαν, καὶ εἰσελθόντες εἰς τὸν οἶκον Φιλίππου τοῦ εὐαγγελιστοῦ ὄντος ἐκ τῶν ἑπτὰ ἐμείναμεν παρ' αὐτῷ. ⁹ τούτῳ δὲ ἦσαν θυγατέρες τέσσαρες παρθένοι προφητεύουσαι. ¹⁰ ἐπιμενόντων δὲ ἡμέρας πλείους κατήλθεν τις ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας προφήτης ὀνόματι Ἀγαθος, ¹¹ καὶ ἐλθὼν πρὸς ἡμᾶς καὶ ἄρας τὴν ζώνην τοῦ Παύλου δήσας ἑαυτοῦ τοὺς πόδας καὶ τὰς χεῖρας εἶπεν, Τάδε λέγει τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, Τὸν ἄνδρα οὗ ἐστὶν ἡ ζώνη αὕτη οὕτως δήσουσιν ἐν Ἱερουσαλὴμ οἱ Ἰουδαῖοι καὶ παραδώσουσιν εἰς χεῖρας ἐθνῶν. ¹² ὡς δὲ ἠκούσαμεν ταῦτα, παρεκαλοῦμεν ἡμεῖς τε καὶ οἱ ἐντόπιοι τοῦ μὴ ἀναβαίνειν αὐτὸν εἰς Ἱερουσαλὴμ. ¹³ τότε ἀπεκρίθη ὁ Παῦλος, Τί ποιεῖτε κλαίοντες καὶ συνθρύπτοντές μου τὴν καρδίαν; ἐγὼ γὰρ οὐ μόνον δεθῆναι ἀλλὰ καὶ ἀποθανεῖν εἰς Ἱερουσαλὴμ ἐτοίμως ἔχω ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος τοῦ κυρίου Ἰησοῦ. ¹⁴ μὴ πειθομένου δὲ αὐτοῦ ἡσυχάσαμεν εἰπόντες, Τοῦ κυρίου τὸ θέλημα γινέσθω.

¹⁵ Μετὰ δὲ τὰς ἡμέρας ταύτας ἐπισκευασάμενοι ἀνεβαίνομεν εἰς Ἱεροσόλυμα. ¹⁶ συνῆλθον δὲ καὶ τῶν μαθητῶν ἀπὸ Καισαρείας σὺν ἡμῖν, ἄγοντες παρ' ᾧ ξενισθῶμεν Μνάσωνι τινι Κυπρίῳ, ἀρχαίῳ μαθητῇ. ¹⁷ Γενομένων δὲ ἡμῶν εἰς Ἱεροσόλυμα ἀσμένως ἀπεδέξαντο ἡμᾶς οἱ ἀδελφοί.

¹⁸ τῇ δὲ ἐπιούσῃ εἰσῆει ὁ Παῦλος σὺν ἡμῖν πρὸς Ἰάκωβον, πάντες τε παρεγένοντο οἱ πρεσβύτεροι. ¹⁹ καὶ ἀσπασάμενος αὐτοὺς ἐξηγεῖτο καθ' ἕνα ἕνα ὧν ἐποίησεν ὁ θεὸς ἐν τοῖς ἔθνεσιν διὰ τῆς διακονίας αὐτοῦ. ²⁰ οἱ δὲ ἀκούσαντες ἐδόξαζον τὸν θεόν, εἶπόν τε αὐτῷ, Θεωρεῖς, ἀδελφέ, πόσαι μυριάδες εἰσὶν ἐν τοῖς Ἰουδαίοις τῶν πεπιστευκότων, καὶ πάντες ζηλωταὶ τοῦ νόμου ὑπάρχουσιν. ²¹ κατηχήθησαν δὲ περὶ σοῦ ὅτι ἀποστασίαν διδάσκεις ἀπὸ

mert a hajó ott készült kirakni a rakományt. ⁴ Miután a tanítványokat megtaláltuk, ott maradtunk hét napig. Ők a Lélek által azt mondták Pálnak, hogy ne menjen fel Jeruzsálembé. ⁵ Néhány nap elteltével mégis elindultunk és továbbmentünk. Ők pedig mindannyian elkísértek bennünket feleségeikkel és gyermekeikkel, kikísértek a városból, és a parton letérdelve imádkoztunk. ⁶ Miután elbúcsúztunk egymástól, mi hajóra szálltunk, ők pedig visszatértek övéikhez. ⁷ A hajóút befejezéseként lementünk Tíruszból Ptolemaiszbá. Köszöntöttük a testvéreket, és egy napig náluk maradtunk.

⁸ Másnap továbbmentünk, és Cézareába érkezünk. Itt betértünk Fülöp evangélista házába, és megszálltunk nála, aki a hét közül az egyik volt. ⁹ Négy hajadon leánya volt, s ezek prófétáltak. ¹⁰ Amíg mi néhány napig időztünk, egy Agabusz nevű próféta érkezett oda Júdeából. ¹¹ Odajött hozzánk, fogta Pál övét, megkötözte vele a saját lábát és kezét, és így szólt: »A Szentlélek ezeket mondja: Azt a férfit, akié ez az öv, a zsidók így kötözik meg Jeruzsálemben, és átadják a pogányok kezébe.« ¹² Mikor ezt meghallottuk, mi is kértük őt, meg az ottaniak is, hogy ne menjen fel Jeruzsálembé. ¹³ De Pál így felelt: »Mit csináltok, miért sírtok és szomorítjátok a szívemet? Hiszen én kész vagyok az Úr Jézus nevéért nemcsak arra, hogy megkötözzenek, hanem hogy meg is haljak Jeruzsálemben.« ¹⁴ S mivel nem tudtuk lebeszélni őt, megnyugodtunk, és így szoltunk: »Legyen meg az Úr akarata!«

¹⁵ E napok után tehát útnak eredtünk, és felmentünk Jeruzsálembé. ¹⁶ Cézareából a tanítványok közül is velünk tartottak néhányan. Magukkal hozták Mnázont, egy Ciprusról való régi tanítványt, hogy nála szálljunk meg. ¹⁷ Amikor Jeruzsálembé értünk, a testvérek szívesen fogadtak minket.

Pál letartóztatása és fogsága: 21,18-28,31

Pál Jakabnál; Pál fogadalma ¹⁸ Másnap Pál velünk együtt bement Jakabhoz, és a presbiterek is mindnyájan összegyűltek. ¹⁹ Miután köszöntötte őket, részletesen elmondta, mit művelt Isten a pogányok között az ő szolgálata által. ²⁰ Azok pedig, miután meghallgatták, dicsőítették Istent, neki pedig azt mondták: »Nézd, testvér, sok ezren vannak a zsidók között, akik hívők lettek, de azért mind féltékenyen tartják a törvényt. ²¹ Rólad azonban azt hallották, hogy a Mózesztől való elpártolásra tanítod azokat a zsidókat, akik a pogányok között vannak. Azt mon-

Μωϋσέως τοὺς κατὰ τὰ ἔθνη πάντας Ἰουδαίους, λέγων μὴ περιτέμνειν αὐτοὺς τὰ τέκνα μηδὲ τοῖς ἔθεσιν περιπατεῖν. **22** τί οὖν ἐστίν; πάντως ἀκούσονται ὅτι ἐλήλυθας. **23** τοῦτο οὖν ποιήσον ὃ σοι λέγομεν· εἰσὶν ἡμῖν ἄνδρες τέσσαρες εὐχὴν ἔχοντες ἐφ' ἑαυτῶν. **24** τούτους παραλαβὼν ἀγνίσθητι σὺν αὐτοῖς καὶ δαπάνησον ἐπ' αὐτοῖς ἵνα ξυρήσονται τὴν κεφαλὴν, καὶ γνῶσονται πάντες ὅτι ὦν κατήχηται περὶ σοῦ οὐδέν ἐστιν, ἀλλὰ στοιχεῖς καὶ αὐτὸς φυλάσσω τὸν νόμον. **25** περὶ δὲ τῶν πεπιστευκότων ἔθνων ἡμεῖς ἐπεστείλαμεν κρίναντες φυλάσσεσθαι αὐτοὺς τό τε εἰδωλόθυτον καὶ αἷμα καὶ πνικτὸν καὶ πορνείαν.

26 τότε ὁ Παῦλος παραλαβὼν τοὺς ἄνδρας, τῇ ἐχομένῃ ἡμέρᾳ σὺν αὐτοῖς ἀγνισθεὶς εἰσῆει εἰς τὸ ἱερόν, διαγγέλλων τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν ἡμερῶν τοῦ ἀγνισμοῦ ἕως οὗ προσηνέχθη ὑπὲρ ἐνὸς ἐκάστου αὐτῶν ἢ προσφορά.

27 Ὡς δὲ ἔμελλον αἱ ἑπτὰ ἡμέραι συντελεῖσθαι, οἱ ἀπὸ τῆς Ἀσίας Ἰουδαῖοι θεασάμενοι αὐτὸν ἐν τῷ ἱερῷ συνέχεον πάντα τὸν ὄχλον καὶ ἐπέβαλον ἐπ' αὐτὸν τὰς χεῖρας, **28** κράζοντες, Ἄνδρες Ἰσραηλίται, βοηθεῖτε· οὗτός ἐστιν ὁ ἄνθρωπος ὁ κατὰ τοῦ λαοῦ καὶ τοῦ νόμου καὶ τοῦ τόπου τούτου πάντας πανταχῇ διδάσκων, ἔτι τε καὶ Ἕλληνας εἰσήγαγεν εἰς τὸ ἱερόν καὶ κεκοίνωκεν τὸν ἅγιον τόπον τοῦτον. **29** ἦσαν γὰρ προεωρακοὶ Τρόφιμον τὸν Ἐφέσιον ἐν τῇ πόλει σὺν αὐτῷ, ὃν ἐνόμιζον ὅτι εἰς τὸ ἱερόν εἰσήγαγεν ὁ Παῦλος. **30** ἐκινήθη τε ἡ πόλις ὅλη καὶ ἐγένετο συνδρομὴ τοῦ λαοῦ, καὶ ἐπιλαβόμενοι τοῦ Παύλου εἶλκον αὐτὸν ἔξω τοῦ ἱεροῦ, καὶ εὐθέως ἐκλείσθησαν αἱ θύραι. **31** ζητούντων τε αὐτὸν ἀποκτεῖναι ἀνέβη φάσις τῷ χιλιάρχῳ τῆς σπείρης ὅτι ὅλη συγχύνεται Ἱερουσαλὴμ, **32** ὃς ἐξαυτῆς παραλαβὼν στρατιώτας καὶ ἑκατοντάρχας κατέδραμεν ἐπ' αὐτούς· οἱ δὲ ἰδόντες τὸν χιλιάρχον καὶ τοὺς στρατιώτας ἐπαύσαντο τύπτοντες τὸν Παῦλον. **33** τότε ἐγγίσας ὁ χιλιάρχος ἐπελάβετο αὐτοῦ καὶ ἐκέλευσεν δεθῆναι ἀλύσει δυοῖς, καὶ ἐπνιθάνετο τίς εἶη καὶ τί ἐστὶν πεποιηκώς. **34** ἄλλοι δὲ ἄλλο τι ἐπεφώνουν ἐν τῷ ὄχλῳ· μὴ δυναμένου δὲ αὐτοῦ γνῶναι τὸ ἀσφαλές διὰ τὸν θόρυβον ἐκέλευσεν ἄγεσθαι αὐτὸν εἰς τὴν παρεμβολήν. **35** ὅτε δὲ ἐγένετο ἐπὶ τοὺς ἀναβαθμούς, συνέβη βαστάζεσθαι αὐτὸν ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν διὰ τὴν βίαν τοῦ ὄχλου, **36** ἠκολούθει γὰρ τὸ πλῆθος τοῦ λαοῦ κράζοντες, Αἶρε αὐτόν.

37 Μέλλων τε εἰσάγεσθαι εἰς τὴν

zsidókat, akik a pogányok között vannak. Azt mondd nekik, hogy nem kell sem a fiaikat körülmetéltetniük, sem a szokásokat követniük. **22** Mi tehát a teendő? Elkerülhetetlen, hogy a tömeg össze ne csődüljön, ha meghallják, hogy megjöttél. **23** Tedd meg tehát azt, amit mondunk neked. Van nálunk négy férfi, akik fogadalmat vettek magukra. **24** Vedd őket magad mellé, szentelődj meg velük, fizess helyettük, hogy megnyiratkozzanak. Akkor mindenki tudni fogja, hogy nem igaz, amit rólad hallottak; ellenkezőleg, te is megtartod a törvényt, és aszerint élsz. **25** Ami pedig azokat illeti, akik a pogányok közül lettek hívők, mi megírtuk végzésünket, hogy tartózkodjanak a bálványoknak áldozott dolgoktól, a vértől, a fojtott állatoktól és a paráznaságtól.«

26 Erre Pál maga mellé vette a férfiakat, másnap tisztulást végzett, velük együtt bement a templomba, és bejelentette, hogy a tisztulás napjai letelnek, amikor mindegyikükért bemutatják az áldozatot.

Pál letartóztatása **27** Mikor azonban a hét nap lassan már letelt, az Ázsiából való zsidók meglátták őt a templomban, fölizgatták az egész népet, és elfogták őt. **28** Közben ezt kiáltották: »Izraelita férfiak! Segítsetek! Ez az az ember, aki a nép, a törvény és ez ellen a hely ellen tanít mindenkit mindenütt, sőt még pogányokat is behozott a templomba, és megfertőzte ezt a szent helyet!« **29** Vele látták ugyanis az efezusi Trofimoszt a városban, s róla gondolták, hogy Pál bevitte a templomba. **30** Meg is mozdult az egész város. A nép összehűződött, megragadták Pált, és kihurcolták a templomból, a kapukat pedig azonnal bezárták. **31** Mikor már azon voltak, hogy megöljék őt, az a hír jutott el a helyőrség ezredeséhez, hogy egész Jeruzsálem zavargásban tört ki. **32** Az mindjárt katonákat és századosokat vett maga mellé, és lesietett hozzájuk. Azok pedig, amikor meglátták az ezredes és a katonákat, abbahagyták Pál ütlegetését. **33** Ekkor az ezredes odalépett, megfogta őt, és megkötöztette két láncsal. Aztán megkérdezte, hogy kicsoda ez, és mit tett. **34** De a tömegből az egyik ember ezt, másik azt kiabált, s mivel pontosan nem tudott tájékozódni a zajongás miatt, a várba vitette őt. **35** Amikor azonban a lépcsőkhöz jutott, történt, hogy a nép erőszakossága miatt a katonáknak már vinniük kellett. **36** A népsokaság ugyanis utána tódult, és azt kiáltozta: »Öld meg őt!«

37 Amikor már a várba készültek bevezetni Pált, ő így szólt az ezredeshez: »Szabad-e valamit monda-

παρεμβολὴν ὁ Παῦλος λέγει τῷ χιλιάρχῳ, Εἰ ἔξεστίν μοι εἰπεῖν τι πρὸς σέ; ὁ δὲ ἔφη, Ἑλληνιστὶ γινώσκεις; ³⁸ οὐκ ἄρα σὺ εἶ ὁ Αἰγύπτιος ὁ πρὸ τούτων τῶν ἡμερῶν ἀναστατώσας καὶ ἐξαγαγὼν εἰς τὴν ἔρημον τοὺς τετρακισχίλιους ἄνδρας τῶν σικαρίων; ³⁹ εἶπεν δὲ ὁ Παῦλος, Ἐγὼ ἄνθρωπος μὲν εἰμι Ἰουδαῖος, Ταρσεὺς τῆς Κιλικίας, οὐκ ἀσήμου πόλεως πολίτης· δέομαι δέ σου, ἐπίτρεψόν μοι λαλῆσαι πρὸς τὸν λαόν. ⁴⁰ ἐπιτρέψαντος δὲ αὐτοῦ ὁ Παῦλος ἕστως ἐπὶ τῶν ἀναβαθμῶν κατέσεισεν τῇ χειρὶ τῷ λαῷ· πολλῆς δὲ σιγῆς γενομένης προσεφώνησεν τῇ Ἑβραΐδι διαλέκτῳ λέγων,

§22 ¹ Ἄνδρες ἀδελφοὶ καὶ πατέρες, ἀκούσατέ μου τῆς πρὸς ὑμᾶς νυνὶ ἀπολογίας. ² ἀκούσαντες δὲ ὅτι τῇ Ἑβραΐδι διαλέκτῳ προσεφώνει αὐτοῖς μᾶλλον παρέσχον ἡσυχίαν. καὶ φησὶν, ³ Ἐγὼ εἰμι ἀνὴρ Ἰουδαῖος, γεγεννημένος ἐν Ταρσῷ τῆς Κιλικίας, ἀνατεθραμμένος δὲ ἐν τῇ πόλει ταύτῃ, παρὰ τοὺς πόδας Γαμαλιὴλ πεπαιδευμένος κατὰ ἀκρίβειαν τοῦ πατρῷου νόμου, ζηλωτὴς ὑπάρχων τοῦ θεοῦ καθὼς πάντες ὑμεῖς ἐστε σήμερον· ⁴ ὅς ταύτην τὴν ὁδὸν ἐδίωξα ἄχρι θανάτου, δεσμεύων καὶ παραδιδούς εἰς φυλακὰς ἄνδρας τε καὶ γυναῖκας, ⁵ ὡς καὶ ὁ ἀρχιερεὺς μαρτυρεῖ μοι καὶ πᾶν τὸ πρεσβυτέριον· παρ' ὧν καὶ ἐπιστολὰς δεξάμενος πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς εἰς Δαμασκὸν ἐπορευόμην ἄξων καὶ τοὺς ἐκεῖσε ὄντας δεδεμένους εἰς Ἱερουσαλὴμ ἵνα τιμωρηθῶσιν.

⁶ Ἐγένετο δὲ μοι πορευομένῳ καὶ ἐγγίζοντι τῇ Δαμασκῷ περὶ μεσημβρίαν ἐξαίφνης ἐκ τοῦ οὐρανοῦ περιεστράψαι φῶς ἰκανὸν περὶ ἐμέ, ⁷ ἔπεσά τε εἰς τὸ ἔδαφος καὶ ἤκουσα φωνῆς λεγούσης μοι, Σαοὺλ Σαοὺλ, τί με διώκεις; ⁸ ἐγὼ δὲ ἀπεκρίθην, Τίς εἶ, κύριε; εἶπέν τε πρὸς με, Ἐγὼ εἰμι Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος ὃν σὺ διώκεις. ⁹ οἱ δὲ σὺν ἐμοὶ ὄντες τὸ μὲν φῶς ἐθεάσαντο τὴν δὲ φωνὴν οὐκ ἤκουσαν τοῦ λαλοῦντός μοι. ¹⁰ εἶπον δέ, Τί ποιήσω, κύριε; ὁ δὲ κύριος εἶπεν πρὸς με, Ἄναστὰς πορεύου εἰς Δαμασκόν, κακεῖ σοι λαληθήσεται περὶ πάντων ὧν τέτακται σοι ποιῆσαι. ¹¹ ὡς δὲ οὐκ ἐνέβλεπον ἀπὸ τῆς δόξης τοῦ φωτὸς ἐκείνου, χειραγωγούμενος ὑπὸ τῶν συνόντων μοι ἦλθον εἰς Δαμασκόν.

¹² Ἀνανίας δὲ τις, ἀνὴρ εὐλαβὴς κατὰ τὸν νόμον, μαρτυρούμενος ὑπὸ πάντων τῶν κατοικούντων Ἰουδαίων, ¹³ ἐλθὼν πρὸς με καὶ ἐπιστὰς εἶπέν μοι, Σαοὺλ ἀδελφέ, ἀνάβλεψον· καγὼ αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἀνέβλεψα εἰς αὐτόν. ¹⁴ ὁ δὲ εἶπεν, Ὁ θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν προεχειρίσατό σε γινῶναι τὸ θέλημα αὐτοῦ καὶ ἰδεῖν τὸν δίκαιον καὶ ἀκοῦσαι φωνὴν ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ, ¹⁵ ὅτι ἔση

nom neked?« Az megkérdezte: »Te tudsz görögül? ³⁸ Nem te vagy az az egyiptomi, nem te keltettél a napokban zavargást, s kivetted a pusztába négyezer szikárius férfit?« ³⁹ Pál azonban azt mondta neki: »Én zsidó ember vagyok a cilíciái Tarzusból, annak az ismert városnak vagyok a polgára. Kérlek azonban, engedd meg nekem, hogy szóljak a néphez!« ⁴⁰ Mikor az megadta az engedélyt, Pál a lépcsőkön állva intett a népnek a kezével. Erre nagy csendesség lett. Ő pedig megszólalt zsidó nyelven, és ezt mondta:

22 Pál beszéde ¹»Férfiak, testvérek és atyák!

Hallgassátok meg védekezésemet, melyet most elétek tárok.« ² Amint meghallották, hogy héber nyelven szól hozzájuk, még csendesebbek lettek. ³ Ő pedig így szól: »Zsidó ember vagyok, a cilíciái Tarzusban születtem, de ebben a városban nevelkedtem fel Gamálieel lábánál. Az atyák törvényének szigorúsága szerint nyertem oktatást, a törvény buzgó követője voltam, amint ti is azok vagytok ma mindnyájan. ⁴ Ezt az utat pedig halálra üldöztem, megkötöttem és őrizetbe adtam férfiakat és nőket. ⁵ Ezt a főpap és a vének mind tanúsítják rólam. Kaptam tőlük leveleket is, úgy mentem el Damaszkuszba a testvérekhez, hogy az ottaniakat is megkötözve Jeruzsálembe hozzam, hogy megbüntessék őket.

⁶ Történt azonban, hogy útközben, amikor Damaszkuszhoz közeledtem, déltájban hirtelen nagy világosság áradt rám az égből. ⁷ Leestem a földre, és szózatot hallottam, amely azt mondta nekem: 'Saul, Saul miért üldözöl engem?' ⁸ Én pedig így feleltem: 'Uram, ki vagy?' Ő azt válaszolta: 'Én vagyok a Nazáreti Jézus, akit te üldözöl.' ⁹ Akik velem voltak, látták ugyan a világosságot, de nem hallották annak szavát, aki velem beszélt. ¹⁰ Erre én megkérdeztem: 'Mit tegyek, Uram?' Az Úr pedig azt mondta nekem: 'Kelj fel, és menj Damaszkuszba. Ott megmondják majd neked mindazt, amit tenned kell.' ¹¹ Mivel azonban a ragyogó fény következtében nem láttam, a kísérők kézen fogva vezettek, s így értem Damaszkuszba.

¹² Egy bizonyos Ananiás nevű férfi, aki félté Istent a törvény szerint, s akiről az ott lakó zsidók mind jó véleménnyel vannak, ¹³ felkeresett, és mellem állva azt mondta nekem: 'Saul testvér, láss!' Abban a pillanatban megláttam őt. ¹⁴ Ő pedig így folytatta: 'Atyáink Istene előre kijelölt téged, hogy megismerd akaratát, meglásd az Igazat, és szavait a saját szájából halld. ¹⁵ Tanúskodni fogsz mellette minden ember előtt azokról a dolgokról, amiket láttál és hal-

μάρτυς αὐτῷ πρὸς πάντας ἀνθρώπους ὧν ἑώρακας καὶ ἤκουσας. ¹⁶ καὶ νῦν τί μέλλεις; ἀναστὰς βάπτισαι καὶ ἀπόλουσαι τὰς ἀμαρτίας σου ἐπικαλεσάμενος τὸ ὄνομα αὐτοῦ.

¹⁷ Ἐγένετο δέ μοι ὑποστρέψαντι εἰς Ἱερουσαλήμ καὶ προσευχομένον μου ἐν τῷ ἱερῷ γενέσθαι με ἐν ἐκστάσει ¹⁸ καὶ ἰδεῖν αὐτὸν λέγοντά μοι, Σπεῦσον καὶ ἔξελθε ἐν τάχει ἐξ Ἱερουσαλήμ, διότι οὐ παραδέξονται σου μαρτυρίαν περὶ ἐμοῦ. ¹⁹ καὶ γὰρ εἶπον, Κύριε, αὐτοὶ ἐπίστανται ὅτι ἐγὼ ἤμην φυλακίζων καὶ δέρων κατὰ τὰς συναγωγὰς τοὺς πιστεύοντας ἐπὶ σέ. ²⁰ καὶ ὅτε ἐξεχύνητο τὸ αἷμα Στεφάνου τοῦ μάρτυρός σου, καὶ αὐτὸς ἤμην ἐφεστῶς καὶ συνευδοκῶν καὶ φυλάσσων τὰ ἱμάτια τῶν ἀναιρούντων αὐτόν. ²¹ καὶ εἶπεν πρὸς με, Πορεύου, ὅτι ἐγὼ εἰς ἔθνη μακρὰν ἐξαποστελῶ σε.

²² Ἦκουον δὲ αὐτοῦ ἄχρι τούτου τοῦ λόγου καὶ ἐπήραν τὴν φωνὴν αὐτῶν λέγοντες, Αἶρε ἀπὸ τῆς γῆς τὸν τοιοῦτον, οὐ γὰρ καθῆκεν αὐτὸν ζῆν. ²³ κραυγαζόντων τε αὐτῶν καὶ ῥιπτούντων τὰ ἱμάτια καὶ κοινορτὸν βαλλόντων εἰς τὸν ἀέρα, ²⁴ ἐκέλευσεν ὁ χιλιάρχος εἰσάγεσθαι αὐτὸν εἰς τὴν παρεμβολήν, εἶπας μαστιξίν ἀνετάζεσθαι αὐτὸν ἵνα ἐπιγνῶ δι' ἣν αἰτίαν οὕτως ἐπεφώνουν αὐτῷ.

²⁵ ὡς δὲ προέτειναν αὐτὸν τοῖς ἱμάσι εἶπεν πρὸς τὸν ἐστῶτα ἐκατόνταρχον ὁ Παῦλος, Εἰ ἄνθρωπον Ῥωμαῖον καὶ ἀκατάκριτον ἔξεστιν ὑμῖν μαστίζειν; ²⁶ ἀκούσας δὲ ὁ ἐκατοντάρχης προσελθὼν τῷ χιλιάρχῳ ἀπήγγειλεν λέγων, Τί μέλλεις ποιεῖν; ὁ γὰρ ἄνθρωπος οὗτος Ῥωμαῖός ἐστιν. ²⁷ προσελθὼν δὲ ὁ χιλιάρχος εἶπεν αὐτῷ, Λέγε μοι, σὺ Ῥωμαῖός εἶ; ὁ δὲ ἔφη, Ναί. ²⁸ ἀπεκρίθη δὲ ὁ χιλιάρχος, Ἐγὼ πολλοῦ κεφαλαίου τὴν πολιτείαν ταύτην ἐκτησάμην. ὁ δὲ Παῦλος ἔφη, Ἐγὼ δὲ καὶ γεγέννημαι. ²⁹ εὐθέως οὖν ἀπέστησαν ἀπ' αὐτοῦ οἱ μέλλοντες αὐτὸν ἀνετάζειν· καὶ ὁ χιλιάρχος δὲ ἐφοβήθη ἐπιγνοὺς ὅτι Ῥωμαῖός ἐστιν καὶ ὅτι αὐτὸν ἦν δεδεκώς.

³⁰ Τῇ δὲ ἐπαύριον βουλόμενος γινῶναι τὸ ἀσφαλές τὸ τί κατηγορεῖται ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων ἔλυσεν αὐτόν, καὶ ἐκέλευσεν συναλθεῖν τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ πᾶν τὸ συνέδριον, καὶ καταγαγὼν τὸν Παῦλον ἔστησεν εἰς αὐτούς.

§23 ¹ ἀτενίσας δὲ ὁ Παῦλος τῷ συνεδρίῳ εἶπεν, Ἄνδρες ἀδελφοί, ἐγὼ πάση συνειδήσει ἀγαθῇ πεπολιτευμαι τῷ θεῷ ἄχρι ταύτης τῆς ἡμέρας. ² ὁ δὲ ἀρχιερεὺς Ἀνανίας ἐπέταξεν τοῖς παρεστῶσιν αὐτῷ τύπτειν αὐτοῦ τὸ στόμα. ³ τότε ὁ Παῦλος πρὸς αὐτοὺς εἶπεν, Τύπτειν σε μέλλει ὁ θεός.

lottál. ¹⁶ Most pedig miért késlekedsz? Kelj fel, keresztelkedj meg, mosd le bűneidet, és hívd segítségül az Ő nevét!

¹⁷ Amikor később visszatértem Jeruzsálembe, és imádkoztam a templomban, lelki elragadtatásba estem. ¹⁸ Láttam őt, s ő azt mondta nekem: `Siess, menj ki gyorsan Jeruzsálemből, mert nem fogadják el a rólam szóló tanúságtételeidet!' <sup>19</sup> Erre megkérdeztem: `Uram, hisz tudják, hogy én voltam az, aki börtönbe zárattam, és a zsinagógákban megvertettem a benned hívőket. ²⁰ Amikor pedig Istvánnak, a te tanúdnak vérént ontották, ott álltam, helyeseltam azt, és őriztem gyilkosainak ruháját.' ²¹ De ő azt mondta nekem: `Menj el, mert én elküldlek téged messzire, a pogányok közé.'«

Pál és a római ezredes ²² Amíg ezeket elmondta, hallgatták őt, de ekkor hangosan kiáltozni kezdtek: »Veszítsd el az ilyen embert a földről, nem élhet tovább!« ²³ Mivel egyre csak lármáztak, köntöseiket eldobálták, és port szórtak a levegőbe, ²⁴ az ezredes megparancsolta, hogy vezessék be a várba, ostromozzák meg, vessék kínvallatás alá, mert meg akarta tudni, hogy miért kiabálnak úgy ellene.

²⁵ Mikor azonban szíjjakkal lekötötték, Pál megkérdezte a mellette álló századost: »Szabad nektek római polgárt megostorozni, mielőtt elítélték volna?« ²⁶ A százados, aki ezt hallotta, odament az ezredeshez, és jelentést tett neki: »Mit akarsz tenni? Hiszen ez az ember római polgár.« ²⁷ Erre az ezredes odament hozzá, és azt mondta neki: »Mondd meg nekem, valóban római polgár vagy?« Ő azt felelte: »Igen.« ²⁸ Az ezredes erre azt mondta: »Én sok pénzért jutottam ehhez a polgársághoz.« Mire Pál azt mondta: »Én pedig abban születtem.« ²⁹ Erre nyomban félreálltak, akik kínvallatására készültek. Az ezredes is megijedt, amikor megtudta, hogy római polgár léte megkötöztette őt.

Pál a főtanács előtt ³⁰ Másnap aztán tüzetesebben meg akarta tudakolni, hogy a zsidók mivel vádolják. Eloldoztatta őt, összehívta a papokat és az egész főtanácsot, azután elővezette Pált, és eléjük állította.

23 ¹ Pál a főtanács felé fordult, és így szólt: »Férfiak, testvérek! Mind a mai napig maradéktalanul jó lelkiismerettel jártam az Úr előtt.« ² Ananiás főpap erre megparancsolta a mellette állóknak, hogy üssék őt szájon. ³ Pál ekkor így szólt hozzá: »Megver téged Isten, te fehérre meszelt fal! Leülsz, hogy a törvény szerint ítélkezz rajtam, és a törvény ellenére

πρὸς αὐτὸν εἶπεν, Τύπτειν σε μέλλει ὁ θεός, τοῖχε κεκοιμημένε· καὶ σὺ κáθη κρίνων με κατὰ τὸν νόμον, καὶ παρανομῶν κελεύεις με τύπτεσθαι; ⁴ οἱ δὲ παρεστῶτες εἶπαν, Τὸν ἀρχιερέα τοῦ θεοῦ λοιδορεῖς; ⁵ ἔφη τε ὁ Παῦλος, Οὐκ ἦδειν, ἀδελφοί, ὅτι ἐστὶν ἀρχιερεύς· γέγραπται γάρ ὅτι Ἄρχοντα τοῦ λαοῦ σου οὐκ ἐρεῖς κακῶς.

⁶ Γνοὺς δὲ ὁ Παῦλος ὅτι τὸ ἐν μέρος ἐστὶν Σαδδουκαίων τὸ δὲ ἕτερον Φαρισαίων ἔκραζεν ἐν τῷ συνεδρίῳ, Ἄνδρες ἀδελφοί, ἐγὼ Φαρισαῖός εἰμι, υἱὸς Φαρισαίων· περὶ ἐλπίδος καὶ ἀναστάσεως νεκρῶν [ἐγὼ] κρίνομαι. ⁷ τοῦτο δὲ αὐτοῦ εἰπόντος ἐγένετο στάσις τῶν Φαρισαίων καὶ Σαδδουκαίων, καὶ ἐσχίσθη τὸ πλῆθος. ⁸ Σαδδουκαῖοι μὲν γὰρ λέγουσιν μὴ εἶναι ἀνάστασιν μήτε ἄγγελον μήτε πνεῦμα, Φαρισαῖοι δὲ ὁμολογοῦσιν τὰ ἀμφότερα. ⁹ ἐγένετο δὲ κραυγὴ μεγάλη, καὶ ἀναστάντες τινὲς τῶν γραμματέων τοῦ μέρους τῶν Φαρισαίων διεμάχοντο λέγοντες, Οὐδὲν κακὸν εὐρίσκομεν ἐν τῷ ἀνθρώπῳ τούτῳ· εἰ δὲ πνεῦμα ἐλάλησεν αὐτῷ ἢ ἄγγελος; ¹⁰ Πολλῆς δὲ γινομένης στάσεως φοβηθεὶς ὁ χιλιάρχος μὴ διασπασθῆ ὁ Παῦλος ὑπ' αὐτῶν ἐκέλευσεν τὸ στράτευμα καταβὰν ἀρπάσαι αὐτὸν ἐκ μέσου αὐτῶν, ἄγειν τε εἰς τὴν παρεμβολήν. ¹¹ Τῇ δὲ ἐπιούσῃ νυκτὶ ἐπιστὰς αὐτῷ ὁ κύριος εἶπεν, Θάρσει, ὡς γὰρ διεμαρτύρω τὰ περὶ ἐμοῦ εἰς Ἱερουσαλὴμ οὕτω σε δεῖ καὶ εἰς Ῥώμην μαρτυρῆσαι.

¹² Γενομένης δὲ ἡμέρας ποιήσαντες συστροφὴν οἱ Ἰουδαῖοι ἀνεθεμάτισαν ἑαυτοὺς λέγοντες μήτε φαγεῖν μήτε πίνειν ἕως οὗ ἀποκτείνωσιν τὸν Παῦλον. ¹³ ἦσαν δὲ πλείους τεσσεράκοντα οἱ ταύτην τὴν συνωμοσίαν ποιησάμενοι· ¹⁴ οἵτινες προσελθόντες τοῖς ἀρχιερεῦσιν καὶ τοῖς πρεσβυτέροις εἶπαν, Ἄναθέματι ἀνεθεματίσαμεν ἑαυτοὺς μηδεὶν γεύσασθαι ἕως οὗ ἀποκτείνωμεν τὸν Παῦλον. ¹⁵ νῦν οὖν ὑμεῖς ἐμφανίσατε τῷ χιλιάρχῳ σὺν τῷ συνεδρίῳ ὅπως καταγάγῃ αὐτὸν εἰς ὑμᾶς ὡς μέλλοντας διαγινώσκειν ἀκριβέστερον τὰ περὶ αὐτοῦ· ἡμεῖς δὲ πρὸ τοῦ ἐγγίσει αὐτὸν ἕτοιμοὶ ἐσμεν τοῦ ἀνελεῖν αὐτόν.

¹⁶ Ἀκούσας δὲ ὁ υἱὸς τῆς ἀδελφῆς Παύλου τὴν ἐνέδραν παραγενόμενος καὶ εἰσελθὼν εἰς τὴν παρεμβολὴν ἀπήγγειλεν τῷ Παύλῳ. ¹⁷ προσκαλεσάμενος δὲ ὁ Παῦλος ἕνα τῶν ἑκατονταρχῶν ἔφη, Τὸν νεανίαν τοῦτον ἀπάγαγε πρὸς τὸν χιλιάρχον, ἔχει γὰρ ἀπαγγεῖλαι τι αὐτῷ. ¹⁸ ὁ μὲν οὖν παραλαβὼν αὐτὸν ἤγαγεν πρὸς τὸν χιλιάρχον καὶ φησίν, Ὁ δέσμιος Παῦλος προσκαλεσάμενός με ἠρώτησεν τοῦτον τὸν νεανίσκον ἀγαγεῖν πρὸς σέ, ἔχοντά τι

parancsot adsz, hogy megüssenek!« ⁴ Az ott állók azt mondták: »Az Isten főpapját szidalmazod?« ⁵ Pál azonban így szólt: »Nem tudtam, testvérek, hogy ő a főpap. Hiszen meg van írva: *Ne átkozd néped fejedelmét!*« {Kiv 22,27}

⁶ Mivel Pál tudta, hogy egy részük a szaddúceusok közül, a többi pedig a farizeusok közül való, felkiáltott a főtanácsban: »Férfiak, testvérek! Farizeus vagyok, és farizeusok fia! A reménység és a holtak feltámadása miatt állok törvény előtt.« ⁷ Mihelyt kimondta ezt, nézeteltérés támadt a farizeusok és a szaddúceusok között, és a sokaság megoszlott. ⁸ A szaddúceusok ugyanis azt mondják, hogy nincs feltámadás, sem angyal, sem lélek; a farizeusok pedig mindkettőt vallják. ⁹ Lett erre nagy lárma. A farizeusok közül ugyanis néhányan felálltak, és harciasan kijelentették: »Semmi rosszat sem találunk ebben az emberben! Lehet, hogy lélek, vagy angyal szólt hozzá.« ¹⁰ Mivel a vita elfajult, az ezredes attól tartott, hogy szétszaggatják Pált. Kiadta tehát a parancsot, hogy a katonák jöjjenek le, ragadják ki közülük, és vigyék a várba. ¹¹ A következő éjszakán pedig megállt mellette az Úr, és azt mondta neki: »Légy állhatatos, mert amint tanúságot tettél rólam Jeruzsálemben, úgy kell tanúságot tenned Rómában is.«

A zsidók összeesküvése Pál ellen ¹² Amikor megvirradt, a zsidók közül néhányan összefogtak, és fogadalmat tettek. Azt mondták, hogy sem nem esznek, sem nem isznak, amíg Pált meg nem ölik. ¹³ Negyvennél többen voltak a férfiak, akik így összeesküdtek. ¹⁴ Elmentek a főpapokhoz és a vénekhez, és azt mondták nekik: »Fogadalommal köteleztük magunkat, hogy addig semmit sem ízlelünk meg, amíg Pált meg nem öljük. ¹⁵ Most tehát jelentsétek be a főtanáccsal együtt az ezredesnek, hogy hozassa őt elétek, mintha valami biztosabbat akarnátok róla megtudni; mi pedig készen állunk, hogy mielőtt ideérne, megöljük.«

¹⁶ Pál nővérének a fia azonban értesült a cselészövésről. Odament tehát, bement a várba, és tudtára adta Pálnak. ¹⁷ Pál pedig magához hivatott egyet a századosok közül, és azt mondta neki: »Vezesd ezt az ifjút az ezredeshez, mert valami jelenteni valója van számára!« ¹⁸ Az maga mellé vette, elvezette az ezredeshez, és így szólt: »A fogoly Pál megkért, hogy vezessem hozzád ezt az ifjút, mert valami mondanivalója van számodra.« ¹⁹ Az ezredes megfogta a kezét, félrevonult vele, és megkérdezte: »Milyen jelentenivaló van számodra?« ²⁰ Az pedig

λαλήσαι σοι. ¹⁹ ἐπιλαβόμενος δὲ τῆς χειρὸς αὐτοῦ ὁ χιλιάρχος καὶ ἀναχωρήσας κατ' ἰδίαν ἐπυθάνετο, τί ἐστὶν ὃ ἔχεις ἀπαγγεῖλαι μοι; ²⁰ εἶπεν δὲ ὅτι Οἱ Ἰουδαῖοι συνέθεντο τοῦ ἐρωτῆσαι σε ὅπως αὐριον τὸν Παῦλον καταγάγῃς εἰς τὸ συνέδριον ὡς μέλλον τι ἀκριβέστερον πυνθάνεσθαι περὶ αὐτοῦ. ²¹ σὺ οὖν μὴ πεισθῆς αὐτοῖς· ἐνεδρεύουσιν γὰρ αὐτὸν ἐξ αὐτῶν ἄνδρες πλείους τεσσεράκοντα, οἵτινες ἀνεθεμάτισαν ἑαυτοὺς μήτε φαγεῖν μήτε πιεῖν ἕως οὗ ἀνέλωσιν αὐτόν, καὶ νῦν εἰσιν ἕτοιμοι προσδεχόμενοι τὴν ἀπὸ σοῦ ἐπαγγελίαν.

²² ὁ μὲν οὖν χιλιάρχος ἀπέλυσε τὸν νεανίσκον παραγγείλας μηδεὶ ἐκλαλῆσαι ὅτι ταῦτα ἐνεφάνισας πρὸς με. ²³ Καὶ προσκαλεσάμενος δύο [τινᾶς] τῶν ἑκατονταρχῶν εἶπεν, Ἐτοιμάσατε στρατιώτας διακοσίους ὅπως πορευθῶσιν ἕως Καισαρείας, καὶ ἵππεῖς ἑβδομήκοντα καὶ δεξιολάβους διακοσίους, ἀπὸ τρίτης ὥρας τῆς νυκτός, ²⁴ κτήνη τε παραστήσαι ἵνα ἐπιβιβάσαντες τὸν Παῦλον διασώσωσι πρὸς Φήλικα τὸν ἡγεμόνα, ²⁵ γράψας ἐπιστολὴν ἔχουσαν τὸν τύπον τοῦτου· ²⁶ Κλαύδιος Λυσίας τῷ κρατίστῳ ἡγεμόνι Φήλικι χαίρειν. ²⁷ Τὸν ἄνδρα τοῦτον συλλημφθέντα ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων καὶ μέλλοντα ἀναιρεῖσθαι ὑπ' αὐτῶν ἐπιστὰς σὺν τῷ στρατεύματι ἐξειλάμην, μαθὼν ὅτι Ῥωμαῖός ἐστιν· ²⁸ βουλόμενός τε ἐπιγινῶναι τὴν αἰτίαν δι' ἣν ἐνεκάλουν αὐτῷ κατήγαγον εἰς τὸ συνέδριον αὐτῶν· ²⁹ ὃν εὖρον ἐγκαλούμενον περὶ ζητημάτων τοῦ νόμου αὐτῶν, μηδὲν δὲ ἄξιον θανάτου ἢ δεσμῶν ἔχοντα ἔγκλημα. ³⁰ μηνυθείσης δέ μοι ἐπιβουλῆς εἰς τὸν ἄνδρα ἔσεσθαι, ἔξαυτῆς ἔπεμψα πρὸς σέ, παραγγείλας καὶ τοῖς κατηγοροῖς λέγειν [τὰ] πρὸς αὐτὸν ἐπὶ σοῦ.

³¹ Οἱ μὲν οὖν στρατιῶται κατὰ τὸ διατεταγμένον αὐτοῖς ἀναλαβόντες τὸν Παῦλον ἤγαγον διὰ νυκτός εἰς τὴν Ἀντιπατρίδα· ³² τῇ δὲ ἐπαύριον ἔασαντες τοὺς ἵππεῖς ἀπέρχεσθαι σὺν αὐτῷ ὑπέστρεψαν εἰς τὴν παρεμβολήν· ³³ οἵτινες εἰσελθόντες εἰς τὴν Καισαρείαν καὶ ἀναδόντες τὴν ἐπιστολὴν τῷ ἡγεμόνι παρέστησαν καὶ τὸν Παῦλον αὐτῷ. ³⁴ ἀναγνοὺς δὲ καὶ ἐπερωτήσας ἐκ ποίας ἐπαρχείας ἐστὶν καὶ πυθόμενος ὅτι ἀπὸ Κιλικίας, ³⁵ Διακούσομαί σου, ἔφη, ὅταν καὶ οἱ κατήγοροί σου παραγένωνται· κελεύσας ἐν τῷ πραιτωρίῳ τοῦ Ἡρώδου φυλάσσεσθαι αὐτόν.

§24 ¹ Μετὰ δὲ πέντε ἡμέρας κατέβη ὁ ἀρχιερεὺς Ἀνανίας μετὰ πρεσβυτέρων τινῶν καὶ ῥήτορος Τερτύλλου τινός, οἵτινες

lyen jelentenivalód van számomra?» ²⁰ Az pedig elmondta: »A zsidók megállapodtak abban, hogy megkérnek téged, vezettesd Pált a holnapi napon a főtanácsba, mintha valami biztosabban akarnának megtudni róla. ²¹ De te ne higgy nekik, mert közülük negyvennél több férfi lesben áll ellene; ezek fogadalommal kötelezték magukat, hogy sem nem esznek, sem nem isznak, amíg meg nem ölik őt. Készen is állnak már, és várják ígéretedet.«

Pált Cézareába viszik ²² Az ezredes erre elbocsátotta az ifjút, s megparancsolta neki, ne mondja el senkinek, hogy »ezeket tudtul adtad nekem«. ²³ Azután hívatott két századost, és azt mondta nekik: »Éjjeli három órától kezdve tartsatok készenlétben hetven lovast és kétszáz dárdást, hogy Cézareába menjenek. ²⁴ Szereljetek fel hátasállatokat is«, hogy Pált felültessék és épségben elvigyék Félix helytartóhoz. ²⁵ Aztán levelet írt. Ez állt benne: ²⁶ »Klaudiusz Líziász Félixnek, a kegyelmes helytartónak. Üdv neked! ²⁷ A zsidók elfogták ezt a férfit, és meg akarták ölni, amikor katonasággal közbeléptem és kimentettem, mert megtudtam, hogy római. ²⁸ Azzal a szándékkal, hogy megtudjam a vádat, amelyet ellene felhoznak, bevittem őt a főtanácsukba. ²⁹ Úgy láttam, hogy törvényüknek vitás kérdései miatt vádolják, de semmi bűne sincs, ami miatt halált vagy bilincset érdemelne. ³⁰ Mivel azt is jelentették nekem, hogy cselet szöttek ellene, elküldtem őt hozzád, s a vádlóknak is értésükre adtam, hogy hozzád folyamodjanak. Jó egészséget!«

³¹ A katonák tehát parancsuk értelmében magukhoz vették Pált, s az éj folyamán elvitték Antipatriszba. ³² Másnap a lovasokat útra bocsátották, hogy továbbmenjenek vele, ők pedig visszatértek a várba. ³³ Azok pedig, amikor eljutottak Cézareába, átadták a levelet a helytartónak, és Pált is eléje állították. ³⁴ Amikor az elolvasta a levelet, megkérdezte, hogy melyik tartományból való. Mikor megtudta, hogy cilíciai, ³⁵ azt mondta: »Majd kihallgatlak, amikor vádlóid is megjönnek.« Végül megparancsolta, hogy tartsák őrizetben Heródes székházában.

24 Pál Félix római helytartó előtt ¹ Öt nap múlva Ananiás főpap lement néhány vénnel és egy bizonyos Tertullusz nevű ügyvéddel, s jelentkeztek a helytartó előtt Pál ellen. ² Miután Pált előhívták,

ἐνεφάνισαν τῷ ἡγεμόνι κατὰ τοῦ Παύλου. 2 κληθέντος δὲ αὐτοῦ ἤρξατο κατηγορεῖν ὁ Τέρτυλλος λέγων, Πολλῆς εἰρήνης τυγχάνοντες διὰ σοῦ καὶ διορθωμάτων γινομένων τῷ ἔθνει τούτῳ διὰ τῆς σῆς προνοίας, 3 πάντῃ τε καὶ πανταχοῦ ἀποδεχόμεθα, κράτιστε Φήλιξ, μετὰ πάσης εὐχαριστίας. 4 ἵνα δὲ μὴ ἐπὶ πλείον σε ἐγκόπτω, παρακαλῶ ἀκοῦσαί σε ἡμῶν συντόμως τῇ σῇ ἐπιεικείᾳ. 5 εὐρόντες γὰρ τὸν ἄνδρα τούτον λοιμὸν καὶ κινουῦντα στάσεις πᾶσιν τοῖς Ἰουδαίοις τοῖς κατὰ τὴν οἰκουμένην πρωτοστάτην τε τῆς τῶν Ναζωραίων αἰρέσεως, 6 ὃς καὶ τὸ ἱερὸν ἐπέρασεν βεβηλώσαι, ὃν καὶ ἐκρατήσαμεν, 7 8 παρ' οὗ δυνήση αὐτὸς ἀνακρίνας περὶ πάντων τούτων ἐπιγῶναι ὧν ἡμεῖς κατηγοροῦμεν αὐτοῦ. 9 συνεπέθεντο δὲ καὶ οἱ Ἰουδαῖοι φάσκοντες ταῦτα οὕτως ἔχειν.

10 Ἀπεκρίθη τε ὁ Παῦλος νεύσαντος αὐτῷ τοῦ ἡγεμόνος λέγειν, Ἐκ πολλῶν ἐτῶν ὄντα σε κριτὴν τῷ ἔθνει τούτῳ ἐπιστάμενος εὐθύμως τὰ περὶ ἑμαυτοῦ ἀπολογοῦμαι, 11 δυναμένου σου ἐπιγῶναι ὅτι οὐ πλείους εἰσὶν μοι ἡμέραι δώδεκα ἀφ' ἧς ἀνέβην προσκυνήσων εἰς Ἱερουσαλήμ, 12 καὶ οὔτε ἐν τῷ ἱερῷ εὐρόν με πρὸς τινα διαλεγόμενον ἢ ἐπίστασιν ποιῶντα ὄχλου οὔτε ἐν ταῖς συναγωγαῖς οὔτε κατὰ τὴν πόλιν, 13 οὐδὲ παραστήσαι δύνανταί σοι περὶ ὧν νυνὶ κατηγοροῦσίν μου. 14 ὁμολογῶ δὲ τοῦτό σοι ὅτι κατὰ τὴν ὁδὸν ἦν λέγουσιν αἵρεσιν οὕτως λατρεύω τῷ πατρῷ θεῷ, πιστεύω πᾶσι τοῖς κατὰ τὸν νόμον καὶ τοῖς ἐν τοῖς προφήταις γεγραμμένοις, 15 ἐλπίδα ἔχω εἰς τὸν θεόν, ἦν καὶ αὐτοὶ οὗτοι προσδέχονται, ἀνάστασιν μέλλειν ἔσθαι δικαίων τε καὶ ἀδίκων. 16 ἐν τούτῳ καὶ αὐτὸς ἀσκῶ ἀπρόσκοπον συνείδησιν ἔχειν πρὸς τὸν θεὸν καὶ τοὺς ἀνθρώπους διὰ παντός. 17 δι' ἐτῶν δὲ πλειόνων ἐλεημοσύνας ποιήσων εἰς τὸ ἔθνος μου παρεγενόμην καὶ προσφοράς, 18 ἐν αἷς εὐρόν με ἡγνισμένον ἐν τῷ ἱερῷ, οὐ μετὰ ὄχλου οὐδὲ μετὰ θορύβου. 19 τινὲς δὲ ἀπὸ τῆς Ἀσίας Ἰουδαῖοι, οὓς ἔδει ἐπὶ σοῦ παρεῖναι καὶ κατηγορεῖν εἴ τι ἔχοιεν πρὸς ἐμέ. 20 ἢ αὐτοὶ οὗτοι εἰπάτωσαν τί εὔρον ἀδίκημα στάντος μου ἐπὶ τοῦ συνεδρίου 21 ἢ περὶ μιᾶς ταύτης φωνῆς ἧς ἐκέκραξα ἐν αὐτοῖς ἔστῳς ὅτι Περὶ ἀναστάσεως νεκρῶν ἐγὼ κρίνομαι σήμερον ἐφ' ὑμῶν.

22 Ἀνεβάλετο δὲ αὐτοὺς ὁ Φήλιξ, ἀκριβέστερον εἰδὼς τὰ περὶ τῆς ὁδοῦ, εἶπας, Ὅταν Λυσίας ὁ χιλιάρχος καταβῆ διαγνώσομαι τὰ καθ' ὑμᾶς, 23 διαταξάμενος τῷ ἑκατοντάρχη τηρεῖσθαι αὐτὸν ἔχειν τε ἄνεσιν καὶ μηδένα κωλύειν τῶν ἰδίων αὐτοῦ

Tertullusz elkezdte előadni a vádat: »Igazi békében élünk alattad, és gondoskodásod folytán sok dologban javulás állt be, 3 azt mindig és mindenütt teljes hálával fogadjuk, kegyelmes Félix. 4 Hogy azonban hosszabban föl ne tartsalak, kérlek, hallgass meg minket röviden a te kegyelmességed szerint. 5 Úgy találtuk, hogy ez az ember veszedelmet terjeszt és lázadásokat szít az összes zsidó között az egész földkerekségen, és élére áll a názáretiek eretneksége által keltett lázadásnak. 6 Sőt a templomot is meg akarta szentségteleníteni, ezért elfogtuk. 7 8 Ha törvényt ülsz, magad is megtudhatod tőle mindazt, amivel mi vádoljuk őt.« 9 A zsidók is megerősítették ezt, és bizonygatták, hogy mindez így van.

10 Pál azonban, miután a helytartó intett neki, hogy beszéljen, ezt válaszolta: »Mivel tudom, hogy sok esztendeje bírāja vagy ennek a népnek, jó lélekkel felelek meg magamért. 11 Meggyőződhetsz ugyanis, hogy nincs több, mint tizenkét napja, amikor feljöttem Jeruzsálembe imádkozni. 12 Nem látott engem senki vitatkozni vagy népcsődületet támasztani, sem a templomban, sem a zsinagógákban, 13 sem a városban. Nem is tudják előtted bebizonyítani, amikkel most vádolnak engem. 14 Azt azonban megvallom előtted, hogy az Atyának, az én Istenemnek szolgálom, azt a felekezetet követve, amelyet ők eretnekségnek mondanak, s hiszek mindabban, ami meg van írva a törvényben és a prófétákban. 15 Reménységem van az Istenben, amit ők maguk is várnak, hogy az igazak és a gonoszok föltámadnak. 16 Ennélfogva magam is arra törekszem, hogy lelkiismeretem feddhetetlen legyen mindenkor Isten és az emberek előtt. 17 Több esztendő eltelte után azonban megérkeztem, hogy adományt hozzak népemnek, áldozzak és fogadalmakat teljesítsek. 18 Ez alkalomból találtak engem megisztulásom után a templomban, de nem sokasággal, és nem is zavargás közepette. 19 Az a néhány Ázsiából való zsidó, akiknek meg kellett volna előtted jelenniük és vádat emelniük, ha panaszuk van ellenem, 20 vagy akár ezek itt maguk is, csak mondják meg, hogy találtak-e bennem valami gonoszságot, amikor a főtanács előtt álltam. 21 Legfeljebb abban az egy mondasban, melyet hangoosan hirdettem, mikor köztük álltam, hogy »a holtak feltámadása miatt állok ma ítélőszéketek előtt.«

22 De Félix elhalasztotta ügyüket, mert jól ismerte ezt az utat, s azt mondta: »Majd ha Liziász ezredes lejön, meghallgatlak benneteket.« 23 A századosnak pedig megparancsolta, hogy tartsa őt őrizetben, hagyja nyugton, és ne akadályozzon meg senkit sem övéi közül, hogy a szolgálatára legyen.

ὑπηρετεῖν αὐτῷ.

24 Μετὰ δὲ ἡμέρας τινὰς παραγενόμενος ὁ Φῆλιξ σὺν Δρουσίλλῃ τῇ ἰδίᾳ γυναικὶ οὕσῃ Ἰουδαίᾳ μετεπέμψατο τὸν Παῦλον καὶ ἤκουσεν αὐτοῦ περὶ τῆς εἰς Χριστὸν Ἰησοῦν πίστεως. 25 διαλεγομένου δὲ αὐτοῦ περὶ δικαιοσύνης καὶ ἐγκρατείας καὶ τοῦ κρίματος τοῦ μέλλοντος ἔμφοβος γενόμενος ὁ Φῆλιξ ἀπεκρίθη, Τὸ νῦν ἔχον πορεύου, καιρὸν δὲ μεταλαβὼν μετακαλέσομαί σε. 26 ἅμα καὶ ἐλπίζων ὅτι χρήματα δοθήσεται αὐτῷ ὑπὸ τοῦ Παύλου· διὸ καὶ πυκνότερον αὐτὸν μεταπεμπόμενος ὠμίλει αὐτῷ.

27 Διετίας δὲ πληρωθείσης ἔλαβεν διάδοχον ὁ Φῆλιξ Πόρκιον Φῆστον· θέλων τε χάριτα καταθέσθαι τοῖς Ἰουδαίοις ὁ Φῆλιξ κατέλιπε τὸν Παῦλον δεδεμένον.

§25 1 Φῆστος οὖν ἐπιβὰς τῇ ἐπαρχίᾳ μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἀνέβη εἰς Ἱεροσόλυμα ἀπὸ Καισαρείας, 2 ἐνεφάνισάν τε αὐτῷ οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρῶτοι τῶν Ἰουδαίων κατὰ τοῦ Παύλου, καὶ παρεκάλουν αὐτὸν 3 αἰτούμενοι χάριν κατ' αὐτοῦ ὅπως μεταπέμψῃται αὐτὸν εἰς Ἱερουσαλήμ, ἐνέδραν ποιοῦντες ἀνελεῖν αὐτὸν κατὰ τὴν ὁδόν. 4 ὁ μὲν οὖν Φῆστος ἀπεκρίθη τηρεῖσθαι τὸν Παῦλον εἰς Καισάρειαν, ἑαυτὸν δὲ μέλλειν ἐν τάχει ἐκπορεύεσθαι. 5 Οἱ οὖν ἐν ὑμῖν, φησὶν, δυνατοὶ συγκαταβάντες εἴ τί ἐστιν ἐν τῷ ἀνδρὶ ἄτοπον κατηγορεῖτωσαν αὐτοῦ. 6 Διατρίψας δὲ ἐν αὐτοῖς ἡμέρας οὐ πλείους ὀκτῶ ἢ δέκα, καταβὰς εἰς Καισάρειαν, τῇ ἐπαύριον καθίσας ἐπὶ τοῦ βήματος ἐκέλευσεν τὸν Παῦλον ἀχθῆναι. 7 παραγενομένου δὲ αὐτοῦ περιέστησαν αὐτὸν οἱ ἀπὸ Ἱεροσολύμων καταβεβηκότες Ἰουδαῖοι, πολλὰ καὶ βαρέα αἰτιώματα καταφέροντες ἃ οὐκ ἴσχυον ἀποδείξει, 8 τοῦ Παύλου ἀπολογουμένου ὅτι Οὔτε εἰς τὸν νόμον τῶν Ἰουδαίων οὔτε εἰς τὸ ἱερὸν οὔτε εἰς Καίσαρά τι ἤμαρτον. 9 ὁ Φῆστος δὲ θέλων τοῖς Ἰουδαίοις χάριν καταθέσθαι ἀποκριθεὶς τῷ Παύλῳ εἶπεν, Θέλεις εἰς Ἱεροσόλυμα ἀναβὰς ἐκεῖ περὶ τούτων κριθῆναι ἐπ' ἐμοῦ; 10 εἶπεν δὲ ὁ Παῦλος, Ἐπὶ τοῦ βήματος Καίσαρός ἐστὼς εἰμι, οὐ με δεῖ κρίνεσθαι. Ἰουδαίους οὐδὲν ἠδίκησα, ὡς καὶ σὺ κάλλιον ἐπιγινώσκεις. 11 εἰ μὲν οὖν ἀδικῶ καὶ ἄξιον θανάτου πέπραχά τι, οὐ παραιτούμαι τὸ ἀποθανεῖν· εἰ δὲ οὐδὲν ἐστὶν ὧν οὔτοι κατηγοροῦσίν μου, οὐδεὶς με δύναται αὐτοῖς χαρίσασθαι· Καίσαρα ἐπικαλοῦμαι. 12 τότε ὁ Φῆστος συλλαλήσας μετὰ τοῦ συμβουλίου ἀπεκρίθη, Καίσαρα ἐπικέκλησαι, ἐπὶ Καίσαρα πορεύσῃ.

13 Ἡμερῶν δὲ διαγενομένων τινῶν Ἀγρίππας ὁ βασιλεὺς καὶ Βερνίκη

24 Néhány nap múlva Félix odajött Druzillával, a feleségével, aki zsidó nő volt. Hívatta Pált, és meghallgatta őt a Krisztus Jézusban való hitről. 25 Amikor azonban ő az igazságosság, a tisztaság és a jövődő ítélet kérdését kezdte fejtegetni, Félix ijedten közbeszolt: »Most egyelőre menj; alkalmas időben majd hívatlak.« 26 Ezenkívül azt is remélte, hogy Pál majd lefizeti, ezért gyakran hívatta, és elbeszélgetett vele.

27 Két év elteltével azonban Félix utóda Porcius Fesztusz lett. Mivel Félix a zsidók kedvében akart járni, Pált fogságban hagyta.

25 Pál Fesztusz helytartó előtt; a császárhoz fel-

lebbez 1 Amikor Fesztusz megérkezett a tartományba, három nap múlva felment Cézareából Jeruzsálembe. 2 A főpapok és a zsidók főemberei eléje járultak, és Pál ellen kérelmet terjesztettek elő. 3 Azt a kegyet kérték az ő kárára, hogy hozassa fel őt Jeruzsálembe. Azt a csejt tervelték ki ugyanis, hogy útközben megölik. 4 Fesztusz azonban azt válaszolta, hogy Pált Cézareában őrizteti, maga pedig hamarosan elutazik. 5 »Akik tehát közületek hatalommal vannak felruházva – mondta –, jöjjenek le velem, és emeljenek vádat ellene, ha valami gonoszság van abban a férfiban.« 6 Még vagy nyolc-tíz napig tartózkodott köztük, aztán lement Cézareába. Másnap törvényt ült, s elővezettette Pált. 7 Amikor odahozták őt, a zsidók, akik lejöttek Jeruzsálemből, körülállták, és sok, súlyos vádat hoztak fel ellene. Bizonyítani azonban nem tudták, 8 mert Pál előadta a védekezését: »Én sem a zsidók törvénye, sem a templom, sem a császár ellen nem vétettem semmit.« 9 De Fesztusz kedvében akart járni a zsidóknak, azért ezt válaszolta Pálnak: »Akarsz-e Jeruzsálembe felmenni, hogy ezek ott ítéljenek meg téged az én jelenléteemben?« 10 Pál azonban azt mondta: »A császár ítélőszéke előtt álllok, ott kell ítélni felettem. A zsidók ellen semmit sem vétettem, amint magad is igen jól tudod. 11 Mert ha ártottam volna, vagy valami halálra méltó dolgot tettem, kész vagyok meghalni; ha azonban semmi alapja sincs mindannak, amivel ezek vádolnak, senki sem szolgáltatathat ki engem nekik. A császárhoz fellebbezek!« 12 Erre Fesztusz értekezett tanácsosaival, és így szólt: »A császárhoz fellebbeztél, a császárhoz fogsz menni.«

Pál Fesztusz helytartó és Agrippa király előtt

13 Néhány nap múlva Agrippa király és Bereniké

κατήντησαν εἰς Καισάρειαν ἀσπασάμενοι τὸν Φῆστον. ¹⁴ὥς δὲ πλείους ἡμέρας διέτριβον ἐκεῖ, ὁ Φῆστος τῷ βασιλεῖ ἀνέθετο τὰ κατὰ τὸν Παῦλον λέγων, Ἐνὶ τῷ Ἰησοῦ τίς ἐστὶν καταλελειμμένος ὑπὸ Φῆλικος δέσμιος, ¹⁵περὶ οὗ γενομένου μου εἰς Ἱεροσόλυμα ἐνεφάνισαν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι τῶν Ἰουδαίων, αἰτούμενοι κατ' αὐτοῦ καταδικῆναι. ¹⁶πρὸς οὓς ἀπεκρίθη ὅτι οὐκ ἔστιν ἔθος Ῥωμαίοις χαρίζεσθαι τινα ἀνθρώπον πρὶν ἢ ὁ κατηγορούμενος κατὰ πρόσωπον ἔχει τοὺς κατηγοροῦντας τὸν τρόπον τῆς ἀπολογίας λάβει περὶ τοῦ ἐγκλήματος. ¹⁷συνελθόντων οὖν [αὐτῶν] ἐνθάδε ἀναβολὴν μηδεμίαν ποιησάμενος τῇ ἐξῆς καθίσας ἐπὶ τοῦ βήματος ἐκέλευσα ἀχθῆναι τὸν ἄνδρα. ¹⁸περὶ οὗ σταθέντες οἱ κατήγοροι οὐδεμίαν αἰτίαν ἔφερον ὧν ἐγὼ ὑπενόουν ποινῶν, ¹⁹ζητήματα δὲ τίνα περὶ τῆς ἰδίας δεισδαιμονίας εἶχον πρὸς αὐτὸν καὶ περὶ τίνος Ἰησοῦ τεθνηκότος, ὃν ἔφασκεν ὁ Παῦλος ζῆν. ²⁰ἀπορούμενος δὲ ἐγὼ τὴν περὶ τούτων ζήτησιν ἔλεγον εἰ βούλοιο πορεύεσθαι εἰς Ἱεροσόλυμα κἀκεῖ κρῖνεσθαι περὶ τούτων. ²¹τοῦ δὲ Παύλου ἐπικαλεσαμένου τηρηθῆναι αὐτὸν εἰς τὴν τοῦ Σεβαστοῦ διάγνωσιν, ἐκέλευσα τηρεῖσθαι αὐτὸν ἕως οὗ ἀναπέμψω αὐτὸν πρὸς Καίσαρα. ²²Ἀγρίππας δὲ πρὸς τὸν Φῆστον, Ἐβουλόμην καὶ αὐτὸς τοῦ ἀνθρώπου ἀκοῦσαι. Αὐριον, φησὶν, ἀκούσῃ αὐτοῦ.

²³Τῇ οὖν ἐπαύριον ἐλθόντος τοῦ Ἀγρίππα καὶ τῆς Βερνίκης μετὰ πολλῆς φαντασίας καὶ εἰσελθόντων εἰς τὸ ἀκροατήριον σὺν τε χιλιάρχοις καὶ ἀνδράσιν τοῖς κατ' ἐξοχὴν τῆς πόλεως, καὶ κελεύσαντος τοῦ Φῆστου ἦχθη ὁ Παῦλος. ²⁴καὶ φησὶν ὁ Φῆστος, Ἀγρίππα βασιλεῦ καὶ πάντες οἱ συμπάροντες ἡμῖν ἄνδρες, θεωρεῖτε τούτον περὶ οὗ ἅπαν τὸ πλῆθος τῶν Ἰουδαίων ἐνέτυχόν μοι ἔν τε Ἱεροσολύμοις καὶ ἐνθάδε, βοῶντες μὴ δεῖν αὐτὸν ζῆν μηκέτι. ²⁵ἐγὼ δὲ κατελαβόμην μηδὲν ἄξιον αὐτὸν θανάτου πεπραχέναι, αὐτοῦ δὲ τούτου ἐπικαλεσαμένου τὸν Σεβαστὸν ἔκρινα πέμπειν. ²⁶περὶ οὗ ἀσφαλές τι γράψαι τῷ κυρίῳ οὐκ ἔχω διὸ προήγαγον αὐτὸν ἐφ' ὑμῶν καὶ μάλιστα ἐπὶ σοῦ, βασιλεῦ Ἀγρίππα, ὅπως τῆς ἀνακρίσεως γενομένης σχῶ τί γράψω. ²⁷ἄλογον γάρ μοι δοκεῖ πέμποντα δέσμιον μὴ καὶ τὰς κατ' αὐτοῦ αἰτίας σημάναι.

§26 ¹Ἀγρίππας δὲ πρὸς τὸν Παῦλον ἔφη, Ἐπιτρέπεται σοι περὶ σεαυτοῦ λέγειν. τότε ὁ Παῦλος ἐκτείνας τὴν χεῖρα ἀπελογεῖτο, ²Περὶ πάντων ὧν ἐγκαλοῦμαι ὑπὸ Ἰουδαίων, βασιλεῦ Ἀγρίππα, ἡγημαὶ ἐμαυτὸν μακάριον ἐπὶ σοῦ μέλλων σήμερον ἀπολογεῖσθαι, ³μάλιστα γνώστην ὄντα σε

lejöttek Cézarába, hogy Fesztuszt üdvözljék. ¹⁴Mikor már több napja ott időztek, Fesztusz említést tett a királynak Pálról: »Félix itt hagyott egy fogoly férfit, ¹⁵akinek dolgában a zsidók főpapjai és vénei hozzám fordultak, amikor Jeruzsálemben voltam, és követelték az elítélését. ¹⁶Azt feleltem nekik: A rómaiaknak nem szokásuk, hogy elítéljenek valakit, amíg a vádlottat nem szembesítették vádlóival, és lehetőséget nem adtak neki az önvédelemre, hogy a büntettek alól tisztázza magát. ¹⁷Amikor ennek következtében minden késedelem nélkül idegyültek, másnap az ítélszékekbe ültem, és elővezettetem azt a férfit. ¹⁸A vádlók előálltak, de nem hozakodtak elő semmi olyasmivel, amiből én gonoszat gyanítottam volna, ¹⁹csak holmi vitás kérdéseik voltak ellene a vallásuk dolgában, és valami meghalt Jézust illetően, akiről Pál azt erősítette, hogy él. ²⁰Mivel pedig én nem igazodom el az efféle kérdésben, azt mondtam, hogy akar-e felmenni Jeruzsálembe, hogy ezek ott ítélkezzenek felette. ²¹Pál azonban fellebbezett, hogy a császár ítélkezzen fölötte, őrizetben tartottam, amíg el nem küldöm a császárhoz.« ²²Erre Agrippa azt mondta Fesztusznak: »Magam szeretném meghallgatni ezt az embert.« »Holnap – válaszolta – majd meghallod.«

²³A következő napon Agrippa és Bereniké nagy pompával eljöttek, és bementek a tárgyalóterembe az ezredesekkel és a város előkelő polgáraival. Fesztusz parancsára elővezették Pált. ²⁴Ekkor Fesztusz így szólt: »Agrippa király, és ti férfiak mindnyájan, akik velünk itt jelen vagytok! Íme, látjátok őt, aki miatt a zsidók egész sokasága megkeresett engem Jeruzsálemben, követelőzve és lármázva, hogy nem szabad tovább élnie. ²⁵Én azonban úgy találtam, hogy nem követett el semmit sem, ami miatt halált érdemelne. Mivel ő a császárhoz fellebbezett, úgy határoztam, hogy odaküldöm. ²⁶Nincsen semmi, ami bizonyosat írhatnék róla uramnak. Ezért hoztam őt elétek, kiváltképpen teeléd, Agrippa király, hogy a kihallgatás megtörténte után tudjak mit írni. ²⁷Mert nem látom ésszerűnek, hogy elküldjem a foglyot, és ne jelentsem az ellene emelt vádakat.«

26 ¹Agrippa erre azt mondta Pálnak: »Meggondjuk, hogy szólj a magad érdekében.« Ekkor Pál kitérte kezét, és elkezdte előadni védekezését: ²»Boldognak tartom magam, Agrippa király, hogy jelenlétedben védekezem ma mindaz ellen, amivel a zsidók vádolnak. ³Főként pedig azért, mert te ismered a zsidóknál levő összes szokást és vitás kérdést

πάντων τῶν κατὰ Ἰουδαίους ἔθων τε καὶ ζητημάτων· διὸ δέομαι μακροθύμως ἀκοῦσαί μου. ⁴ Τὴν μὲν οὖν βίωσίν μου [τὴν] ἐκ νεότητος τὴν ἀπ' ἀρχῆς γενομένην ἐν τῷ ἔθνει μου ἐν τε Ἱεροσολύμοις ἴσασι πάντες [οἱ] Ἰουδαῖοι, ⁵ προγινώσκοντές με ἄνωθεν, εἰάν θέλωσι μαρτυρεῖν, ὅτι κατὰ τὴν ἀκριβεστάτην αἴρεσιν τῆς ἡμετέρας θρησκείας ἔζησα Φαρισαῖος. ⁶ καὶ νῦν ἐπ' ἐλπίδι τῆς εἰς τοὺς πατέρας ἡμῶν ἐπαγγελίας γενομένης ὑπὸ τοῦ θεοῦ ἔστηκα κρινόμενος, ⁷ εἰς ἣν τὸ δωδεκάφυλον ἡμῶν ἐν ἐκτενεῖα νύκτα καὶ ἡμέραν λατρεύον ἐλπίζει καταντῆσαι· περὶ ἧς ἐλπίδος ἐγκαλοῦμαι ὑπὸ Ἰουδαίων, βασιλεῦ. ⁸ τί ἄπιστον κρίνεται παρ' ὑμῖν εἰ ὁ θεὸς νεκροὺς ἐγείρει;

⁹ ἐγὼ μὲν οὖν ἔδοξα ἑμαυτῷ πρὸς τὸ ὄνομα Ἰησοῦ τοῦ Ναζωραίου δεῖν πολλὰ ἐναντία πράξαι· ¹⁰ ὃ καὶ ἐποίησα ἐν Ἱεροσολύμοις, καὶ πολλοὺς τε τῶν ἁγίων ἐγὼ ἐν φυλακαῖς κατέκλεισα τὴν παρὰ τῶν ἀρχιερέων ἐξουσίαν λαβών, ἀναιρουμένων τε αὐτῶν κατῆνεγκα ψῆφον, ¹¹ καὶ κατὰ πάσας τὰς συναγωγὰς πολλάκις τιμῶν αὐτοὺς ἠνάγκαζον βλασφημεῖν, περισσῶς τε ἐμμαινόμενος αὐτοῖς ἐδίωκον ἕως καὶ εἰς τὰς ἔξω πόλεις.

¹² Ἐν οἷς πορευόμενος εἰς τὴν Δαμασκὸν μετ' ἐξουσίας καὶ ἐπιτροπῆς τῆς τῶν ἀρχιερέων ¹³ ἡμέρας μέσης κατὰ τὴν ὁδὸν εἶδον, βασιλεῦ, οὐρανόθεν ὑπὲρ τὴν λαμπρότητα τοῦ ἡλίου περιλάμψαν με φῶς καὶ τοὺς σὺν ἐμοὶ πορευομένους· ¹⁴ πάντων τε καταπεσόντων ἡμῶν εἰς τὴν γῆν ἤκουσα φωνὴν λέγουσαν πρὸς με τῇ Ἑβραϊδὶ διαλέκτῳ, Σαοὺλ Σαοὺλ, τί με διώκεις; σκληρὸν σοὶ πρὸς κέντρα λακτίζειν. ¹⁵ ἐγὼ δὲ εἶπα, Τίς εἶ, κύριε; ὃ δὲ κύριος εἶπεν, Ἐγὼ εἰμι Ἰησοῦς ὃν σὺ διώκεις. ¹⁶ ἀλλὰ ἀνάστηθι καὶ στήθι ἐπὶ τοὺς πόδας σου· εἰς τοῦτο γὰρ ὤφθην σοι, προχειρίσασθαί σε ὑπηρετήν καὶ μάρτυρα ὧν τε εἶδές [με] ὧν τε ὀφθήσομαί σοι, ¹⁷ ἐξαιρούμενός σε ἐκ τοῦ λαοῦ καὶ ἐκ τῶν ἐθνῶν, εἰς οὓς ἐγὼ ἀποστέλλω σε ¹⁸ ἀνοίξαι ὀφθαλμοὺς αὐτῶν, τοῦ ἐπιστρέψαι ἀπὸ σκοτόυ εἰς φῶς καὶ τῆς ἐξουσίας τοῦ Σατανᾶ ἐπὶ τὸν θεόν, τοῦ λαβεῖν αὐτοὺς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν καὶ κληρὸν ἐν τοῖς ἡγιασμένοις πίστει τῇ εἰς ἐμέ.

¹⁹ Ὅθεν, βασιλεῦ Ἀγρίππα, οὐκ ἐγενόμην ἀπειθῆς τῇ οὐρανίῳ ὀπτασίᾳ, ²⁰ ἀλλὰ τοῖς ἐν Δαμασκῷ πρῶτόν τε καὶ Ἱεροσολύμοις, πᾶσάν τε τὴν χώραν τῆς Ἰουδαίας καὶ τοῖς ἔθνεσιν ἀπήγγελλον μετανοεῖν καὶ ἐπιστρέφειν ἐπὶ τὸν θεόν, ἄξια τῆς μετανοίας ἔργα πράσσοντας. ²¹ Ἐνεκα τούτων με Ἰουδαῖοι συλλαβόμενοι [ὄντα] ἐν τῷ ἱερῷ ἐπειρώοντο διαχειρίσασθαι. ²² ἐπικουρίας οὖν τυχῶν

red a zsidóknál levő összes szokást és vitás kérdést. Azért kérlek, hallgass meg türelmesen. ⁴ A zsidók mindnyájan ismerik ugyanis életemet ifjúságomtól kezdve, amely elejétől fogva népem körében folyt le Jeruzsálemben. ⁵ Tudják rólam korábról, kezdettől fogva – ha hajlandók lennének tanúskodni –, hogy vallásunknak legszigorúbb felekezete szerint éltem, mint farizeus. ⁶ Most mégis itt állok, ítékezésnek alávetve, mert reménykedem abban az ígéletben, amelyet Isten tett atyáinknak, ⁷ s amelyre tizenkét törzsünk éjjel-nappal szolgálva reméli, hogy eljut. E reménység miatt vádolnak engem a zsidók, király. ⁸ Mi hihetlent találtok abban, hogy Isten a halottakat feltámasztja?

⁹ Korábban magam is azt tartottam, hogy nagy ellenségként kell eljárnom a Názáreti Jézus neve ellen, ¹⁰ s ezt meg is tettem Jeruzsálemben. A szentek közül sokat zárattam börtönökbe, miután a főpapoktól felhatalmazást nyertem. Amikor pedig megölték őket, a hozzájárulásomat adtam. ¹¹ Zsinagógáról zsinagógára járva sok esetben megkínóztam őket, így akartam őket káromlásra kényszeríteni. S aztán, egyre jobban dühöngve ellenük, idegen városokban is üldöztem őket.

¹² Amikor ilyen szándékkal a főpapok felhatalmazásával és engedélyével Damaszkuszba mentem, ¹³ útközben egyszer déltájban azt láttam, király, hogy az égből a nap fényénél ragyogóbb világosság ragyogott körül engem, s azokat, akik velem voltak. ¹⁴ Mindannyian leestünk a földre, s ekkor szöveget hallottam, amely héber nyelven így szólt hozzám: 'Saul, Saul, miért üldözöl engem? Nehéz neked az ösztöke ellen rugdalóznod!' ¹⁵ Erre megkérdeztem: 'Ki vagy, Uram?' Az Úr ekkor így szólt: 'Én vagyok Jézus, akit te üldözöl.' ¹⁶ De kelj fel, és állj lábadra, mert azért jelentem meg neked, hogy szolgáljává és tanújává tegyelek azoknak a dolgoknak, amiket láttál, és amelyek végett még meg fogok jelenni neked. ¹⁷ Ezért kimentelek téged a népből és a pogányok közül, akik közé most küldlek, ¹⁸ hogy megnyisd szemüket, s hogy a sötétségből a világosságra, és a sátán hatalmából Istenhez térjenek, s így elnyerjék a bűnök bocsánatát, és az örököszt a szentek között a bennem való hit által.'

¹⁹ Mindezek következtében, Agrippa király, nem kételkedtem a mennyei látomásban. ²⁰ Először a Damaszkuszban levőknek, aztán Jeruzsálemben és Júdea egész tartományában, végül a pogányoknak hirdettem, hogy tartsanak bűnbánatot, és térjenek Istenhez, végezzék a bűnbánat méltó cselekedeteit. ²¹ Emiatt fogtak el a zsidók, amikor a templomban voltam, és meg akartak ölni. ²² De Isten oltalma megsegített, és a mai napig helytálltam mint tanú,

τῆς ἀπὸ τοῦ θεοῦ ἄχρι τῆς ἡμέρας ταύτης ἔστηκα μαρτυρούμενος μικρῶ τε καὶ μεγάλῳ, οὐδὲν ἔκτος λέγων ὧν τε οἱ προφῆται ἐλάλησαν μελλόντων γίνεσθαι καὶ Μωϋσῆς, ²³ εἰ παθητὸς ὁ Χριστὸς, εἰ πρῶτος ἐξ ἀναστάσεως νεκρῶν φῶς μέλλει καταγγέλλειν τῷ τε λαῷ καὶ τοῖς ἔθνεσιν.

²⁴ Ταῦτα δὲ αὐτοῦ ἀπολογουμένου ὁ Φῆστος μεγάλη τῇ φωνῇ φησιν, Μαίνη, Παῦλε· τὰ πολλά σε γράμματα εἰς μανίαν περιτρέπει. ²⁵ ὁ δὲ Παῦλος, Οὐ μαίνομαι, φησίν, κράτιστε Φῆστε, ἀλλὰ ἀληθείας καὶ σωφροσύνης ῥήματα ἀποφθέγγομαι. ²⁶ ἐπίσταται γὰρ περὶ τούτων ὁ βασιλεὺς, πρὸς ὃν καὶ παρησιαζόμενος λαλῶ· λανθάνειν γὰρ αὐτὸν [τι] τούτων οὐ πείθεται οὐθέν, οὐ γὰρ ἐστὶν ἐν γωνίᾳ πεπραγμένον τοῦτο. ²⁷ πιστεύεις, βασιλεῦ Ἀγρίππα, τοῖς προφήταις; οἶδα ὅτι πιστεύεις. ²⁸ ὁ δὲ Ἀγρίππας πρὸς τὸν Παῦλον, Ἐν ὀλίγῳ με πείθεις Χριστιανὸν ποιῆσαι. ²⁹ ὁ δὲ Παῦλος, Εὐξαίμην ἂν τῷ θεῷ καὶ ἐν ὀλίγῳ καὶ ἐν μεγάλῳ οὐ μόνον σὲ ἀλλὰ καὶ πάντας τοὺς ἀκούοντάς μου σήμερον γενέσθαι τοιούτους ὁποῖος καὶ ἐγώ εἰμι, παρεκτὸς τῶν δεσμών τούτων.

³⁰ Ἀνέστη τε ὁ βασιλεὺς καὶ ὁ ἡγεμῶν ἢ τε Βερνίκη καὶ οἱ συγκαθήμενοι αὐτοῖς, ³¹ καὶ ἀναχωρήσαντες ἐλάλουν πρὸς ἀλλήλους λέγοντες ὅτι Οὐδὲν θανάτου ἢ δεσμών ἄξιον [τι] πράσσει ὁ ἄνθρωπος οὗτος. ³² Ἀγρίππας δὲ τῷ Φῆστῳ ἔφη, Ἀπολελύσθαι ἐδύνατο ὁ ἄνθρωπος οὗτος εἰ μὴ ἐπεκέκλητο Καίσαρα.

§27 ¹ Ὡς δὲ ἐκρίθη τοῦ ἀποπλεῖν ἡμᾶς εἰς τὴν Ἰταλίαν, παρεδίδουν τὸν τε Παῦλον καὶ τινὰς ἑτέρους δεσμώτας ἑκατοντάρχη ὀνόματι Ἰουλίῳ σπείρης Σεβαστῆς. ² ἐπιβάντες δὲ πλοίῳ Ἀδραμυττηνῶ μέλλοντι πλεῖν εἰς τοὺς κατὰ τὴν Ἀσίαν τόπους ἀνήχθημεν, ὄντος σὺν ἡμῖν Ἀριστάρχου Μακεδόνας Θεσσαλονικέως. ³ τῇ τε ἑτέρᾳ κατήχηθημεν εἰς Σιδῶνα, φιλανθρώπως τε ὁ Ἰούλιος τῷ Παύλῳ χρησάμενος ἐπέτρεψεν πρὸς τοὺς φίλους πορευθέντι ἐπιμελείας τυχεῖν. ⁴ κάκειθεν ἀναχθέντες ὑπεπλεύσαμεν τὴν Κύπρον διὰ τὸ τοὺς ἀνέμους εἶναι ἐναντίους, ⁵ τὸ τε πέλαγος τὸ κατὰ τὴν Κιλικίαν καὶ Παμφυλίαν διαπλεύσαντες κατήλθομεν εἰς Μύρα τῆς Λυκίας. ⁶ κάκει εὐρών ὁ ἑκατοντάρχης πλοῖον Ἀλεξανδρίνου πλέον εἰς τὴν Ἰταλίαν ἐνεβίβασεν ἡμᾶς εἰς αὐτό. ⁷ ἐν ἱκαναῖς δὲ ἡμέραις βραδυπλοοῦντες καὶ μόλις γενόμενοι κατὰ τὴν Κνίδον, μὴ προσεῶντος ἡμᾶς τοῦ ἀνέμου, ὑπεπλεύσαμεν τὴν Κρήτην κατὰ Σαλμώνην, ⁸ μόλις τε παραλεγόμενοι αὐτὴν ἦλθομεν εἰς τόπον

kicsi és nagy előtt. Nem mondok semmit sem azokon kívül, amikről Mózes és a próféták beszéltek, mint eljövendő dolgokról: ²³ hogy Krisztus szenvedni fog, első lesz a halottak föltámadásában, és világosságot fog hirdetni a népnek és a pogányoknak.«

²⁴ Mikor ezeket szólva előadta védekezését, Fesztusz jó hangosan azt mondta: »Esztelen vagy Pál, a sok tudomány esztelenségbe kerget téged!« ²⁵ Pál pedig: »Nem vagyok én esztelen, kegyélmis Fesztusz, hanem az igazság és a józanság szavait mondom. ²⁶ A király ugyanis, akihez éppen ezért bátran beszélek, tud ezekről. Úgy gondolom, ezek közül semmi sem ismeretlen előtte, hiszen ezekből semmi sem történt holmi zugban. ²⁷ Agrippa király, hiszel a prófétáknak? Tudom, hogy hiszel!« ²⁸ Erre Agrippa így szólt Pálhoz: »Kevésen múlik, hogy meggyózz, és keresztény legyek.« ²⁹ Pál pedig: »Kérem Istentől, akár kicsi, akár nagy áron, hogy nemcsak te, hanem azok is mindnyájan, akik ma hallanak, olyanok legyenek, amilyen én is vagyok, leszámítva ezeket a köteleket.«

³⁰ Erre a király, a helytartó, Bereniké és akik mellettük ültek, felkeltek. ³¹ Távozás közben így beszélgettek egymással: »Ez az ember semmit sem tett, ami halált vagy bilincseket érdemelne.« ³² Agrippa pedig azt mondta Fesztusznak: »Ezt az embert el lehetett volna bocsátani, ha nem fellebbezett volna a császárhoz.«

27 A fogoly apostol útja Rómába ¹ Miután a határozat úgy szólt, hogy hajón elviszik őt Itáliába, Pált a többi fogollyal együtt átadták az Augusztázászlóalj Júliusz nevű századosának. ² Felszálltunk tehát egy adramittiumi hajóra, s útnak indultunk, megkezdve a hajózást az ázsiai helységek felé. A Tesszalonikiből való makedóniai Arisztarchosz is velünk tartott. ³ Másnap elérkeztünk Szidonba. Júliusz emberségesen bánt Pállal. Megengedte neki, hogy felkeresse barátait, s gondoskodják magáról. ⁴ Amikor onnan elindultunk, Ciprus alá hajóztunk, mert a szelek éppen szembe fújtak. ⁵ Áthajózva Cilícia és Pamfília tengerén, elérkeztünk a líkiai Mírába. ⁶ Mivel a százados talált ott egy Itáliába induló alexandriai hajót, arra szállított át minket. ⁷ Miután hajónk több napon át lassan haladt előre, nagy nehezen eljutottunk Knidosz elé, de mert a szél gátolt bennünket, Szalmóné táján áthajóztunk Kréta alá. ⁸ Nagy nehezen haladtunk mellette, s elérkeztünk egy Jókikötő nevű helyhez Lászea város közelében. ⁹ Mivel az idő igen előre haladt, és a hajózás nem volt már biztonságos, hisz a böjt is elmúlt már, Pál

τινὰ καλούμενοι Καλοὺς Λιμένας, ᾧ ἔγγυς πόλις ἦν Λασαία. ⁹ Ἰκανοῦ δὲ χρόνου διαγενομένου καὶ ὄντος ἤδη ἐπισφαλοῦς τοῦ πλοῦς διὰ τὸ καὶ τὴν νηστείαν ἤδη παρεληλυθέναι, παρήνει ὁ Παῦλος ¹⁰ λέγων αὐτοῖς, ἄνδρες, θεωρῶ ὅτι μετὰ ὑβρεως καὶ πολλῆς ζημίας οὐ μόνον τοῦ φορτίου καὶ τοῦ πλοίου ἀλλὰ καὶ τῶν ψυχῶν ἡμῶν μέλλειν ἔσσεσθαι τὸν πλοῦν. ¹¹ ὁ δὲ ἑκατοντάρχης τῷ κυβερνήτῃ καὶ τῷ ναυκλήρῳ μᾶλλον ἐπέιθετο ἢ τοῖς ὑπὸ Παύλου λεγομένοις. ¹² ἀνευθέτου δὲ τοῦ λιμένος ὑπάρχοντος πρὸς παραχειμασίαν οἱ πλείονες ἔθεντο βουλὴν ἀναχθῆναι ἐκεῖθεν, εἴ πως δύναιντο καταστήσαντες εἰς Φοίνικα παραχειμάσαι, λιμένα τῆς Κρήτης βλέποντα κατὰ λίβα καὶ κατὰ χώρον.

¹³ Ὑποπνεύσαντος δὲ νότου δόξαντες τῆς προθέσεως κεκρατηκέναι, ἄραυτες ἄσσον παρελέγοντο τὴν Κρήτην.

¹⁴ μετ' οὐ πολὺ δὲ ἔβαλεν κατ' αὐτῆς ἄνεμος τυφωνικὸς ὁ καλούμενος Εὐρακύλων· ¹⁵ συναρπασθέντος δὲ τοῦ πλοίου καὶ μὴ δυναμένου ἀντοφθαλμεῖν τῷ ἀνέμῳ ἐπιδόντες ἐφερόμεθα. ¹⁶ νησίον δέ τι ὑποδραμόντες καλούμενον Καῦδα ἰσχύσαμεν μόλις περικρατεῖς γενέσθαι τῆς σκάφης, ¹⁷ ἦν ἄραυτες βοθηταῖς ἐχρῶντο ὑποζωννύντες τὸ πλοῖον· φοβούμενοί τε μὴ εἰς τὴν Σύρτιν ἐκπέσωσιν, χαλάσαντες τὸ σκεῦος, οὕτως ἐφέροντο. ¹⁸ σφοδρῶς δὲ χειμαζομένων ἡμῶν τῇ ἐξῆς ἐκβολὴν ἐποιούντο, ¹⁹ καὶ τῇ τρίτῃ αὐτόχειρες τὴν σκευὴν τοῦ πλοίου ἔρριψαν. ²⁰ μήτε δὲ ἡλίου μήτε ἄστρων ἐπιφαινόντων ἐπὶ πλείονας ἡμέρας, χειμῶνός τε οὐκ ὀλίγου ἐπικειμένου, λοιπὸν περιηρεῖτο ἐλπίς πάσα τοῦ σώζεσθαι ἡμᾶς.

²¹ Πολλῆς τε ἀσιτίας ὑπαρχούσης τότε σταθεῖς ὁ Παῦλος ἐν μέσῳ αὐτῶν εἶπεν, Ἔδει μὲν, ὦ ἄνδρες, πειθαρχήσαντάς μοι μὴ ἀνάγεσθαι ἀπὸ τῆς Κρήτης κερδήσαι τε τὴν ὑβριν ταύτην καὶ τὴν ζημίαν. ²² καὶ τὰ νῦν παραινῶ ὑμᾶς εὐθυμεῖν, ἀποβολὴ γὰρ ψυχῆς οὐδεμία ἔσται ἐξ ὑμῶν πλὴν τοῦ πλοίου· ²³ παρέστη γάρ μοι ταύτῃ τῇ νυκτὶ τοῦ θεοῦ οὗ εἰμι [ἐγώ], ᾧ καὶ λατρεύω, ἄγγελος ²⁴ λέγων, Μὴ φοβοῦ, Παῦλε· Καίσαρί σε δεῖ παραστήναι, καὶ ἰδοὺ κεχάρισται σοι ὁ θεὸς πάντας τοὺς πλείονας μετὰ σοῦ. ²⁵ διὸ εὐθυμεῖτε, ἄνδρες· πιστεῦω γὰρ τῷ θεῷ ὅτι οὕτως ἔσται καθ' ὃν τρόπον λελάληται μοι. ²⁶ εἰς νῆσον δὲ τινα δεῖ ἡμᾶς ἐκπεσεῖν.

²⁷ Ὡς δὲ τεσσαρεσκαδεκάτῃ νυξὲ ἐγένετο διαφορομένων ἡμῶν ἐν τῷ Ἀδρία, κατὰ μέσον τῆς νυκτὸς ὑπενόουν οἱ ναῦται προσάγειν τινα αὐτοῖς χώραν. ²⁸ καὶ

figyelmeztette őket ¹⁰ ezekkel a szavakkal: »Férfiak, látom, hogy a hajózás nemcsak a rakománynak és a hajónak, hanem az életünknek is gyötrelmére és nagy kárára kezd lenni.« ¹¹ A százados azonban inkább hitt a kormányosnak és a kapitánynak, mint Pál szavainak. ¹² S mivel a kikötő sem volt alkalmas a telelésre, a többség megállapodott abban a tervben, hogy elhajóznak onnan. Ha csak lehetséges, elérik Főnixet, és ott telelnek a krétai kikötőben, amely a délnyugati és északnyugati szélirányra tekint.

¹³ Mivel a déli szél gyengén fúj, és úgy gondolták, hogy kitarthatnak szándékuk mellett, felszedték hát a horgonyt, és tovább haladtak szorosan Kréta mellett.

A tengeri vihar ¹⁴ De röviddel ezután rájuk tört onnan az Északkeletinek nevezett orkán. ¹⁵ Mivel elkapta a hajót, és nem tudtunk a szél ellen haladni, elsodródottunk, átengedve a hajót a szélrohamoknak. ¹⁶ Amikor elszárguldottunk egy Kauda nevű kis sziget alatt, alig tudtuk megmenteni a csónakot. ¹⁷ Mikor végre sikerült azt felhúzni, védőintézkedéseket alkalmaztak: átkötötték a hajót, és mivel attól tartottak, hogy a Szirtiszhez csapódnak, lebocsátották a lassítót, és így haladtak tovább. ¹⁸ A hatalmas vihar úgy hányt-vetett bennünket, hogy másnap kidobálták a rakományt. ¹⁹ Harmadnap pedig a hajó felszereléseit dobálták ki saját kezükkel. ²⁰ S mert több napon át sem a nap, sem a csillagok nem tűntek fel, és a rémséges vihar folyton dühöngött, odalett már minden reményünk, hogy megmenekülünk.

²¹ Mikor már sokat éheztek, Pál középük állt, és így szólt: »Férfiak, rám kellett volna hallgatnotok, nem kellett volna elindulni Kréta alól, s nem szenvednének ezt a veszélyt és kárt. ²² De most is arra biztatlak titeket, legyen a lelketek bizakodó, mert egy ember sem fog közületek elveszni, egyedül a hajó. ²³ Ezen az éjszakán ugyanis megállt mellettem Isten angyala – én az övé vagyok és neki szolgállok –, ²⁴ s azt mondta: 'Ne félj, Pál! A császár elé kell állnod; íme, Isten neked ajándékozta mindazokat, akik veled hajóznak!' ²⁵ Azért férfiak, legyetek bizakodó lelkűek, mert én elhiszem Istennek, hogy úgy lesz, amint nekem megmondta. ²⁶ Ki kell vetődnünk valamelyik szigetre.«

Hajótörés egy szigetnél ²⁷ Amikor már a tizenegyedik éjszaka is beállt, amióta az Adrián hajóztunk, éjfél tájban a hajósok azt gyanították, hogy valamiféle föld tűnik fel előttük. ²⁸ Erre lebocsátották a

βολίσαντες εὔρον ὄργυιās εἴκοσι, βραχὺ δὲ διαστήσαντες καὶ πάλιν βολίσαντες εὔρον ὄργυιās δεκαπέντε· ²⁹ φοβούμενοί τε μή που κατὰ τραχεῖς τόπους ἐκπέσωμεν, ἐκ πρύμνης ρίψαντες ἀγκύρας τέσσαρας ἤρχοντο ἡμέραν γενέσθαι. ³⁰ τῶν δὲ ναυτῶν ζητούντων φυγεῖν ἐκ τοῦ πλοίου καὶ χαλασάντων τὴν σκάφην εἰς τὴν θάλασσαν προφάσει ὡς ἐκ πύργου ἀγκύρας μελλόντων ἐκτείνειν, ³¹ εἶπεν ὁ Παῦλος τῷ ἑκατοντάρχη καὶ τοῖς στρατιώταις, Ἐὰν μὴ οὗτοι μείνωσιν ἐν τῷ πλοίῳ, ὑμεῖς σωθῆναι οὐ δύνασθε. ³² τότε ἀπέκοψαν οἱ στρατιῶται τὰ σχοινία τῆς σκάφης καὶ εἶασαν αὐτὴν ἐκπεσεῖν.

³³ Ἄχρι δὲ οὗ ἡμέρα ἤμελλεν γίνεσθαι παρεκάλει ὁ Παῦλος ἅπαντας μεταλαβεῖν τροφῆς λέγων, Τεσσαρεσκαίδεκάτην σήμερον ἡμέραν προσδοκῶντες ἄσιτοι διατελεῖτε, μηθὲν προσλαβόμενοι· ³⁴ διὸ παρακαλῶ ὑμᾶς μεταλαβεῖν τροφῆς, τοῦτο γὰρ πρὸς τῆς ὑμετέρας σωτηρίας ὑπάρχει· οὐδενὸς γὰρ ὑμῶν θριξ ἀπὸ τῆς κεφαλῆς ἀπολείται. ³⁵ εἶπας δὲ ταῦτα καὶ λαβὼν ἄρτον εὐχαρίστησεν τῷ θεῷ ἐνώπιον πάντων καὶ κλάσας ἤρξατο ἐσθίειν. ³⁶ εὐθυμοὶ δὲ γενόμενοι πάντες καὶ αὐτοὶ προσελάβοντο τροφῆς. ³⁷ ἡμεθα δὲ αἱ πάσαι ψυχαὶ ἐν τῷ πλοίῳ διακόσιαι ἐβδομήκοντα ἕξ. ³⁸ κορεσθέντες δὲ τροφῆς ἐκούφιζον τὸ πλοῖον ἐκβαλλόμενοι τὸν σῖτον εἰς τὴν θάλασσαν.

³⁹ Ὅτε δὲ ἡμέρα ἐγένετο, τὴν γῆν οὐκ ἐπεγίνωσκον, κόλπον δὲ τινα κατενόουν ἔχοντα αἰγιαλὸν εἰς ὃν ἐβουλεύοντο εἰ δύναιντο ἐξῶσαι τὸ πλοῖον. ⁴⁰ καὶ τὰς ἀγκύρας περιελόντες εἶων εἰς τὴν θάλασσαν, ἅμα ἀνέντες τὰς ζευκτηρίας τῶν πηδαλίων, καὶ ἐπάραντες τὸν ἄρτέμωνα τῆ πνεοῦση κατεῖχον εἰς τὸν αἰγιαλόν. ⁴¹ περιπεσόντες δὲ εἰς τόπον διθάλασσον ἐπέκειλαν τὴν ναῦν, καὶ ἡ μὲν πρῶρα ἐρείσασα ἔμεινεν ἀσάλευτος, ἡ δὲ πρύμνα ἐλύετο ὑπὸ τῆς βίας [τῶν κυμάτων]. ⁴² τῶν δὲ στρατιωτῶν βουλή ἐγένετο ἵνα τοὺς δεσμώτας ἀποκτείνωσιν, μή τις ἐκκολυμβήσας διαφύγῃ· ⁴³ ὁ δὲ ἑκατοντάρχης βουλόμενος διασῶσαι τὸν Παῦλον ἐκάλυσε αὐτοὺς τοῦ βουλήματος, ἐκέλευσέν τε τοὺς δυναμένους κολυμβᾶν ἀπορίψαντας πρώτους ἐπὶ τὴν γῆν ἐξίεναι, ⁴⁴ καὶ τοὺς λοιποὺς οὓς μὲν ἐπὶ σανίσιν οὓς δὲ ἐπὶ τινων τῶν ἀπὸ τοῦ πλοίου· καὶ οὕτως ἐγένετο πάντας διασωθῆναι ἐπὶ τὴν γῆν.

§28 ¹ Καὶ διασωθέντες τότε ἐπέγνωμεν ὅτι Μελίτη ἢ νῆσος καλεῖται. ² οἱ τε βάρβαροι παρείχον οὐ τὴν τυχοῦσαν φιλανθρωπίαν ἡμῖν, ἄφαντες γὰρ πυρὰν προσελάβοντο πάντας ἡμᾶς διὰ τὸν ὑέτον

μέλυσγμῆρον, ἐς ἡμῶν ὄλεθρον ἡμῶν. Majd kicsit továbbhaladva onnan már tizenöt ölét mértek. ²⁹ Ezért attól tartva, hogy sziklás helyekbe ütközünk, leeresztettek négy vasmacsskát a hajó faráról, és aggódva várták, hogy kivilágosodjon. ³⁰ Közben a hajósok meg akartak szökni a hajóról. Azzal az ürüggyel, hogy a hajó orráról horgonyokat vetnek ki, leeresztették a csónakot. ³¹ Ekkor Pál azt mondta a századosnak és a katonáknak: »Ha ezek nem maradnak a hajón, ti nem menekülhettek meg.« ³² Erre a katonák elvágta a csónak köteleit és hagyták kiesni.

³³ Amikor világosodni kezdett, Pál kérte mindnyájukat, hogy vegyenek magukhoz eledelt. Ezt mondta nekik: »Ma tizennegyedik napja, hogy vártok, étlen vagytok, és semmit sem vesztek magatokhoz. ³⁴ Azért arra kérlek titeket, vegyetek táplálékot magatokhoz, ez a javatokra lesz. Egyiketeknek sem vész el egy haja szála sem a fejről.« ³⁵ Miután ezt elmondta, fogta a kenyeret, s mindnyájuk szeme látára hálát adott Istennek. Aztán megtörte azt, és elkezdett enni. ³⁶ Erre mindnyájan megnyugodtak, és ők is vettek magukhoz eledelt. ³⁷ Összesen kétszázhetvenhatan voltunk a hajón. ³⁸ Amikor jólaktak az étellel, úgy könnyítették a hajón, hogy a gabonát a tengerbe dobták.

³⁹ Bár ekkorra megvirradt már, a szárazföldet nem ismerték fel, de észrevettek egy öblöt, amelynek lejtős partja volt. Azt gondolták, hogy erre futtatják ki a hajót, ha tudják. ⁴⁰ Miután a horgonyokat eloldották és a tengerbe dobták, meglazították a kormányrudak köteleit is, majd felvonták a vezérvitorlát a szél fújásának az irányában, így igyekeztek a part felé. ⁴¹ Amikor végül egy földnyelvhez jutottak, ráhajtották erre a hajót. A hajóorr megakadt ugyan, és mozdulatlan maradt, de a hátsó rész kezdett szétesni a hullámverés ereje miatt. ⁴² A katonáknak az volt a szándékuk, hogy megölik a foglyokat, nehogy valamelyik kiússzon és megszökjön. ⁴³ A százados azonban meg akarta menteni Pált, ezért megtiltotta, hogy ezt megtegyék. Megparancsolta tehát, hogy azok bocsátkozzanak le elsőként, akik úszni tudnak. Jussanak ki és menjenek ki a szárazra. ⁴⁴ A többieket pedig kivitték, kit deszkákon, kit a hajó roncsain. Így történt azután, hogy minden ember kimenekült a partra.

28 Áttelelés a szigeten ¹ Megmenekülésünk után tudtuk meg, hogy a szigetet Máltának hívják. ² A barbárok nem csekély emberséget tanúsítottak irántunk: tüzeket raktak, és gondoskodtak mindannyiunkról a ránk szakadt esőben és hidegben.

τὸν ἐφεστῶτα καὶ διὰ τὸ ψῦχος.
3 συστρέψαντος δὲ τοῦ Παύλου φρυγάνων τι πλῆθος καὶ ἐπιθέντος ἐπὶ τὴν πυρὰν, ἔχιδνα ἀπὸ τῆς θερμῆς ἐξελοῦσα καθῆψεν τῆς χειρὸς αὐτοῦ. 4 ὡς δὲ εἶδον οἱ βάρβαροι κρεμάμενοι τὸ θηρίον ἐκ τῆς χειρὸς αὐτοῦ, πρὸς ἀλλήλους ἔλεγον, Πάντως φονεὺς ἐστὶν ὁ ἄνθρωπος οὗτος ὃν διασωθέντα ἐκ τῆς θαλάσσης ἡ δίκη ζῆν οὐκ εἶσεν. 5 ὁ μὲν οὖν ἀποτινάξας τὸ θηρίον εἰς τὸ πῦρ ἔπαθεν οὐδὲν κακόν· 6 οἱ δὲ προσεδόκων αὐτὸν μέλλειν πίμπρασθαι ἢ καταπίπτειν ἄφνω νεκρόν. ἐπὶ πολὺ δὲ αὐτῶν προσδοκῶντων καὶ θεωρούντων μηδὲν ἄτοπον εἰς αὐτὸν γινόμενον, μεταβαλόμενοι ἔλεγον αὐτὸν εἶναι θεόν.

7 Ἐν δὲ τοῖς περὶ τὸν τόπον ἐκεῖνον ὑπῆρχεν χωρία τῷ πρώτῳ τῆς νήσου ὀνόματι Ποπλίῳ, ὃς ἀναδεξάμενος ἡμᾶς τρεῖς ἡμέρας φιλοφρόνως ἐξένισεν. 8 ἐγένετο δὲ τὸν πατέρα τοῦ Ποπλίου πυρετοῖς καὶ δυσεντερίῳ συνεχόμενοι κατακεῖσθαι, πρὸς ὃν ὁ Παῦλος εἰσελθὼν καὶ προσευξάμενος ἐπιθεὶς τὰς χεῖρας αὐτῷ ἰάσατο αὐτόν. 9 τούτου δὲ γενομένου καὶ οἱ λοιποὶ οἱ ἐν τῇ νήσῳ ἔχοντες ἀσθενείας προσήρχοντο καὶ ἐθεραπεύοντο, 10 οἱ καὶ πολλαῖς τιμαῖς ἐτίμησαν ἡμᾶς καὶ ἀναγομῆνοις ἐπέθεντο τὰ πρὸς τὰς χρεῖας.

11 Μετὰ δὲ τρεῖς μῆνας ἀνήχθημεν ἐν πλοίῳ παρακεχειμακότι ἐν τῇ νήσῳ Ἀλεξανδρίνῳ, παρασήμῳ Διοσκοῦροις. 12 καὶ καταχθέντες εἰς Συρακούσας ἐπεμείναμεν ἡμέρας τρεῖς, 13 ὅθεν περιελόντες κατηντήσαμεν εἰς Ῥήγιον. καὶ μετὰ μίαν ἡμέραν ἐπιγενομένου νότου δευτεραῖοι ἦλθομεν εἰς Ποτιόλους, 14 οὗ εὐρόντες ἀδελφοὺς παρεκλήθημεν παρ' αὐτοῖς ἐπιμεῖναι ἡμέρας ἐπτά· καὶ οὕτως εἰς τὴν Ῥώμην ἦλθαμεν. 15 κάκειθεν οἱ ἀδελφοὶ ἀκούσαντες τὰ περὶ ἡμῶν ἦλθαν εἰς ἀπάντησιν ἡμῖν ἄχρι Ἀππίου Φόρου καὶ Τριῶν Ταβερνῶν, οὓς ἰδὼν ὁ Παῦλος εὐχαριστήσας τῷ θεῷ ἔλαβε θάρσος.

16 Ὅτε δὲ εἰσήλθομεν εἰς Ῥώμην, ἐπετράπη τῷ Παύλῳ μένειν καθ' ἑαυτὸν σὺν τῷ φυλάσσοντι αὐτὸν στρατιώτῃ. 17 Ἐγένετο δὲ μετὰ ἡμέρας τρεῖς συγκαλέσασθαι αὐτὸν τοὺς ὄντας τῶν Ἰουδαίων πρώτους· συνελθόντων δὲ αὐτῶν ἔλεγεν πρὸς αὐτούς, Ἐγώ, ἄνδρες ἀδελφοί, οὐδὲν ἐναντίον ποιήσας τῷ λαῷ ἢ τοῖς ἔθеси τοῖς πατρώοις δέσμιος ἐξ Ἱεροσολύμων παρεδόθην εἰς τὰς χεῖρας τῶν Ῥωμαίων, 18 οἵτινες ἀνακρίναντές με ἐβούλοντο ἀπολύσαι διὰ τὸ μηδεμίαν αἰτίαν θανάτου ὑπάρχειν ἐν ἐμοί· 19 ἀντιλεγόντων δὲ τῶν Ἰουδαίων ἠναγκάσθη ἐπικαλέσασθαι Καίσαρα, οὐχ ὡς τοῦ ἔθνους μου ἔχων τι κατηγορεῖν. 20 διὰ ταύτην οὖν τὴν αἰτίαν

3 Amikor azonban Pál összeszedett egy csomó rőzsét és rárakta a tűzre, egy vipera mászott elő a melegtől, és rávetette magát a kezére. 4 A barbárok meglátták a kezén lógó állatot, és azt mondogatták egymásnak: »Ez az ember bizonyosan gyilkos, mert kimenekült ugyan a tengerből, de a bosszú nem hagyja életben.« 5 De ő lerázta a kígyót a tűzbe, és nem lett semmi baja. 6 Pedig azok azt hitték, hogy felpuffad, nyomban lerogy és meghal. Vártak is erre jó ideig, s amikor látták, hogy semmi baj sem érte, mást gondoltak: azt mondták, hogy isten.

7 Azon a vidéken a sziget Publiusz nevű főemberének voltak birtokai. Ez befogadott minket, és három napig jól tartott bennünket. 8 Publiusz apja éppen akkor lázban és vérhasban gyötrődve feküdt. Pál bement hozzá, imádkozott, aztán rátette a kezét, és meggyógyította. 9 Ez után az eset után a szigetről minden beteg eljött hozzá, és mind meggyógyult. 10 Ezek nagy tisztelettel vettek körül minket, s amikor hajóra szálltunk, elhalmoztak bennünket a szükséges dolgokkal.

Hajóút Rómába 11 Három hónap múlva aztán elindultunk egy alexandriai hajón, amely a szigeten telelt, s a »Dioszkuroszok« jelvényét viselte. 12 Eljutottunk Szirakúzába, és ott maradtunk három napig. 13 Onnan körbehajózva Régiumba értünk. Mivel másnap déli szél támadt, a rákövetkező napon Puteoliba érkeztünk. 14 Itt testvéreket találtunk, akik kértek minket, hogy maradjunk náluk hét napig, s csak aztán mentünk Rómába. 15 A testvérek meghalolták ezt, és élénk jöttek onnan a Fórum Appii-ig és Tresz Tabernéig. Mikor Pál meglátta őket, hálát adott Istennek, és bízni kezdett.

A népek apostola Rómába érkezik és tanít 16 Mikor aztán megérkeztünk Rómába, megengedték Pálnak, hogy magánházaiban lakjon katonai őrizet mellett. 17 Harmadnapra összehívta a zsidók főembereit. Amikor összegyűltek, így szólt hozzájuk: »Testvérek, férfiak, nem tettem ugyan semmit sem a nép vagy az ősi szokás ellen, mégis megkötözve adtak át Jeruzsálemben a rómaiak kezébe. 18 Miután vizsgálatot tartottak ügyemben, el akartak bocsátani, hisz nincs semmi főbenjáró vétkem. 19 Mivel azonban a zsidók tiltakoztak, kénytelen voltam a császárhoz fellebbezni. Nem azért, mintha vádolnám valamivel nemzetemet. 20 Emiatt kértem, hogy lássalak titeket és beszéljek veletek. Ezek a kötelek ugyanis Izrael reményessége miatt vesznek körül engem.« 21 Azok azt

παρεκάλεσα ὑμᾶς ἰδεῖν καὶ προσλαλήσαι, ἕνεκεν γὰρ τῆς ἐλπίδος τοῦ Ἰσραὴλ τὴν ἄλυσιν ταύτην περίκειμαι. ²¹ οἱ δὲ πρὸς αὐτὸν εἶπαν, Ἡμεῖς οὔτε γράμματα περὶ σοῦ ἐδεξάμεθα ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας, οὔτε παραγενόμενός τις τῶν ἀδελφῶν ἀπήγγειλεν ἢ ἐλάλησέν τι περὶ σοῦ ποιηρόν. ²² ἀξιοῦμεν δὲ παρὰ σοῦ ἀκοῦσαι ἃ φρονεῖς, περὶ μὲν γὰρ τῆς αἰρέσεως ταύτης γνωστὸν ἡμῖν ἔστιν ὅτι πανταχοῦ ἀντιλέγεται.

²³ Ταξάμενοι δὲ αὐτῷ ἡμέραν ἦλθον πρὸς αὐτὸν εἰς τὴν ξενίαν πλείονες, οἷς ἐξετίθετο διαμαρτυρόμενος τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ πείθων τε αὐτοὺς περὶ τοῦ Ἰησοῦ ἀπὸ τε τοῦ νόμου Μωϋσέως καὶ τῶν προφητῶν ἀπὸ πρῶτῃ ἕως ἑσπέρας. ²⁴ καὶ οἱ μὲν ἐπείθοντο τοῖς λεγομένοις, οἱ δὲ ἠπίσταντο. ²⁵ ἀσύμφωνοι δὲ ὄντες πρὸς ἀλλήλους ἀπελύοντο, εἰπόντος τοῦ Παύλου ῥῆμα ἔν ὅτι Καλῶς τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐλάλησεν διὰ Ἡσαίου τοῦ προφήτου πρὸς τοὺς πατέρας ὑμῶν

²⁶ λέγων, Πορεύθητι πρὸς τὸν λαὸν τοῦτον καὶ εἶπόν,

Ἄκοῦ ἰδοὺ καὶ οὐ μὴ συνῆτε, καὶ βλέποντες βλέψετε καὶ οὐ μὴ ἴδητε.

²⁷ ἐπαχύνθη γὰρ ἡ καρδία τοῦ λαοῦ τούτου, καὶ τοῖς ὠσὶν βαρέως ἤκουσαν, καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν ἐκάμμυσαν· μήποτε ἴδωσιν τοῖς ὀφθαλμοῖς καὶ τοῖς ὠσὶν ἀκούσωσιν καὶ τῇ καρδίᾳ συνῶσιν καὶ ἐπιστρέψωσιν, καὶ ἰάσομαι αὐτούς.

²⁸ γνωστὸν οὖν ἔστω ὑμῖν ὅτι τοῖς ἔθνεσιν ἀπεστάλη τούτο τὸ σωτήριον τοῦ θεοῦ· αὐτοὶ καὶ ἀκούσονται. (29)

³⁰ Ἐνέμεινε δὲ διετίαν ὅλην ἐν ἰδίῳ μισθώματι, καὶ ἀπεδέχετο πάντας τοὺς εἰσπορευομένους πρὸς αὐτόν, ³¹ κηρύσσων τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ καὶ διδάσκων τὰ περὶ τοῦ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ πάσης παρησίας ἀκωλύτως.

reménysége miatt vesznek körül engem.« ²¹ Azok azt válaszolták neki: »Semmilyen levelet nem kaptunk rólad Júdeából, és az idejövő testvérek egyike sem hozott hírt vagy mondott rólad valami rosszat. ²² Kérünk, hadd halljuk tőled, hogyan gondolkozol. Tudjuk ugyanis erről a felekezetről, hogy mindenütt ellenzésre talál.«

²³ Megállapodtak tehát vele egy napban, s akkor igen sokan eljöttek hozzá a szállásra. Ő pedig magyarázott nekik, és tanúságot tett Isten országáról. Reggeltől estig igyekezett őket Mózes törvényéből és a prófétákból meggyőzni Jézusról. ²⁴ Egyesek hittek szavainak, mások viszont nem hittek. ²⁵ Mivel nem értettek egyet egymás között, szétszéledtek, Pál pedig ezt a mondást idézte nekik: »Jól mondta a Szentlélek atyáinknak Izajás próféta által:

²⁶ *Menj el ehhez a néphez és mondd nekik:*

Hallván hallotok, de nem értetek, nézvén néztek, de nem láttok.

²⁷ *Mert megkeményedett ennek a népnek a szíve,*

és fülükkel nehezen hallanak,

a szemüket eltakarják,

nehogy lássanak a szemükkel,

s halljanak a fülükkel,

nehogy értsenek a szívükkel,

s megtérjenek, és meggyógyítsam őket' {Iz 6,9-10}.

²⁸ Vegyétek tehát tudomásul, hogy Istennek ez az üdvözítő szándéka a pogányoknak szól, azok majd meghallgatják!« [29]

³⁰ Ő pedig két álló esztendeig ott maradt bérelt szállásán, és fogadta mindazokat, akik hozzá betértek. ³¹ Közben hirdette Isten országát, s bátran és akadálytalanul tanított Urunkról, Jézus Krisztusról.